

UGDOMIEJI UŽSIĒMIMAI jaunesniesiems skautams (7-11 m.)

UGDOMIEJI UŽSIĖMIMAI jaunesniesiems skautams (7-11 m.)

Vertė Rūta Kurienė
Konsultavo ir redagavo Rasa Dumčiūtė

ISBN 978-9986-9366-8-8

TURINYS

KŪNOS VYSTYMASIS

PUSLAPIS 6

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Sporto mugė	8
Žmogaus kūno konstravimas	10
Laikas butelyje	12
Slaptieji ORT agentai	14
Oralinės rehidracijos terapija	16
ORT, klausimai ir atsakymai	22
Sveikatos žaidimas	26
Sveikatos žaidimo lenta	28

KITOS IDĖJOS

Šiukšlių medžioklė	30
Kelionė į žmogaus kūną	31
Nematyti žaidimai	31
Viskas tvarkoje	32
Nėra reikalo muštis	32

KŪRYBIŠKUMAS

PUSLAPIS 36

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Laiko kapsulė	38
Pirštinės lėlės	40
Darbai mano kaiminystėje	42
Nebylus kinas	44
Kūno kalba ir meninis apipavidalinimas	46
Siužetai vaidinimams	50
Amatų mugė	54
Darbeliai iš antrinių žaliavų	56
Gamtos kūriniai	62
Darbeliai iš popieriaus	66
Darbeliai iš audinių ir siūlų	71
Kuriančios rankos	76

KITOS IDĖJOS

Komiksai kiekvienam	80
Kiek valandų?	81
Prašau prisėsti!	82
Virėjai tinginiai	82
Kimo takas	83

CHARAKTERIS

PUSLAPIS 86

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Jaunesniųjų skautų priesaikų iliustracijų knyga	88
Šešėlių paslaptis	90
Aš tau padėsiu	92
Rytas turguje	94
Siluetų portretai	96

KITOS IDĖJOS

Pasikalbėkime	98
Mimų žaidimas	99
Nauji draugai	99
Šis - taip, tas - ne!	100
Linksmos istorijos	101

EMOCINIS UGDYMAS

PUSLAPIS 104

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Rikki-tiki-tavi	106
Stovyklos paštas	108
Vieni išeina, kiti pasilieka	110
Tai mano šeima	112
Draugų laiškai	114

KITOS IDĖJOS

Žaislai kiekvienam	116
Ką veikia vyrai ir ką - moterys	116
Spėk, kas ateis kartu pažaišti	118
Ar norėtum sužinoti, ką veikiame gaujoje	118
Popierinis bokštas	119

SOCIALINIS UGDYMAS

PAGE 122

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Pažinti Amerikas	124
Vaiko teisių iliustracijų knyga	126
Kitoks apsilankymas	128
Augalų albumas	130
Kaip pasidaryti augalų albumą	132
Gamtos bingo	134
Gamtos bingo kortelės	136

KITOS IDĖJOS KITOS IDĖJOS

Draugai iš kitų šalių	138
Pažinti savo apylinkes	139
Mano teisių nuotrauka	140
Liaudies žaidimai	141
Augalų medžioklė	141

DVASINIS UGDYMAS

PAGE 144

UŽSIĖMIMAI IR PRIEDAI

Laikas su Dievu	146
Niekad neatspėsi su kuo šiandien kalbėjaisi!	148
Slaptos maldos	150
Išminčiaus apsilankymas	152
Keliai į Dievą	154
Jonvabalių naktis	160
Popieriniai žibintai	162

KITOS IDĖJOS

Skirtingi, bet nelabai	166
Ieškant Pranciškaus Asyžiečio antrininko	167
Piešinys Dievui	167
Gaujos maldų knyga	168
Atviros širdys	168

IVADAS

1994 m. balandį Interamerikos skautų biuras sukūrė Mokomosios medžiagos leidybos tinklą (REME). Šio tinklo tikslas – dokumentuoti užsiėmimų, kuriuos vykdo regiono skautų vienetai, metodiką ir dalytis ja.

Iki šios dienos prie iniciatyvos prisijungė 25 nacionalinės skautų organizacijos iš visų Amerikos regionų. Kiekviena organizacija turi vidinį tinklą, koordinuojamą nacionalinio korespondento, kuris renka, vertina, tikrina ir atrenka idėjas. Jos vėliau analizuojamos koordinaciniame centre. Atrinktosios publikuoti – apipavidalinamos, maketuojamos, verčiamos, spausdinamos ir platinamos.

Šio bendradarbiavimo, siekiant papildyti ugdomuosius išteklius, rezultatas – pastaruosius aštuonerius metus REME publikuoti veiklos aprašai ir techniniai priedai, pateikiami atskirų lankstinukų, suskirstytų pagal amžiaus grupes, forma.

„Ugdomieji užsiėmimai jaunesniesiems skautams (7–11 m.)“ atstovauja naujiems šios krypties publikacijų siekiams.

Leidinyi skirtas jaunesniųjų skautų vadovams ir kitiems pedagogams, dirbantiems su vaikais ne skautų organizacijose. Jame pateikiami 30 užsiėmimų aprašai, kuriuose nurodoma veiklos vieta, trukmė, dalyvavimo pobūdis, reikmenys ir tikslai. Taip pat nurodyti ugdymo tikslai, kurių siekti padeda užsiėmimas. Pateikiami ir trumpesni dar 30 užsiėmimų aprašymai, kuriuose išskirti ugdymo tikslai, trumpai aprašytas turinys ir eiga. Prie kai kurių užsiėmimų aprašų pridėti techniniai priedai. Iš viso jų yra 14. Prieduose paaiškinta, kaip pasidaryti kai kurias priemones, pateikiama informacija, kuri pravers vykdant atitinkamą veiklą.

Iš čia pateiktų užsiėmimų 48 dar nebuvo publikuoti. Kiti 12 buvo išleisti atskirais lankstinukais. Jie buvo peržiūrėti ir atnaujinti šiam leidiniui, remiantis įgyta jų pritaikymo patirtimi.

Kaip jau minėta, knygoje pateikti užsiėmimai gali būti priemonė, paranki prisidėti prie ugdymo proceso, tai gali tapti raktu į kūrybišką pedagogų darbą ir „gelbėjimosi ratu“ tuomet, kai nei suaugusieji, nei vaikai neturi idėjų. Kaip ir kitos tokio pobūdžio priemonės, ši gali ir turi būti pritaikyta prie realių sąlygų, ekonominių galimybių, klimato veiksnių ir, labiausiai, prie vaikų, su kuriais dirbama, asmeninių savybių.

Tikimės, kad ši knyga išjudins ledus ir, anksčiau ar vėliau, padės sukurti dar daugiau ir geresnių idėjų.

Dėkojame Amerikos skautų vadovams, kurių sunkus darbas ir kilnumas padėjo įgyvendinti šį sumanymą.

REME Koordinacinis centras
Interamerikos skautų organizacija

FIZINĖ RAIDA
FIZINĖ RAIDA

KŪNO VYSTYMAS

Kadangi kūnas auga ir veikia pagal gamtos dėsnius, dažnai galvojama, kad žmogus neturi įtakos jo kūne vykstantiems procesams. Tai teisinga tik iš dalies. Buvo įrodyta, kad galime daug prisidėti saugodami gyvybę, vystydami savo kūną ir rūpindamiesi savo sveikata.

Todėl, kai siūlomės prisidėti prie asmens augimo, pirmoji užduotis yra kūno, turinčio didelę įtaką asmenybei, vystymas.

Pamažu mergaitės ir berniukai išmoksta prisiimti atsakomybę už šią užduotį.

Pradžioje ši pareiga apsiriboja savo kūno pažinimu, suaugusiųjų patarimų, kaip rūpintis savo kūnu ir pažinti gresiančius pavojus, klausymu ir vykdymu.

Palaipsniui vaikai sužinos daugiau apie procesus, kurie kontroliuoja jų kūnus, ir ligas, kuriomis gali užsikrėsti. Vaikai išmoks susitaikyti su savo fizinių galimybių ribomis ir kontroliuoti savo impulsus bei jėgas.

Kiti fizinio vystymosi aspektai – rūpestis asmenine higiena ir aplinkos švara; subalansuota mityba bei tinkamas darbo ir poilsio laiko išnaudojimas; sportas, pramoginė veikla gamtoje.

SPORTO MUGĖ

Vystymosi sritis
FIZINĖ RAIDA

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Kai kurios sporto šakos, labai paplitusios tam tikrose kultūrose ar socialiniuose sluoksniuose, kitoms šalims ar socialiniams sluoksniams gali atrodyti keistos, nes jų taisyklės ir veikimo būdas daugeliui yra mažai žinomi. Šio užsiėmimo metu vilkiukų gauja (jaunesniųjų skautų draugovė – red. past.) pasidalina į mažas grupes, kad išmokyti naujų sporto šakų, pamokyti jų kitus ir užsiėmti šia veikla tam skirtą poilsio dieną.

VIETA

Būklas ir vieta lauke, kur galima užsiėmti pasirinktomis sporto šakomis.

TRUKMĖ

Dalis gaujos sueigos ir viena diena.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti kartu ir mažomis grupėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Paskatinti domėtis įvairiomis sporto šakomis.
2. Tobulinti tyrinėjimo ir informacijos paieškos įgūdžius.
3. Išmokyti ir išbandyti naujas sporto šakas.
4. Ugdyti vadovavimo gebėjimus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Dalyvauju veikloje, kuri man padeda augti stipresniam, greitesniam, vikresniam, lankstesniam.
2. Kai kažkas mane erzina, išsakau tai be agresijos.
3. Mėgstu veiklą lauke.
4. Mėgstu sportuoti.
5. Mėgstu žaisti su bendraamžiais.

Vėlyvoji vaikystė

1. Galiu vis geriau kontroliuoti savo rankas, kojas, plaštakas ir pėdas.
2. Išsprendžiu tarp draugų kilusias problemas nenaudodamas jėgos.
3. Sportuoju, žinau taisykles ir nenusimenu pralaimėjęs.
4. Mėgstu žaisti su kitais berniukais ir mergaitėmis, laikausi žaidimo taisyklių.

Originali idėja: José Luis Rada Alayón, REME Venezuela.

Parengė: REME Koordinacinis centras.

Maketas: Loreto González.

Redakcija: Carolina Carrasco ir Gerardo González.

REIKMENYS

Kiekvienam dalyviui: tinkama sportinė apranga; vadovų paruošti popieriniai diplomai; pietūs pagrindinei veiklos dienai.

Gaujai: pasirinktoms sporto šakoms reikalingos priemonės.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš pirmąjį susitikimą

Vadovai sudaro sporto šakų, kurių gauja dar neišbandė, sąrašą. Jie taip pat parenka tinkamą vietą, jei reikia, suderina leidimus. Taip pat paruošia diplomus, kuriais apdovanos kiekvieną gaujos narį už dalyvavimą.

Sporto šaka turi būti visiškai negirdėta – „nauja“. Pakanka, jei ji nėra dažnai žaidžiama vaikų aplinkoje. Pavyzdžiui, kriketas, beisbolas ar amerikietiškas futbolas greičiausiai būtų naujiena Pietų Amerikoje, o futbolas – egzotiškas JAV ar Kanadoje. Taip pat žolės riedulys, rankinis ar regbis galėtų būti gana originalūs, priklausomai nuo tradicijų ir socialinės aplinkos. Taip pat kitose šalyse naujovė gali būti su viena konkrečia šalimi siejamos sporto šakos, pvz., petankė (Prancūzija) ar bočia (Italija).

Pirmojo susitikimo metu

Įprastos gaujos sueigos metu vadovai pristato užsiėmimą, skatindami dalyvius atsineštu sporto šakų sąrašu. Vaikai gali pasirinkti jiems įdomiausias ar pridėti naujų.

Gauja pasidalina į keturias grupes, kiekviena pasirenka skirtingą sporto šaką. Vadovai paaiškina, kad per ateinančią savaitę kiekviena grupė turės išsiaiškinti, kaip žaidžiamas jų žaidimas ir kokios jo taisyklės, kad galėtų jo išmokyti likusią gaujos dalį specialiai tam skirtos išvykos metu. Grupės, padedant ir patariant vadovams, turės gauti kiekvienu atveju reikalingą įrangą.

Jei vaikai pasirenka sporto šakas, kurioms reikia labai skirtingų aikštelių, galima jas pristatyti ir išbandyti skirtingomis dienomis ir skirtingose vietose. Tai pailgins užsiėmimą, palengvins organizavimą, pagilins faktinį pažinimą ir išlaikys vaikų dėmesį.

Grupėms skiriama pakankamai laiko tarpusavyje organizuoti darbą, kurį reikia atlikti per savaitę, sutarti, kada ir kur susitikti, bei pasiskirstyti užduotimis.

Galiausiai vaikai ir vadovai suderina, kokią reikėtų turėti sportinę aprangą ir ką atsinešti pietų. Vadovai praneša, kur ir kada vyks sporto mugė, net jei pradžioje visi turi susirinkti būkle ir kartu nuvykti į pasirinktą vietą.

Per savaitę

Kiekviena grupė išsiaiškina savo pasirinkto žaidimo taisykles ir kaip jis žaidžiamas, perskaito reikiamą literatūrą, pasikalba su treneriais ar kūno kultūros mokytojais, nuvyksta į sporto centrus ar klubus ir t. t. Taip pat jie gauna įrangą, kurios prireiks mokant likusią gaujos dalį ir žaidžiant išvykos metu.

Vadovai parašo rekomendacinius laiškus arba palydi vaikus, kad jie galėtų pasiskolinti inventorių iš atitinkamų sporto institucijų. Jie taip pat turėtų nuolat palaikyti ryšį su visomis grupėmis, jei šioms prireiktų patarimo ar pagalbos, bei vaikų tėveliais, kad informuotų juos apie artėjančią gaujos išvyką ir gautų jų leidimą.

Išvykos diena

Gauja susirenka sutartu laiku ir nuvyksta į pasirinktą sporto aikštę. Visiems atvykus prasideda sporto mugė.

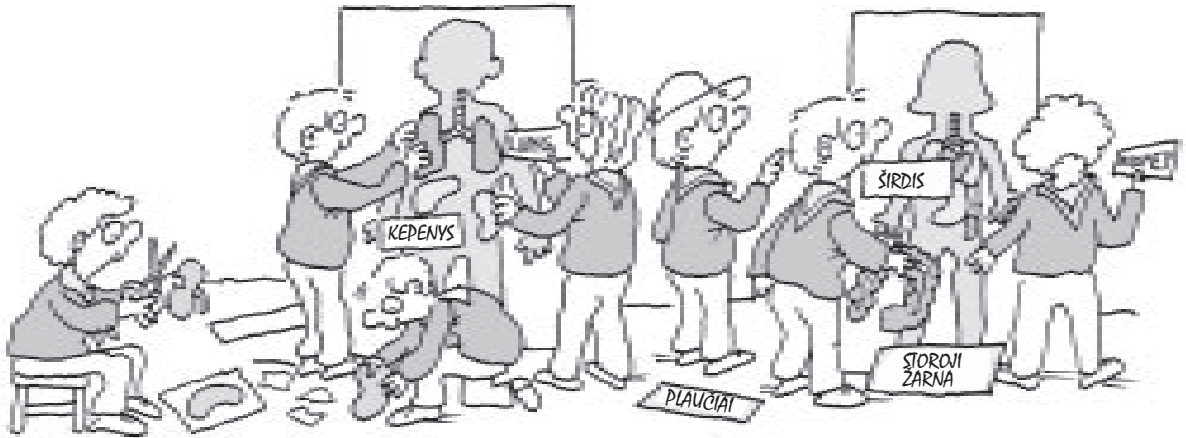
Kiekviena grupė gauna laiko išsiaiškinti ir pristatyti jų sporto šaką kitiems gaujos nariams – tokiu būdu, koks patogiausias visai gaujai (atmintina, kad tikram mokymuisi būtina suderinti teoriją su praktika). Likusią dienos dalį grupės gali išbandyti kiekvieną iš žaidimų, nebūtinai tokios pat sudėties grupėmis.

Dienos pabaigoje užsiėmimas baigiamas vadovų parengta apdovanojimų ceremonija. Kiekvienas dalyvis gauna diplomą už pasirodymą ir pastangas.

Vadovai gali pasinaudoti džiaugsminga šios akimirkos atmosfera ir trumpai su dalyviais aptarti renginį. Vaikų įspūdžiai bus svarbus veiksnys vertinant, ar buvo pasiekti užsibrėžti tikslai, bei padės planuojant panašią veiklą.

ŽMOGAUS KŪNO KONSTRAVIMAS

Vystymosi sritis
FIZINĖ RAIDA

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Susiskirstę į mažas grupėles vaikai pagamina žmogaus kūno siluetus ir prie jų pritvirtina pagrindinius organus. Vaikai sužino apie ligas, kurios gali paveikti šiuos organus, ir išsiaiškina, kaip jų išvengti.

VIETA

Būklas ar gaujos sueigų vieta.

TRUKMĖ

Dvi valandos.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Suprasti, kodėl svarbu rūpintis savo kūnu.
2. Išmokti pagrindinių organų pavadinimus ir funkcijas.
3. Sužinoti apie fizinius moterų ir vyrų skirtumus.
4. Išmokti dirbti komandoje.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi daryti tai, ką man sako vyresnieji, kad mano kūnas būtų stiprus ir sveikas.
2. Žinau, kur yra svarbiausi mano kūno organai.
3. Žinau pagrindines ligas, kuriomis ir kodėl gali užsikrėsti tokie vaikai kaip aš.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, kam skirtos pagrindinės mano kūno sistemos.
2. Turiu įpročių, kurie saugo mano sveikatą, pvz., pasinaudojęs tualetu nusiplaunu rankas.

Originali idėja: Nacionalinė gaujų vadovų konferencija (indaba), Brazilija.
Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Rudo ar vyniojamojo popieriaus lapai, žirklys, spalvoti pieštukai, klijai, žurnalai, spalvotas popierius, žmogaus kūno organų iliustracijos.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Sueiga prieš užsiėmimą

Prieš sueigos pabaigą atsakingas vadovas paprašo vaikų atsinešti reikiamų priemonių kitos sueigos užsiėmimui.

Per ateinančią savaitę vadovai turėtu:

- įsitikinti, kad vaikai susiras reikiamų priemonių, ir
- patys pasiruošti užsiėmimui – surinkti ir išstudijuoti informaciją apie ligas ir kaip jų išvengti. Tai būtina, norint pasiekti užsiėmimo tikslų.

Užsiėmimo diena

Kai jau viskas paruošta, vadovas paaiškina, kaip vyks užsiėmimas, padalina gaują į mažesnes grupes ir išdalija reikmenis.

Padedant vadovui, kiekviena grupelė:

1. Nupiešia moters ir vyro siluetus ant popieriaus bei juos iškerpa. Kad būtų lengviau, vienas iš vaikų gali atsigulti ant popieriaus, o kiti aplink jį markeriu ar pieštukais apibrėžia formą.
2. Nupiešia ir iškerpa pagrindinius kūno organus ir prikljuoja juos reikiamose kūno vietose. Tuo tarpu vadovas skatina kalbėtis tarpusavyje ir išsiaiškinti kiekvieno organo pavadinimą bei funkciją.
3. Aptaria dažnai puolančias ligas. Paminėjus naują ligą, jos pavadinimas užrašomas ant lapelio ir prikljuojamas šalia ligos veikiamo organo.

4. Grupelės aptaria, kaip galima išvengti ligų ar kaip reikia rūpintis tais, kurie užsikrečia paminėtomis ligomis. Kaip ir ankstesnės užduoties metu, ši informacija užrašoma ant kortelių ir prikljuojama šalia ligos pavadinimo.

Šis užsiėmimas nėra skirtas suteikti vaikams akademinų žinių apie žmonijos ligas, bet turėtu padėti susieti jų veikimą su kūno priežiūra. Todėl svarbu, kad vadovas papildytų diskusiją vaikams suprantamais pavyzdžiais, kalbėtu aiškia, vaikų suvokimo lygį atitinkančia kalba.

Galiausiai visos grupelės susirenka aptarti užsiėmimo ir papildyti vieni kitų pastabų bei išvadų.

Tai tinkamas laikas vaikams ir vadovams kartu įvertinti užsiėmimą. Šis įvertinimas skirtas nustatyti, kiek buvo pasiekta užsibrėžtu tikslų, ir padėti vadovams suprasti, kokį įspūdį užsiėmimas paliko vaikams. Jei vaikai aktyviai dalyvauja diskusijoje, gali gimi daug naujų idėjų būsimai veiklai.

Vėliau vadovai palygina vaikų pastabas su savosiomis. Šis atidesnis įvertinimas padės vadovams susiformuoti išsamesnę nuomonę apie stebimų vaikų pažangą.

LAIKAS BUTELYJE

Vystymosi sritis
FIZINĖ RAIDA

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Kiekvienas vaikas sukuria iliustraciją, kiek laiko jis skiria skirtingai veiklai, pripildydamas permatomą butelį spalvotų medžiagų. Šio užsiėmimo rezultatai paskatina diskusiją, kodėl svarbu tinkamai išnaudoti laiką. Tuomet dalyviai išsikelia sau tikslus, kaip geriau išnaudoti savąjį. Užsiėmimas pakartojamas maždaug po mėnesio ir įvertinama, kiek vaikams pavyko pasiekti išsikeltų tikslų.

VIETA

Būklas ar gaujos sueigų vieta.

TRUKMĖ

Dvi sueigos, maždaug kas mėnesį.

DALYVIAI

Visa gauja, dirbama individualiai.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Vizualiai pavaizduoti, kaip kiekvienas vaikas paskirsto savo savaitės laiką
2. Paskatinti vaikus suvokti, kaip jie išnaudoja savo laiką.
3. Paskatinti vaikus geriau paskirstyti savo laiką, kad daugiau dėmesio skirtų tokiai veiklai, kuri naudingiausia asmeniniam vystymuisi.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Mokykloje užduotus namų darbus atlieku atidžiai ir tinkamu laiku.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, kaip paskirstyti savo laiką veiklai, kuria užsiimu.
2. Miego pakankamai ilgai, kad tinkamai pailsėčiau.

REIKMENYS

Kiekvienam vaikui: 1 švarus, sausas, permatomas bent 24 cm aukščio butelis; kartono lapas, kurį būtų galima panaudoti kaip piltuvą; gaujos sueigų metu naudojama užrašų knygutė ir rašiklis.

Bendrai: medžiagos buteliams užpildyti (žr. užsiėmimo aprašymą); talpos joms sudėti; kelios liniuotės su centimetrų žymomis; šaukštai; popierius ir klijai.

Originali idėja: Luis Felipe Fantini, Čilė.
Maketas: Loreto González.
Redakcija: Gerardo González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš pirmąją sueigą

Ruošiantis užsiėmimui, vadovai paprašo vaikų stebėti ir kiekvieną vakarą užsirašyti, kiek laiko jie skiria įvairiai veiklai. Vadovai gali pateikti vaikams paprastą lentelę, kurią jie kasdien pildytų.

Siūloma, kad būtų matuojama, kiek laiko skiriama:

- * Miegui
- * Laikui mokykloje, įskaitant kelionę į ir iš mokyklos
- * Mokymuisi namuose
- * Įprastai ruošai: prausimuisi, rengimuisi, valgymui, namų ruošos darbams
- * Žaidimui ir poilsiui ne mokykloje
- * Televizoriaus žiūrėjimui

Penktą dieną vaikų paprašoma apskaičiuoti, kiek per savaitę vidutiniškai skiriama laiko kiekvienai veiklai. Jei vaikai pildė lentelę, paskutinis stulpelis turėtų būti skirtas šiam įvertinimui.

Galiausiai vaikų paprašoma kitai sueigai atsinešti bent 24 cm aukščio švarų, sausą, permatomą butelį. Per savaitę vadovai primena nepamiršti šio daikto.

Pirmoji sueiga

Prieš pradėdant, vaikams parodomas 6 skirtingos spalvos ir pavidalo medžiagos, kurių kiekviena vaizduoja vieną iš 6 stebėtų veiklų:

Miegas	Smėlis
Mokykla	Anglies gabalėliai
Mokymasis namuose	Kukurūzai
Įprastinė ruošą	Spalvotos kreidos gabalėliai
Žaidimai ir poilsis	Ryžiai
Televizoriaus žiūrėjimas	Lęšiai

Vaikų paprašoma kruopščiai užpildyti atsineštus butelius pateiktomis medžiagomis sąrašė pateikta tvarka, t. y. smėlis butelio dugne ir t. t. Kiekvienai veiklos valandai atitinkama medžiaga užpildomas 1 cm.

Buteliai pildomi kruopščiai, naudojant piltuvą.

Taupesnė alternatyva butelių pildymui – apklijuoti juos spalvotu popieriumi.

Įvykdę užduotį vaikai ant butelio kaklelio pritvirtina popieriaus lapelį su savo vardu. Visi buteliai išrikiuojami ir gauja gali apžiūrėti, kaip kiekvienas leidžia savo laiką.

Tuomet vaikai paskatinami išsakyti, ką jie mano apie tai, kaip išnaudoja savo laiką. Vadovai gali paskatinti vaikus vertinti laiką ir suvokti, kaip svarbu jį tinkamai paskirstyti. Laikas, skirtas miegui, mokslui, žaidimams ir aktyviam poilsiui, yra ypač vertingas.

Baigiant užsiėmimą vaikai išsikelia tikslus ateinančiam mėnesiui, siekdami geriau nei praėjusią savaitę išnaudoti savo laiką. Vaikai užsirašo tikslus į savo užrašų knygeles, vadovai taip pat juos pasižymi. Vadovai pasiūlo vaikams ateinantį mėnesį „laiko butelius“ laikyti namuose matomoje vietoje.

Pasibaigus pirmajam užsiėmimo etapui, vadovai gali aptarti, kokį įspūdį vaikams padarė jų laiko paskirstymo iliustracija. Remdamiesi šiomis pastabomis, vadovai gali numatyti, kaip paskatinti ir paremti vaikus, šiems siekiant asmeninių tikslų.

Antroji sueiga

Maždaug po mėnesio užsiėmimas pakartojamas. Skirtumas tik tas, kad šį kartą baigiama dviejų butelių palyginimu. Įvertinama, kaip pasikeitė padėtis ir kaip kiekvienam sekėsi siekti savo tikslų.

Tai puikus metas išklausti vaikų įspūdžius, pasiūlymus, kaip būtų galima patobulinti šį užsiėmimą, ir kitas panašių užsiėmimų idėjas.

Vaikų įspūdžiai ir vadovų asmeninės pastabos padės vadovų komandai nustatyti, kiek užsiėmimas pasiekė užsibrėžtų tikslų, ir pasidalinti nuomonėmis apie kiekvieno gaujos nario asmeninę pažangą.

SLAPTIEJI ORT AGENTAI

Vystymosī sritis
FIZINĖ RAIDA

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Smagiai žaisdami vaikai išgaus sudedamąsias oralinės rehidracijos tirpalo (ORT) dalis, sužinos apie viduriavimą, dehidraciją ir paprastus būdus jų išvengti bei gydyti.

VIETA

Aikštelė lauke.

TRUKMĖ

Maždaug 90 minučių.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti individualiai ir mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Supažindinti vaikus su viduriavimo problema.
2. Suteikti informacijos, kaip išvengti viduriavimo ir jo sukeltos dehidracijos.
3. Paskatinti vaikus atsakingai rūpintis savo kūnu.
4. Ugdyti gebėjimą organizuoti ir dirbti komandoje.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi daryti tai, ką man sako vyresnieji, kad mano kūnas būtų stiprus ir sveikas.
2. Žinau pagrindines ligas, kuriomis ir kodėl gali užsikrėsti tokie vaikai kaip aš.
3. Dalyvauju veikloje, kuri man padeda augti stipresniam, greitesniam, vikresniam, lankstesniam.
4. Rūpinuosi savo švara.
5. Mėgstu veiklą lauke.
6. Mėgstu žaisti su bendraamžiais.

Vėlyvoji vaikystė

1. Turiu įpročių, kurie saugo mano sveikatą, pvz., pasinaudojęs tualetu nusiplaunu rankas.
2. Galiu vis geriau kontroliuoti savo rankas, kojas, plaštakas ir pėdas.
3. Aš visada švarus ir tai matyti, pvz., iš mano plaukų, ausų, dantų ir nagų.
4. Žinau, jog tam, kad augčiau, turiu valgyti tinkamą maistą.
5. Kai valgau ar padedu ruošti maistą, nusiplaunu rankas ir palaikau švarą.
6. Mėgstu žaisti su kitais berniukais ir mergaitėmis, laikausi žaidimo taisyklių.

unicef

Originali idėja: REME Koordinacinis centras kartu su UNICEF.

Maketas: Carolina Carrasco ir Loreto González.

Redakcija: Gerardo González.

REIKMENYS

Įvairių dydžių talpos, vanduo, cukrus ir druska. Popierius ir rašiklis rezultatams pasižymėti. Bent viena techninio priedo kopija. Techniniai priedai „**Oralinė rehidracijos terapija**“ ir „**ORT, klausimai ir atsakymai**“ yra šio užsiėmimo dalis.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Vadovai gali pasiruošti užsiėmimui atidžiai išstudijuodami toliau pateiktus techninius priedus. Jie gali sugalvoti naujų klausimų ar pritaikyti pateiktuosius. Taip pat jie turi pasirūpinti būtinomis medžiagomis ir priemonėmis.

Užsiėmimo diena

Vadovai paaiškina gaujai, kad žaidimo tikslas – gauti reikiamą kiekį sudėtinų medžiagų oralinės rehidracijos tirpalui. Vaikams reikės pagaminti kiek įmanoma daugiau tirpalo dozių, nes kiekviena gali išgelbėti vaiko gyvybę.

Atsakingi vadovai tuomet išaiškina žaidimo taisykles:

Žaidėjai pasiskirsto į dvi grupes – ORT agentų ir patogenų (ligą sukeliančių agentų). ORT agentai turi mėginti nusigauti į sudėtinų dalių zoną ir pagaminti kuo daugiau tirpalo, tuo tarpu patogenai turi jiems kiek įmanoma labiau trukdyti. Antroje žaidimo dalyje komandos pasikeičia rolėmis: ORT agentai tampa patogenais ir atvirkščiai.

Kiekvieno ingrediento zona yra valdoma vadovo. Joje yra talpos su skirtingais ingrediento kiekiais. Kiekį reikia pažymėti ant talpos, pvz., 1 kg, 3 puodeliai, 4 arbatiniai šaukšteliai ar ½ kg cukraus; 1 litras, ½ litro ar 2 puodeliai vandens ir t. t. Pigesnis variantas – pakeisti ingredientus spalvotomis kortelėmis su ingredientų pavadinimais ar piešinukais.

Po sutarto signalo žaidimas prasideda.

ORT agentai stengiasi pasiekti ingredientų zoną perbėgdami per patogenų zoną, bet neišbėgdami už žaidimo aikštelės ribų.

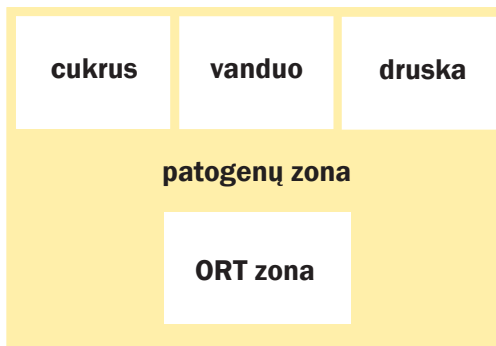
Tuo tarpu patogenai stengiasi sulaikyti ORT agentus. Tai galima daryti bandant nutraukti skarelę, pririštą prie diržo, pažymint agentus kreida ar dar kaip nors linksmai ir nepavojingai „pašalinant“.

Kai ORT agentas yra „sugaunamas“ patogeno, jis turi grįžti į savo „namų“ zoną. Tam, kad sugrįžtų į žaidimą, agentai turi teisingai atsakyti į sutartą kiekį klausimų.

Pasiekę ingredientų zoną, ORT agentai gali pasirinkti bet kurią talpą ir pasiimti tam tikrą sudedamosios dalies kiekį. Žaidėjui pasirinkus, už ingredientus atsakingas vadovas papildo talpas trūkstantu kiekiu.

Žaidėjai, gavę sudedamąsias dalis, turi grįžti į ORT zoną, šįkart bėgdami už žaidimo aikštelės ribų. Ten jie atsakingam vadovui parodo savo grobį, o šis pasako, ar atsineštas kiekis yra tinkamas ORT tirpalui pagaminti. Kiti komandos žaidėjai taip pat turi sužinoti, ar atsineštas kiekis teisingas, ar žaidėjui vėl reikės grįžti ir bandyti dar kartą. Taip jie gali sistemingai paskirstyti savo pastangas ir nuspręsti, kaip grupei veikti. ORT agentai turėtų neviešinti šios informacijos, nes antroje žaidimo dalyje patogenai užims jų vietą.

Kažkuriuo žaidimo momentu ORT agentai suvoks, kad tirpalui pagaminti jiems reikia 1 litro vandens, 4 šaukštų cukraus ir 1 arbatinio šaukštelio druskos. Tuomet jų užduotis bus taip koordinuoti savo darbą, kad būtų pagaminta kuo daugiau tirpalo dozių. Atsakingas vadovas pasižymi, kiek kurio ingrediento vaikai įsigyja.

Po 20 ar 30 minučių (vadovas, stebėdamas žaidimo eigą, nusprendžia, kiek tai turėtų trukti) grupės apsikeičia vaidmenimis ir žaidžia panašiai tiek pat laiko.

Žaidimo pabaigoje vadovai suskaičiuoja, kiek tirpalo dozių pavyko pagaminti kiekvienai grupei. Laimi ta komanda, kuri paruošia daugiau tirpalo.

Po žaidimo vadovai aptaria su vaikais, ko jie išmoko. Vaikams nebūtina visko įsiminti, tačiau svarbu, kad jie suvoktų pagrindines sąvokas, tokias kaip viduriavimas ir dehidracija, ir kad šia informacija verta pasidalyti su savo šeima ir kaimynais – kad kuo daugiau žmonių apie tai žinotų.

Tai tinkamas laikas ir įvertinti užsiėmimą. Iš vaikų išsakyto požiūrio ir vadovų pastabų bus aišku, kiek pavyko pasiekti užsiėmimo tikslų.

Vadovų ir vaikų komentarai taip pat gali pagelbėti tobulinant užsiėmimą ar planuojant panašią veiklą.

ORALINĖS REHIDRACIJOS TERAPIJA

TECHNINIS PRIEDAS

Maždaug 5 milijonai jaunesnių nei penkeri metai vaikų kasmet miršta nuo viduriavimo. Tai maždaug 10 vaikų kas minutę, o tai reiškia, kad kol perskaitysite šį techninį priedą, mirs daugiau nei šimtas vaikų. Iš visų viduriavimo sukeltų mirčių 70 % įvyksta dėl dehidracijos.

Viduriavimas labai paplitęs tarp vaikų ir glaudžiai susijęs su netinkama mityba. Besivystančiose šalyse tai viena iš sergamumo (ligotų žmonių tam tikroje vietoje tam tikru metu procentas) priežasčių.

Nors daugelyje šalių mirties dėl viduriavimo atvejų pastaraisiais metais mažėja, vis tik sveikatos tarnybos daugiausiai teikia būtent tokias konsultacijas. Dėl viduriavimo sukeltų komplikacijų daugeliu atvejų vis dar reikalinga hospitalizacija, kurios būtų galima lengvai išvengti suteikus tinkamą gydymą.

Taigi akivaizdu, kad vienas iš didžiausių iššūkių – sumažinti šiuos baisesnius skaičius, ypač turint omenyje, kad viduriavimo gydymas yra gana paprastas ir nebrangus. Oralinės rehidracijos terapija (ORT) gali padėti išvengti dehidracijos ir gydyti ją, taip sumažinant mirties dėl viduriavimo atvejų skaičių.

KAS YRA VIDURIAVIMAS?

Tyrimai rodo, kad viduriavimas yra žarnyno sutrikimas, kurį daugiausiai sukelia mikroorganizmai (bakterijos, virusai, parazitai). Būklei atpažinti galime naudoti paprastesni apibūrinimą:

**VIDURIAVIMAS YRA VANDENINGESNĖS IR DAŽNESNĖS
NEI ĮPRASTA IŠMATOS.**

Pagrindinis pavojus vaikams, sergantiems stipriu viduriavimu, yra dehidracija, kuri gali sukelti mirtį.

Kad būtų palaikoma gyvybė, žmogaus kūnui reikia tam tikro kiekio vandens ir elektrolitų (natrio, kalio, chlorido ir bikarbonato). Viduriuojant arba, sudėtingiausiais atvejais, ir vemiant, žmogaus kūnas netenka neįprastai daug vandens ir druskų. Jei vaikas negaus pakankamai skysčių vandens ir druskų kiekiui atstatyti, jis patirs dehidraciją, kurią sukelia į kūną patenkančio ir iš jo pašalinančio vandens kiekio disbalansas.

Dažniausiai kūdikiai, maži vaikai ir vaikai, kurių mityba nepilnavertė, daug greičiau patiria dehidraciją. Todėl negydant laiku, jiems gresia pavojus netekti ypač daug vandens.

Kita svarbi viduriavimo sukeliama pasekmė – maistinių medžiagų trūkumas, kurį daugiausiai sukelia šie veiksniai

- sumažėjęs maistinių medžiagų pasisavinimas,
- tiesioginis maistinių medžiagų praradimas viduriuojant,
- dėl sumažėjusio apetito mažesnis kalorijų kiekis, gaunamas su maistu,
- netinkamas paprotys viduriuojančiam vaikui neduoti valgyti, neretai net keletą dienų.

DEHIDRACIJOS POŽYMIAI

Dauguma ligų turi simptomų (požymių, kuriuos galime pastebėti, kurie leidžia tiksliai jas nustatyti).
Būdingi dehidracijos simptomai:

- Nekoncentruotas žvilgsnis ar apsunkę akių vokai (vienas pirmųjų požymių)
- Suirzimas ir/ar prislėgta nuotaika
- Troškulys
- Apetito praradimas
- Aukšta temperatūra (ne visada)
- Staigus svorio netekimas
- Intensyvios spalvos šlapimas, mažesnis nei įprasta jo kiekis
- Padažnėjęs kvėpavimas ir pulsas
- Vėmimas (ne visada) – tai rimtesnis atvejas, nes pagreitinėja dehidracija ir druskų praradimas

Sunkios dehidracijos požymiai

Nors į **dehidraciją visada turi būti atsižvelgiama rimtai**, yra požymių, kurie rodo, kad atvejis ypač rimtas:

- Mieguistumas
- Šlapimo nebuvimas
- Greitas, silpnas pulsas
- Greitas kvėpavimas
- Traukuliai (intensyvūs, nevalingi raumenų susitraukimai)
- Ryškūs ratilai po akimis ir verksmas su negausiai ar iš viso be ašarų
- Gleivės ar kraujas išmatose

Viduriavimas gali paveikti visokio amžiaus žmones, tačiau jis ypač pavojingas jaunesniems nei penkerių metų vaikams. Šiuo metu jau egzistuoja nesudėtingas gydymas, kurį suteikus simptomų pradžioje galima išvengti išvardytų komplikacijų, ilgo gydymo ligoninėje ar netgi mirties.

PASTABA: Minkštos, dažnos krūtimi maitinamų kūdikių išmatos nėra laikomos viduriavimu. Toks tuštinimasis būdingas krūtimi maitinamiems kūdikiams.

VIDURIAVIMO GYDYMAS

Oralinės rehidracijos terapija (ORT) susideda iš skysčių, turinčių tinkamą kiekį kūnui reikiamų druskų, vartojimo, kol vaiko būklė pagerėja. Du pagrindiniai viduriavimo gydymo principai:

- a) gydymas skysčiais (rehidracija, naudojant iš anksto paruoštus ORT druskų paketėlius ar namuose ruoštomis rehidracijos priemonėmis),
- b) tęsiamas maitinimas.

BŪTINA LAIKYTIS REHIDRACIJOS IR MITYBOS PRINCIPŲ KIEKVIENU VIDURIAVIMO ATVEJU, KAD IR KOKS BEBŪTŲ DEHIDRACIJOS LAIPSNIS. NUO TO PRIKLAUSO SVEIKIMAS. TINKAMI GYDYMO DERINIAI:

ORT DRUSKŲ PAKETĖLIAI	+	TĘSIAMAS MAITINIMAS
	ARBA	
NAMUOSE RUOŠTOS PRIEMONĖS	+	TĘSIAMAS MAITINIMAS

GYDYMAS SKYSČIAIS

Skysčių kiekio atstatymas intraveninėmis injekcijomis (į veną) viduriavimo sukeltai dehidracijai gydyti pradėtas taikyti XIX a. viduryje. Tačiau, nors šis metodas ir veiksmingas, jam būtina sudėtinga, brangi įranga ir apmokytas personalas. 7-ajame dešimtmetyje pradėta taikyti geriamoji hidracija kaip efektyvus dehidracijos gydymo būdas. Gydymo skysčiais esmė – viduriavimo, vėmimo, šlapinimosi ir prakaitavimo metu prarastas vanduo bei druskos turi būti kompensuojami rehidracijos būdu, t. y. vartojant elementus, kurie buvo prarasti.

Geriamosios rehidracijos druskų (GRD) vartojimas

Geriamosios rehidracijos druskos yra gliukozės, druskos ir vandens mišinys, kuris padeda vaiko kūnui atstatyti viduriavimo metu prarastus skysčius ir druskas.

GRD pakuojamos mažais hermetiškais paketėliais, kad vaiką prižiūrinti mama ar kitas asmuo galėtų namuose pasigaminti tirpalą. GRD naudojamos visame pasaulyje ir yra efektyviausias būdas viduriavimo sukeltai dehidracijai gydyti.

Kaip ruošiamas tirpalas?

Būtina tiksliai laikytis šių taisyklių:

1. Po tekančiu vandeniu su muilu kruopščiai nusiplaukite rankas ir panages, jei įmanoma, naudokite nagų šepetėlį.
2. Užvirkite šiek tiek daugiau nei litrą vandens. (*)
3. Palaukite, kol vanduo atvės, ir atmatuokite **lygiai vieną litrą**.
4. Supilkite vandenį į švarų ąsotį ar puodą.
5. Supilkite **visą** geriamosios rehidracijos druskų paketėlį į vandenį.
6. Gerai išmaišykite švariu šaukštu, kol druskos visiškai ištirps.

(*) Kritiniu atveju galima naudoti ir nevirintą vandenį, net ir nešvarų. Labai svarbu rehidruoti vaiką, kad būtų išvengta dehidracijos sukeltos mirties, net jei vėliau teks gydyti žarnyno infekciją.

GRD dozavimas

Po kiekvieno pasituštinimo viduriuojant, vaikui turėtų būti duodamas šis GRD kiekis:

1/2 puodelio vaikui, jaunesniam nei 1 metai
1 puodelis vaikui, vyresniam nei 1 metai

- Krūtimi maitinamiems vaikams turėtų būti duodama tiek, kiek jie išgeria, po truputį ir dažnai, kaip papildas.
- Nemaitinamiems krūtimi vaikams turėtų būti duodama nuo 1/2 iki 1 puodelio gryno vandens kas 4–6 valandas, kol jie vartoja GRD.
- Bendru atveju vaikams būtina išgerti bent 150–200 ml vandens kiekvienam jų kūno kilogramui per 24 valandas.

SVARBU: Kol tęsiasi viduriavimas, vaikui būtina tarp maitinimų buteliuku ir valgių kartkartėmis siūlyti skysčių.

NAMINĖS GERIAMOSIOS REHIDRACIJOS PRIEMONĖS

Jei nėra GRD paketėlių, lengvai ir nebrangiai galima pasigaminti naminių vaistų, naudojant vandenį, cukrų, druską ir morkas.

Vienam litrui naminių geriamosios rehidracijos vaistų paruošti jums reikės :

- 1 litro atvėsinto virinto vandens
- 1 **nubraukto** arbatinio šaukštelio druskos
- 4 **su kaupu** šaukštų cukraus
- 4 morkų

Gaminimo būdas

1. Užvirinkite šiek tiek daugiau nei litrą vandens, įdėkite 4 supjaustytas morkas.
2. Vandeniui vėl užvirus, jį nukoškite, palikite atvėsti, po to atmatuokite litrą ir supilkite į švarų ąsotį ar puodą. Pasistenkite atmatuoti lygiai vieną litrą.
3. Pridėkite 4 su kaupu šaukštus cukraus ir 1 nubrauktą arbatinį šaukštelį druskos.
4. Gerai išmaišykite. Maišykite tol, kol druska ir cukrus visiškai ištirps.

SVARBU: Ir naminius, ir iš anksto paruoštus vaistus būtina gerti šaltus. Šiltas ar karštas tirpalas gali sukelti vėmimą. Jokiais būdais negalima paruošto tirpalo virinti. Tirpalas neturėtų būti laikomas ilgiau nei dieną ar pernakt. Prireikus kitą dieną turėtų būti pagamintas naujas tirpalas.

Specialus šaukštas

Naminių vaistų paruošimui yra sukurtas specialus šaukštas – galima pamatuoti tikslų cukraus ir druskos kiekį. Šis šaukštas UNICEF platinamas daugelyje šalių sveikatos priežiūros centruose. Sužinokite, ar galima gauti šį šaukštą jūsų bendruomenės sveikatos centre, jei taip – paprašykite, kad duotų

GRD (paketėliais ar naminės) turėtų būti vartojamos, kol vaikas viduriuos mažiau nei 4 kartus per dieną.

TĘSIAMAS MAITINIMAS

Plačiai žinoma, kad viduriuojantys vaikai, ypač jei tai nutinka dažnai, netenka svorio ar kenčia nuo nepilnavertės mitybos dėl:

- apetito stokos,
- praleistų valgymų,
- maistingų medžiagų pasišalinimo vemiant ir dėl prastesnio pasisavinimo,
- dehidracijos.

Gydant vaikų viduriavimą ypač svarbu išvengti maisto nepakankamumo. Todėl, jei vaikas nevemia, jis turėtų būti toliau maitinamas.

Tęsiamo maitinimo principas skatina **kaip įmanoma greičiau atnaujinti maitinimą krūtimi ar kitokį maitinimą**. Nėra pagrindo laukti, kol viduriavimas praeis – vaikas turėtų valgyti iš karto tik atgavęs apetitą. Krūtimi nemaitinamiems vaikams turėtų būti taikoma dieta be skaidulinių medžiagų, kuri palengvina virškinimą.

Galima valgyti

- Ryžius, makaronus, virtus mažai sūdytame vandenyje. Patiekiant galima pridėti aliejaus, bet ne gaminimo metu.
- Liesą maltą mėsą, garuose virtą ar keptą mėsą; virtą vištieną.
- Šviežią virtą žuvį
- Švelnų šviežių sūrį
- Virtas, trintas morkas
- Luptus artišokus
- Trintas bulves
- Trintus bananus, tarkuotus obuolius
- Virtus kiaušinius
- Želė
- Kukurūzų miltus
- Bulvių krakmolą

Viduriuojantys vaikai taip pat gali gerti:

- Motinos pieną ar mišinukus (labiau nei įprasta atskiestus)
- Ryžių vandenį, cinamono ar granatų užpilus
- Silpną arbatą be pieno
- Negazuotą mineralinį vandenį

Negalima valgyti

- Duonos
- Kitų šviežių ar apdorotų daržovių
- Riebios mėsos
- Aštraus ar gausaus prieskonių maisto
- Kitų šviežių ar apdorotų vaisių
- Ledų ir saldumynų
- Kepto maisto

Nustoję viduriuoti, po dviejų dienų vaikai gali palaipsniui grįžti prie įprastos mitybos.

Kaip galima išvengti vaikų viduriavimo?

Akivaizdu, kad vienas svarbiausių dalykų yra išvengti ligos, kiekvieną minutę nusinešančios vaikų gyvybes, sukėlėjų. Pateikiamas paprastų prevencinių priemonių sąrašas. Visos jos susijusios su higiena.

- Atsižvelgiant į gydytojų patarimus, kiek tik įmanoma, pirmaisiais gyvenimo metais vaikai turėtų būti maitinami krūtimi. Motinos piene gausu antikūnių ir jis visiškai švarus.
- Visada nusiplaukite rankas, prieš ruošdami maistą ir pasinaudoję tualetu.
- Jei nėra geriamojo vandens, vaikų maistui ir gėrimams ruošti naudokite tik virintą vandenį.
- Apsaugokite maisto produktus nuo naminių gyvūnų, musių ir kitų vabzdžių.
- Kruopščiai plaukite vaikų čiulptukus ir buteliukus, laikykite juos uždengtus.
- Kruopščiai nuplaukite vaikams duodamus vaisius ir daržoves.
- Šiukšlių kibiras turi būti uždengtas, virtuvė – tvarkinga, be musių ar kitokių vabzdžių.

Atminkite

- **Viduriavimas** atsiranda netikėtai ir gali tęstis keletą dienų.
- Jis dažniausiai ištinka jaunesnius nei dvejų metų vaikus ir tuos, kurie nemaitinami kiūtimi.
- Jis labiau paplitęs ir esti sunkesnės formos tarp prastai besimaitinančių vaikų.
- Sunkiais atvejais išmatose gali būti gleivių, pūlių, ir / ar kraujo.

PARDUODAMI GĖRIMAI IR KITI SKYSČIAI

Bealkoholiniai ir neturintys kofeino gėrimai dažnai rekomenduojami dehidracijos prevencijai ir netgi viduriavimo simptomams palengvinti. Tačiau, atsižvelgiant į daugumos parduodamų gazuotų gėrimų, sriubų ir sulčių sudėtį (panaikinti tarpą tarp žodžio ir kabelio) , jie nėra vertingi ir viduriavimo atvejais turėtų būti vengti.

SUNKUS VIDURIAVIMAS GALI SUKELTI MIRTĮ.

**MAISTO STOKA AR NEPILNAVERTĖ DIETA
GALI LEMTI NEPRIEVALGĮ.**

Maketas: Carolina Carrasco ir Loreto González pagal ORT, A Guide for Action, WOSM, UNICEF.
El Tratamiento de la Diarrea y el Uso de la Terapia de Rehidratación Oral, WHO/UNICEF.
Las Diarreas Infantiles, Sveikatos ministerija, Čilė/UNICEF.

Redakcija: Gerardo González.

ORT, KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Šis techninis priedas yra užsiėmimo „Slaptieji ORT agentai“ dalis. Jis skirtas gaujos vadovo darbui palengvinti: pateikiami klausimai, kuriuos turės atsakyti dalyviai, žaidimo metu patekę į „ORT zoną“.

Vadovai gali pasinaudoti ir savo žiniomis bei kita prieinama medžiaga ir paruošti daugiau panašių klausimų arba pritaikyti šiuos savo gaujai, kad pajvairintų darbą su vaikais.

Dauguma šio priedo klausimų yra tiesiogiai susiję su ORT. Vadovai taip pat gali paruošti klausimų apie vandens svarbą mūsų kūnams ir aplinkai. Temos gali būti papildytos skautiškais ir kitų sferų klausimais.

Vaikams nebūtina pažodžiui atsakyti į klausimus. Vadovas turi papildyti tai, ką vaikai jau žino.

KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
1. Ar gali žmogus numirti nuo viduriavimo, jei nėra tinkamai gydomas?	1. Taip, apie 10 vaikų kiekvieną minutę miršta nuo viduriavimo.
2. Ar vaikai dažnai serga viduriavimu?	2. Taip, ypač labai maži vaikai.
3. Ar viduriavimo gydymas labai sudėtingas ir brangus?	3. Ne, jis paprastas ir labai pigus.
4. Ar viduriavimas sukelia dehidraciją?	4. Taip.
5. Ar dehidraciją galima pagydyti geriamosios rehidracijos druskomis?	5. Taip.
6. Ar viduriavimą sukelia į kūną patekusios bakterijos, virusai ir parazitai?	6. Taip. Jie vadinami mikroorganizmais.
7. Ar vanduo svarbus kūnui?	7. Taip, vanduo suteikia elementų, būtinų gyvybei palaikyti.
8. Kaip sužinoti, ar sergame viduriavimu?	8. Tuštinimasis dažnesnis, išmatos skystesnės ir vandeningesnės nei įprasta.
9. Ar viduriuojant netenkama vandens ir mineralų?	9. Taip.
10. Tiesa ar melas: ORT nesusijusi su GRD.	10. Melas. Geriamosios rehidracijos druskos (GRD) yra vienas iš rehidracijos metodų, naudojamų oralinės rehidracijos terapijoje (ORT).

KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
11. Kas nutinka nelaistomam augalui?	11. Jis numiršta.
12. Tiesa ar melas: nieko nenutiks, jei kūnas praras vandenį ir mineralus.	12. Melas. Ilgalaikis vandens ir mineralų trūkumas sukelia dehidraciją.
13. Tiesa ar melas: galima numirti nuo sunkaus viduriavimo sukeltos dehidracijos.	13. Tiesa.
14. Tiesa ar melas: viduriavimas yra žarnyno veiklos sutrikimas.	14. Tiesa.
15. Ar viduriavimą gali lydėti vėmimas?	15. Taip, sunkiausiais atvejais gali būti ir vėmimas.
16. Tiesa ar melas: vaiką ištinka dehidratacija tada, kai jis geria nešvarų vandenį.	16. Melas. Dehidracija ištinka tada, kai vaikas netenka daug skysčių ir nepakankamai jų vartoja.
17. Tiesa ar melas: vaikus, kurių mityba pilnavertė, greičiau ištinka dehidracija.	17. Melas. Neprivalgančius ir vis dar maitinamus krūtimi vaikus greičiau ištinka dehidracija.
18. Žmogui viduriuojant, jo kūnas nepasisavina visų jam reikalingų maistinių medžiagų. Ką tai gali sukelti?	18. Neprievalgį.
19. Ar maistas svarbus, kad augtume stiprūs ir sveiki?	19. Taip, nes jis suteikia kūnui būtinų maistinių medžiagų.
20. Tiesa ar melas: neprievalgis ištinka, kai kūnas negauna reikalingų maistinių medžiagų.	20. Tiesa.
21. Tiesa ar melas: vandens kiekį, kurio reikia kūnui, galime pakeisti gazuotais gėrimais.	21. Melas. Kūnui reikia ne tik skysčių, bet ir vandenyje esančių druskų.
22. Ar galima viduriuojančiam vaikui nebeduoti valgyti?	22. Ne. Kūnui reikia maisto, ir nors netenkama daugumos praryjamo maisto, visgi pasisavinama ir šiek tiek maistinių medžiagų.
23. Tiesa ar melas: nekoncentruotas žvilgsnis yra vienas iš dehidracijos požymių.	23. Tiesa. Tai vienas pirmųjų dehidracijos požymių.
24. Tiesa ar melas: nesvarbu, jei viduriuojantis vaikas jaučiasi šiek tiek nusiminęs, (ištrinti – nes) tai praeis.	24. Melas. Nors visi vaikai sirgdami būna prasčiau nusiteikę, tai gali būti ir dehidracijos požymis.
25. Tiesa ar melas: dehidraciją patiriantį vaiką labai troškina ir jis mažai šlapinasi.	25. Tiesa.
26. Ar normalu, jei viduriuojantis vaikas staiga netenka svorio?	26. Taip, nes jis suvartoja mažiau kalorijų.

KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
27. Tiesa ar melas: vyresni žmonės neviduriuoja.	27. Melas. Visi galime suviduriuoti, nepriklausomai nuo amžiaus.
28. Tiesa ar melas: viduriavimas pavojingesnis jaunesniems nei 5 metų vaikams.	28. Tiesa.
29. Ar egzistuoja „sunkus viduriavimas“?	29. Taip.
30. Tiesa ar melas: sunkiai viduriuojantis vaikas yra labai mieguistas, prislėgęs, jo kvėpavimas ir pulsas pagreitėjęs ir silpnas.	30. Tiesa. Tai yra sunkaus viduriavimo požymiai.
31. Tiesa ar melas: sunkiai viduriuojančiam vaikui paakiuose išryškėja tamsūs ratilai ir jis verkia be ašarų.	31. Tiesa. Tai yra dalis viduriavimo požymių.
32. Tiesa ar melas: svarbu žinoti, kaip atpažinti ligos požymius, kad būtų galima laiku imtis veiksmų.	32. Tiesa. Daugelio rimtų problemų galima išvengti laiku atlikus tinkamus veiksmus.
33. Tiesa ar melas: tik UNICEF yra atsakinga už vaikų gelbėjimą nuo mirties.	33. Melas. Visi galime kažkiek padėti.
34. Tiesa ar melas: kiekvienas viduriuojantis žmogus turėtų atkurti prarastų skysčių kiekį ir tęsti maitinimąsi.	34. Tiesa. Tai pirmas žingsnis pasveikimo link.
35. Tiesa ar melas: geriamosios rehidracijos druskos yra labai efektyvios gydant dehidraciją.	35. Tiesa. Jas lengva paruošti ir visi gali jas naudoti. UNICEF netgi dalina hermetiškus paketėlius su jau paruoštomis druskomis.
36. Tiesa ar melas: geriamosios rehidracijos druskos yra šešių ingredientų mišinys.	36. Melas. Tai trijų ingredientų mišinys.
37. Kokia yra geriamosios rehidracijos druskų pavadinimo santrumpa?	37. GRD.
38. Tiesa ar melas: GRD tirpalas yra vandens, druskos ir gliukozės mišinys.	38. Tiesa.
39. Ar gliukozė ir cukrus yra tas pats?	39. Taip.
40. Ar svarbu ruošti GRD tirpalą švariomis rankomis?	40. Taip, kaip ir kiekvieną kartą gaminant maistą ar gėrimus.
41. Tiesa ar melas: GRD tirpalą galima paruošti tik naudojant buteliukais išpilstytą vandenį.	41. Melas. Geriausia, jei vanduo virintas, tačiau galima naudoti ir termiškai neapdorotą vandenį, jei nėra kitokių galimybių.
42. Tiesa ar melas: tirpalui iš GRD paketėlio pagaminti reikia daug vandens.	42. Melas. GRD paketėliui reikia tik 1 litro vandens.
43. Tiesa ar melas: GRD tirpalą galima gerti tik po kiekvieno pasituštinimo.	43. Melas. Svarbu jį gerti po kiekvieno pasituštinimo, bet jis taip pat gali būti vartojamas, kai tik vaikas nori.
44. Tiesa ar melas: jaunesniems nei 1 metų vaikams reikėtų duoti po pusę puodelio GRD po kiekvieno pasituštinimo.	44. Tiesa.

KLAUSIMAI	ATSAKYMAI
45. Tiesa ar melas: vyresniems nei 1 metų vaikams reikėtų duoti po puodelį GRD po kiekvieno pasituštinimo.	45. Tiesa.
46. Ar svarbu vis duoti vaikui skysčių, kol jis viduriuoja?	46. Taip, kad kūnui užtektų skysčių.
47. Ar galima namuose pasigaminti GRD tirpalo?	47. Taip, tai vandens, druskos, cukraus ir virtų morkų mišinys.
48. Kokių ingredientų reikia, norint namuose pasigaminti GRD tirpalo?	48. Vandens, cukraus, druskos ir virtų morkų.
49. Tiesa ar melas: geriau gerti GRD tirpalą, kol jis dar šiltas, nes tada jame nebus bakterijų.	49. Melas. Geriau tirpalą gerti šaltą. Šiltas tirpalas gali sukelti vėmimą.
50. AR galima paruoštą GRD tirpalą dar kartą užvirinti?	50. Ne, jokiais būdais.
51. Ar galima pagamintą GRD tirpalą laikyti savaitę?	51. Ne, kasdien reikia pagaminti šviežio tirpalo. Kitą dieną geriau išpilti likutį ir pagaminti naujo.
52. Tiesa ar melas: viduriuojančiam vaikui reikėtų valgyti lengviau virškinamą maistą.	52. Tiesa. Viduriuojančiam vaikui reikėtų valgyti virtą, neriebų, mažai prieskonių turintį maistą.
53. Ar galima išvengti viduriavimo?	53. Taip, laikantis namų ir maisto higienos taisyklių.
54. Ar motinos pienas padeda išvengti viduriavimo?	54. Taip, nes jis sustiprina natūralią gynybą ir yra visiškai švarus. (gale taškas)
55. Ką daryti, jei neturi geriamojo vandens?	55. Užvirinkite vandenį, uždenkite jį ir palikite atvėsti. Taip apdorotą vandenį galima gerti ar naudoti maistui ruošti.
56. Kodėl svarbu prieš valgant nusiplauti rankas?	56. Tai padeda apsisaugoti nuo ligas sukeliančių mikrobus.
57. Tiesa ar melas: vaisius ir daržoves prieš valgant reikia kruopščiai nuplauti.	57. Tiesa.
58. Kodėl svarbu uždengti šiukšlių kibirą?	58. Kad apsisaugotume nuo musių ir kitų vabzdžių.
59. Kaip laikytis higienos taisyklių ruošiant maistą?	59. Palaikykite virtuvės švarą, uždenkite šiukšlių kibirą, neprileiskite naminių gyvūnų, plaukite rankas, maisto produktus laikykite švariose vietose ir t. t.
60. Tiesa ar melas: subalansuota mityba padeda mums augti sveikiems ir stipriems.	60. Tiesa.
61. Kokia yra oralinės rehidracijos terapijos pavadinimo santrauka?	61. ORT.

Maketas: Carolina Carrasco ir Loreto González, pagal „ORT, a Guide for Action“, WOSM, UNICEF.
„El Tratamiento de la Diarrea y el Uso de la Terapia de Rehidratación Oral“, WHO/UNICEF.
„Las Diarreas Infantiles“, Sveikatos ministerija, Čilė/UNICEF.

Redakcija: Gerardo González.

SVEIKATOS ŽAIDIMAS

Vystymosi sritis
FIZINĖ RAIDA

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Gamindami stalo žaidimą ir žaisdami, dalyviai sužino, kaip gali saugoti savo sveikatą.

Pagaminti stalo žaidimai saugomi kartu su kitu gaujos inventoriumi. Juos galima vėl panaudoti, dalintis su vaikų šeimomis ir draugais.

VIETA

Būklas ar gaujos sueigų vieta.

TRUKMĖ

Apie dvi valandas.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti grupelėmis po keturis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Atpažinti situacijas ar būdo bruožus, kurie kelia grėsmę mūsų sveikatai ar fizinei gerovei.
2. Nustatyti veiksnius, kurie saugo mūsų sveikatą ir fizinę gerovę.
3. Pagaminti stalo žaidimą.
4. Pažaisti stalo žaidimą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi daryti tai, ką man sako vyresnieji, kad mano kūnas būtų stiprus ir sveikas.
2. Žinau pagrindines ligas, kuriomis ir kodėl gali užsikrėsti tokie vaikai kaip aš.
3. Rūpinuosi savo švara.
4. Bandau valgyti įvairų maistą ir niekada nesakau, kad kažko nemėgstu, pradžioje neparagavęs.
5. Valgau tam skirtu metu, o ne nuolat.
6. Mėgstu žaisti su savo bendraamžiais.

Vėlyvoji vaikystė

1. Išmokau atpažinti galimą pavojų žaidimų metu ir atliekant kitus veiksmus.
2. Turiu įpročių, kurie saugo mano sveikatą, pvz., pasinaudojęs tualetu nusiplaunu rankas.
3. Aš visada švarus ir tai matyti, pvz., iš mano plaukų, ausų, dantų ir nagų.
4. Mėgstu žaisti su kitais berniukais ir mergaitėmis, laikausi žaidimo taisyklių.

REIKMENYS

Bendrai: žurnalai, žirklys, klijai, spalvoti pieštukai, liniuotė, balto popieriaus lapai. Kiekvienai grupei: 1 40 x 45 cm dydžio kartono gabalas, 21 kortelė su taisyklėmis, 1 žaidimo kauliukas ir 4 skirtingų spalvų žaidimo figūrėlės. Techninis priedas „Sveikatos žaidimo lenta“ yra šio užsiėmimo dalis.

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal Belgijos Raudonojo Kryžiaus išleistą žaidimą „Jeu de la Santé“.
Maketis ir redakcija: Loreto González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Sueiga prieš užsiėmimą

Atėjus metui, vadovai

- primena vaikams apie artėjančią užsiėmimą;
- paskatina kiekvieną dalyvauti;
- paprašo vaikų susiskirstyti grupelėmis po 4;
- kiekvienai grupei duoda priemonių, kurių reikės gaminant stalo žaidimą, sąrašą.

Per savaitę vadovai turėtų įsitikinti, kad vaikams pavyko rasti reikiamų priemonių. Taip pat reikėtų pasirūpinti atsarginėmis medžiagomis, jei ne visos grupelės atsineštų visko, ko reikia.

Vadovai turėtų kiekvienai grupei parūpinti:

- 40 x 45 cm dydžio kartono gabalą, ant kurio bus piešiama žaidimo lenta;
- 21 kortelę (kiekvienoje kortelėje turėtų būti nurodytas langelio skaičius ir instrukcijos, ką turi padaryti žaidėjas, užlipęs ant šio langelio).

Užsiėmimo diena

Viską paruošus ir išdėliojus, kiekviena grupelė pradeda gaminti žaidimo lentą. Ją pabaigusi, grupelė sužadžia „Sveikatos žaidimą“.

Žaidimo lentos gaminimas.

Pasirinkusi kokį nori išdėstymą, kiekviena grupelė ant 40 x 45 cm lentos nupiešia iš viso 70 langelių: 1 startui, 68 sunumeruotus langelius ir 1 finišui. Vaikai gali pasinaudoti bet kurio žinomo stalo žaidimo, turimo namuose, forma.

Tuomet jie iliustruoja langelius, vadovaudamiesi instrukcijomis, pateiktomis šio užsiėmimo techniniame priede „**Sveikatos žaidimo lenta**“. Vaikai gali patys nupiešti iliustracijas arba paieškoti situacijas atitinkančių paveikslėlių žurnaluose. Vadovas šiame etape turėtų būti pasirengęs padėti, aptarti iliustracijas ar iškarpas

Žaidimo lentą baigiant užpildyti

- visi langeliai turi būti sunumeruoti;
- langeliai be iliustracijų gali būti nuspalvinti skirtingomis spalvomis;
- galima dekoruoti žaidimo lentos pagrindą.

Žaidžiame!

Pabaigusi žaidimo lentą, kiekviena grupelė kartą sužadžia „Sveikatos žaidimą“.

Kiekvienas žaidėjas meta kauliuką, kad nustatytų, kokia tvarka vyks žaidimas. Pradeda daugiausiai taškų išmetęs žaidėjas, po jo seka kitas daugiausiai išmetęs ir t. t.

Visi žaidėjai pastato savo žaidimo figūrėles „Starto“ langelyje. Tada kiekvienas meta kauliuką ir perkelia savo figūrėlę per tiek langelių, kiek taškų išmetė. Jei figūrėlė atsistoja ant langelio be iliustracijos, žaidėjas turi laukti kito savo ėjimo. Jei figūrėlė atsistoja ant iliustruoto langelio, žaidėjas turi paimti atitinkamą kortelę ir įvykdyti joje nurodytas instrukcijas.

Laimi žaidėjas, pirmasis pasiekęs „Finišo“ langelį.

Žaidimui pasibaigus, vaikai su vadovais aptaria užsiėmimą. Yra bent trys aspektai, į kuriuos reikėtų atkreipti dėmesį šio pokalbio metu:

- žaidimo lentos gaminimas;
- žaidimo eiga;
- kaip mūsų gyvenimo būdas ir tai, ką veikiame, gali padėti mums išlikti sveikiems ir stipriems.

Vaikų ir pačių vadovų pastabos padės įvertinti užsiėmimą, sugalvoti panašių naujų, suteiks informacijos apie asmeninį gaujos berniukų ir mergaičių tobulėjimą.

SVEIKATOS ŽAIDIMO LENTA

TECHNINIS PRIEDAS

Žemiau pateikiamos „Sveikatos žaidimo“ langeliams siūlomos iliustracijos. „Lentos“ skiltyje pateikiami iliustracijų pasiūlymai, „Kortelės“ skiltyje – užduotis, kurią turėtų atlikti ant langelio užlipęs žaidėjas. Korteles prieš žaidimą turėtų paruošti vadovai.

Langelius be iliustracijų galima nuspalvinti skirtingomis spalvomis, užpildyti įvairiomis užduotimis žaidimui pagyvinti arba priskirti sugalvotoms panašioms į jau išvardytas situacijoms.

Žinoma, šie variantai tėra pasiūlymai. Vadovai gali juos keisti savo nuožiūra, o pavyzdžiai gali pasitarnauti kaip gairės ar temų, kurioms galima panaudoti žaidimą, pavyzdys.

	LENTA	KORTELĖ
4 langelis	Sotūs pusryčiai.	Šiandien valgiau sočius pusryčius. Paeinu į 8 langelį.
6 langelis	Pėda.	Pakišau draugui koją. Grįžtu į 2 langelį.
9 langelis	Dujinė viryklė.	Žinau, kad pavojinga žaisti su dujinės viryklės degikliais, nes kyla sprogimo ar apsinuodijimo dujomis. Paeinu į 15 langelį.
12 langelis	Dantis besivalantis vaikas.	Aš valausi dantis po kiekvieno valgymo ir ypač prieš eidamas miegoti. Paeinu į 15 langelį.
14 langelis	Laiptai; vaikas, bėgantis laiptais; vaikas subintuota koja.	Aš žaidžiau ant laiptų, nukritau ir susižeidžiau koją. Grįžtu į 10 langelį.
18 langelis	Lovoje miegantis vaikas, šalia laiką rodantis laikrodis.	Anksti nuėjau miegoti ir gerai vėdinamame kambaryje miegojau 10 valandų: jaučiuosi pailsėjęs ir viskam pasirėngęs. Galiu dar kartą mesti kauliuką.
23 langelis	Saldainį laikantis vaikas, kuriam skauda dantį.	Valgau per daug saldumynų ir man pradėjo gesti dantys. Grįžtu į 5 langelį.

LENTA**KORTELĖ**

25 langelis	Teisingai laikomas ištrauktas elektros kištukas.	Atsargiai elgiuosi su elektros prietaisais. Galiu dar kartą mesti kauliuką.
26 langelis	Įvairus maistas (vaisiai, daržovės, žuvis, pienas ir t. t.).	Šią savaitę valgiau įvairaus maisto, todėl esu sveikas ir stiprus. Paeinu į 31 langelį.
28 langelis	Stomatologas	Reguliariai lankausi pas stomatologą. Galiu dar kartą mesti kauliuką.
30 langelis	Už laido traukiamas elektros kištukas ir pavojaus ženklas.	Išjungčiau elektros prietaisą traukdamas už laido ir įvyko trumpas jungimas. Turiu išmokti tinkamai ištraukti kištuką. Grįžtu į 25 langelį.
34 langelis	Vaikas, kuriam skauda dantį, arba nusiminęs dantukas ir pan.	Jau seniai buvau pas stomatologą. Turiu nueiti kasmetinės apžiūros. Grįžtu į 28 langelį.
36 langelis	Vaikas duše.	Kasdien prausiuosi vonioje ar po dušu Paeinu į 38 langelį.
39 langelis	Kuprinė.	Kad apsaugočiau savo nugarą, kuprinę nešioju ant dešinio ir kairio peties pakaitomis. Paeinu į 41 langelį.
43 langelis	Skrynia, dėžė, spyna ir raktas ar pan.	Pasislėpiau senoje skrynioje. Dangtis užsidarė ir aš negalėjau išlįsti. Kad tęsčiau žaidimą, turiu palaukti, kol ateis kitas žaidėjas ir mane išleis.
46 langelis	Rankas rodantis vaikas, purvinos rankos ir pan.	Rūšiauvau savo monetų kolekciją ir prieš sėsdamas valgyti pamiršau nusiplauti rankas. Praleidžiu ėjimą.
48 langelis	Obuoliai ar morkos; vaisiai ir daržovės ar pan.	Kad dantys būtų sveiki, vietoje saldinių valgau šviežius obuolius ir morkas. Paeinu į 51 langelį.
52 langelis	Sportuojantis vaikas; vaikas, rodantis laimėtą taure, ir pan.	Sportuoju ir jaučiuosi puikiai. Paeinu į 54 langelį.
54 langelis	Šampūno buteliukas.	
56 langelis	Akmenys, strėlės ir strėlytės.	Žinau, kad kai kurie žaidimai yra pavojingi akims – nežaidžiu su akmenimis, strėlėmis ar pagaliais. Paeinu į 60 langelį.
58 langelis	Vaikas purvinais plaukais, vaikas, plaunantis galvą.	Reguliariai plaunu galvą naudodamas šampūną – kurį turiu pasiimti grįždamas į 54 langelį.
60 langelis	Telefonų knyga, policijos automobilis, gaisrinė ir pan.	
62 langelis	Baseine plaukiojantis vaikas.	Mokausi plaukti. Plaukimas yra sporto rūšis, kuri apsaugo mane nuo skendimo. Paeinu į 67 langelį.
64 langelis	Vaistinė.	Surinkau visus namie besimėtančius vaistus ir sudėjau juos į vaistinė. Galiu dar kartą mesti kauliuką.
65 langelis	Klausiamai žiūrintis vaikas prie telefono.	Nežinau policijos ir gaisrinės telefono numerių. Turiu juos išmokti. Grįžtu į 60 langelį.

Šaltinis: "Jeu de la Santé", Belgijos Raudonasis Kryžius. **Maketas ir redakcija:** Loreto González.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

ŠIUKŠLIŲ MEDŽIOKLĖ!

Originali idėja: REME grupės, Kanada ir Meksika. Sudaryta naudojant „Show-and-Do“, bendrą Pasaulinės skautų organizacijos ir Pasaulinio gamtos fondo leidinį.

Viena iš rimčiausių problemų, šiandien keliančių grėsmę gyvybei, yra aplinkos tarša ne vietoje išmestomis šiukšlėmis. Šiai problemai spręsti būtinas visos bendruomenės pasiryžimas ir dalyvavimas.

Šio užsiėmimo metu vaikai raginami prisijungti prie viso pasaulio skautų ir prisidėti įgyvendinant tris svarbiausius aplinkos apsaugos principus: vartojimo mažinimą, perdirbimą ir pakartotinį panaudojimą. Yra daug būdų, kaip galima prisidėti, kai kurie jų paminėti čia, bet dar daugiau galėsite sugalvoti kartu su gauja.

- Paroda iš antrinių žaliavų: panaudodami nuotraukas, iškarpas iš spaudos, aplinkos apsauga užsiimančių bendruomenės grupių informaciją ir kitus šaltinius vaikai paruošia parodą, kurioje parodo problemos mastą ir siūlo sprendimo būdus, kuriuos gali įgyvendinti bendruomenė. Paroda gali būti eksponuojama būkle ar kitoje vietoje, pvz., aikštėje, mokykloje.
- Meno iš antrinių žaliavų mugė: naudodama antrines žaliavas gauja gamina linksmus ir originalius meno kūrinius: skulptūras iš skardinių ir plastiko, lėles iš atraižų, gyvūnus iš kamščių ir pan.
- Šiukšlių rinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo kampanija: į užsiėmimą vaikai gali įtraukti savo šeimas, bendruomenės narius, paragindami juos rūšiuoti ir perdirbti šiukšles. Suorganizavę tinkamą surinkimo sistemą, jie gali perduoti šiukšles atliekų perdirbimo bendrovėms arba jas parduoti ir surinkti lėšų gaujos reikmėms.
- Fotosafaris: užsiėmimo metu vaikai sudaro lankytinų „safario“ vietų žemėlapi, aplanko tas vietas ir nufotografuoja, ką ten pamato. Tada suorganizuoja kampaniją, kurios metu išvalo šiukšles, ir nufotografuoja, kaip po to atrodo ta pati vieta. Tuomet surengiama paroda, kurioje eksponuojamos kiekvienos vietos nuotraukos „prieš ir po“.

Idėjoms nėra galo... laikas mautis pirštines ir imtis veiksmo!

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Padedu sutvarkyti vietas, kuriose dažnai lankausi

Vėlyvoji vaikystė

Palaikau tvarką ir švarą savo kambaryje bei kitose patalpose, kuriose gyvenu ir dirbu.

KELIONĖ PO ŽMOGAUS KŪNĄ

Originali idėja: Matthieu Pommiers, France
ir REME Koordinacinis centras.

Išgėrę stebuklingo eliksyro, vaikai sumažėja tiek, kad gali keliauti po žmogaus kūną. Kupinoje nuotykių kelionėje jie sužino apie įvairias kūno sistemas, pagrindinių organų funkcijas, ligas, kuriomis gali užsikrėsti ir kaip jų išvengti. Pvz., plaučiuose juos netikėtai į mirtiną pavojų gali įstumti kosulys, o ausyje juos užgrius sunkiai pakeliamas automobilių signalo triukšmas ar visu garsu klausomas ausinukas. Jie atgaus jėgas patekę į kraujotakos sistemą, tačiau jau netrukus visi kartu turės grumtis su antikūniais. Jie tyliai prasėlins pro gimdą, kad nepažadintų ten augančio kūdikėlio... Pasitelkę šiek tiek išmanumo, gaujos vadovai gali prigalvoti įdomiausių išbandymų, kad ši kelionė virstų nepamirštamu ir pamokančiu nuotykiu. Tačiau tyrėjai negali per ilgai užsibūti kūne, eliksyro veikimas pradės blėsti ir jiems teks greitai rasti išėjimą.

Šiam užsiėmimui reikia paruošti dekoracijų, kurios vaizduotų kelionę žmogaus kūnu ar jo organais ir sistemomis. Tai sunkiausia dalis, tačiau sumaniai paruošta ji gali turėti didelio ugdomojo poveikio. Kuriant dekoracijas reikėtų pasitelkti žmogaus anatomijos ekspertą ir žmogų, turintį patirties didelių modelių konstravime.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi daryti tai, ką man sako vyresnieji, kad mano kūnas būtų stiprus ir sveikas.
2. Žinau, kur yra svarbiausi mano kūno organai.
3. Žinau pagrindines ligas, kuriomis ir kodėl gali užsikrėsti tokie vaikai kaip aš.
4. Rūpinuosi savo švara.
5. Bandau valgyti įvairių maistą ir niekada nesakau, kad kažko nemėgstu, pradžioje neparagavęs.

Vėlyvoji vaikystė

1. Išmoku atpažinti galimą pavojų žaidimų metu ir atliekant kitus veiksmus.
2. Žinau, kam skirtos pagrindinės mano kūno sistemos.
3. Turiu įpročių, kurie saugo mano sveikatą, pvz., pasinaudojęs tualetu nusiplaunu rankas.
4. Aš visada švarus ir tai matyti, pvz., iš mano plaukų, ausų, dantų ir nagų.
5. Žinau, jog tam, kad augčiau, turiu valgyti tinkamą maistą.

NEMATYTI ŽAIDIMAI

Originali idėja: REME grupė, Meksika.

Naudodami vadovų duotus daiktus, pasiskirstę grupėmis, vaikai kuria žaidimus, kurie turi atitikti šiuos reikalavimus:

- turi trukti ne ilgiau kaip 15 minučių,
- turi būti panaudoti visi daiktai,
- turi žaisti visa gauja.

Davus medžiagas, kiekvienai grupei suteikiama pakankamai laiko žaidimui sukurti. Pasibaigus kūrimo laikotarpiui, gauja susirenka žaisti „niekada nematytų žaidimų“, kuriems atitinkamai vadovauja kiekvieno žaidimo kūrėjai.

Davus medžiagas, kiekvienai grupei suteikiama pakankamai laiko žaidimui sukurti. Pasibaigus kūrimo laikotarpiui, gauja susirenka žaisti „niekada nematytų žaidimų“, kuriems atitinkamai vadovauja kiekvieno žaidimo kūrėjai.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Dalyvauju veikloje, kuri man padeda augti stipresniam, greitesniam, vikresniam, lankstesniam.
2. Mėgstu sportuoti
3. Mėgstu žaisti su savo bendraamžiais.

Vėlyvoji vaikystė

1. Galiu vis geriau kontroliuoti savo rankas, kojas, plaštakas ir pėdas.
2. Mėgstu sportuoti, žinau taisykles ir nesikremtu pralaimėjęs.
3. Mėgstu žaisti su kitais berniukais ir mergaitėmis, laikausi žaidimo taisyklių.

VISKAS TVARKOJE

Originali idėja: REME Koordinacinis centras.

Visi yra girdėję posakį „viskas tvarkoje“. Tačiau, nors jis ir žinomas, retai kas jį taiko praktiškai, ypač turint omenyje darbo vietas, kambarius ar būklą. Yra daug paprastų ir linksmų būdų palaikyti aplinką švarią ir malonią. Reikia tik pasitelkti vaizduotę.

Per savaitę kiekvienas vaikas pagalvoja, kaip galima palaikyti švarą būkle, ir pasiūlo tai gaujos sueigos metu. Išrenkama viena iš idėjų (kitas užsirašius galima pasaugoti vėlesniam laikui) ir įgyvendinama artimiausių sueigų metu. Rasti kartoninių dėžių, jas nudažyti ar apklijuoti ir surašyti, kam kuri dėžė skirta; pririnkti geros kokybės skardinių, dekoruoti jas ir laikyti ten pieštukus, monetas, varžtelius; gauti medienos, ją nušlifuoti, nudažyti ir padaryti lentyną gaujos knygoms ar komiksų kolekcijai; sutvarkyti seną spintą ir joje laikyti „lobius“ ar stovyklavimo suvenyrus; suorganizuoti lėšų rinkimą ir nusipirkti spintą stovykliniam inventoriui... Ar reikia daugiau idėjų? Ne, dabar jūsų eilė sugalvoti, ką galite padaryti, kad jūsų būklas būtų šauniasis mieste!

Vaikai pagamintus daiktus gali panaudoti būkle arba parsinešti namo.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Padedu sutvarkyti vietas, kuriose dažnai lankausi.

Vėlyvoji vaikystė

Palaikau tvarką ir švarą savo kambaryje ir kitose patalpose, kuriose gyvenu ir dirbu.

NĖRA REIKALO MUŠTIS

Originali idėja: : REME Koordinacinis centras.

Beveik nepastebimai, lyg tai būtų normaliausias dalykas pasaulyje, įpratome gyventi apsupti smurto, ir net nebepastebime jo kasdienėse situacijose. Televizijos ir interneto pagalba būdami glaudžiai susieti su pasauliu vaikai kasdien sugeria iš ten sklindančią agresiją ir negali atsverti gaunamo neigiamo poveikio. Kad būtų paskatinti apie tai susimąstyti, savaitę iki užsiėmimo vaikų paprašoma peržiūrėti spaudą ir iškirpti ypač šokiruojančias žinutes apie smurtą jų bendruomenėje. Gaujos sueigos metu vaikai prisega iškarpas prie lentos ir su gauja aptaria, kodėl pasirinko būtent šias iškarpas ir kodėl jos turėjo tokį poveikį.

Nors ir svarbu išugdyti gebėjimą reaguoti į tai, kas vyksta aplinkui, taip pat svarbu suformuoti tokius reagavimo ir elgesio modelius, kurie padėtų išvengti agresijos. Turėdami tai omenyje, aptarę kiekvieną naujieną, gaujos nariai išsirenka vieną jų ir sugalvoja, kaip situaciją galima buvo išspręsti nenaudojant smurto. Pasiruošus gauja suvaidina išgalvotą situaciją. Vėliau visi kartu aptaria pasiūlytą alternatyvų sprendimo būdą ir kokį poveikį davė užsiėmimas.

Gauja gali padaryti plakatą arba koliažą ir pristatyti savo darbą likusiai vieneto daliai. Tai geras būdas užbaigti užsiėmimą, supažindinant kitus su šiomis situacijomis. Plakatą reikėtų kurį laiką palikti apžiūrai.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

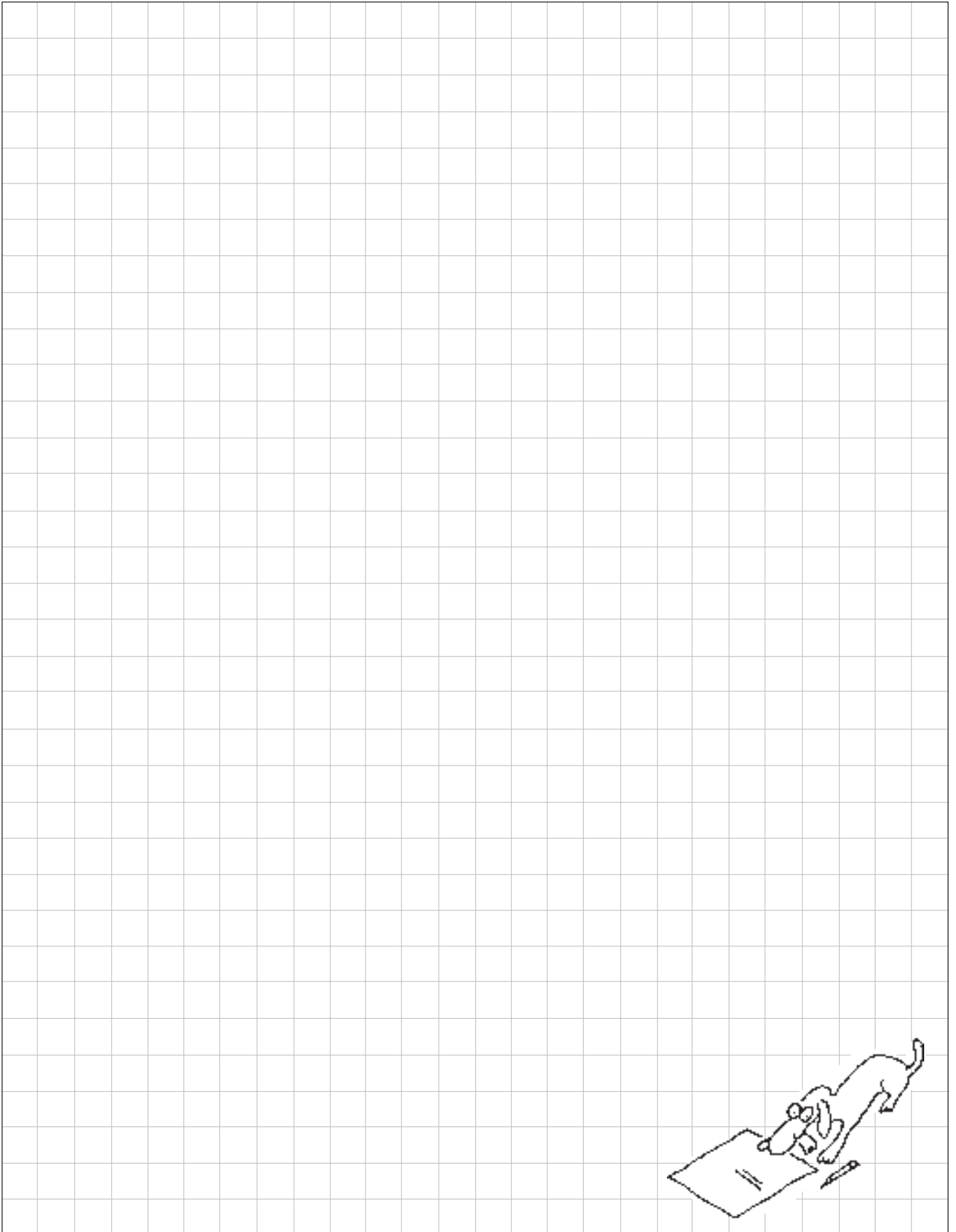
Kai kas nors mane suerzina, pasakau tai nenaudodamas smurto.

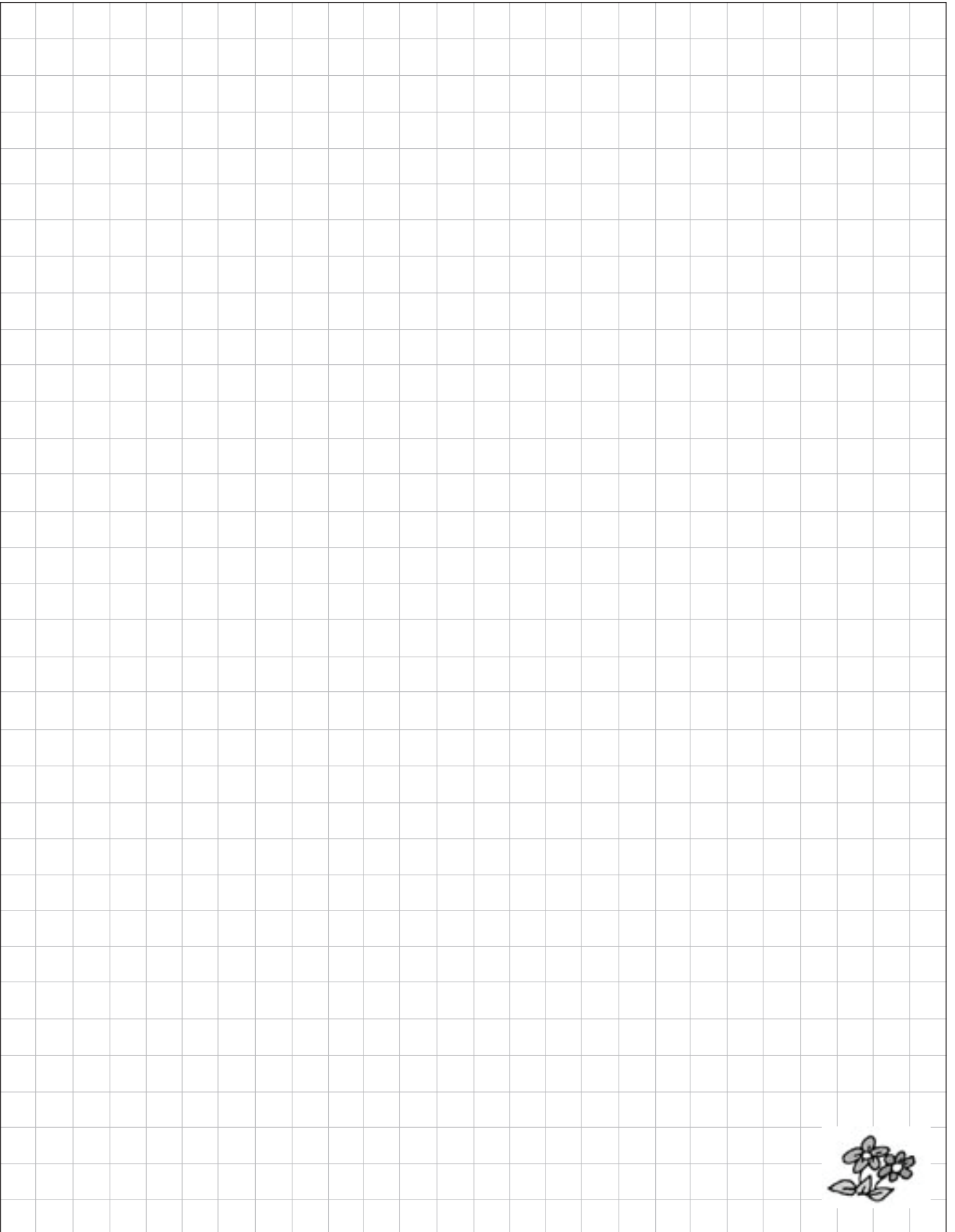
Vėlyvoji vaikystė

Aš sprendžiu tarp draugų iškilusias problemas nenaudodamas jėgos.

Čia užsirašau idėjas kitiems gaujos užsiėmimams

KŪRYBIŠKUMAS
KŪRYBISKUMAS

KŪRYBIŠKUMO SKATINIMAS

Žmogus yra daugiau nei tik kūnas – jis yra protinga būtybė.

Protas leidžia mums atrasti tiesą, nesvarbu, atvirai išreikštą ar paslėptą. Jo dėka galime megzti ryšius, apibendrinti, daryti prielaidas, kaupti informaciją ir atlikti daug kitų funkcijų, kurios po truputį suformuoja mūsų žinių bagažą.

Žinios, kurias berniukai ir mergaitės įgyja mokykloje, skiriasi nuo gebėjimo jas panaudoti originaliai ir tinkamai, kuriant naujas idėjas ir originalius sprendimus. Šis gebėjimas, vadinamas kūrybiškumu, ne visada įgyjamas mokykloje, nes pats gyvenimas daro mus kūrybiškus.

Visi galime ugdyti savo kūrybiškumą. Tereikia leisti jam skleistis ir suteikti erdvės mūsų gyvenime. Tam būtina sukurti skatinančią aplinką, kurioje gimtų naujos idėjos ir kurioje žmonės jaustųsi saugūs bei įvertinti.

Turime įveikti kliūtis, kliudančias kūrybiškumui: žinių trūkumą, pasenusių ir nebeaktualių taisyklių laikymąsi, baimę suklysti ar susikirsti, nenorą rizikuoti, slegiančią atmosferą, spaudimą prisitaikyti ir sistemingą menkinimą.

Niekas negali per dieną išsiugdyti kūrybiškumo. Tapti kūrybišku žmogumi – ilgas procesas. 7–11 metų vaikai yra smalsūs ir pastabūs, visko klausinėja ir nuolat bando išrasti, sukonstruoti arba išrinkti, išardyti naujus dalykus – tai idealus laikas kūrybiškumui ugdyti.

Galime padėti šio amžiaus vaikams ugdyti savo kūrybiškumą, skatindami jų žingeidumą, gebėjimą kurti, mąstyti ir rizikuoti, kurti savo pačių rankomis, ugdyti techninius ir meninius įgūdžius. Vaikų užsiėmimai turėtų suteikti galimybę išmokti naudotis įrankiais, sužinoti apie įvairius darbus ir profesijas, išbandyti įvairius problemų, su kuriomis susidurs pradėję kažką daryti, sprendimo būdus.

LAIKO KAPSULĖ

Vystymosi sritis
KŪRYBIŠKUMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Kiekvienas vaikas pasirenka kažką, kas ateities kartoms turėtų simbolizuoti mūsų laikus. Tuomet mažomis grupelėmis vaikai aptaria, kodėl pasirinko būtent tokius daiktus. Aptarimo rezultatus jie surašo laiške ar nupiešia, daiktus sudeda į talpą, kurią užkasa saugioje vietoje, vildamiesi, kad kas nors ją ras po daugelio metų.

VIETA

Būklas arba vieta, kurioje galima surengti pusdienio išvyką.

TRUKMĖ

Dviejų gaujos sueigų dalis ir pusdienio išvyka.

DALYVIAI

Gaujos nariai, dirbantys individualiai, mažomis grupelėmis ir visi kartu.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Ugdyti gebėjimą ieškoti ir atrinkti informaciją.
2. Išreikšti požiūrį į laikmetį, kuriuo gyvename.
3. Identifikuoti keletą šiuolaikinio gyvenimo bruožų.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su kitais aptariu dalykus, kuriuos pastebėjau.
2. Dalyvauju veikloje, kurioje galiu išmokti kažko naujo.
3. Skaitau pasakojimus, kuriuos man rekomenduoja tėvai, mokytojai ir vadovai.
4. Nepamirštu dalykų, kurie man nutiko.
5. Mėgstu piešti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu išmokti naujų dalykų.
2. Tiriu ir išsiaiškinu, kaip viskas veikia.
3. Galiu papasakoti kitiems apie tai, ką skaičiau ir sužinojau.
4. Stengiuosi kalbėti aiškiai, mokausi naujų žodžių.

Originali idėja: REME
Koordinacinis centras.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Popierius ir rašiklis kiekvienam dalyviui. Stiklainis kiekvienai grupei pasirinktiems daiktams sudėti. Kastuvas duobei iškasti. Vaikų pasirinkti daiktai.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Pirmoji sueiga

Vadovai pristato užsiėmimą gaujai. Vaikų fantazijai sužadinti galima papasakoti apie kapsulę, kurią NASA išsiuntė į kosmosą su informacija apie civilizacijos ir kultūros istoriją Žemėje, viliantis, kad kapsulę suras kitų planetų gyventojai.

Tai gaujos užsiėmimo idėja. Kiekvienas dalyvis turi pagalvoti, kokį daiktą jis pasirinktų, jei turėtų galimybę ateities kartoms parodyti kažką iš šiandieninio mūsų gyvenimo.

Turėdami tai omenyje, vadovai paprašo vaikų per ateinančią savaitę pasirinkti daiktą, simbolizuojantį mūsų laikmetį, ir atsinešti jį į kitą sueigą. Vaikai gali, pvz., pasirinkti spaudos iškarpu, jų mėgstamiausių vietų nuotraukų ar mėgstamiausių dainų įrašų. Jie taip pat gali atsinešti mėgstamos sporto šakos atributų ar bet kokį kitą daiktą, kuris jiems atrodo atitinkantis temą ir deramas šiam tikslui.

Antroji sueiga

Mažomis grupelėmis dalyviai pademonstruoja, ką pasirinko, ir paaiškina – kodėl. Kiti atidžiai klauso. Visiems pristačius savo daiktus, grupelė laiške ar piešinyje apibendrina tai, kas buvo išsakyta.

Vėliau visi gaujos surinkti daiktai ir žinutės sudedami į talpą – geriausia stiklinę, kad laikui bėgant nesurūdėtų ar nepažeistų dirvos, – kuri bus užkasta iš anksto pasirinktoje vietoje, viliantis, kad ją kažkas atkas po daugelio metų, gal netgi patys vaikai buvusių gaujos narių susitikimo metu.

Gali būti, kad kai kurių objektų dėl vienokių ar kitokių priežasčių nebus galima sudėti į kapsulę. Juos galima nupiešti ar nufotografuoti.

Išvyka

Paskutinis užsiėmimo etapas – gaujos išvyka „kapsulei“ užkasti. Kadangi planuojama, jog kapsulė išbus užkasta daug metų, reikia rasti tinkamą vietą – tokią, kurioje artimiausiu metu nevyktų kasinėjimai. Norint sumažinti tokį pavojų, gali tekti vietas ieškoti toliau už miesto, saugomoje ir rečiau lankomoje teritorijoje; jei būtina, reikia gauti atitinkamą leidimą.

Svarbu vietą palikti tokią, kokią radote prieš kasdami, nežalojant gamtos ir sumažinant tikimybę, kad kapsulė bus iškasta anksčiau numatyto laiko. Kad atsimintų vietą, gauja žemėlapiuose pasižymi visas reikiamas nuorodas. Keletą šių žemėlapių būtina saugoti patikimoje vietoje. Gali nutikti taip, kad po keleto metų susitikę gaujos nariai, bekalbėdami apie senus laikus, nuspręš iškasti kapsulę ir pažiūrėti, kaip pasikeitė jų požiūris į pasaulį nuo tada, kai dar buvo vaikai.

Užkasusi kapsulę, gauja aptaria įvykdytą užsiėmimą. Tai neformalus pokalbis, skirtas užsiėmimui įvertinti.

Vaikų įspūdžiai ir asmeninės vadovų pastabos padės vadovų komandai nustatyti, kiek užsiėmimas pasiekė u žsibrėžtų tikslų, ir pasidalinti nuomonėmis apie kiekvieno gaujos nario asmeninę pažangą.

PIRŠTINĖS LĖLĖS

Vystymosi sritis:
KŪRYBIŠKUMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Pasinaudodami savo vaizduote vaikai sukuria po pirštinių lėlę. Tuomet pirštinių lėlių veikėjai panaudojami bendram „Didžiojo pirštinių lėlių pasirodymo“ vaidinimui sukurti, kurio siužetą sugalvoja patys vaikai.

VIETA

Būklas ar įprastinė gaujos sueigų vieta.

TRUKMĖ

Maždaug valanda.

DALYVIAI

Gaujos nariai, dirbantys mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Skatinti vaizduotę.
2. Lavinti daiktų gaminimo iš paprastų medžiagų įgūdžius.
3. Sukurti pasakojimo ar vaidinimo siužetą.
4. Paskatinti grupinio kūrybiškumo ir improvizacijos įgūdžių lavinimą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Nepamirštu dalykų, kurie man nutiko.
2. Galiu su gauja detaliai aptarti patirtus nuotykius.
3. Kartu su gauja dalyvauju įgūdžių lavinimo užsiėmimuose.
4. Žinau, kam skirti mano naudojami įrankiai.
5. Mėgstu piešti.
6. Su gaujos draugais dainuoju, šoku ir kuriu nedidelius vaidinimus.

Vėlyvoji vaikystė

1. Perskaitęs pasakojimą galiu padaryti savo išvadas.
2. Nuolat naudojuosi fizinio darbo įgūdžiais.
3. Mano rankomis atlikti darbai kaskart vis gerėja.
4. Galiu pademonstruoti įvairius dalykus, kuriuos moku padaryti.
5. Iš veiklos, kuria užsiimu, galima spręsti apie mano požiūrį ir jausmus.
6. Stengiuosi kalbėti aiškiai, mokausi naujų žodžių.
7. Suprantu, kada žmonės kalba taisyklingai, ir man tai patinka.

Originali idėja: Ramiro Alexandro, REME Urugvajus.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Flomasteriai, įvairių spalvų medžiagos atraižos ir vilnos gabalėliai, žirkklės, klėjai, lipni juostelė. Paklodė ar užuolaida vaidinimo scenai.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Ankstesnės sueigos metu vadovai paprašo vaikų atsinešti reikiamų medžiagų kitos sueigos užsiėmimui.

Per savaitę vadovai turėtų pasirūpinti reikiamomis medžiagomis lėlių vaidinimo scenai parengti.

Užsiėmimo diena

Vadovai paaiškina užsiėmimo idėją ir paskatina vaikus pamąstyti apie istoriją, matytą per televiziją, kine ar skaitytą knygoje, veikėjus. Vadovams šiek tiek padedant, vaikai turėtų suvokti, kad šie išgalvoti veikėjai dažniausiai kuriami atkartojant realių žmonių asmenybes ar perdėdant išgalvotų asmenybių būdo ar išorės bruožus.

Turėdami tai omenyje, vadovai paprašo kiekvieno vaiko sukurti savo personažą. Tam nėra jokių apribojimų. Vaikams skiriama laiko personažams apgalvoti – jų išvaizdai, veido bruožams, plaukams, drabužiams, mėgstamiems valgiams ir pan. Viską apgalvoję, vaikai ant vieno iš savo pirštų sukuria personažo lėlę. Žinoma, personažams sukurti galima panaudoti ir pirštų ypatybes. Žemam, storam vyriškiui pavaizduoti tiks nykštys; vaikui – mažasis pirštelis; aukštam, ryžtingam jaunuoliui – bevardis pirštas.

Tuomet gauja pasiskirsto grupelėmis po 5 ar 6 ir sugalvoja po istoriją, kurioje veiktų visi vaikų sugalvoti veikėjai. Greičiausiai tarp veikėjų nebus daug bendro ir jų sąsajos bus juokingos, bet tai tik dar labiau paskatins vaikų kūrybiškumą. Vadovai neturėtų kištis į kūrybinį procesą, nebent kuriai nors grupei kiltų sunkumų kuriant siužetą.

Pabaigus istorijas, grupelėms skiriamos kelios minutės repeticijai. Nebūtina įsiminti siužetą ar rašyti scenarijų. Vaikams tereikia bendro suvokimo apie siužetinę liniją, o toliau jau pasitelkiama improvizacija.

Tuo metu vadovai paruošia sceną. Vienas iš paprasčiausių būdų yra tiesiog audinio atraiža uždengti scenos dalį, kad už jos galėtų pasislėpti lėlininkai. Svarbu atminti, jog žiūrovai turi sėdėti pakankamai arti scenos, kad galėtų aiškiai matyti lėles.

Vaidinimas prasideda!

Žiūrovams susėdus į vietas, kiekviena grupelė pristato savo vaidinimą. Kaip ir tradicinių lėlių vaidinimų metu žiūrovai aktyviai dalyvauja pasirodyme, reaguodami šūksniais ar perspėdami veikėjus apie besiartinantį pavojų. Vadovai turėtų pasirūpinti, kad šie šūksniai neužgožtų vaidinimo ir netrukdytų lėlininkams.

Pasibaigus vaidinimams, gauja susirenka aptarti užsiėmimo, pasidalinti įspūdžiais ir pasiūlymais, kaip galima patobulinti šią idėją. Tai neformalus pokalbis, kuris leidžia vaikams įsivertinti savo darbą ir jo poveikį jiems.

Vaikų įspūdžiai ir asmeninės vadovų pastabos padės vadovų komandai nustatyti, kiek užsiėmimas pasiekė užsibrėžtų tikslų, ir pasidalinti nuomonėmis apie kiekvieno gaujos nario asmeninę pažangą.

DARBAI MANO KAIMYNYSTĖJE

Vystymosi sritis:
KŪRYBIŠKUMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Gaujos nariai sudaro labiausiai jų bendruomenėje paplitusių darbų sąrašą. Tuomet jie pasiskirsto grupelėmis, pasirenka iš sąrašo du darbus ir apklausia šių darbų atstovus. Taip vaikai daugiau sužino apie darbo pasirinkimo galimybes, išmoksta gerbti ir vertinti kitų žmonių darbą.

VIETA

Būklas ir apklausiamųjų darbo vieta.

TRUKMĖ

Dvi gaujos sueigos.

DALYMAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Nustatyti, kokius darbus daugiausia dirba artimiausios bendruomenės žmonės.
2. Suprasti šių darbų svarbą mūsų kasdieniam gyvenimui.
3. Rasti ryšių su žmonėmis už vaikams įprasto bendravimo rato ribų.
4. Įvertinti žmonių darbo vertę.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su kitais aptariu dalykus, kuriuos pastebėjau.
2. Dalyvauju veikloje, kurios metu galiu išmokti kažko naujo.
3. Nepamirštu dalykų, kurie man nutiko.
4. Žinau, ką žmonės daro populiariausiuose darbuose.
5. Dalyvauju veikloje, kurios metu galiu daugiau sužinoti apie žmonių dirbamus darbus.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu išmokti naujų dalykų.
2. Aš tyrinėju ir išsiaiškinu, kaip viskas veikia.
3. Dalyvauju vaidinimuose apie profesijas ir darbus.
4. Iš veiklos, kuria užsiimu, galima spręsti apie mano požiūrį ir jausmus.

Originali idėja:
Silviana Macaya, REME Čilė.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Rašiklis ir popierius kiekvienam dalyviui. Jei įmanoma – nešiojamasis diktofonas kiekvienai grupei.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Pirmoji sueiga

Susirinkus gaujai vadovai su vaikais pakalba apie įvairius darbus, kuriems daugiausiai reikia fizinės jėgos ar fizinio darbo įgūdžių ir kuriems išmolti nereikia ilgų studijų. Tada kiekvieno vaiko paprašoma sudaryti bent 4 tokių darbų sąrašą. Išsekus variantams, vadovai gali pasiūlyti keletą savo nuožiūra: dažytojas, santehnikas, mūrininkas, stalius, paštininkas ir pan.

Sudarius sąrašus, vaikai pasiskirsto grupelėmis po 5 ar 6, kiekvienai grupei priskiriamas vadovas. Kiekvienas vaikas grupelėje papasakoja, kokie darbai yra jo sąrašė. Tie, kurių sąrašuose yra paminėti darbai, gali padėti pasakojant.

Grupelių vadovai paprašo dalyvių išsirinkti du įdomiausius ar patraukliausius darbus, kurie aptariami detaliau, papildant jau išsakytą informaciją.

Tuomet vadovai paaiškina, kad kiekvienai grupei teks daug daugiau sužinoti apie pasirinktus darbus – apklausti žmones, kurie jais užsiima. Vadinasi, per savaitę grupelėms reikės susisiekti ir susitikti su reikiamais žmonėmis, pageidautina sueigos metu žmonių darbo vietose. Grupelės taip pat turi paruošti klausimus, kuriuos užduos šių profesijų atstovams. Vadovai gali pagelbėti galvojant klausimus. Pavyzdžiui, iš ko susideda jūsų darbas? Kodėl jį dirbate? Kaip jo išmokote? Kokių specialių įgūdžių ar asmeninių savybių reikia šiam darbui atlikti? Kokius įrankius ar įrangą naudojate? Vaikai neturėtų klausinėti apie atlyginimą, nes tai nemandagu ir nėra susiję su šio užsiėmimo idėja.

Apklaustos bus trumpos – jei įmanoma, apie 15 minučių, – taigi klausimynas neturėtų būti per ilgas ar per sudėtingas.

Prieš išsiskirstant vadovai paprašo vaikų kitą sueigą dėvėti tvarkingą uniformą. Jei nori, grupelės per savaitę gali pasiieškoti papildomos informacijos ir susipažinti su darbų esme, kad galėtų užduoti įdomesnių klausimų.

Per savaitę vadovai turėtų asmeniškai įsitikinti, kad grupelės susisiekė su reikiamais žmonėmis. Jei būtina, vadovai gali patys susisiekti su apklausiamaisiais ir daugiau papasakoti apie vaikų užsiėmimą.

Antroji sueiga

Grupelės susitinka būkle ir lydimos vadovų išeina susitikti su pasirinktais žmonėmis. Jie vykdo apklausą kaip suplanuota, bando kuo daugiau išsiaiškinti apie darbus ir juos dirbančius žmones, kad vėliau galėtų viską papasakoti kitoms grupelėms. Todėl vaikai užsirašo visus atsakymus savo užrašuose kartu su kita įdomia informacija, pvz., pastabomis apie apklausiamųjų darbo vietą, naudojamų įrankių ir įrangos aprašymais bei brėžiniais ir pan.

Grįžus į būklą, vadovai padeda grupelėms paruošti apklausų rezultatų, pastabų ir komentarų pristatymą likusiai gaujos daliai. Vaikai pristatymų metu vieni kitiems gali užduoti klausimų. Tai paskatins įdomią diskusiją, kurios metu visi daugiau sužinos šia tema, bus paskatinti domėtis dirbančiais žmonėmis.

Vadovai užsiėmimą baigia keliais žodžiais apie žmogaus darbo vertę ir darbininkų, kaip aktyvios visuomenės dalies, svarbą.

Pokalbio metu dalyviai gali išsakyti savo nuomonę užsiėmimo tema ir pasidalyti savo įspūdžiais. Vaikų įspūdžiai ir vadovų asmeninės pastabos padės vadovų komandai nustatyti, kiek užsiėmimas pasiekė užsibrėžtų tikslų, ir įvertinti kiekvieno gaujos nario asmeninę pažangą.

NEBYLUSIS KINAS

Vystymosi sritis:
KŪRYBIŠKUMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Išmokę ir išbandę keletą nebyliajame kine naudojamų išraiškos ir bendravimo būdų, gaujos nariai pasiskirsto grupelėmis ir paruošia vaidinimus pagal vadovų duotus scenarijus. Po repeticijoms skirtos sueigos ir bendro pasiruošimo tėvai ir draugai pakviečiami išvysti nebyliojo kino vaidinimus „tiesioginio“ eterio metu.

VIETA
Būklas.

TRUKMĖ
Trys sueigos.

DALYVAI
Gauja, dirbanti grupelėmis po 5 ar 6.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Išmokti kūno kalbos technikos ir scenos paruošimo vaidinimui.
2. Patobulinti bendravimo kūno kalba ir gestais įgūdžius.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Nepamirštu dalykų, kurie man nutiko.
2. Su gaujos draugais dainuoju, šoku ir kuriu nedidelius vaidinimus.

Vėlyvoji vaikystė

1. Galiu susieti išgalvotus ir tikrai nutikusius dalykus.
2. Perskaitęs pasakojimą galiu padaryti savo išvadas.
3. Galiu pademonstruoti įvairius dalykus, kuriuos moku padaryti.
4. Dalyvauju vaidinimuose apie profesijas ir darbus.

Originali idėja: Leonardo Sanhueza, REME Čilė.
Parengimas: REME Koordinacinis centras.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: erardo González ir Loreto González.

REIMENYS

Medžiagos dekoracijoms, kostiumams, apšvietimui ir grimui, priklausomai nuo vaidinimų. Techniniai priedai „**Kūno kalba ir meninis apipavidalinimas**“ ir „**Siužetai vaidinimams**“ yra šio užsiėmimo dalis.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Pirmoji sueiga

Vadovai paskatina vaikus suvokti, kad kūno kalba, nors jiems nauja ir neįprasta, taip pat yra puiki bendravimo priemonė. Mintis perteikiama ne tik žodžiais – galime pasinaudoti gestais ir kūno judesiais, kuriuos buvo puikiai įvaldę didieji kino pradininkai, kuomet dar nebuvo galimybių įrašyti garso. Šis paskatinimas bus labai patrauklus, jei vaikai pasižiūrės klasikinių nebyliojo kino filmų (pvz., Charles Chaplin, Buster Keaton ar Laurel ir Hardy).

Tai padės sukurti tinkamą atmosferą, kad vaikai patys norėtų išbandyti bendravimo kūnu ir gestais būdus. Vadovas gali būti mokytojas ir režisierius, įgyvendinant priede „**Kūno kalba ir meninis apipavidalinimas**“ pateiktus pratimus, kurie padės suprantamai ir patraukliai įgyvendinti šį užsiėmimą.

Visiems vaikams išbandžius pratimus, jie susiskirsto grupelėmis po 5 ar 6. Kiekviena grupelė gauna scenarijų, kurį galima suvaidinti pantomimos ar nebyliojo kino būdu. Keletas gerų pavyzdžių yra pasiūlyta priede „**Siužetai vaidinimams**“.

Vadovams pageidaujant jie gali sukurti ir kitų siužetų, priklausomai nuo vaikų raiškos gebėjimų ir entuziazmo. Tai gali būti, pvz., linksmas ar prasmingas nuotykis, nutikęs gaujai ar vienam jos narių, šalies istorijos įvykis, vietos padavimas ar ištrauka iš „Džiunglių knygos“.

Gavusios scenarijus, grupelės atskirai susitinka jų peržiūrėti, išsiaiškinti, kaip reikės juos suvaidinti, naudojant išmoktas technikas, pasiskirstyti užduotimis, parepetuoti, pasirinkti muziką ir pan.

Vadovai paprašo grupelių paruošti savo dalis generalinei repeticijai ir atsinešti reikiamų medžiagų rekvizitui, grimui, kostiumams, muzikai, dekoracijoms ir apšvietimui. Grupelės gali sutarti naudoti tas pačias dekoracijas ir apšvietimą visiems vaidinimams ir taip sutaupyti pinigų bei darbo.

Galiausiai gauja nusprendžia, ką jie norėtų pasikviesti į po dviejų savaitių vyksiantį pasirodymą. Reiktų pradėti derinti kvietimus ir ruošti būklą žiūrovų atvykimui.

Tarp pirmosios ir antrosios sueigos bei per antrąją sueigą

Būtų gerai, jai grupelės susitiktų repetuoti savaitę iki antrosios sueigos. Jei to padaryti nepavyksta, vadovai turėtų pasirūpinti, kad vaikai bent jau kauptų reikalingas medžiagas ir ruoštųsi savo vaidmenims.

Antrosios sueigos metu kiekviena grupelė kruopščiai paruošia savo vaidinimą. Vadovai gali patarti, kaip geriau pasiruošti ir išnaudoti saviraiškos gebėjimus. Vadovai turėtų įvertinti, kiek repeticijoms prireiks laiko. Tai priklausys nuo vaikų organizuotumo ir gebėjimų.

Grupelės turėtų repetuoti kiek įmanoma atskirai, kad kiekviena galėtų nustebinti kitus gaujos narius.

Jei buvo nuspręsta pasikviesti tėvus, šios sueigos metu reiktų sutarti pasirodymo laiką ir vietą bei parašyti kvietimus arba sukurti renginį reklamuojantį plakata.

Trečioji sueiga

Pasirodymas tuojau prasidės! Užkulisiuose kiekviena grupelė pasiruošia dekoracijas, apšvietimą, kostiumus ir grimą.

Kol viena grupelė vaidina, kitos turėtų žiūrėti, o ne repetuoti savo pasirodymus. Kad pasirodymas vyktų sklandžiau, vaikai turėtų iš anksto apsirengti ir išsidažyti. Tarp pasirodymų galima kartu padainuoti dainų.

Grupelėms pasirodžius, vadovai gali užbaigti renginį nedideliu savo pačių paruoštu nebyliuoju vaidinimu.

Kaip ir kiekvieną gerą pasirodymą, šį renginį galima pabaigti nedideliu vakarėliu su gaiviaisiais gėrimais ir sausainiais.

Sueiga po pasirodymo

Sueigos pradžioje vadovai gali pasinaudoti pasirodymo sukeltu entuziazmu ir paprašyti vaikų pasidalyti įspūdžiais. Galima įvertinti, kaip vaidinimų metu sekėsi perteikti mintį, aptarti organizuotumą ir gaujos dvasią, kostiumų bei dekoracijų originalumą ir pan.

Jei pasirodyme dalyvavo tėvai ir artimieji, vadovai gali apklausti ir juos, tai padės vertinimo procese.

Vėliau vadovai palygina savo pastabas su vaikų komentarais. Tai leidžia tobulinti užsiėmimą, sugalvoti naujų idėjų programai papildyti ir įvertinti vaikų pažangą ugdymo tikslų kontekste.

KŪNO KALBA IR MENINIS APIPAVIDALINIMAS

TECHNINIS PRIEDAS

Ižanga

Iki 1927 m. visi filmai buvo nebylūs – nebuvo jokio įgarsinimo, tik vaizdai. Kadangi aktoriai negalėjo bendrauti balsu, jie viską turėjo išreikšti, naudodami vien tik kūno kalbą, veido išraišką ir gestus, kurie žiūrovams turėjo būti aiškūs ir lengvai suprantami.

Vienintelis garsas buvo filmo peržiūrų metu grojama muzika. Ją atlikdavo ekrano šone sėdintis pianistas.

Būta didžiųjų nebyliojo kino kūrėjų, tokių kaip Charles Chaplin, Buster Keaton bei Laurel ir Hardy, kurių paprastumas ir aiškumas užkariavo žiūrovų simpatijas visame pasaulyje.

Negalėdami kalbėti, nebyliojo kino aktoriai sukūrė gana sudėtingą kūno kalbą, kupiną ženklų ir simbolių. Ši sistema buvo sukurta pasitelkus kai kuriuos cirko (klounų) ir pantomimos (mimų) technikos elementus.

Šiame techniniame priede pateikiami pagrindiniai šios kalbos principai ir nesudėtingi pratimai jai geriau įsisavinti. Pratimai turėtų būti atliekami čia nurodyta tvarka, sukuriant grupelėje žaismingą ir nevaržomą atmosferą. Taigi turėtų būti vengiama bet kokio varžymosi ar bandymų pasišaipyti iš vienas kito.

Prieš pradėdant vadovai turėtų paruošti vietą, kurioje bus dirbama kaip scenoje, t. y. žiūrovai priekyje, aktoriai atsisukę į žiūrovus. Jei vadovams pavyktų į šį užsiėmimą prisikviesti aktorių, tai labai padėtų įsisavinti šiame priede pateiktą techniką.

A. Pagrindiniai kūno kalbos pratimai

Šių pratimų tikslai, pateikiami žemiau, turėtų būti aiškiai išdėstyti prieš kiekvieną pratimą ir aptarti po jo. Tai padės vaikams suvokti, kam pratimai skirti ir ko jais siekiama.

1. Kalbėti be žodžių

Tikslas: **Suprasti, kad galima papasakoti istoriją ir būti suprastam nenaudojant sakytinės kalbos.**

Dažnai manome, kad jei nekalbame, nebūsime suprasti. Tačiau mūsų kūnas gali išreikšti beveik tiek pat, kiek ir balsas.

Išbandysime kūno ir veido kalbą, nekalbėdami ir net nežiopčiodami.

Pratimas

Vadovas paprašo vaikų ateiti į sceną ir kitiems balsu suvaidinti tokį dialogą:

- Aktorius A: Tu vėluoji!
- Aktorius B: Taip, bet aš nukritau ir susižeidžiau kelią.
- Aktorius A: Kodėl gi?
- Aktorius B: Bėgau nuo šuns.

(A ir B išsigandę nubėga.)

Suvaidinus dialogą balsu, vadovas paprašo pakartoti, šįkart be žodžių.

Suvaidinus antrą kartą, vadovas paklausia grupelės, ar istoriją ir šįkart buvo galima suprasti. Vaikai pasiūlo būdų, kaip kiekviena scena galėjo būti suvaidinta aiškiau.

Pavyzdžiui, aktorius A galėjo pavaizduoti, kad laukia, žiūrėdamas į laikrodį, o aktorius B galėjo vaizduodamas šunį jį suvaidinti.

Išklausius įvairių pasiūlymų, kitos poros dar kartą suvaidina dialogą.

2. Sukurti personažą

Tikslas: **Suprasti, kad galima atskirti įvairius personažus, pavaizdavus, kaip jie juda ar vaikšto.**

Kad pasakojimas būtų aiškus, veikėjai turi būti labai gerai apibūdinti. Aktoriui vos įėjus į sceną, žiūrovams turi būti aišku, ką jis vaidina. Tai reiškia, kad aktoriai turi mokėti įsikūnyti – pakeisti savo kūnus ir veidus - į vaidinamą personažą.

Pavyzdžiui, jei lieknas žmogus vaidina storulį, jis gali tiesiog išpūsti žandus ir išskėsti rankas bei kojas, kad sudarytų apkūnaus žmogaus įspūdį.

Vadovas paaiškina vaikams, kad veikėjus galima atskirti iš jų fizinės formos: aukštas, žemas, liesas, plikas ir pan.; iš jų amžiaus: vaikas, pagyvenęs žmogus, jaunuolis, kūdikis ir pan.; iš jų veiklos: mokytojas, policininkas, sekretorė, detektyvas, gydytojas ir pan.

Pratimas

Vadovas visų grupelės vaikų prašo kas 30 sekundžių pereiti per sceną, vaizduojant duotą personažą.

Nesudėtingi personažai gali būti šie: policininkas, senukas, vagis, katinas, milijonierius, kitos lyties asmuo, girtuoklis, karalius, futbolininkas, tinginys, apsirišėlis, neregys, kūdikis, elgeta, kuprius ir t. t.

3. Perteikti emocijas

Tikslas: **Taip kūnu išreikšti emocijas, kad jos lengvai būtų atpažįstamos žiūrovams.**

Kad mūsų sukurti personažai atgytų, aktoriai turi gebėti jausti ir perteikti emocijas.

Personažą sudaro ne tik jo išvaizda, veikla ir amžius. Jis taip pat jaučia ir reiškia savo emocijas. Aktoriai pasakojimo metu gali greitai keisti emocijas .

Aktoriams negana vien tik jausti emocijas. Jie turi aiškiai jas perteikti žiūrovams. Todėl emocijos turi būti perteiktos kūno kalba ir veido išraiška. Pvz., liūdesys išreiškiamas nutįsusiu veidu ir sudribusiu kūnu, o džiaugsmas – šypsena, pasitempusia ir energinga eiseną.

Pratimas

Vienas vaikas pakviečia kitą į sceną ir paprašo pavaizduoti lengvai atpažįstamas emocijas. Tai gali būti džiaugsmas, liūdesys, pyktis, meilė, baimė.

Po kiekvienos pavaizduotos emocijos grupelė turėtų aptarti pavaizdavimo aiškumą bei tikslumą ir nutarti, kaip aiškiausiai pavaizduoti kiekvieną jausmą.

Tuomet vadovas pakviečia visus ateiti į sceną. Kol jis pasakoja istoriją, vaikai stengiasi suvaidinti joje minimas emocijas. Skaitydamas pasakojimą, vadovas aiškiai pamini skliausteliuose įvardytas emocijas (žr. žemiau), skiria pakankamai laiko išbandyti įvairius jų išraiškos būdus.

Pasakojimas

Tomas gatvėje žaidžia kamuoliu (džiaugsmas). Tuomet kamuolys netyčia įkrenta į kaimynų sodą (liūdesys). Nusprendęs įsigauti į sodą, jis atsargiai atidaro vartelius ir žengia tarp augalų, bet šuo išveja jį lauk (baimė). Tomas trepteli koja (pyktis). Staiga jis pamato iš namo išeinančią mergaitę, nešinę jo kamuoliu (laimė). Ji atiduoda kamuolį ir pabučiuoja jį į skruostą (meilė). Tomas, laimingas ir įsimylėjęs, nubėga namo.

4. Sukurti vietas ir daiktus

Tikslas: **Parodyti, kad vietos ir objektai, reikalingi pasakojimui, gali būti sukurti gestais ir naudojant paprastus daiktus.**

Žiūrovams reikia žinoti, kur vyksta veiksmas. Aktoriai gali ženklais pavaizduoti vietą (ligoninė, miškas, cirkas, operacinė ir pan.) arba apibūdinti ją paprastais ir universaliais gestais.

Pavyzdžiui, jei aktorius persižegnoja, suprasime, kad jis bažnyčioje. Jei jis žiūri pro grotas, manysime, kad jis kalėjime.

Taip pat yra ir su daiktais. Daiktą galime pavaizduoti koku nors vienu elementu arba demonstratyviu gestu. Pvz., automobilį vaizduosime sukiodami vairą, teniso raketę – paprastu rankos mostu.

Pratimas

Vadovas pasiūlo paspėlioti vietas ir daiktus. Paeiliui kiekvienam vaikui tyliai pasakoma, kokią vietą ar kokį daiktą jis turės pavaizduoti. Grupelė tik įspėjama, ar tai yra vieta, ar daiktas. Kiekvienas vaikas turi vaidinti tol, kol kas nors atspės teisingai. Vadovas turėtų tinkamai nukreipti ir paskatinti vaikų kūrybiškumą.

Nesudėtingos „vietos“: autobuse, klasė, vonia, paplūdimys, biuras, teismo salė ir pan. Galima pasiūlyti tokius „daiktus“: radijas, skėtis, plaktukas, dviratis, gėlė, elektros lemputė ir pan. Vadovas savo nuožiūra sudaro šį sąrašą, atsižvelgdamas į vaikų raiškos sugebėjimus.

B. Meninis apipavidalinimas

Norint papasakoti žiūrovams istoriją, reikia pasirūpinti techniniais aspektais, papildančiais vaidybą. Tai grimas, kostiumai, dekoracijos, apšvietimas ir muzika..

1. Grimas _____

Kad aktoriai galėtų intensyviai dirbti ir kūnu, ir veidu, grimas turėtų būti neutralus, kad už jo nebūtų galima pasislėpti. Šiuo atveju geriausiai tinka tradicinis mimų grimas: baltai nudažytas veidas, juodi akių vokai ir antakiai, raudonu grimu padidintos lūpos. Tai leis aktoriams persikūnyti į skirtingus personažus keičiant tik veido išraišką ir kūno kalbą..

2. Kostiumai _____

Kostiumai, kaip ir grimas, turėtų būti neutralūs: tos pačios spalvos kelnės ir marškinėliai, geriausia juodi; basos kojos. Marškinėliai turėtų būti be užrašų ar piešinių.

Jei būtina, personažai gali panaudoti būdingą aprangos detalę ar daiktą. Pvz., milijonierius galėtų turėti cigarą, detektyvas – padidinamąjį stiklą, kūdikis – čiulptuką ir pan.

3. Dekoracijos _____

Scena turėtų būti tuščia. Naudinga galinę sieną uždengti juodu audeklu. Jis ne tik neutralus, bet primena žiūrovams, kad jie stebi pasirodymą, ir gali būti panaudotas kaip užkulisiai.

4. Apšvietimas _____

Reiktų pasistengti, kad žiūrovai sėdėtų tamsoje, o scena būtų apšviesta. Jei tai neįmanoma, tuomet bent jau scena pasirodymo metu turėtų būti pakankamai apšviesta, kad žiūrovai galėtų matyti smulkiausias detales.

5. Muzika _____

Tokiems pasirodymams muzika suteikia tylos iliuziją, nes užgožia žingsnių, kvėpavimo ir aktorių judesių sukeltus garsus. Jei naudojama muzika, ji turėtų skambėti viso pasirodymo metu.

Muzika turėtų būti be žodžių, nes jie blaško dėmesį ir vaidinimui suteikia papildomos prasmės. Turėtų skambėti tik harmoningą instrumentinės muzikos garsai.

Muzika padeda perteikti kiekvienos istorijos nuotaiką. Pvz., dažniausiai greita, aukštų tonų pianinu atliekama muzika nebyliajame kine lydėdavo komiškas situacijas, smuiko garsai – romantiškas ar liūdnas.

Autoriai: Guillermo Calderón ir Trinidad González.

Redakcija: Gerardo González.

SIUŽETAI VAIDINIMAMS

TECHNINIS PRIEDAS

Yra daugybė tipišκών nebyliojo kino istorijų pavyzdžių. Jos visos pasitelkia aktorių raiškos sugebėjimus ir jų gebėjimą perteikti mintį naudojant kūno kalbą, gestus ir paprastus daiktus.

Čia pateikiami siužetai leidžia pasitelkti visas priede „Kūno kalba ir meninis apipavidalinimas“ aprašomas raiškos technikas.

Kiekviename siužete nurodyta, kokių priemonių prireiks. Jas nesunku gauti arba pasigaminti. Abiem atvejais svarbu įsitikinti, kad objektai gerai matomi žiūrovams.

1. „Linksmųjų mugė“

Trys vaikai atrakcionų parke važinėja linksmaisiais kalneliais. Pasivažinėję išlipa iš traukinuko ir nusiperka skanių ledų. Vieną didelę porciją trims. Patenkinti ragaudami ledus jie nusprendžia nueiti į siaubo kambarį (1).

Mažu traukinuku jie keliauja paslaptiniais siaubo kambario takeliais. Iš už kiekvieno kampo iššoka vis nauja pabaisa ir juos išgąsdina (2).

Staiga viena pabaisa pradeda juos vytis. Išsigandę vaikai važiuoja vis greičiau ir greičiau, ir tai virsta įnirtingomis gaudynėmis (3).

Galiausiai pabaisa užspendžia juos į kampą. Vaikai maldauja juos paleisti, tačiau jų nuostabai pabaisa pagriebia ledus ir patenkinta nuskuba šalin.

- (1) Didelis atrakciono pavadinimas.
- (2) Tas pats vaikas gali vaidinti visas pabaisas.
- (3) Gaudynės gali vykti pagreitinai (tai būdinga nebylijam kinui) ir keistose vietose. Pvz., dykumoje, debesyse ar pan.

*Nebūtina nuolat judėti. Aktoriai gali bėgti vietoje.

2. „Apelsinų sultys“

Du vaikai prie stalo spaudžia apelsinus. Vienas jų išgeria visas sultis, o kitas supyksta. Supykęs vaikas liepia pirmajam eiti paieškoti daugiau apelsinų, o jis tuo tarpu laukia miegodamas.

Po ilgos kelionės (1) pirmasis vaikas grįžta su daugybe apelsinų (2), bet pavargęs užsnūsta.

Tuo metu nubunda antrasis vaikas, išspaudžia sultis ir visas jas išgeria. Pirmasis vaikas nubunda labai ištroškęs ir aptinka, kad sulčių nebėra. Jis pradeda verkti. Draugas bando jį paguosti, bet veltui. Dabar jau jis išsiruošia ieškoti vaisių. Vaikas grįžta su didele keke vynuogių (3). Tai pamatęs kitas vaikas nustoja verkti ir jie kartu maišytuvu gamina sultis (4). Iš vynuogių gauna daugybę litrų sulčių. Jas išgeria ir laimingi išeina, isikabinę vienas kitam į parankę, tačiau sverdami po šimtą kilogramų (5).

- (1) Kelionėje gali tekti važiuoti autobusu, plaukti per upę ir pan.
- (2) Jis gali priskinti apelsinų nuo medžių, nupirkti jų parduotuvėje ir pan.
- (3) Vynuogių keke gali būti viso medžio dydžio (padaryta iš kartono).
- (4) Įjungus maišytuvą viskas dreba.
- (5) Jie eina kaip labai stori žmonės.

3. „Maža alkana beždžionėlė“

Džiunglių gilumoje (1) du medžiotojai (2) sustoja pavalgyti. Jie iš kuprinių traukia daugybę gardaus maisto ir godžiai jį valgo (3).

Maisto kvapas prie jų privilioja mažą beždžionėlę. Ji tyliai stebi ir, kai jau nebegali tvirti alkio (4), draugiškai prieina prie medžiotojų ir paprašo valgyti. Medžiotojams atsisiūsius duoti maisto, beždžionėlė bando juos pralinksminėti keletu triuku, bet vyrai tik pasijuokia iš jos ir prižiūri prie medžio.

Kikendami medžiotojai grįžta prie maisto, palikę beždžionėlę, pririštą netoliese. Bet, kol jie įnikę puotauja, beždžionėlė ženklais paprašo viršuje skraidančio paukščio pakviesti jos tėtį. Netrukus žemė sudreba nuo sunkių žingsnių (5). Medžiotojai bando pabėgti, tačiau kelią jiems užtveria didžiulė gorila. Supratę, kad tai ne kas kitas, o beždžionėlės tėtis, jie krenta ant kelių ir maldauja juos paleisti. Gorila atriša beždžionėlę ir ši pasiskundžia, kad yra labai alkana. Taigi gorila išsiunčia medžiotojus ieškoti maisto, o pats guodžia beždžionėlę (6).

Vyrai grįžta nešini bananų kekėmis, jie lupa bananus ir meta tiesiai beždžionėms į burnas. Pasisotinusios beždžionės paleidžia medžiotojus, prieš tai atėmusios ginklus ir juos sulanksčiusios, kad nebebūtų galima naudotis.

Du vyrai lieka kvailai spoksoti į linksmi džiunglių link nueinančias beždžiones.

- (1) Džiungles galima pavaizduoti braunantis pro krūmus, baidant vabzdžius ir pan.
- (2) Parodo, kad naudojasi šautuvais.
- (3) Galima panaudoti daug stalo įrankių, didžiules servetėles ir staltieses.
- (4) Tai parodo griebdamasi už pilvo.
- (5) Visi tuo pačiu metu pašoka.
- (6) Gorila linksmina beždžionėlę tais pačiais triukais, kuriuos ji naudojo iš medžiotojų prašydama maisto.

4. „Vagys muziejuje“

Du vagys bando įsilaužti į muziejaus seifą, bet niekaip neranda tinkamos kombinacijos (1). Jie pradeda ginčytis, kaltindami vienas kitą. Tada netikėtai pasigirsta triukšmas (2). Išsigandę jie nesugalvoja nieko kita, kaip tik apsimesti skulptūromis.

Triukšmą sukėlė dar viena vagių pora. Jie gudresni ir išbando netikėčiausius seifo atidarymo būdus (3).

Galiausiai įdėję daug pastangų, jie įveikia seifo užraktą ir ištraukia iš jo nuostabų žerintį deimantą (4).

Jiems bebėgant, kelią pastoja pirmoji vagių pora, viską stebėjusi iš skulptūrų vietų. Visi keturi pradeda nuožmiai kautis dėl deimanto (5).

Grumtynes išgirsta muziejaus sargyba. Išgirdę apsaugininkų žingsnius visi keturi vagys apsimesta skulptūromis. Įtardami kažką negero, apsaugininkai išsitraukia iš kišenių smeigtukus (6) ir pradeda vieną po kitos baksnoti skulptūras. Pirmieji trys vagys ištveria skausmą nesujudėję (7). Ketvirtasis taip pat, tačiau smeigtukas sulinksta perpus. Apsaugininkas įkiša ranką į vagies kišenę ir randa joje pavogtą deimantą.

Apsaugininkai juokiasi ir, dar keletą kartų dėl visa ko bakstelėję vagis smeigtuku, išsiveda juos su antrankiais (8).

- (1) Skaičius galima rodyti pirštais.
- (2) Klausymąsi galima pavaizduoti pridėjus prie ausies ranką ir palinkus į triukšmo pusę.
- (3) Elektroniniais prietaisais, sprogmenimis, burtais, maldomis ir pan.
- (4) Deimanto spindesys net priverčia juos prisimerkti.
- (5) Kova gali vykti sulėtintai.
- (6) Smeigtukai yra didesni nei įprasta ir buki (juos galima pagaminti iš vielos).
- (7) Bet kokios jų veido išraiškos!
- (8) Po kiekvieno bakstelėjimo jie pašoka.

5. „Laikrodžio vagis“

Gatve eina milijonierius. Iš kišenės išsitraukia labai elegantišką laikrodį ir pažiūri, kiek valandų. Jis nepastebi, kaip pameta laikrodį – šis nukrinta ant žemės.

Iš paskos einantis vaikata pakelia laikrodį (1) ir bėga milijonieriui iš paskos, norėdamas jį gražinti. Tačiau vaikatos rankose pamatęs laikrodį milijonierius apkaltina jį vagyste ir pasikviečia porą praeinančių policininkų, kad šį suimtų. Išvydęs artėjančius policininkus vaikata išsigąsta ir pabėga su visu laikrodžiu. Policininkai po visą teritoriją gaudo vaikata (2), bet galiausiai pameta jį iš akių. Labai nuliūdęs vaikata prisėda ant suoloelio pailsėti ir vėl išvysta milijonierių (3). Pasiveja jį, sustabdo ir atiduoda laikrodį. Kaip tik tuo metu pasirodo policininkai ir sučiumpa vaikata – jaučiasi patenkinti savo darbu.

Tuo metu pro šalį eina laikraščius pardavinėjantis vaikas. Vienas iš policininkų nusiperka laikraštį, kol kitas iš milijonieriaus ima dovanojamą cigarą. Pirmasis policininkas atsiverčia laikraštį ir išvysta bėglio vagies nuotrauką – jis atrodo lygiai taip, kaip ir šalia stovintis milijonierius (4)! Nuotrauka parodoma kitam policininkui ir jie greitai suima apgaviką. Patikrinę kišenes, randa daugybę vogtų laikrodžių (5).

Jie apdovanoja vaikata garbės medaliu ir padovanoja jam laikrodį, kurį jis neva pavogė.

- (1) Kai tik naudojamas laikrodis, aktoriai turėtų parodyti jį vaizduojantį gestą (pažiūrėti į ranką, paklausti tikėjimo ir pan.).
- (2) Gaudynės gali vykti plaukiant, irkluojant, skrendant, čiuožiant ir t. t.
- (3) Jis gali pravažiuoti pro šalį mašina, prajoti ant arklio, praplaukti gondola ir t. t.
- (4) Pažiūrėti į nuotrauką, į milijonieriaus veidą, vėl į nuotrauką – ir taip keletą kartų.
- (5) Skirtingų rūšių (besiskiriančių svoriu, dydžiu, verte ir pan.).

6. „Mano draugas liūtas“

Jaunuolis, išsiruošęs į cirką, išeina iš namų, bet jam vos uždarius duris pribėga piktas kaimynų šuo ir įkanda. Tai labai mažas, bet labai erzinantis šunelis. Jaunuolis išsigandęs pabėga, o gyvūnėlis džiaugiasi savo išdaiga (1).

Jaunuolis įeina į cirko areną (2) ir, atsisėdęs pirmoje eilėje, stebi pavojingą akrobatų pasirodymą (3). Po plojimų į sceną išeina peilių svaidytojai. Jie padėjėju pasirenka jaunuolį. Šis išsigandęs užlipa ant scenos, ten jam užrišamos akys ir pastatomas prie sienos. Atlikėjai svaido peilius (4), kurie sminga vos per kelis centimetrus nuo išsigandusio jaunuolio (5).

Pasibaigus pasirodymui, jis bando grįžti į savo vietą, bet liūtų tramdytojas įstumia jaunuolį į liūto narvą ir pro virbus paduoda botagą. Jaunuolis atsiduria akis į akį su liūtu, kuris riaumodamas demonstruoja didžiules iltis. Iš nevilties jaunuolis įkiša ranką į kišenę ir ten randa ledinuką. Taigi jis duoda liūtui saldainį (6). Liūtas nepatikliai paragauja, tačiau netrukus, aptikęs, kad ledinukas saldus ir skanus, šokčioja iš džiaugsmo ir dėkingas glaustosi prie jaunuolio (7). Jaunuolis liūtui į ausį pašnibžda paslaptį ir jie džiaugsmingai abu išeina iš cirko.

Artėjant prie namų jaunuolis duoda ženklą liūtui pasislėpti už medžio (8). Jis prieina prie kaimynų namo ir pradeda erzinti šunį. Šuo puola vyti jaunuolį.

- (1) Šuo gali išreikšti savo džiaugsmą šokdamas, juokdamasis, kasydamasis ir pan.
- (2) Cirko iškaba.
- (3) Kad sudarytų aukščio įspūdį, jaunuolis žiūri į viršų, o atlikėjai žemyn, atlikdami tipišką balansavimo ant lyno judesius.
- (4) Liūtų tramdytojas ir akrobatai žvilgsniu palydi skriejančius peilius kaip teniso žiūrovai. Žinoma, peiliai įsivaizduojami.
- (5) Labai išsigandęs jaunuolis kiekvieno metimo metu užsimerkia ir vėliau atsimerkia pažiūrėti, kur įsmigo peilis.
- (6) Liūtas laižo ir pasigardžiuodamas valgo ledinuką. Nebūtinai tikrą, galima imituoti.
- (7) Liūtas gali parodyti dėkingumą stovėdamas ant rankų, šokdamas kaip balerina ar pan.
- (8) Galima pavaizduoti, kad slepiamasi, susigūžiant ar užsidengiant veidą rankomis.

7. „Pamestas auskaras“

Turtinga šeima švenčia antrąjį vaiko gimtadienį. Dalyvauja mama, tėtis, teta ir dėdė. Mama prieš vaiką padeda tortą, šis užpučia žvakutes ir kambarys paskęsta tamsoje (1).

Ijungus šviesą teta pradeda spiegti, nes ji pametė deimantinį auskarą.

Niekas negali jo rasti, todėl nusikaltimui išaiškinti pakviečiamas geriausias miesto detektyvas (2). Detektyvas greitai atvyksta į rūmus ir kruopščiai apieško tris įtariamuosius (3). Teta iš baimės nualpsta ir dėdė prišoka jos gaivinti (4). Tuo metu kūdikis čiulpia savo čiulptuką.

Detektyvas manosi žinąs, kas yra vagis, ir apkaltina vaiko tėtį, nes jis nepaliauja juoktis.

Tėtis įtūžta dėl šių kaltinimų ir visi suaugusieji įsitraukia į painias grumtynes, lydidas absurdiškų susistumdymų (5). Vieno tokio susistumdymo metu iš nugaros stumtelėtas kūdikis išspjauna čiulptuką (6). Visi nustebę pamato, kad čiulptukas iš tikrųjų buvo dingęs auskaras.

Visi juokiasi, išskyrus detektyvą, kuris supykęs išsliūkina iš kambario.

- (1) Vaizduodami tamsą visi užsimerkia, o įjungus šviesą – atsimerkia.
- (2) Skambutis telefonu gali būti pavaizduotas vaidinant, kad prie ausies laikomas telefono ragelis.
- (3) Jis gali patikrinti jų burnose, po kojomis ir pan.
- (4) Jis gali ją gaivinti papildamas vandeniu.
- (5) Susistumdymai niekada neturi būti tikri.
- (6) Sulėtintai.

8. „Dainuojantis mokytojas“

Šeima – mama, tėtis, močiutė ir vaikas – nekantriai laukia pasirodant naujo dainavimo mokytojo. Jam atvykus, visi labai dėmesingai jį sutinka ir pasiūlo arbatos (1).

Mokytojas su malonumu mėgaujasi rodomu dėmesiu. Tuomet ateina metas pamokai, mokytojas pasuka prie pianino, o šeima išsirikiuoja šalia. Mokytojui pradėjus groti ir mokiniams uždainavus, paaiškėja, kad jie visiškai nepataiko į toną (2).

Susinervinęs mokytojas paprašo pradėti iš naujo, bet jie dainuoja vis prasčiau ir prasčiau. Tada jis nusprendžia, kad mokiniai turi dainuoti po vieną. Pradedama nuo močiutės, kurios balsas taip dreba, kad ji iš viso negali dainuoti (3). Tuomet ateina tėčio eilė, bet mokytojas jį nutraukia, supratęs, kad jam iš burnos sklinda labai nemalonus kvapas (4). Vaikas pradeda žagsėti ir nebegali dainuoti (5). Galiausiai mama dainuoja tokiu spiegiančiu balsu, kad skyla mokytojo akinių stiklai. Supykęs mokytojas ketina išeiti, bet jį sustabdo vaikas, įteikdamas gėlių ir maldaudamas likti (6). Tai mokytoją labai sujaudina ir jis nusprendžia likti. Šeimai nepastebėjus, jis į ausis įsikiša kištukus. Galiausiai visi dainuoja ir šoka skambant pianino garsams.

- (1) Ant stalo gali atsirasti įvairių valgių (višta, vaisiai, ledai ir pan.).
- (2) Jis gali išreikšti savo nepasitenkinimą užsidengdamas ausis ar kąsdamas sau į ranką.
- (3) Močiutei drebant visi dreba.
- (4) Užuodęs tėčio burnos kvapą, mokytojas gali atsilošti, užsispausti nosį ar nusivalyti akinius.
- (5) Vaikui sužagsėjus visi pašoka.
- (6) Aiškiai rodydamas, kad tai gėlės, jis jas pauosto.

Autoriai: Guillermo Calderón ir Trinidad González.

Redakcija: Gerardo González.

AMATŲ MUGĖ

Vystymosi sritis:
KŪRYBIŠKUMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Ypatinga proga – pvz., ruošiantis Motinos ar Tėvo dienai, vizitui į vaikų ar senelių globos namus, vieneto parodai, lėšų pritraukimo kampanijai ar gražinant būklą – kiekvienas vaikas pasirenka amatą dekoratyviniams daiktams gaminti. Amatą galima pasirinkti iš vadovų sudaryto sąrašo arba sugalvoti pačiam.

Užsiėmimo dieną „menininkai“ pasiskirsto grupelėmis pagal pasirinktą amatą ir užsiima gamyba, kuriai prireiks šiek tiek laiko ir pastangų. Pabaigoje kiekvienas vaikas savo pagamintą darbėlį padovanoja ypatingam žmogui arba atideda parodai ar kampanijai.

VIETA

Būklas ar kita vieta, kurioje vaikai gali patogiai dirbti.

TRUKMĖ

Trys valandos, paskirstytos per dvi gaujos sueigas.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Vystyti fizinio darbo gebėjimus.
2. Vystyti meninės raiškos įgūdžius.
3. Pajausti pasitenkinimą gerai atliktu darbu.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su gauja dalyvauju praktinių įgūdžių užsiėmimuose.
2. Žinau, kam skirti mano naudojami įrankiai.
3. Mėgstu piešti.
4. Mėgstu atrasti naujus daiktus ir išmokti jais naudotis.
5. Galiu naudotis daiktais, kuriuos pažįstu, ir žinau, kam jie skirti, bei galiu apie tai papasakoti kitiems.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu išmokti naujų dalykų.
2. Nuolat naudoju įgytus praktinius įgūdžius.
3. Mano rankomis atliekamas darbas kaskart vis gerėja.
4. Galiu pademonstruoti įvairius dalykus, kuriuos moku padaryti.
5. Iš veiklos, kuria užsiimu, galima spręsti apie mano požiūrį ir jausmus.

REIKMENYS

Jie priklausys nuo pasirinktų amatų. Jei vaikas pasirenks techniniuose prieduose aprašytus amatus, ten bus pateiktos reikalingos medžiagos. Techniniai priedai „Darbeliai iš antrinių žaliavų“, „Gamtos kūriniai“, „Darbeliai iš popieriaus“, „Darbeliai iš audinių ir siūlų“ ir „Kuriančios rankos“ yra šio užsiėmimo aprašo dalis.

Originali idėja: Lidia Rodríguez, REME Panama; Isabel Ottada, REME Urugvajus, Programos skyrius, Meksika ir REME grupė Gvatemalėje.

Maketas: Carolina Carrasco ir Loreto González.

Redakcija: Gerardo González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Sueiga prieš užsiėmimą

Gaujai nusprendus vykdyti šį užsiėmimą, vadovai paprašo vaikų išsirinkti konkretų amatą ar nedidelį daiktą, kurį jie norėtų padaryti. Vadovai gali pasiūlyti darbėlių iš šio užsiėmimo techninių priedų.

Kiekvienam dalyviui pasirinkus technologiją ar daiktą, vadovai padeda vaikams sudaryti sąrašą medžiagų, kurias reikės atsinešti kitai sueigai.

Vadovai pasižymi, ką vaikai pasirinko, kad galėtų pasidalyti užduotimis ir patys išbandyti darbėlius, už kurių darymą bus atsakingi. Jei būtina, jie turėtų padaryti pakankamai instrukcijų kopijų, kuriomis vaikai galėtų naudotis kitos sueigos metu, ir sukaupti pakankamai medžiagų, jei kas nors pamirštų ką nors atsinešti ar atsineštų per mažai.

Užsiėmimo diena

Gaujai susirinkus, vadovai paaiškina, kaip bus dirbama, ir gauja pasiskirsto grupelėmis – lengviausia pasiskirstyti pagal pasirinktus amatus. Kiekvienai grupei padeda vadovas.

Kiekvienam vaikui padeda už grupelę atsakingas vadovas. Jis taip pat gauna pasirinkto darbėlio gamavimo instrukcijos kopiją. Kiekvienas dalyvis prieš imdamasis darbo turi gerai suprasti šia instrukciją, nors vėliau vadovas ir galės padėti išspręsti darbo metu kilsiančias problemas.

Pabaigus darbą gauja vėl susirenka parodyti, kas ką padarė ir pasidalinti pasiekimo jausmu. Tuo metu vaikai natūraliai kalbės apie tai, kas ką pagamino, ir taip pirmą kartą įvertins užsiėmimą.

Per ateinančią savaitę mažieji amatininkai pristatys savo darbėlius pasirinktiems žmonėms. Jei gauja nusprendė juos skirti atitinkamai įstaigai, vadovai turėtų tai suderinti.

Kita sueiga

Kitos sueigos pradžioje vadovai su dalyviais išsamiau aptaria vykdytą užsiėmimą. Kadangi darbėliai jau turėtų būti padovanoti, taip pat galima aptarti, kokią reakciją sukėlė šios dovanos jas gavusiems žmonėms.

Atlikdami galutinį užsiėmimo vertinimą, vadovai gali paprašyti vaikų įvertinti, kaip jiems sekėsi užsiėmimo metu. Šie vertinimai ir vadovų pastabos bus svarbus rodiklis stebint vaikų asmeninę pažangą.

TECHNINIS PRIEDAS

Kamštinis raganosis

Instrukcija

1. Apipjaustydami kamštį, kaip parodyta 1 pav., pagaminkite galvą. Įpjaukite griovelius, pažymėtus punktyru (1 a pav.).

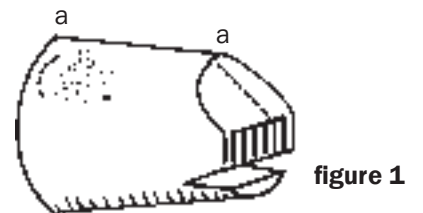

figure 1

2. Akims pagamini ant smeigtukų užverkite po plastmasinį karoliuką (ar ką nors panašaus), kaip parodyta 2 pav., ir įsmeikite juos į kamštį.

figure 2

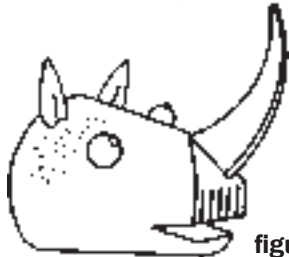

figure 3

3. Iš kartono iškirpkite ausis ir ragą. Įspauskite juos į griovelius galvoje (3 pav.).

4. Sujunkite du kamščius ir padarykite kūną, prie jo pridėkite užbaigtą galvą (4 pav.).

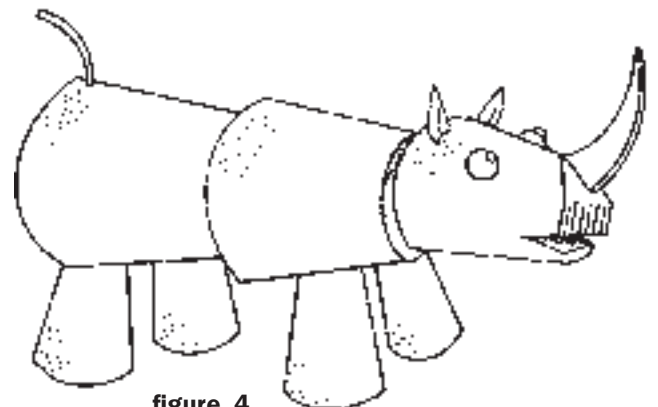

figure 4

5. Iš mažesnių kamščių padarykite kojas (4 pav.). Raganosio uodegą galima padaryti iš gabalėlio vielos.

M e d ž i a g o s

- 3 skirtingų dydžių kamščiai (kūnui ir galvai)
- 4 mažesni kamščiai (kojoms)
- žirklys užapvalintais galais
- viela
- plastmasiniai karoliukai
- smeigtukai
- storas kartonas
- popieriaus peilis
- klijai

Kamštinis strutis

Medžiagos

- 2 kamščiai
- storas kartonas
- storesnė viela arba dantų krapštukai
- 2 plastmasiniai karoliukai
- smeigtukai
- žirklys užapvalintais galais
- popieriaus peilis
- replitės
- klijai

Instrukcija

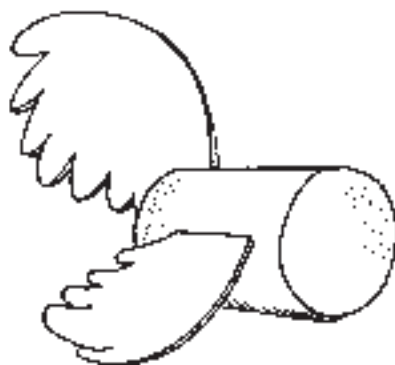

figure 6

1. Iš vieno kamščio padarykite kūną, įpjaudami griovelius ir įstatydami uodegą bei sparnus.

2. Iš storo kartono iškirpkite uodegą ir sparnus, kaip pavaizduota 5 pav. Įstatykite juos į griovelius kūne, kaip parodyta 6 pav.

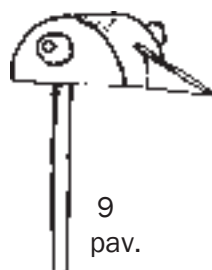
3. Kojoms pagaminti atpjaukite 2 gana storus antrojo kamščio skridinėlius ir įsmeikite į jų kraštą dantų krapštukus ar storesnės vielos gabalėlius (7 pav.).

figure 8

4. Atpjaukite storą skridinį nuo antrojo kamščio (galvai) ir padalinkite jį pusiau (8 pav.). Įpjaukite griovelį stručio snapui (8 a pav.).

5. Iš kartono iškirpkite stručio snapą ir įstatykite jį į galvą. Akims pagaminti ant smeigtukų užverkite po plastmasinį karoliuką (ar ką nors panašaus), kaip parodyta 2 pav., ir įsmeikite juos į kamštį. Iš dantų krapštuko ar vielos padarykite kaklą ir įsmeikite į galvą (9 pav.).

9 pav.

6. Prijunkite kojas ir galvą prie kūno (10 pav.).

figure 5

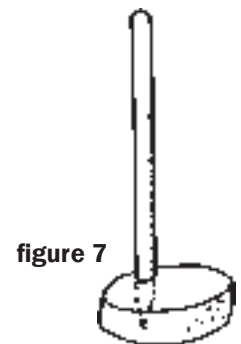
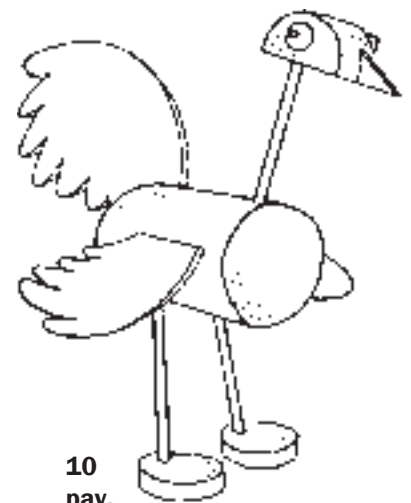

figure 7

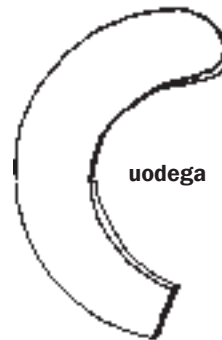

10 pav.

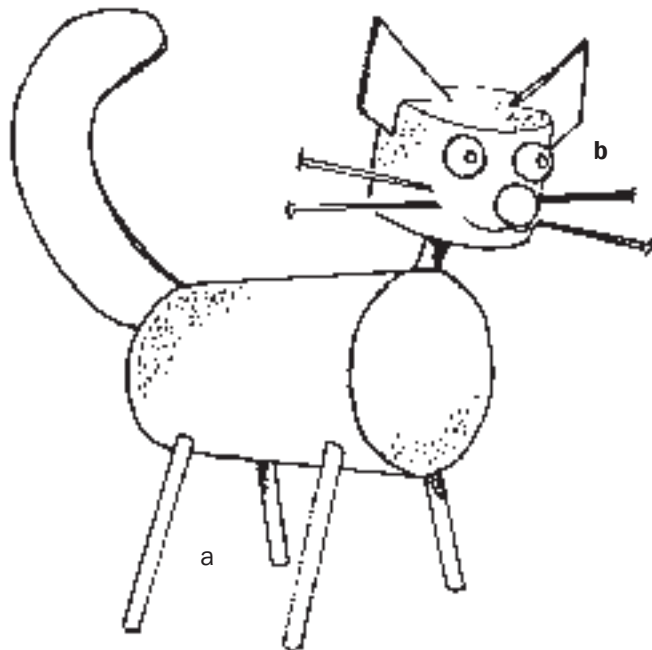
Kamštinis katinas

Instrukcija

1. Kūnas: iš storo kartono iškirpkite katino uodegą (11 pav.), įpjaukite kamštyje mažą griovelį ir įsprauskite uodegą į jį. Įsmeikite dantų krapštukus ar vielos gabalėlius kojoms (12 a pav.).

11 pav.

12 pav.

2. Galva: iš kartono iškirpkite ausis (11 pav.). Kamštyje, iš kurio darysite galvą, įpjaukite mažus griovelius ir įsprauskite ausis ten (12 b pav.). Akims pagamini ant smeigtukų užverkite po plastmasinį karoliuką (ar ką nors panašaus), kaip parodyta 2 pav., ir įsmeikite juos į kamštį. Tokiu pačiu būdu padarykite nosį. Į galvą įsmeikite keletą smeigtukų, kad atrodytų kaip ūsai (12 b pav.).

3. Iš vielos ar dantų krapštuko padarykite kaklą ir sujunkite galvą su kūnu (12 pav.).

M e d ž i a g o s

- 1 kamštis kūnui ir pusė – galvai
- storas kartonas
- storesnė viela arba dantų krapštukai
- 3 plastmasiniai karoliukai
- smeigtukai
- žirklys užapvalintais galais
- popieriaus peilis
- replitės
- klijai

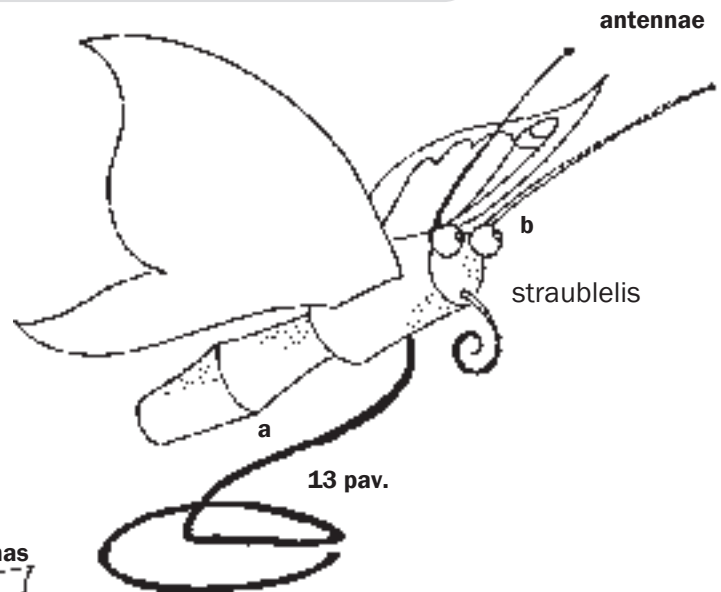
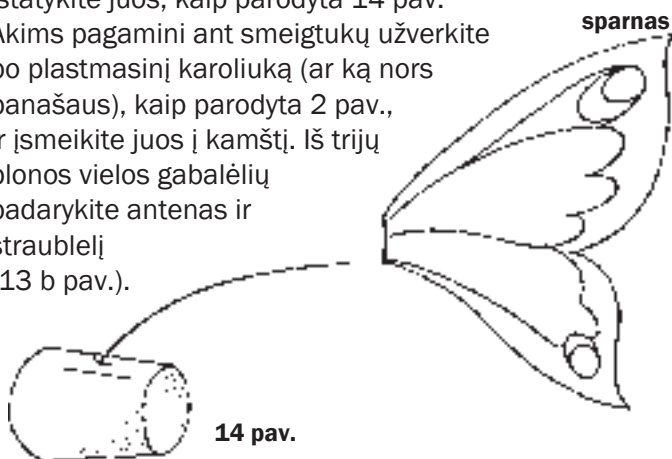
Kamštinis drugelis

Medžiagos	-	1 didelis kamštis ir 2 vienodo dydžio mažesni kamščiai
	-	2 plastmasiniai karoliukai
	-	stora viela
	-	plona viela
	-	storas kartonas
	-	žirklys užapvalintais galais
	-	popieriaus peilis
	-	klėjai
	-	dažai

Instrukcija

1. Naudodami storą vielą, sujunkite du mažesnius kamščius platesniais galais, taip suformuodami drugelio kūną (13 a pav.). Palikite kyšoti valos galiuką, kad vėliau galėtumėte užmauti ant jo galvą.

2. Galva: iš kartono iškirpkite sparnus ir juos nuspalvinkite. Didesniame kamštyje padarykite griovelius sparnams ir, kai sparnai išdžius, įstatykite juos, kaip parodyta 14 pav. Akims pagamini ant smeigtukų užverkite po plastmasinį karoliuką (ar ką nors panašaus), kaip parodyta 2 pav., ir įsmeikite juos į kamštį. Iš trijų plonos vielos gabalėlių padarykite antenas ir straublelį (13 b pav.).

3. Prijunkite galvą prie kūno. Iš storos vielos padarykite drugeliui stovą (13 pav.).

Patarimai gaminantiems kamštinius gyvūnus

- Pagamintas figūrėles galima nuspalvinti tempera.
- Vietoje stovo drugelį galima pakabinti ant permatomo siūlo, pvz., žvejybos valo, kad jis judėtų vėjui papūtus.
- Lengviau persmeigsite kamštį viela, jeigu ją prieš tai pakaitinsite. Tai turi atlikti suaugęs, mūvėdamas apsaugines pirštines ir saugodamasis nudegimų.
- Pjaustyti peiliu taip pat turėtų suaugusieji.

Karvė – siūlų kamuolio laikiklis

Medžiagos

- plastikinė pakuotė
- juodi, balti ir raudoni plakatiniai dažai
- lėkštelė dažams maišyti
- teptukas
- kartonas
- 2 sagos, karoliukai ar pan. (akims)
- klijai ar lipni juostelė
- žirklys užapvalintais galais
- spalvotos kreidelės
- siūlų kamuolys
- 2 smeigtukai

Instrukcija

1. Nuo pakuotės nuimkite etiketes.

Tai padaryti lengviau pakuotę kelias minutes pamirkius šiltame muiluotame vandenyje. Leiskite išdžiūti. Po to pakuotę nudažykite dviem sluoksniais baltų dažų.

2. Kaip parodyta 15 pav., kreida nupieškite karvės burną, nosį ir dėmes. Iškirpkite burną.

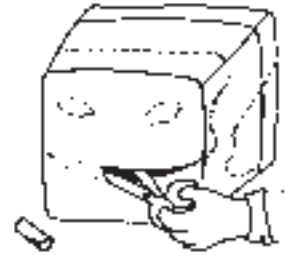

figure 15

3. Ant paletės sumaišykite šiek tiek raudonų ir baltų dažų, kad gautumėte rožinę spalvą. Ja nuspalvinkite nosį, pradžioje apveskite kreida išpieštas linijas, po to uždažykite pažymėtus plotelius (16 a pav.). Rožiniams dažams išdžiuvus, juodais nuspalvinkite nosies landas ir dėmes šonuose (16 b pav.).

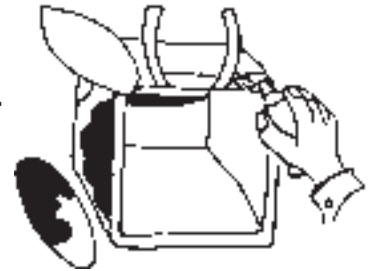
16a pav.

16b pav.

4. Iš kartono iškirpkite du ragus ir dvi ausis. Nuspalvinkite juodas dėmes ant ausų. Joms išdžiuvus, klijais ar lipnia juostele priklijuokite ragus ir ausis prie dėžutės nugarėlės (17 pav.).

17 pav.

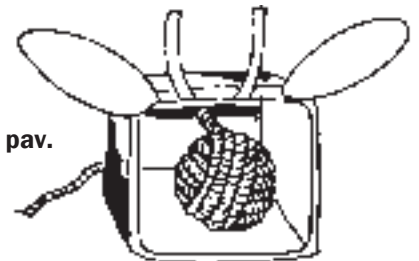
5. Prie dėžutės priklijuokite sagas (akis) (18 pav.).

18 pav.

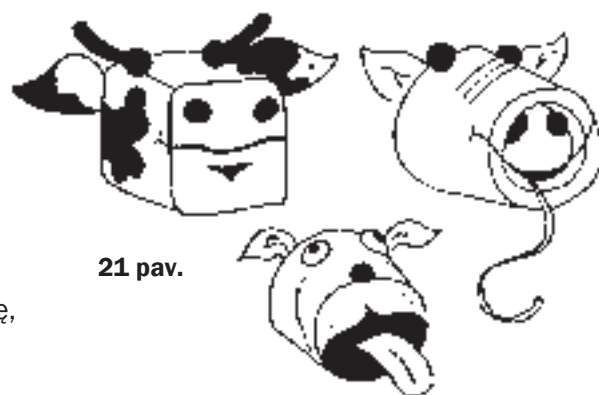
6. Į dėžutę įdėkite siūlų kamuolį ir ištraukite siūlo galą pro karvės burną (19 pav.).

19 pav.

7. Laikiklį galima pritvirtinti prie sienos perduriant karvės ausis smeigtukais (20 pav.).

20 pav.

21 pav.

Vadovaujantis šiomis instrukcijomis ir pasitelkus vaizduotę, galima pasigaminti kuo įvairiausius laikiklius (21 pav.).

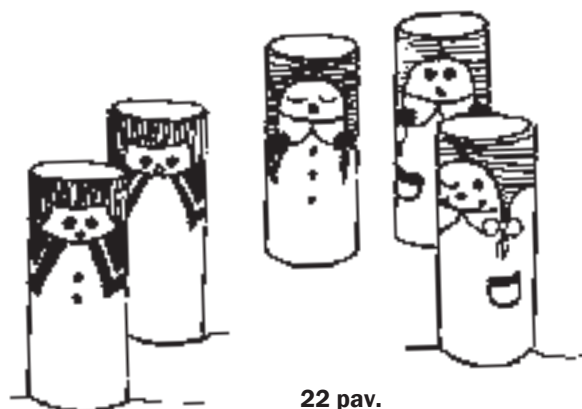
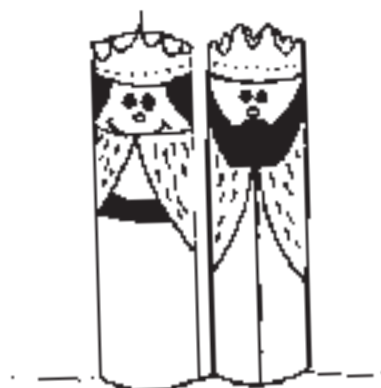
Kėgliai iš tualetinio popieriaus tūbelių

Medžiagos

- 9 tualetinio popieriaus tūbelės
- plonas kartonas
- spalvotas popierius
- klijai
- spalvoti pieštukai
- žirklys užapvalintais galais
- mažas kamuoliukas

Instrukcija

1. Mažiems kėgliams pagaminti 5 tualetinio popieriaus tūbeles apklijuokite kartonu. Joms išdžiūvus, dekoruokite kėglius kaip tik norite – spalvotais pieštukais, spalvotu popieriumi, medžiagos atraižomis ir t. t.
2. Jei norite didesnių kėglių, sudėkite dvi tūbeles ir jas apklijuokite kartonu. Dekoruo­kite didesnius kėglius derindami su mažesniais. Žr. 22 pav.
3. Kamuoliuką galima pasidaryti iš audinio atraižų ir vilnos, įvilktos į sintetinę kojinę.

22 pav.

Originali idėja: Kamštinės figūrėlės: Lidia E. Rodríguez, Panama. Karvė-laikiklis: Revista Creativa No 1, Planeta-De Agostini leidykla, Barselona, Ispanija. Kėgliai: Diez Dedos de Oro, autoriai W. Sornin ir J. Lassche, Vilamala leidykla, Barselona, Ispanija.

Maketas: Loreto González.

Redakcija: Gerardo González.

ŠIAUDINĖS LĒLĒS

Derliaus mergaitė

- Medžiagos:
- šiaudai
 - stačiakampis audinio gabalėlis (mergaitės prijuoste)
 - 1 kamščio skridinėlis
 - 1 pagaliukas
 - žirklys užapvalintais galais
 - siūlas
 - klijai

Instrukcija

1. Iš keleto šiaudų pluoštų susukite grįžtę (1 pav.).

1 pav.

2. Vieną galą perriškite siūlu, taip suformuodami galvą ir kūną (2 pav.).

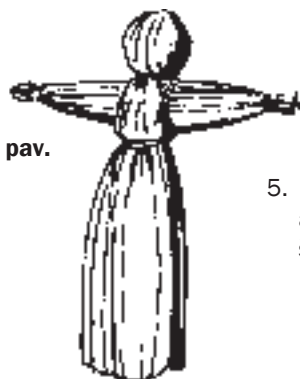
3. Susukite vieną pluoštą, taip suformuodami rankas, ir pakiškite jį po galva. Suriškite galus siūlu, taip padarydami riešus (2 pav.).

2 pav.

4. Užriškite siūlą po rankomis ir padarykite liemenį (3 pav.).

3 pav.

5. Suriškite vieno pluošto galus, kad atrodytų kaip kasytės, ir priklijuokite šį peruką prie galvos (4 pav.).

4 pav.

6. Iš audinio gabalėlio padarykite prijuostę ir apjuoskite ja mergaitės juosmenį.

7. Padarykite stovelį, įsmeigdami pagaliuką į kamštinį skridinėlį, ir užmaukite ant jo lėlę (5 pav.).

5 pav.

Derliaus berniukas

- Medžiagos:**
- šiaudai
 - kukurūzų ar pan. lapai
 - raudonas kaspinas
 - 1 plonas kamščio skridinėlis
 - 2 pagaliukai
 - žirklys užapvalintais galais
 - siūlas
 - klijai

Instrukcija

1. Pagaminkite kūną taip, kaip nurodyta derliaus mergaitės instrukcijos 1, 2 ir 3 punktuose.

6 pav.

2. Prakiškite rankas tarp šiaudų grįžtės, ploną pluoštelį apsukite aplink krūtinę ir juosmenį, suriškite nugaroje (6 pav.).

7 pav.

3. Nukirpkite šiaudus vienodame ilgyje ir padarykite dvi kojas. Ant kiekvienos blauzdos užvyniokite šiek tiek kaspino (7 pav.).

4. Apjuoskite juosmenį kaspinu, kad atrodytų kaip diržas. Iš kukurūzo ar kito augalo lapų padarykite kepurę ir priklijuokite ją prie galvos. Įsmeikite du pagaliukus į lėlės kojas ir į kamščio skridinėlį (8 pav.).

8 pav.

Triušis

- Medžiagos:**
- kukurūzų lapai
 - virvelė
 - 2 gabalėliai lankstaus metalo

Instrukcija

1. Apsukite vieną metalo gabalėlį kukurūzų lapu ir padarykite rankas. Taip pat padarykite ausis (9 pav.).

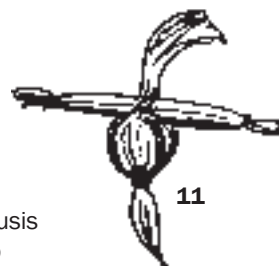
9

2. Iš lapų padarykite kamuoliuką ir įsukite jį į dar vieną didelį lapą (10 pav.).

10

3. Susukite didelį lapą virš kamuoliuko, pridėkite ausis kamuoliuko centre, kaip parodyta 11 pav., ir užlenkite susuktą lapą per ausis. Kaklą apsukite virvele, kaip parodyta 12 pav.

11

12

4. Prie kaklo už galiukų pririškite dar keletą lapų, kad jie styrotų į viršų, kaip parodyta 13 pav.

13

5. Pridėkite rankas po kaklu. Nulenkite žemyn lapus. Įkirpkite šiek tiek per vidurį, kad gautųsi kojos (14 pav.).

14

6. Apriškite virvele kojų viršų ir čiurnas (15 pav.). Sulenkite rankas ir ausis kaip norite.

GYVŪNAI IŠ LAPŲ

Medžiagos:

- įvairių formų, faktūrų, dydžių ir spalvų lapai
- pieštukai
- popieriaus lapai
- pincetas
- baltas kartonas
- klijai

Instrukcija

1. Ant popieriaus lapo nusipieškite paveikslėlio, kurį darysite iš lapų, eskizą.
2. Atsikirkpate kartono gabalą, kuriame tilptų piešinys.
3. Ant kartono pincetu išdėliokite norimą piešinį (16 pav.).
Kol kas lapų neklijuokite, kol nepamatysite bendro koliažo vaizdo, kad prireikus galėtumėte pataisyti detales. Taip išvengsite klaidų, kurių neįmanoma pataisyti.

16 pav.

4. Išdėlioję lapus norima tvarka, priklijuokite juos prie kartono.

17 pav. pateikta keletas gyvūnų iš lapų pavyzdžių

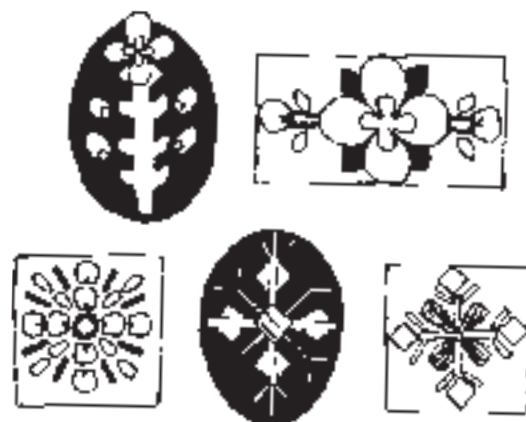

17 pav.

PAVEIKSLĖLIAI IŠ SĖKLŲ

Medžiagos:

- džiovintos sėklos ir ankštys
- įvairių formų, faktūrų, dydžių ir spalvų lapai
- vienspalviai arba spalvoti šiaudai
- žiedlapiai
- įvairių spalvų kartonas
- žirklys
- klijai
- pincetas

Instrukcija

1. Pasirinkite kurios nors spalvos kartoną ir iškirpkite norimo dydžio ir formos figūrą.
2. Išdėliokite ant jos lapus, sėklas, žiedlapius ir t. t. Atsargiai juos priklijuokite. Palikite išdžiūti.

18 pav. pateikta keletas paveikslėlių pavyzdžių.

Patarimai

- Galutinį paveikslėlį galima padengti plonu klijų, ištirpintų vandenyje, sluoksniu. Tai suteiks tolygų blizgesio.
- Apvalius ar ovalius paveikslėlius galima pakabinti ant siūlo ir naudoti Kalėdų eglutei papuošti, girliandoms suverti ar būklui dekoruoti.

VĒJO MALŪNĒLIS

- Medžiagos:**
- viena 35–40 cm ilgio tuščiavidurē lazdelē (rankenai)
 - viena 15 cm ilgio tuščiavidurē lazdelē (sparnams)
 - viena 8 cm ilgio ir 0,5 cm storio lazdelē (ašiai)
 - vienspalviai arba spalvoti šiaudeliai
 - peilis
 - 2 lazdelės skridinėliai, 0,5 cm pločio
 - klijai
 - vinis, smeigtukas arba viela vėjo malūnėlio ašiai

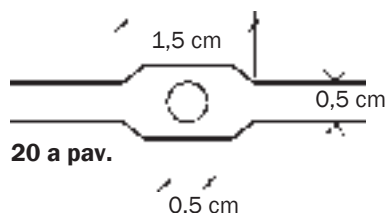
Instrukcija

- 1. Rankena:** ilgiausioje lazdelėje 5 cm nuo viršaus padarykite skylutę. Ji bus skirta ašiai, kurios dėka suksis malūnėlio sparnai.
- 2. Sparnai:** perpjaukite 15 cm lazdelę perpus išilgai, kaip parodyta 19 pav.

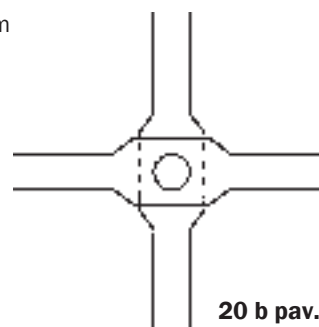

19 pav.

3. Išpjaukite 20 a pav. pavaizduotas detales. Įsitinkite, kad skylutės abiejose detalėse padarytos toje pačioje vietoje – detalės turi atitikti viena kitą, kai bus sudėtos, kaip parodyta 20 b pav.

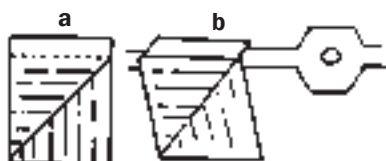

20 a pav.

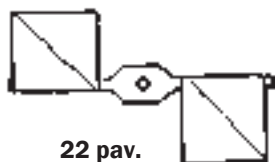

20 b pav.

4. **Burės:** iškirpkite keturis 6 x 8 cm kartono gabalėlius. Užlenkite 2 cm kiekvieno iš jų krašte. Padenkite likusią gabalėlių dalį vienspalviais ar spalvotais šiaudais (21 a pav.). Klijams išdžiūvus, priklijuokite užlenktą dalį prie malūno sparnų (21 b pav.). Burių išdėstymas pavaizduotas 22 pav.

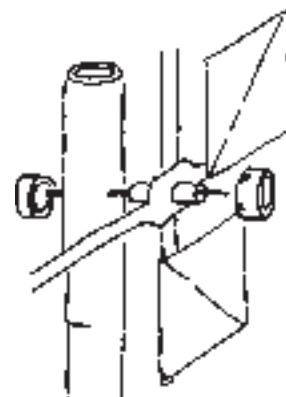

21 pav.

22 pav.

5. Sujunkite detales: sukryžiuokite bures. Pro skylutę viduryje prakiškite 0,5 cm skersmens lazdelę. Ji turėtų tvirtai laikyti bures statmenas. Prakiškite ašį pro skylę rankenoje. Užtvirtinkite galus skridinėliais, įsprausdami ašį į šerdį (23 pav.).

23 pav.

Maketas: Loreto González, pagal idėjas, aprašytas Amie Nature, autorius M. Rivol, Gallimar leidykla, Paryžius, Prancūzija.

Redakcija: Gerardo González.

TECHNINIS PRIEDAS

PADĖKLIUKAI

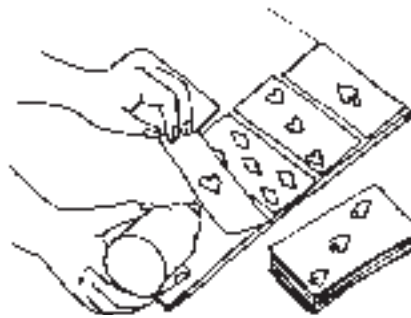
Asmeniškai ir sumaniai sukurti padėkliukai yra puiki dovana šeimos stalui. Jie pažymi lėkštės ir stalo įrankių vietą, apsaugo baldo paviršių ir suteikia stalui šventiškumo. Išvardytų medžiagų prireiks vienam padėkliukui pagaminti.

Medžiagos:

- iškarpos, kortos, spalvotas popierius, pašto ženklai ir t. t.
- 1 stačiakampis 37 x 52 cm dydžio poliruotos faneros lakštas
- permatoma lipni plėvelė
- spalvota lipni juostelė
- klijai
- popieriaus peilis
- žirklys užapvalintais galais
- švitrinis popierius medžiui

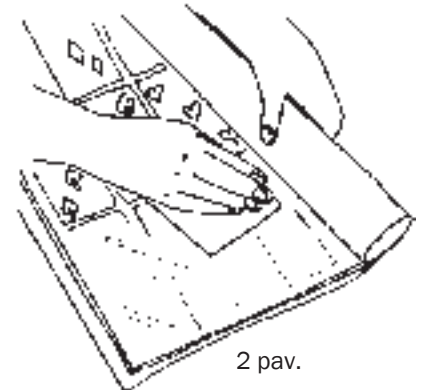
Instrukcija

1. Nušlifaukite švitrinio popieriumi medienos paviršių.
2. Iškirpkite norimas figūras ir priklijuokite prie medienos. Jas išdėstyti galite, kaip tik norite (1 pav.).

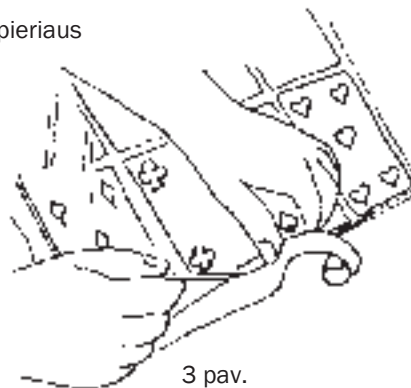
1 pav.

3. Klijams išdžiūvus, atsargiai apklijuokite padėkliuką permatoma lipnia plėvele ar permatomu popieriumi (2 pav.).

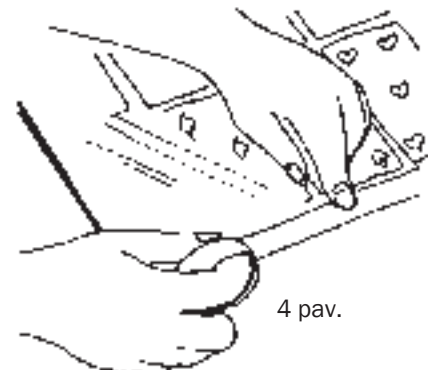
2 pav.

4. Atsargiai apkarkykite išsikišusius popieriaus ar plėvelės kraštus (3 pav.).

3 pav.

5. Apklijuokite kraštus spalvota lipnia juostele (4 pav.).

4 pav.

POPIERINIAI KAROLIUKAI

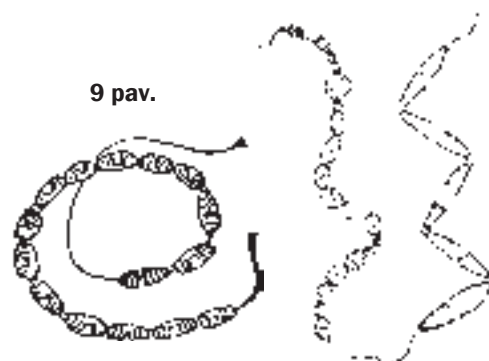
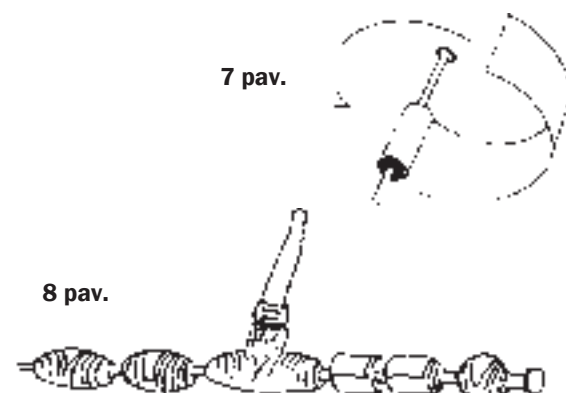
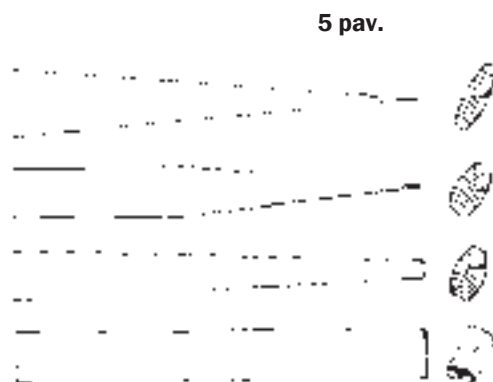
- Medžiagos:**
- popierius
 - įvairaus storio virbalai, lešmeliai ar dantų krapštukai
 - žirklys, popieriaus peilis
 - universalios replotės
 - vazelinas
 - tapetų klijai
 - plonas teptukas
 - dažai (pasirinktinai)
 - permatomas lakas (pasirinktinai)
 - molis (modelinas arba plastilinas)

Instrukcija

1. Ant popieriaus, naudodami liniuotę ir pieštuką, nusibrėžkite juostelę karoliukui (kuo kruopščiau nusibrėšite, tuo lygesni bus karoliukai). Iškirpkite juostelę (5 pav.).

5 pav. pavaizduoti karoliukų juostelių kontūrai. Iš 60 cm ilgio juostelės gausis 6 mm storio karoliukas.

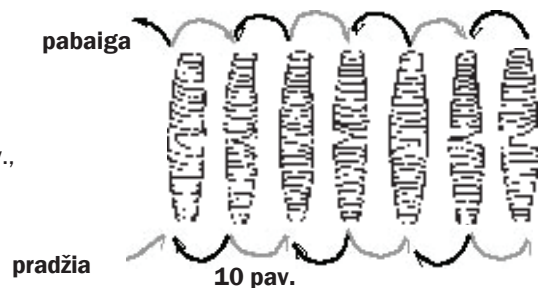
2. Sutepkite virbalą ar dantų krapštuką vazelinu. Vieną juostelės pusę lygiai ištepkite tapetų klijais (6 pav.).
3. Pradėdami nuo vieno galo (nuo platesnio trikampės juostelės atveju), tvirtai ir tolygiai apvyniokite virbalą juoste, kaip parodyta 7 pav. Tvirtai priklijuokite galiuką, jei būtina, patepkite dar klijų.
4. Ištraukite virbalą ir palikite karoliuką džiūti. Taip pat suvyniokite kitas juosteles.
5. Išdžiūvusius karoliukus galima nuspalvinti arba nulakuoti. Tai padaryti lengviau, suvėrus juos ant virbalų (8 pav.). Nulakuoti ar nuspalvinti karoliukai paliekami išdžiūti ant virbalų, pritvirtinus jį plastilinu.

Patarimai

- Iš spalvoto ar raštuoto popieriaus galima padaryti dailių karoliukų. Juosteles galima daryti iš įvairiausių popieriaus rūšių, kad gautųsi kuo įvairesnės formos.
- Pasitelkus vaizduotę, galima pasidaryti vėrinį, kaip parodyta 9 pav. Karoliukams suvėri prireiks šiek tiek nailoninio siūlo.

- **Apyrankė:** išsimatuokite riešą ir išsidėliokite karoliukus, kurių pakaktų jam apimti, bei papildomai dar vieną ar du. Traukdami nailoninį siūlą tiesiai iš ritės, suverkite karoliukus, palikdami ilgą siūlo galą. Sustumkite karoliukus vieną prie kito, kaip parodyta 10 pav., ir perverkite siūlą priešinga kryptimi. Sujunkite karoliukus galuose, užtvirtinkite siūlą ir užriškite jį.

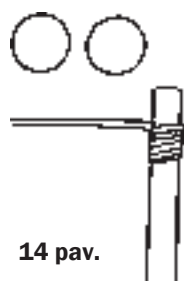
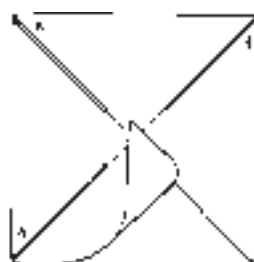
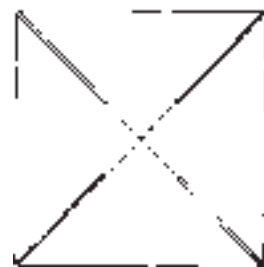

POPIERINIS VĖJO MALŪNĖLIS

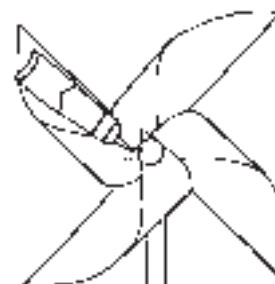
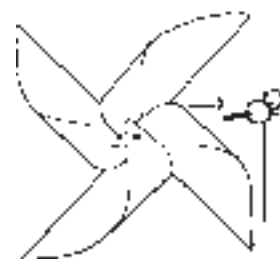
- Medžiagos:**
- spalvotas popierius, plonas kartonas, permatomas popierius ir pan.
 - viela
 - 2 apvalūs mediniai karoliukai su skylute
 - 1 lazdelė
 - žirklys užapvalintais galais
 - popieriaus peilis
 - klijai
 - grafitinis pieštukas
 - spalvoti pieštukai
 - universalios replytės

Instrukcija

1. Iš popieriaus iškirpkite kvadratą. Tam tiktų 14 cm kraštinių kvadratas.
2. Perlenkite kvadratą per įstrižaines ir įkirpkite keturiose vietose, kaip parodyta 11 pav.
3. Užlenkite po vieną trikampio kampą į kvadrato centrą ir priklijuokite (12 pav.). Užlenkite visus „x“ pažymėtus kampus, gausite malūnėlio sparnus (13 pav.). Malūnėlio centre padarykite skylutę.

4. Apsukite vielą aplink lazdelės galą, palikdami kyšoti vieną vielos galą. Jo ilgio turi pakakti dviem mediniams karoliukams (14 pav.).
5. Užmaukite ant vielos vieną karoliuką, po to – malūnėlį (15 pav.).
6. Užmaukite ant vielos antrą karoliuką ir galiuką patepkite klijais (16 pav.). Tai užtvirtins malūnėlį reikiamoje vietoje bei leis jam laisvai sukintis.

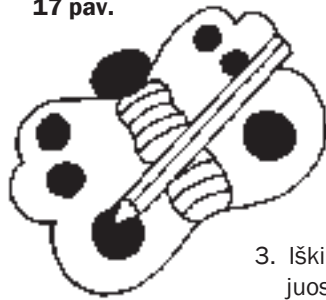
DRUGELIS-VĒJO GAUDYKLĒ

- Medžiagos:**
- kartonas
 - spalvotas, permatomas popierius, iškarpas ir pan.
 - spalvoti pieštukai
 - plastmasiniai šiaudeliai
 - klījai
 - lipni juostelē
 - 2 apvalūs mediniai karoliukai su skylutēmīs
 - stora viela
 - universalios replitēs
 - žirklēš užapvalintais galais

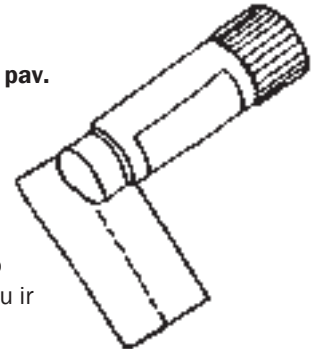
Instrukcija

1. Nusipieškite ant kartono drugelio formā ir jā iškirkkite.
2. Dekoruokite drugelį spalvotais pieštukais, spalvotu ar faktūriniu popieriumi (17 pav.).

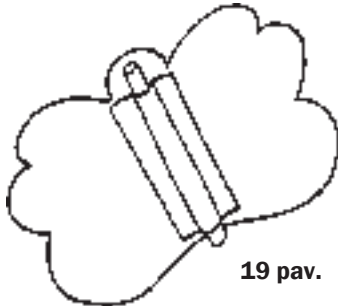
17 pav.

18 pav.

4. Pridēkite plastmasinį šiaudelį per drugelio vidurį, uždenkite ant jo kartono juostelē ir prispauskite (19 pav.).

19 pav.

3. Iškirkkite nedidelę kartono juostelē, sulenkite jā pusiau ir patepkite klījais (18 pav.).

5. Šiek tiek užrieskite drugelio sparnus, kad jis lengviau judētų papūtus vėjui (20 pav.).

20 pav.

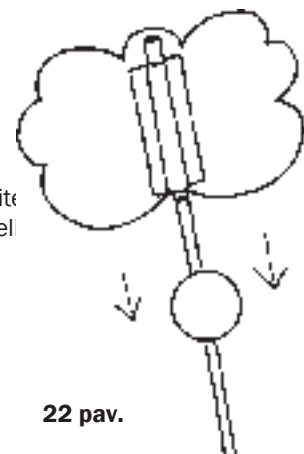
6. Užmaukite vienā karoliukā ant vielos, po juo privyniokite šiek tiek lipnios juostelēs, kad karoliukas nejudētų (21 pav.).

21 pav.

7. Prakiškite vielā pro šiaudelį drugelio centre (22 pav.). Viršuje užmaukite antrā karoliukā, kad drugel nenukristų.

22 pav.

Patarimai

- Tokiu būdu galima pasidaryti ir daugybę kitokių vėjo gaudyklių. Tik leiskite vaizduotei „skristi“.
- Šias vėjo gaudykles galima įsmeigti į žemę, pritvirtinti prie balkono turėklo ar lango.

DĒLIONĖ

Medžiagos:

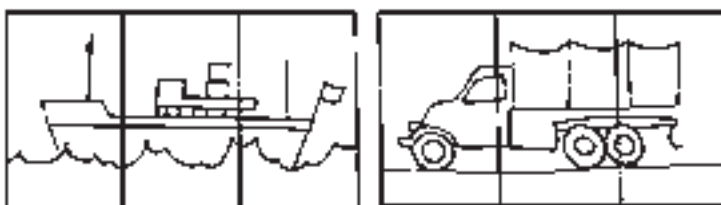
- storas kartonas
- spalvingos iliustracijos
- pieštukai
- žirklys užapvalintais galais
- klijai
- liniuotė
- popieriaus peilis

Instrukcija

1. Pasirinkite iliustraciją, iškirpkite ją ir priklijuokite prie kartono.

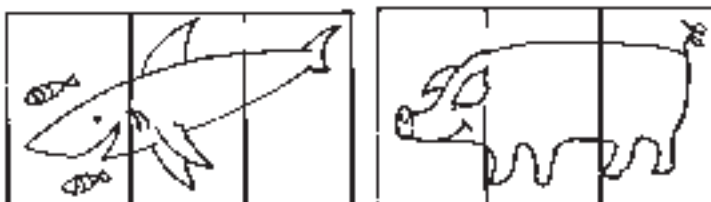
23 pav.

2. Iliustracijai išdžiūvus, sukarpykite ją geometrinėmis figūromis ir taip padarykite dēlionę. Detalės neturėtų būti per mažos; jų skaičius priklauso nuo to, kam dēlionė yra gaminama (23 pav.).

3. Vietoje iliustracijos galima ir patiems nupiešti piešinį. Tam prireiks balto popieriaus lapo.

Taip pat galima panaudoti ir įvairių spalvų popieriaus koliažą.

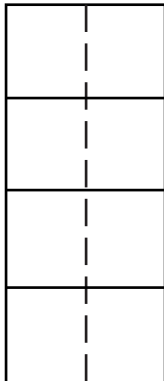

METAMORFOZĖ

Medžiagos:

- 4 kartoniniai stačiakampiai 40 x 16 cm
- spalvoti pieštukai
- žirklys užapvalintais galais
- klėjai
- tvirta, maždaug 80 cm ilgio viela
- universalios replytės
- liniuotė
- popieriaus peilis

Instrukcija

24 pav.

1. Perlenkite stačiakampius perpus, kaip punktyrine linija parodyta 24 pav. Nubrėžkite 3 linijas kas 10 cm ir padalinkite stačiakampius į 4 lygias dalis.
2. Nupieškite galvą viršutiniame stačiakampio langelyje. Antrajame nupieškite torsą, trečiajame – kūną nuo liemens iki kelių ir ketvirtajame – nuo kelių iki pėdų (25 pav.).

Visuose stačiakampiuose liemenį ir kelius pieškite tame pačiame aukštyje ir taip pat išdėstykite rankas.

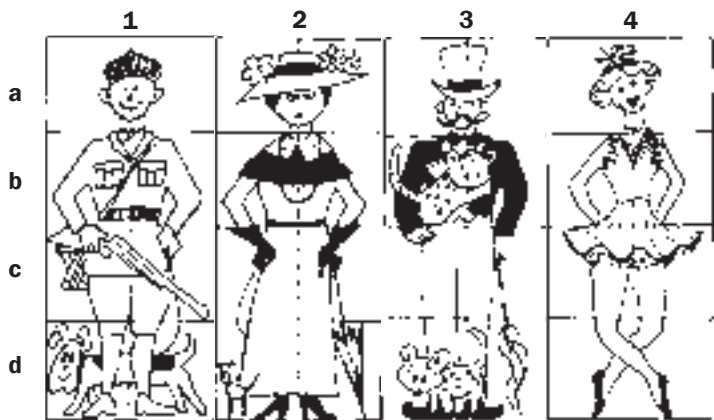
3. Atskirkite kvadratėlius popieriaus peiliu.

Atidžiai sekite tolimesnius nurodymus, kad tinkamai sudėtumėte skirtingas dalis.

4. Suklijuokite nugarėlėmis dešinę 1 stačiampio a pusę su kaire 2 stačiakampio a puse. Taip pat suklijuokite b, c ir d dalis.

5. Taip pat suklijuokite 3 ir 4 stačiakampio a, b, c ir d dalis.

Turėtumėte gauti du T formos detalių rinkinius, panašius į pavaizduotus 26 pav.

25 pav.

6. Pridėkite vielą prie lenkimo linijos griovelio (a, 1) ir (a, 2) detalėse. Prie jų nugarėlių priklijuokite T formos (a, 3) ir (a, 4) detales (26 pav.).

7. Taip pat sujunkite b, c ir d dalis. Viela atsidurs griovelyje kryžiaus centre.

8. Vielos apačią susukite į žiedą ir suformuokite stovą kortelėms (26 a pav.).

Ketrios žaidimo dalys laisvai gali sukintis apie ašį ir sukurti komiškų personažų (27 pav.).

26 pav.

9. Vietoje piešinių galima naudoti iliustracijas ar spalvoto popieriaus koliažus.

27 pav.

Original idea: Padėkliukai: REME grupė, Paragvajus, Ideas žurnalas Nr. 5, 1990 gegužė. Popieriniai karoliukai: Revista Creativa Nr. 5, Planeta-De Agostini leidykla, Ispanija. Vėjo malūnėlis ir drugelis-vėjo gaudyklė: Decoremos con Guirnaldas y Veletas y Molinillos de Viento, CEAC leidykla, Ispanija. Délioné ir Metamorfozė: Diez Dedos de Oro, W. Sornin ir J. Lassche, Vilamala leidykla, Ispanija. **Maketas:** Loreto González. **Redakcija** Gerardo González.

TECHNINIS PRIEDAS

SKUDURINĖ LĒLĒ

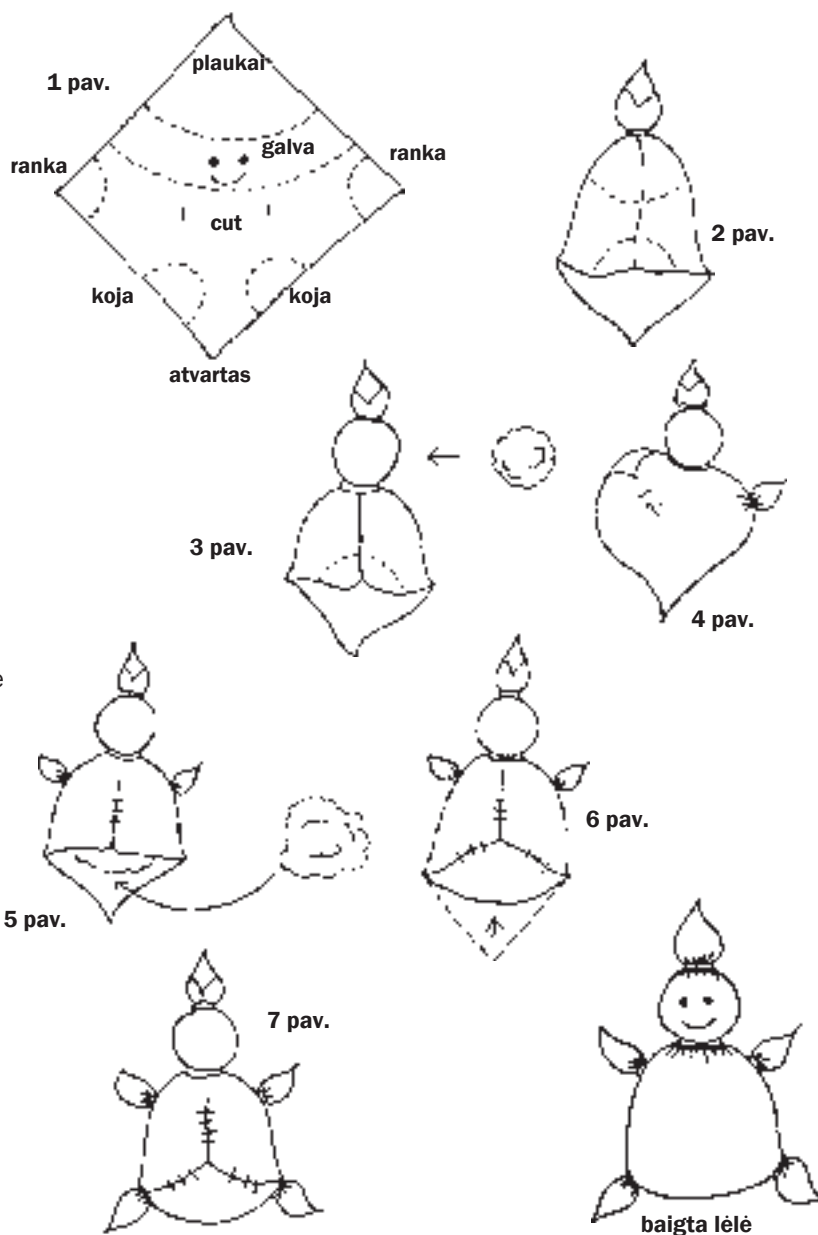
Medžiagos:

- kvadratinis spalvotas audinys
- kamšalas
- žirkklės
- siūlas

- adata
- rašikliai, skirti piešti ant medžiagos
- siuvėjo kreida

Instrukcija

1. Ant audinio nuspieškite 1 pav. punktyrinėmis linijomis pažymėtas lėlės dalis. Įkirpkite dviuose vietose, kaip pažymėta paveikslėlyje.
2. Kampą keliskart apsukite siūlu ir suformuokite plaukų kuokštą (2 pav.).
3. Padarykite kamšalo rutuliuką galvai. Įdėkite jį po audiniu po kuodu, apsukdami keliskart siūlu suformuokite galvą (3 pav.).
4. Prakiškite audinio kampus, kurie bus rankos, pro skylutes audinyje, iš nugaros į priekį (4 pav.).
5. Padarykite kamšalo kamuoliuką kūnui. Įdėkite jį į audinį ir užsiūkite keliais tvirtais dygsniais (5 pav.).
6. Užlenkite atvartą lėlės apačioje ir prisiūkite jį nugaroje (6 pav.).
7. Apsukite siūlu rankas ir kojas (7 pav.). Nupieškite lėlės veidą.

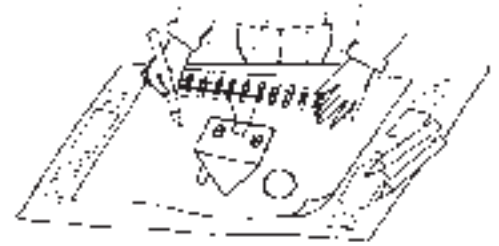
DEKORUOTI MARŠKINĖLIAI

Medžiagos:

- 1 balti ar šviesios spalvos marškinėliai
- popierius ir spalvoti pieštukai
- rašikliai audiniui dekoruoti
- lygintuvas ir lyginimo lenta
- seno audinio skiautelė
- laikraščiai

Instrukcija

1. Apklokite darbo vietą laikraščiais.
2. Nusipieškite ant popieriaus piešinį, kurį norėtumėte perkelti ant marškinėlių, eskizą (8 pav.).
3. Perkelkite piešinį ant marškinėlių, piešdami audiniui skirtais rašikliais (9 pav.).
4. Užfiksuokite piešinį (tai turėtų atlikti suaugusieji, nes naudojamas karštas lygintuvas). Apdenkite lyginimo lentą senu audiniu, patieskite ant jos marškinėlius piešiniu žemyn ir stipriai užlyginkite (10 pav.).

8 pav.

9 pav.

10 pav.

Patarimai

- Šauniai atrodo su pagrindiniu piešiniu deranti detalė ant marškinėlių rankovės.
- Jei piešinį sudėtinga nupiešti ar reikia keletą kartų pakartoti, galite pasidaryti trafaretą, kurį reiktų apibrėžti (11 pav.).
- Būkite atsargūs piešdami – neprisišlaukite prie marškinėlių, nes dažai gali tepti.

11 pav.

KUTŲ TRIUŠIS

13 pav.

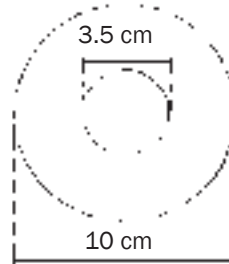
Medžiagos:

- storas kartonas
- popierius ir pieštukas
- žirklys užapvalintais galais
- rudi, balti ar pilki vilnoniai siūlai (kūnui)
- juodi vilnoniai siūlai (akims)
- adymo adata
- rausvas veltinis
- kaspinas
- smeigtukai
- klėjai

Instrukcija

1. Ant kartono nusipieškite du 12 pav. parodytų dydžių apskritimus ir juos iškirpkite. Panaudokite juos dviem kutams gaminti (žr. 17 pav.). Vieną iš pagamintų kutų apkirpkite, kad jis būtų šiek tiek mažesnis (13 pav.).

12 pav.

13 pav.

2. Suriškite du kutus, pasinaudodami iš kutų vidurio kyšančiais siūlų galiukais. Apvyniokite juostele ir užriškite kaspinėlį (14 pav.).

14 pav.

15 pav. figure 15

3. Akims pagaminti įverkite į adatą juodą siūlą ir užriškite gale mazgą. Perverkite adatą pro mažesnį kutą ir ištraukite kiek toliau. Užriškite dar vieną mazgą ir nukirpkite siūlą (15 pav.).

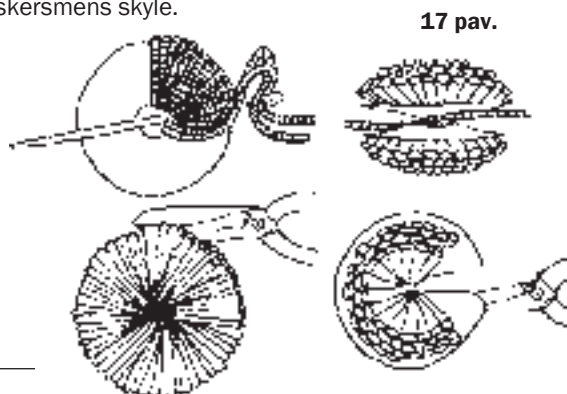
4. Draw the ears on the paper and then cut them out. Pin them to the felt as a template, and cut round them. Glue them to the small pompon (figure 16).

16 pav.

Patarimai

- Norėdami padaryti mažesnius triušius, naudokite mažesnius apskritimus. Triušiuogui pagaminti naudokite 6 cm skersmens apskritimą su 2 cm skersmens skylę.
- Kutų gamyba. Sudėkite du kartoninius apskritimus (tačiau jų nesuklijuokite). Prakišdami siūlo galą pro skylę viduryje, apvyniokite apskritimus siūlu, laikydami siūlo galą. Skylėi viduryje užsipildžius, laikydami abu siūlo galus prakirpkite apvijas palei apskritimų kraštą. Stenkitės kirpti tarp apskritimų, kad siūlų galai būtų vienodo ilgio. Neištraukę apskritimų tvirtai apriškite siūlų centrą. Tuomet išimkite apskritimus ir apkirpkite kutus (17 pav.).

17 pav.

KUTŲ KIRMĖLĖ

Medžiagos	- storas kartonas	- adymo adata
	- popierius ir pieštukas	- juodas ir baltas veltinis
	- žirklys užapvalintais galais	- klijai
	- skirtingų spalvų vilnoniai siūlai	- smeigtukai

Instrukcija

1. Vadovaudamiesi 12 pav. pavyzdžiu, bet naudodami kitus dydžius, nupieškite ir iškirpkite:

- du apskritimus, kurių skersmuo 10 cm, skylės viduryje skersmuo 3,5 cm;
- du apskritimus, kurių skersmuo 8 cm, skylės viduryje skersmuo 2,5 cm;
- du apskritimus, kurių skersmuo 4 cm, skylės viduryje skersmuo 1,5 cm.

Iš pasirinktų spalvų siūlų padarykite vieną kutą, naudodami 10 cm apskritimus, keturis, naudodami 8 cm, tris, naudodami 6 cm, ir tris - 4 cm (18 pav.).

18 pav.

19 pav.

2. Įverkite į adatą ilgą siūlą ir užriškite gale mazgą. Perverkite didžiausią kutą ir tvirtai patraukite siūlą. Tada paeiliui perverkite visus kutus, nuo didžiausių iki mažiausių. Užriškite gale mazgą, kad kutai nenusivertų (19 pav.).

20 pav.

3. Ant popieriaus nupieškite akis ir jas iškirpkite. Didesnes detales prismeikite prie balto veltinio, mažesnes – prie juodo. Iškirpkite akis iš veltinio ir priklijuokite prie didžiausio kuto (20 pav.).

LĒLĒ IŠ SIŪLŪ

Medžiagos:

- kartonas
- siūlų likučiai
- žirklys užapvalintais galais
- storesnė viela (pasirinktinai)

Instrukcija

1. Apvyniokite siūlais kartono gabalėlį, kaip parodyta 21 pav

21 pav.

2. Nuimkite siūlus ir apriškite juos maždaug ties viena dešimtają ilgio (22 pav.). Priešingame gale kilpą perkirkite.

22 pav.

kirpti

3. Atskirkite šonuose po 5 ar 6 siūlus ir apriškite ties riešais. Pakirpkite galiukus, kad visi būtų vienodo ilgio (23 pav.).

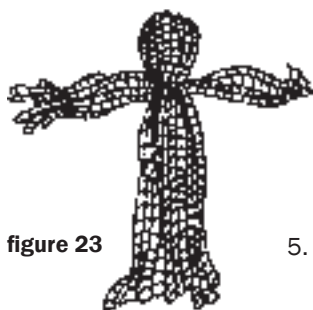
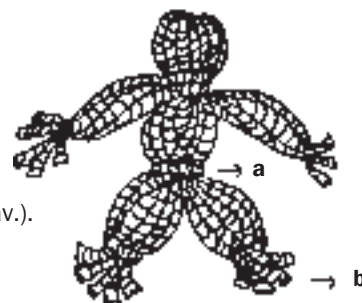

figure 23

4. Apriškite sruogą ties liemeniu (24a pav.).

24 pav.

5. Padalinkite sruogą apačioje į dvi dalis ir apriškite galus (24 b pav.). Pakirpkite galiukus, kad jie būtų vienodo ilgio.

Patarimai

- Jei iš vielos padarysite karkasą, kaip parodyta 25 pav., ir įterpsite jį tarp siūlų, galėsite formuoti skirtingą rankų ir kojų padėtį.
- Keisdami formą, mazgų vietą ir dydį, galite pasigaminti įvairiausių lėlių, tokių, kaip pavyzdžiai 26 pav. Naudojant įvairių spalvų siūlus, bus gautas žaismingas rezultatas.

25 pav.

26 pav.

Originali idėja: Skudurinė lėlė: M. Isabel Ottado, REME Urugvajus. Dekoruoti marškinėliai: REME Paragvajus. Kutų triušis ir kirmėlė: Revista Creativa No 8, Planeta-De Agostini leidykla, Ispanija. Lėlė iš siūlų: Trabajos Manuales, CEAC leidykla, Ispanija.

Maketas: Loreto González.

Redakcija: Gerardo González.

KURIANČIOS RANKOS

TECHNINIS PRIEDAS

LINKSMIEJI BALIONAI

Medžiagos : - 4 ilgi balionai, 1 didelis ir 3 maži
- vandeniniai dažai
- teptukas

Instrukcija

1. Pripūskite balionus (bet ne per daug). Nesvarbu, jei negalite pripūsti ilgojo baliono iki pat galo, Nepripūstas galiukas bus gyvūno uodega (1 pav.).

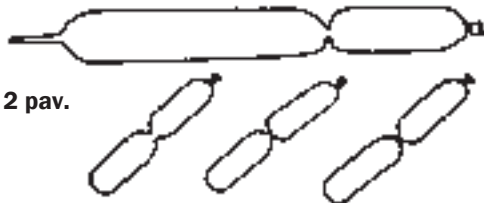

1 pav.

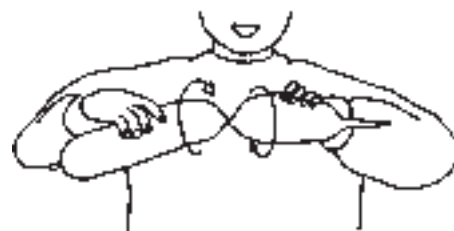
Kaip susukti balioną:

Laikykite balioną tvirtai ir atsargiai abiem rankomis sukite į priešingas puses, kaip parodyta 3 pav.

2. Susukite tris trumpus balionus per vidurį ir ilgąjį balioną ties ketvirtadaliu ilgio nuo mazgo (2 pav.).

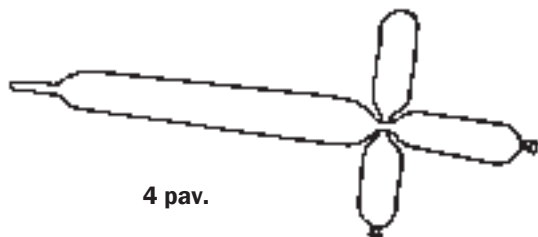

2 pav.

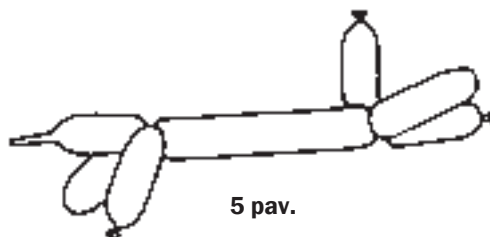
3 pav.

3. Ausims pagaminti sujunkite didelį ir mažą balioną, apsukdami juos vieną aplink kitą susukimo vietoje, kaip parodyta 4 pav.

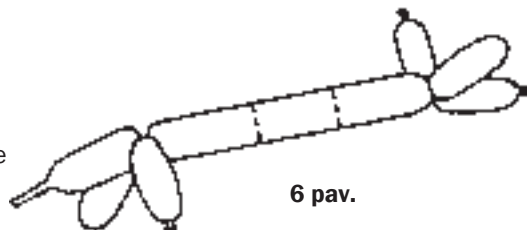
4 pav.

4. Susukite ilgąjį balioną ties ketvirtadaliu ilgio ir prijunkite šioje vietoje mažą balioną, kad atrodytų kaip galinės kojos (5 pav.).

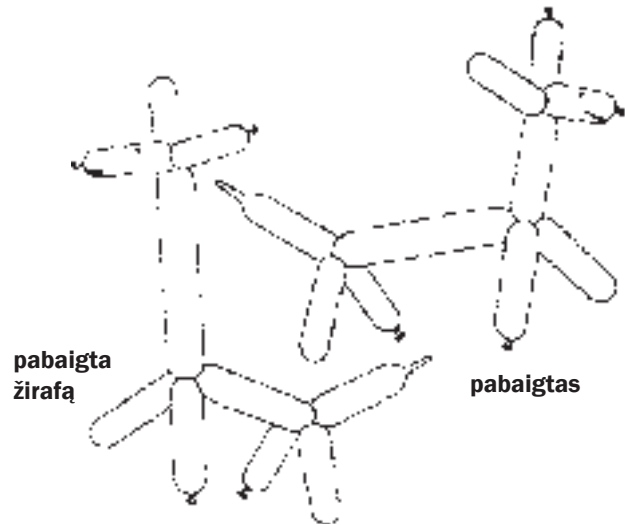
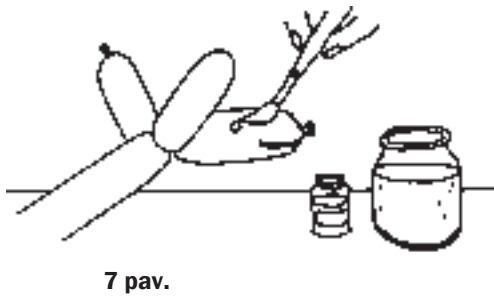
5 pav.

5. Susukite didįjį balioną vienoje iš 6 pav. pažymėtų vietų ir padarykite žirafą arba šunį. Prijunkite likusį balioną ir padarykite priekines kojas.

6 pav.

6. Nupieškite akis ir burną. Mazgas pasitarnaus kaip nosis (7 pav.).

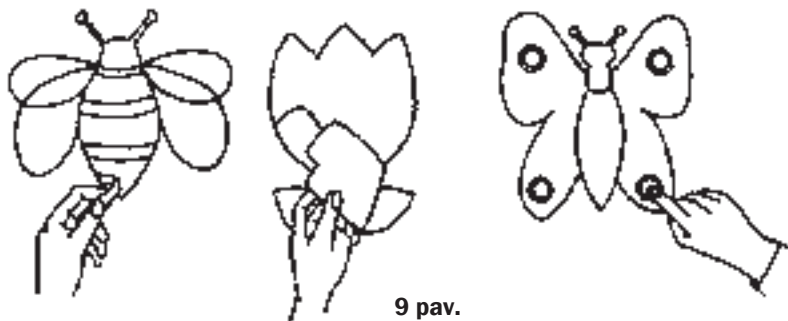
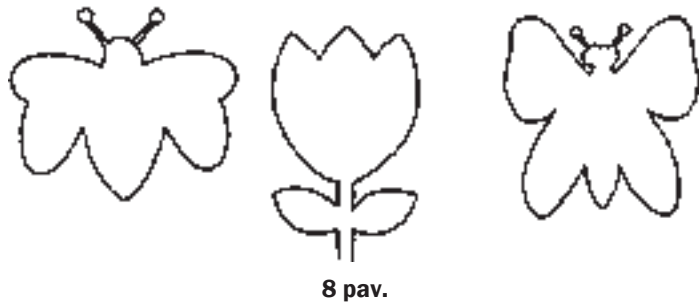
KABANČIOS DEKORACIJOS

Medžiagos:

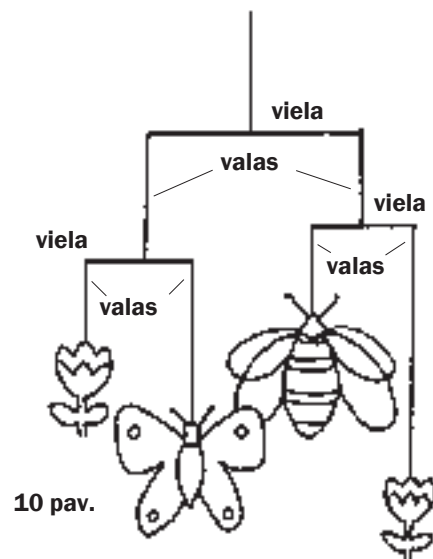
- storas kartonas
- įvairių spalvų popierius
- pieštukas
- trintukas
- dažai
- teptukas
- popieriaus peilis
- žirklys užapvalintais galais
- plona viela
- valas
- universalios replytės
- klijai

Instrukcija

1. Ant kartono nupieškite norimas formas ir jas iškirpkite (8 pav.).
2. Išpieškite abi detalių puses arba dekoruokite jas spalvotu popieriumi (9 pav.). Palikite išdžiūti.

3. Kiekvienos detalės viršuje padarykite mažą skylutę. Prakiškite pro ją valą ir užriškite mazgą. Pririškite valą su detalėmis prie vielos gabalėlių. Pririškite valu vielos gabalėlius prie didesnių, kol gausite kabančią dekoraciją, parodytą 10 pav.

KAROLIAI IŠ MAKARONŲ

Medžiagos:

- makaronai
- dažai
- teptukas
- storesnis virbalas
- didelė adymo adata
- medvilninis arba vilnonis siūlas
- žirklys užapvalintais galais

Instrukcija

1. Išrūšiuokite makaronus pagal formą ir nuspręskite, kuriuos naudosite ir kuria spalva juos dažysite (11 pav.).

11 pav.

2. Suverkite makaronus ant virbalas ir kruopščiai juos nuspalvinkite. Jei makaronus spalvinate skirtingomis spalvomis, pradėkite nuo šviesiausių (12 pav.).

12 pav.

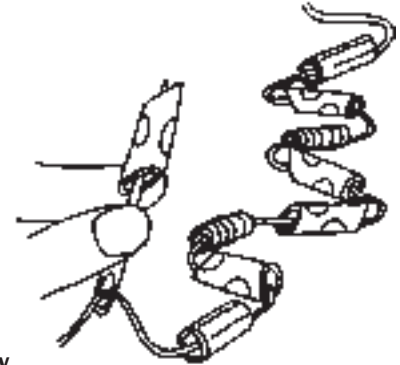
3. Leiskite makaronams išdžiūti ir nuimkite juos nuo virbalas.

4. Išdėliokite makaronus ant lygaus paviršiaus ir surikiuokite norima tvarka (13 pav.).

13 pav.

5. Suverkite karolius, naudodami adymo adatą ir siūlą (14 pav.). Siūlo galuose užverkite mažesnius makaronus ir užriškite mazgą, kad jie nenuslųstų.

14 pav.

Patarimai

- Iš makaronų karoliukų galima verti girliandas, vėrinius, apyrankes, jais dekoruoti būklą ir pan.
- Taip pat galima naudoti džiovintas ankštis, jas nuspalvinti ir suverti ant siūlo.

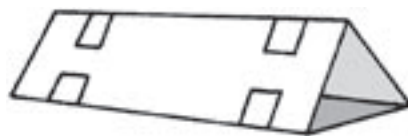
KALEIDOSKOPAS

- Medžiagos:**
- 1 kartoninis vamzdelis
 - 1 stiklinis diskas, telpantis į kartoninį vamzdelį
 - 2 išorinio vamzdelio skersmens stikliniai diskai
 - 3 stačiakampiai veidrodėliai, 2 cm trumpesni nei vamzdelis
 - spalvoto kartono gabaliukai, įvairių spalvų ir formų stikliniai karoliukai ar plastiko gabalėliai
 - lipni juostelė

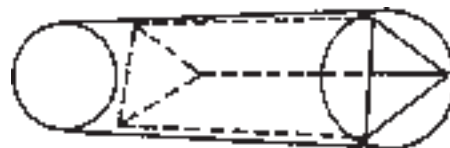
Instrukcija

1. Sudėkite veidrodėlius trikampiu, atspindinčia puse į vidų. Suklijuokite lipnia juoste (15 pav.).
2. Įstumkite veidrodėlius į kartoninį vamzdelį, kaip parodyta 16 pav.
3. Prie veidrodėlių pridėkite stiklinį diską, palikdami 2 cm tarpą iki vamzdelio viršaus (17 pav.). Veidrodėliai ir stiklinis diskas turi visiškai nejudėti.
4. Į vamzdelį ant stiklo sudėkite karoliukus ar plastiko gabalėlius (18 pav.).
5. Uždenkite vamzdelio galą kitu stikliniu disku ir priklijuokite jį lipnia juoste (19 pav.).
6. Iškirpkite iš kartono tokio paties dydžio kaip likęs stiklinis diskas apskritimą. Jo viduryje padarykite skylutę. Pritvirtinkite kartoninį apskritimą prie stiklo (20 pav.).
7. Pagamintu kartono / stiklo disku uždenkite kitą vamzdelio galą ir pritvirtinkite lipnia juoste (21 pav.).

Vamzdelio išorę galima apsukti spalvotu popierumi ar kitaip dekoruoti.

15 pav.

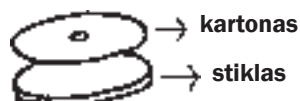
16 pav.

17 pav.

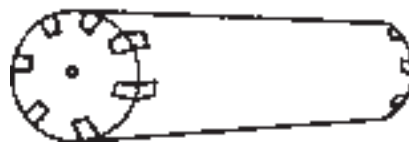
18 pav.

20 pav.

19 pav.

21 pav.

Originali idėja: Linksmieji balionai: REME, Paragvajus, Revista Creativa No 21, Ispanija. Kabančios dekoracijos: REME, Panama. Karoliai iš makaronų: Revista Creativa No 6, Ispanija. Kaleidoskopas: Manualidades Coné No 2, Čilė.

Maketas: Loreto González.

Redakcija: Gerardo González.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

KOMIKSAI KIEKVIENAM

Originali idėja: REME grupė, Kosta Rika.

Vilkiukų amžiaus berniukai ir mergaitės mėgsta komiksus. Kodėl nepaskatinius jų patiems susikurti! Toks užsiėmimas leidžia pasireikšti vaizduotei, ugdyti kalbos ir bendravimo įgūdžius, padeda rasti sąsajų tarp to, ką vaikai įsivaizduoja ir ką iš tikrųjų patiria, leidžia pasireikšti jausmams, pasaulėvokai, ugdo komponavimo ir piešimo gebėjimus. Naudojant paprastas medžiagas galima sukurti komiksų įvairiausiomis temomis:

- Vaikus galima paraginti, kad kiekvienas atskirai nupieštų šešių–septynių scenų komiksų seriją; po to parodytų kitiems, ką sukūręs. Tai gali būti ypač įdomu po gaujos išvykos: kiekvienas nupieštų, kas labiausiai įsiminė ar nustebimo. Komiksais vaikai galėtų papasakoti, ką veikė atostogų metu, kai gauja nesimatė.
- Vaikai galėtų dirbti skiltimis ir nupiešti epizodus iš „Džiunglių knygos“, vieno iš džiunglių veikėjų nuotykius, pasakojimus apie Pranciškaus Asyžiečio gyvenimą ar kitas istorijas. Šiuo atveju gali būti lengviau pradžioje sukūrus scenarijų, padedant vadovui ir pasidalijus tarpusavyje, kas kurią sceną pieš. Po to galima piešinius sujungti ir suklijuoti ant didelio popieriaus lapo.
- Jei gauja apsisprendžia dirbti kartu, jie gali kurti komiksus skautų priesakų ar Vaiko teisių deklaracijos temomis. Kiekviena skiltis iliustruoja keletą skirsnių, vėliau piešinius sujungia ir būkle surengia parodą, kad ir kiti vienetai pamatytų, ką gauja nupiešė.
- Šį užsiėmimą galima panaudoti „demokratijos žaidimui“, renkantis, ką gauja veiks kito programos ciklo metu. Siūloma veikla pateikiama komiksų serijose. Tuomet kiekviena skiltis pristato savo pasiūlymą. Laimi daugiausiai žiūrovų simpatijų pelnę komiksai – patraukliausi užsiėmimai.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Galiu išsamiai papasakoti apie nuotykius, kuriuos patyriau su gauja.
2. Mėgstu piešti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Galiu susieti įsivaizduojamus dalykus su dalykais, kurie iš tikrųjų nutiko.
2. Perskaitęs pasakojimą, galiu padaryti savo išvadas.
3. Mėgstu žaidimus, kurių metu turiu greitai galvoti.
4. Galiu pademonstruoti įvairius dalykus, kuriuos moku padaryti.
5. Iš veiklos, kuria užsiimu, galima spręsti apie mano požiūrį ir jausmus.
6. Suprantu, kada žmonės kalba taisyklingai, ir man tai patinka.

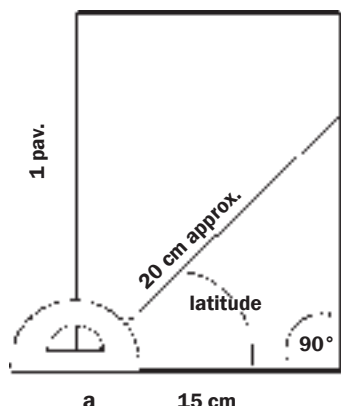
KIEK VALANDŲ?

Originali idėja: Pablo Llamoca, REME Peru.

Visi esame matę saulės laikrodį ir svarstę, ar labai sunku jį pasidaryti ir kokių „stebuklingų“ būdų jis veikia. Tiesą sakant, pasidaryti saulės laikrodį lengviau nei galima pamanyti, ir šiame užsiėmime pateikiamas pavyzdys, kaip tai atlikti. Jei saulės laikrodį darysite stovykloje, vaikai galėtų jį pasigaminti pirmą dieną, o vėliau vykdyti su juo susijusias veiklas. Gaminimo procesas gali pasitarnauti kaip įžanga į geografijos ar astronomijos temas arba motyvuoti kitai veiklai, susijusiai su žmogaus išradimais. Jei saulės laikrodis gaminamas būkle, jį galima daryti iš patvaresnių medžiagų, kad būtų galima ilgiau naudoti.

Medžiagos: plono kartono lapas, 30 x 15 cm dydžio kartono ar medžio gabalas, matlankis, kompasas, permatoma lipni juostelė, žirkulės arba peilis.

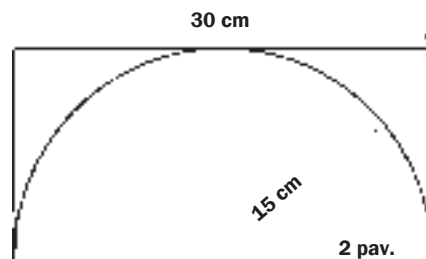
Instrukcija:

Iš storo kartono padarykite trikampį. Jis bus rodyklė, kuri mes šešėlį (žr. 3 a pav.). Tai galite atlikti tokiu būdu:

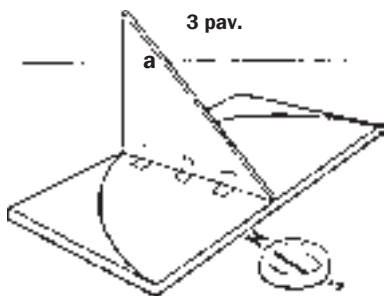
1. Nustatykite vietos, kurioje esate, platumą. Ji nulems kampo tarp ilgosios trikampio kraštinės (įstrižainė piešinyje) ir pagrindo dydį. Pvz., jei platumą yra 40 laipsnių, kampas taip pat turėtų būti 40 laipsnių (žr. 1 pav.).
2. Nubrėškite 15 cm ilgio pagrindo liniją (1 a pav.).
3. Nubrėškite maždaug 12 cm ilgio liniją nuo 90° kampo, t. y. trumpiausią kraštinę (1 b pav.).
4. Naudodami matlankį, atidėkite platumą atitinkantį kampą (žr. 1 punktą) ir nubrėžę per jį tiesę užbaikite trikampį. Ši kraštinė bus maždaug 20 cm ilgio.
5. Iškirpkite trikampį.

b
12 cm approx.

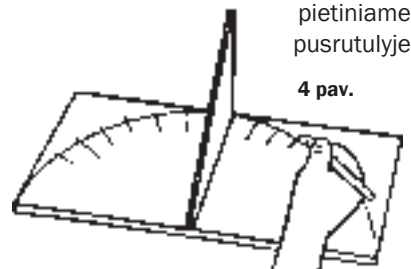
Iš kartono ar medžio padarykite saulės laikrodžio pagrindą:

1. Ties pagrindu nubrėškite vertikalią liniją, padalinkite ją į dvi lygias dalis po 15 cm.
2. Nubrėškite 15 cm spindulio pusapskritimą (žr. 2 pav.).
3. Lipnia juostele priklijuokite trikampį prie saulės laikrodžio pagrindo tiksliai per vertikalią linijos vidurį, taip padalinant pusapskritimą pusiau. 40° kampas turėtų rodyti pusapskritimo centrą (žr. 3 pav.).

Padarę saulės laikrodį, įtaisykite jį numatytoje vietoje lauke. Naudodamiesi kompasu nukreipkite trikampį šiaurės–pietų kryptimi (žr. 3 pav.) taip, kad vertikali rodytų šiaurę (pietų pusrutulyje) arba pietus (šiaurės pusrutulyje).

Jei norite, kad saulės laikrodis būtų kuo tikslesnis, turite nukreipti jį į tikrąją tšiaurę, o ne magnetinį šiaurinį polių. Tam galite pareguliuoti saulės laikrodžio padėtį nakties metu pagal Šiaurinę žvaigždę, jei esate šiauriniame pusrutulyje, arba pagal Pietų Kryžių pietiniame pusrutulyje.

Kad laikrodis rodytų teisingą laiką, sužymėkite valandas pagal trikampio metamą šešėlį. Gausite žymas maždaug nuo 6 valandų ryto iki 6 valandų vakaro, priklausomai nuo to, kada kyla ir leidžiasi saulė. Svarbu žymas nubrėžti vienodu atstumu viena nuo kitos (žr. 4 pav.).

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su kitais aptariu tai, ką pastebiu.
2. Dalyvauju užsiėmimuose, kurių metu galiu išmokti kažko naujo.
3. Mėgstu atrasti naujus daiktus ir išmokti jais naudotis.
4. Galiu naudotis daiktais, kuriuos pažįstu, ir žinau, kam jie skirti, bei galiu apie tai papasakoti kitiems.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu išmokti naujų dalykų.
2. Aš tyrinėju ir išsiaiškinu, kaip viskas veikia.
3. Mėgstu žinoti, kodėl nutinka tam tikri dalykai.
4. Bandau rasti sprendimo būdų problemoms, kylančioms mano veiklos metu.

PRAŠAU PRISĖSTI!

Originali idėja: Marija Victoria Machuca, REME Peru.

Vaikai iš nebrangių ir prieinamų medžiagų gamina pagalvėles, kurias galės panaudoti užsiėmimuose, kai reikės sėdėti ant žemės. Pagalvėlės bus laikomos būkle, pasitarnaus ir kaip dekoracija, kad būkles atrodytų jaukesnis.

Prieš užsiėmimą vadovai paprašo vaikų atsinešti reikiamų medžiagų: maždaug 40 x 80 cm dydžio maišinio audinio ar džiuto atraižą (reiktų naudoti tvirtas, nebrangias medžiagas, pvz., bulvių maišus ar panašų nebenaudojamą audinį); didelę adatą; spalvotų siūlų; porolono, audinių atraižų ar kitų medžiagų, kuriomis galima prikimšti pagalvėles; audinių dažų; žirkles audiniui kirpti.

Vaikai turi savaip dekoruoti pagalves. Jie gali piešti ar užsirašyti vardus naudodami audinių dažus, iš atraižų pasiūti koliažą ar išsiuvinėti ką nors. Baigus dekoruoti, pagalvėlių užvalkalas perlenkiamas pusiau, dekoruota puse į vidų. Tuomet kraštai susiuvami, paliekant tarpą kamšalui sukimšti. Užvalkalas išverčiamas dekoruota puse į išorę. Pagalvėlė galutinai užsiuvama. Darbas baigtas, prašome prisėsti!

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su gauja dalyvauju įgūdžių lavinimo užsiėmimuose.
2. Žinau, kam skirti mano naudojami įrankiai.

Vėlyvoji vaikystė

1. Nuolat naudojuosi praktiniais įgūdžiais.
2. Mano rankomis atliekamas darbas nuolat gerėja.

VIRĖJAI TINGINIAI

Originali idėja: REME Koordinacinis centras

„Kimas“, arba pastabumo žaidimai, yra įprasti gaujos užsiėmimai. Bet visada yra naujų būdų juos žaisti! Siūlome su gauja sužaisti „Kvapų Kimą“.

Gauja pasiskirsto į dvi grupes: tingių virėjų ir pietautojų. Žaidimų vietos šone vadovai sudeda ant stalo valgius, prieskonius ir pagardus, turinčius lengvai atpažįstamą kvapą (česnaką, svogūną, maltos kavos, cinamono, vanilės, raudonėlio, kalendos, mėtos, brandinto sūrio, apelsinų ar citrinų griežinėlių, bananų, maltų pipirų ir pan.). Kiekvienas virėjas ant kaklo turi maišelį su vienu iš ant stalo esančių kvapų.

Davus ženklą visi susimaišo, pietautojai turi surasti „tinginius virėjus“ ir liepti jiems grįžti prie darbo. Kiekvienas pietautojas turi nustatyti, kokie produktai yra ant stalo, ir surasti juos turinčius virėjus. Kai žaidėjas mano, kad rado reikiamą virėją, sušunka jo vardą ir parodo į atitinkamą produktą, prie kurio turi grįžti virėjas tinginys. Pvz., „Vyresnysis virėjau Smitai, grįžk prie savo svogūnų!“

Jei pietautojas teisus, jis savo komandai laimi tris taškus, o virėjas turi atsistoti prie atitinkamo produkto. Jei pietautojas apsiriko, jis praranda tašką. Atspėjus visus virėjus, pasikeičiama vaidmenimis ir žaidžiama dar kartą. Laimi komanda, žaidimo pabaigoje surinkusi daugiausia taškų. Būtų gerai turėti daugiau „kvapų“, kad nereikėtų naudoti tų pačių abiejų žaidimo raudų metu.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Mėgstu žaisti pastabumo žaidimus.

Vėlyvoji vaikystė

Mėgstu žaidimus, kurių metu turiu greitai galvoti.

KIMO TAKAS

Originali idėja: REME Koordinacinis centras.

Stovykloje vadovai pakviečia vaikus grupelėmis ištyrinėti taką, kuriame išdėlioti arba paruošti 24 pusiau paslėpti objektai arba situacijos, kurias vaikai turi aptikti. Miško gilumoje vaikai gali aptikti keistą medį, ant kurio auga šakutės; ant akmens jie gali rasti pamestą batą; „Džiunglių knygą“, gulinčią ant spalvotos skarelės prie tako; prie medžio prismeigtą nuotrauką iš paskutinės gaujos išvykos; „stop“ ženklą takelių sankirtoje – galimybės beribės.

Vaikai eina taku visiškoje tyloje, stengdamiesi įsiminti visus daiktus ir situacijas. Jie nieko negali užsirašyti. Vadovai eina kartu nieko neišduodami, bet užtikrindami, kad laikomasi žaidimo taisyklių. Tako pabaigoje vaikai susirenka grupelėmis ir surašo, ką tik prisimena. Už kiekvieną „atradimą“ skiriami du taškai, laimi daugiausiai taškų surinkusi grupelė. Tuomet visi grįžta tuo pačiu keliu, sustodami prie kiekvieno objekto ar situacijos, kad kiekvienas pamatytų. Žinoma, grįždami surenka visus pašalinius daiktus, kad paliktų vietą tokią, kokią rado.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Mėgstu žaisti pastabumo žaidimus.

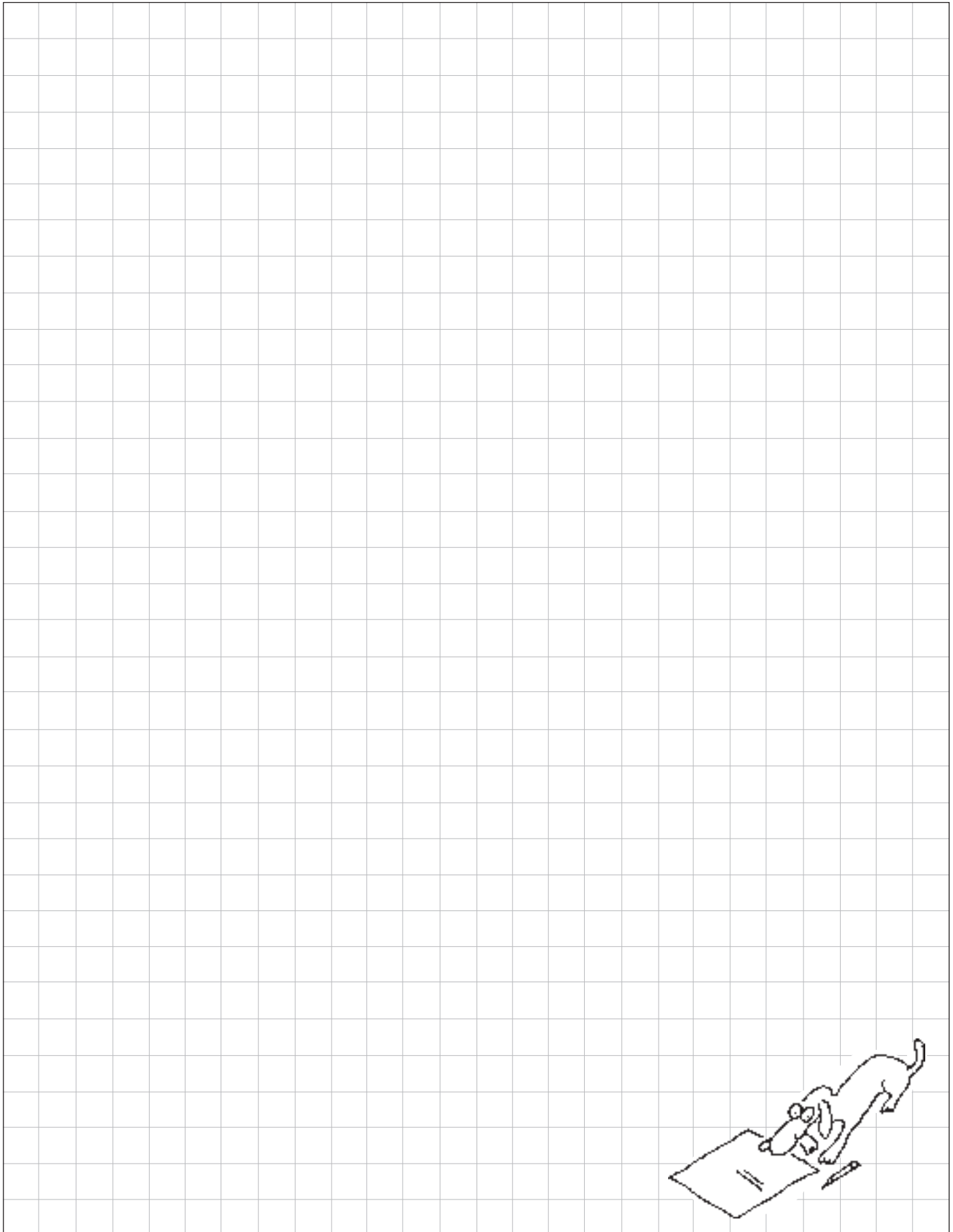
Vėlyvoji vaikystė

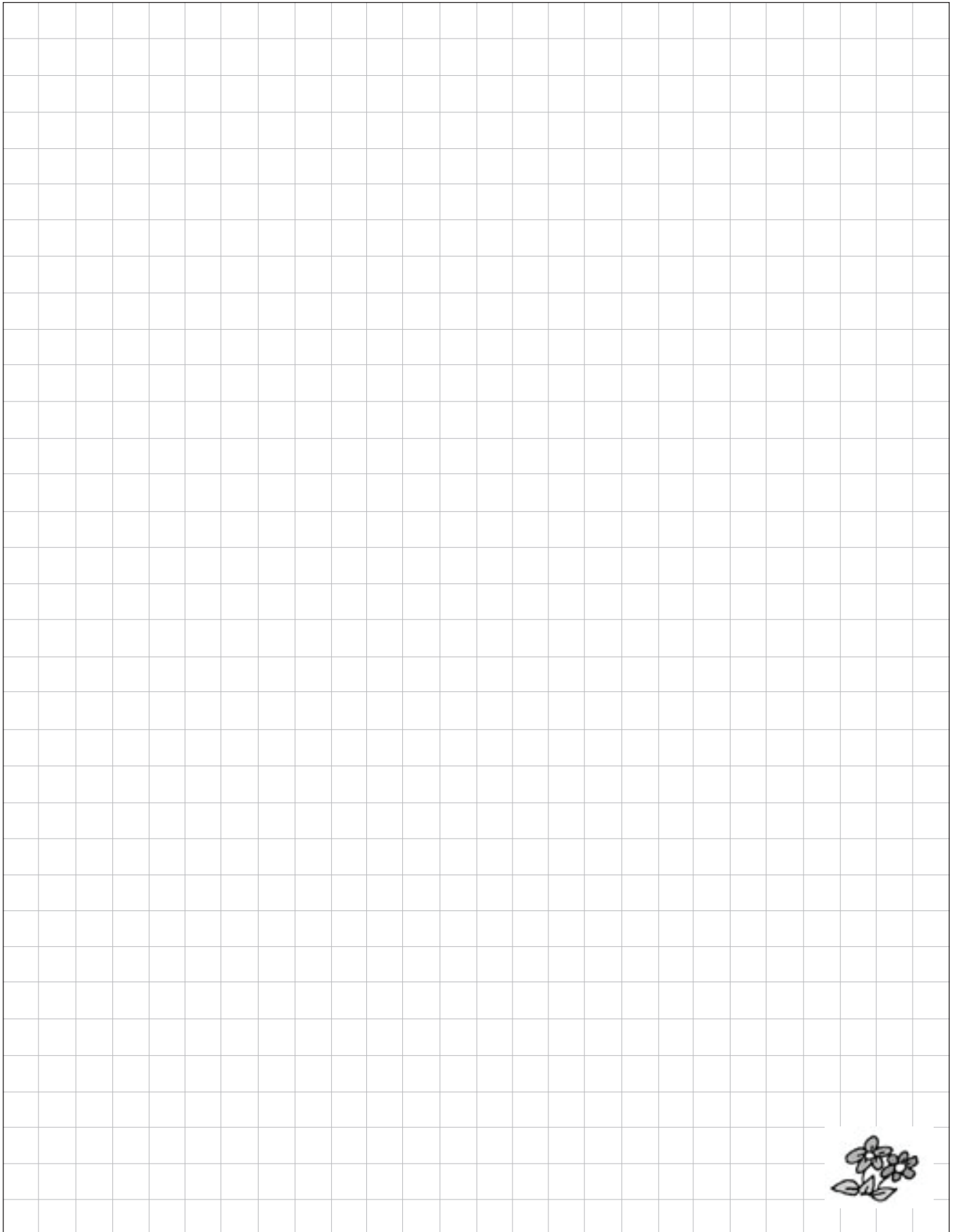
Mėgstu žaidimus, kurių metu turiu greitai galvoti.

Čia užsirašau idėjas kitiems gaujos užsiėmimams

The illustration shows a child and a dog lying on a large grid. The child is on the right, holding a pen and writing on a piece of paper. The dog is on the left, also holding a pen and writing on a piece of paper. A small flower is visible on the right side of the grid.

CHARAKTERIS
CHARAKTERIS

CHARAKTERIO FORMAVIMAS

Šalia išminties žmonės dar turi valią. Šie du komponentai papildo vienas kitą, vien išmintis nedaug tebūna verta, jei nepasitelkiame savo valios. Išmintis padeda atskirti tiesą, o valia skatina mus judėti to link, ką manome esant teisingą.

Tvirto charakterio žmogus yra tas, kuris geba pasinaudoti savo valia. Todėl valią galime apibūdinti kaip gebėjimą nukreipti savo jėgas ir impulsus pagal principus, kuriuos laikome teisingus.

Sunku išsiugdyti tvirtą charakterį, nebent nuo vaikystės išmokstame ugdyti savo valią.

Vaikai ne tik mokosi vertinti tai, ką sugeba, bet ir stengiasi su didesniu entuziazmu ir efektyviau atlikti darbus įvairiose juos supančiose situacijose. Mokydamiesi atpažinti ir priimti savo klaidas bei trūkumus, vaikai keliasi mažus iššūkius, kad juos įveiktų.

Dalyvaujantys skautiškoje veikloje tam, kad ugdytų charakterį, turi suprasti ir įsisavinti jaunesniųjų skautų priesakus. Noras išklaudyti kitus, tiesos siekimas, geras nusiteikimas, atjauta draugams ir pagarba šeimai, pagalba kitiems ir pagarba gamtai padeda vaikams išmokti suprasti, įsisavinti ir gyventi vertybėmis, kurios padės jiems tapti laisvesniais žmonėmis.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ PRIESAKŲ

ILIUSTRACIJŲ KNYGA

Augimo sritis:
CHARAKTERIS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Mažomis grupelėmis aptarę jaunesniųjų skautų priesakuose slypinčias vertybes ir kaip jos pasireiškia kasdiniame gyvenime, vaikai sudaro knygą, atvaizduojančią jaunesniųjų skautų požiūrį į priesakus.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Viena gaujos sueiga.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Išnagrinėti jaunesniųjų skautų priesakus.
2. Išsakyti savo nuomonę apie jaunesniųjų skautų priesakus.
3. Parengti knygą apie jaunesniųjų skautų priesakus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau jaunesniųjų skautų įžodį ir priesakus, suprantu, ką jie reiškia.
2. Aš pasižadėjau laikytis jaunesniųjų skautų įžodžio ir priesakų.
3. Supratau, kad turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų, kai esu su draugais.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, ką reiškia kasdien laikytis įžodžio ir priesakų.
2. Stengiuosi laikytis jaunesniųjų skautų įžodžio ir priesakų namuose ir mokykloje.
3. Suprantu, kad ir namuose turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų.

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal idėją, pateiktą knygoje „Campamento Urbano, una propuesta para el tiempo libre en la ciudad“, H. Otero ir X. Iglesias, CCS leidykla, Madridas.
Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Surašyti jaunesniųjų skautų priesakai, balto popieriaus lapai, žurnalai, klijai, žirklys, pieštukai ir spalvotas popierius, liniuotės ir kiti reikmenys, kuriais galima pasinaudoti kuriant iliustracijas ar gaminant knygą.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Vadovai bendrais bruožais pristato užsiėmimą, tada duoda smulkesnes užduotis ir atsako į iškilusius klausimus. Gauja padalijama į mažas grupėles (į tiek grupelių, kiek yra jaunesniųjų skautų priesakų) ir kiekvienai paskiriama po priesaką. Kiekvienai grupei išdalijamos reikalingos medžiagos ir reikmenys.

Pradžioje kiekviena grupelė aptaria gautą priesaką. Vaikai pasidalina mintimis, ką reiškia priesakas, kodėl svarbu jį vykdyti, kaip elgiasi jį vykdantis žmogus, kaip vaikai jaučiasi, kai nesilaiko priesako, ką tai reiškia šeimai ir draugams, kaip gali padėti žmonėms laikytis priesako ir pan.

Diskusijos metu vadovai gali padėti vesti diskusiją ir atsakyti į vaikams kilusius klausimus.

Grupelėms pabaigus diskutuoti, vaikai parengia kiekvienos grupelės puslapį knygai. Naudodami vadovų duotas medžiagas ir pasitelkę savo vaizduotę, jie sukuria iliustraciją mintims, kurias aptarė diskusijos metu. Kiekviena grupelė pati nusprendžia, koku stiliumi ir technika iliustruos savo puslapį. Svarbiausia, kad puslapis atvaizduotų jaunesniųjų skautų požiūrį į aptariamą priesaką.

Pabaigę vaikai sudeda visus puslapius į vieną knygą. Jei nori, jie gali sukurti ir kitas knygos dalis, pvz., viršelį, trumpą knygos autorių aprašymą, dedikaciją ir pan.

Pabaigtą knygą kiekvienas vaikas paeiliui parsineša parodyti šeimai. Tai padės artimiesiems geriau suprasti, ką veikia gauja, ir įsitraukti į jos gyvenimą.

Dalį kitos sueigos galima paskirti šiam užsiėmimui aptarti ir rezultatams įvertinti. Vėliau (ypač jei vaikai nešėsi knygą namo) galima aptarti, ką šeima ar kiti jaunesnieji skautai manė apie knygą ir kaip tai paveikė gaują.

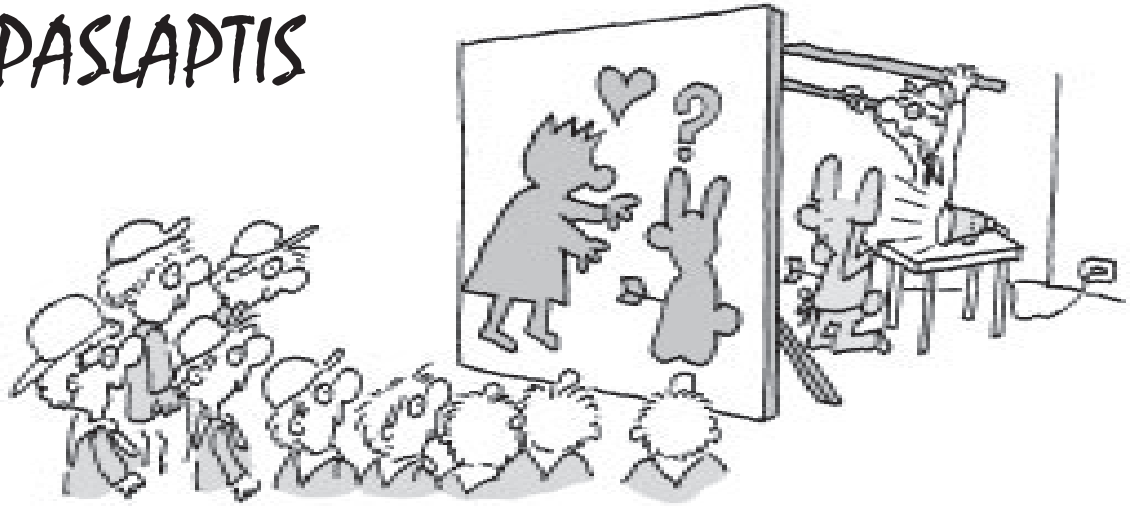
Jaunesniųjų skautų priesakai

Jaunesnysis skautas
Nemeluoja
Yra linksmas ir draugiškas
Dalijasi su savo šeima
Padeda kitiems
Prižiūri gamtą
Is keen to learn
Išklauso ir gerbia kitus

ŠEŠĖLIŲ PASLAPTIS

Vystymosi sritis:
CHARAKTERIS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Išmokę ir išbandę kinišką šešėlių techniką, vaikai pasidalija grupelėmis. Kiekviena grupelė slapta pasirenka vieną iš jaunesniųjų skautų priesakų ir neatskleidžia jo iki vaidinimo pabaigos. Kiekvienai grupei suvaidinus, kiti vaikai bando atspėti, kurie priesakai buvo vaizduojami, ir išsiaiškinti, kas padėjo atspėti teisingai arba ne. Užsiėmimas baigiamas žinute nuo vadovų, kuri taip pat perduodama naudojant kiniškus šešėlius.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Dvi gaujos sueigos ir susitikimas tarp sueigų repeticijai.

DALYVIAI

Gauja, pasiskirsčiusi grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Išmolti bendrauti ir naujų saviraiškos būdų.
2. Išmolti ir išbandyti kinišką šešėlių techniką.
3. Panaudoti šį metodą jaunesniųjų skautų priesakams suvaidinti.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Dalyvauju užsiėmimuose, kurie padeda suprasti, ką aš sugebu.
2. Žinau jaunesniųjų skautų įžodį ir priesakus, suprantu, ką jie reiškia.
3. Pasižadėjau laikytis jaunesniųjų skautų įžodžio ir priesakų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Manau, kad mano gerai atliekami darbai yra svarbūs.
2. Žinau, ką reiškia kasdien laikytis įžodžio ir priesakų.
3. Stengiuosi laikytis jaunesniųjų skautų įžodžio ir priesakų namuose ir mokykloje.

REIKMENYS

Didelis balto popieriaus lapas arba audinys, pritvirtintas prie rėmo ar vertikalių stulpų. Galingas baltos šviesos žibintas arba lempa. Kitos medžiagos, priklausomai nuo grupelių vaidinimų. Popierius ir rašiklis kiekvienai grupei. Didelis storo popieriaus lapas ir žymiklis.

Originali idėja: Ingrid Rodríguez Pérez, REME Peru.

Maketas: Carolina Carrasco.

Redakcija: Loreto González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Vadovai turėtų pramokti aprašytos technikos dar prieš pirmąją sueigą. Jie taip pat turėtų pasirūpinti reikiamomis medžiagomis ir paruošti pasirodymą sueigos pabaigai. Iš anksto parepetavę, vadovai galės geriau atskleisti ir panaudoti šešėlių teatro galimybes ir taip labiau pagelbės vaikams užsiėmimo metu.

KINIŠKAS ŠEŠĖLIŲ TEATRAS

Pagrindinė idėja – ant ekrano, už kurio pastatyta galinga lempa, projektuoti šešėlius. Aktoriai vaidinimo metu yra tarp šviesos šaltinio ir ekrano, jų juodi siluetai atsispindi ekrane. Žiūrovai esti kitoje pusėje ir mato tik aktorių siluetus ir judesius.

Štai keletas patarimų, kaip geriau išnaudoti šešėlių teatrą:

1. Šešėlių teatre nekalbama, vaidinama pasitelkus tik siluetus ir judesius.
2. Kitoje ekrano pusėje nesimato nei veido išraiškų, nei spalvų. Tai svarbu, sprendžiant, kokius daiktus naudoti ar kaip judėti.
3. Ekraną galima nesunkiai pasigaminti ištempus paklodę ant dviejų kuolų ar lentelių, pritvirtintų prie pagrindo. Paklodę galima privirtinti sankabėlėmis ar smeigtukais. Ekranas turėtų siekti žemę ir būti didesnis nei aktoriai ir dekoracijos, kad juos visiškai uždengtų.
4. Žibintą ar lempą reikėtų įtaisyti 2–3 m nuo ekrano, maždaug juosmens aukštyje, kad nebūtų iškreipti siluetai (nedėkite ant žemės).
5. Kuo labiau žmonės ar daiktai priartėja prie šviesos, tuo didesni ir blankesni tampa jų šešėliai. Artėjant prie ekrano, šešėliai ryškėja ir mažėja.
6. Panaudojus siūlą, figūros gali perskristi sceną (nuo vieno ekrano krašto prie kito) arba išskristi (nuo šviesos šaltinio ekrano link).
7. Objektas ar žmogus gali didėti artinant jį nuo ekrano šviesos šaltinio link.
8. Bet kokį daiktą galima pavaizduoti iškirpus jo formą iš kartono (kardą, karūną, gėles, medžius ir pan.).
9. Teatrui naudojama patalpa turėtų būti tamsi.

Pirmoji sueiga

Vadovai sudomina vaikus užsiėmimu, pasakodami apie kinišką šešėlių teatrą bei jo panaudojimo galimybes saviraiškai ir bendravimui. Vaikai paraginami išbandyti tai patys čia pat būkle. Pradžiai pasinaudojama paprasčiausia paklode ir šviesos šaltiniu už jos.

Vadovai pademonstruoja, kaip formos ir judesiai matomi kitoje „scenos“ pusėje. Tada vaikai paraginami patys paeiliui išbandyti, kiek daug jie gali parodyti naudodami šešėlius, judėdami ar vaizduodami kitiems atpažįstamus dalykus (gyvūnus, darbus, žaidimus, kasdienę veiklą ir pan.).

Vaikai gali pasipraktikuoti 20–30 min., kol kiekvienas išbandys geriausią ir linksmiausią siluetą bei judesį.

Tuomet gauja pasidalija į tiek grupelių, kiek yra jaunesniųjų skautų priesakų.

Kiekviena grupelė atskirai susitinka su vadovu ir pasirenka priesaką.

Vadovas paaiškina, kad naudodami naujai išmoktą techniką vaikai turi paruošti maždaug 5 min. trukmės vaidinimą pasirinkto priesako tema. Jie turi neišsuduoti, kurį priesaką pasirinko, nes vėliau gauja turės jį atspėti.

Grupelė toliau aptaria, kaip vaidins, kokias dekoracijas naudos ir kaip pasiskirstys užduotis. Kadangi sueigos laiko nepakaks, grupelė turės per ateinančią savaitę susitikti dar kartą, kad parepetuotų ir iki galo parengtų vaidinimą (pagamintų dekoracijas, pasirinktų geriausių judesius, pasidalytų darbus artėjančiai sueigai ir pan.).

Antroji sueiga

Sueigos metu kiekviena grupelė kitoms pristato savo vaidinimą. Prieš pradėdamas vadovas pabrėžia, kaip svarbu gerbti kitus žmones, kad visi galėtų dalyvauti nesijausdami slopinami ir laisvai reikštų savo nuomonę.

Po kiekvieno vaidinimo kitoms grupelėms skiriamos trys minutės nuspręsti, kuris priesakas buvo vaizduojamas. Jie užsirašo savo sprendimą ir atiduoda vadovui prieš kitai grupei pradėdamas vaidinti.

Pristačius visus vaidinimus, vadovas ant didelio lapo surašo kiekvienos grupelės spėjimus. Gauja patikrina, ar sprendimai buvo teisingi, ir aptaria, kas padėjo atspėti priesaką ir kas ne.

Užsiėmimas baigiamas vadovų vaidinimu, susijusiu su jaunesniųjų skautų priesakais.

Pabaigus užsiėmimą galima neformalaus pokalbio metu jį įvertinti. Galima aptarti

- vaikų įspūdžius,
- kilsius sunkumus,
- kas padėjo išsiaiškinti, kurie priesakai buvo vaidinami, ir kas trukdė,
- kaip dar galima būtų pavaizduoti priesakus,
- kurie jų asmeninio gyvenimo ar bendruomenės aspektai geriausiai iliustruoja jaunesniųjų skautų priesakus.

Ši informacija ir pastabos (fizinė raiška, originalumas, kūrybiškumo laisvė, įsitraukimas į darbą, priesakų reikšmės suvokimas, susidomėjimas ir pagarba kitų vaikų darbui) leis vadovams įvertinti, kiek užsiėmimas pasiekė savo tikslų ir kokį poveikį turėjo kiekvieno vaiko asmeniniam ugdymui.

AŠ TAU PADĒSIU!

Vystymosi sritis:
CHARAKTERIS

UŽSIĒMIMO SANTRAUKA

Gaujos išvykos metu ar kelias stovyklos dienas kiekvienas gaujos narys padeda savo porininkui įveikti jo asmeninį sunkumą, susijusį su stovyklavimu. Poros sudaromos „aukciono“ metu, kur kiekvienas gaujos narys „nusiperka“ kito vaiko sunkumą, naudodamas savo asmeninę savybę kaip „pinigus“. Užsiėmimo metu kiekvienas dalyvis turi padėti savo porininkui įveikti jo asmeninį trūkumą.

VIETA

Stovykla.

TRUKMĖ

2–3 dienos,
priklausomai nuo
stovyklos trukmės.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti poromis.

UŽSIĒMIMO TIKSLAI

1. Nustatyti asmeninius gebėjimus ir trūkumus, kurie apsunkina stovyklavimą ir santykius su kitais žmonėmis.
2. Išmokti priimti kitų žmonių pagalbą, įveikiant asmeninius trūkumus.
3. Padėti kitiems įveikti jų trūkumus.
4. Pradėti matyti gaują kaip palaikančią bendraamžių bendruomenę.

ŠIS UŽSIĒMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu.
2. Suvokiu ir pripažįstu savo klaidas.
3. Dalyvauju užsiėmimuose, kurie padeda suprasti, ką sugebu.
4. Klausau tėvų, mokytojų ir vadovų patarimų, kaip man tobulėti.
5. Žinau, kad naudinga turėti tikslų, kurie man kasdien padeda tobulėti.
6. Klausausi kitų jaunesniųjų skautų, savo tėvų ir vadovų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu ir ko ne.
2. Priimu savo trūkumus ir žinau, kad yra dalykų, kurių dar negaliu padaryti.
3. Manau, kad mano gerai atliekami darbai yra svarbūs.
4. Išsikeliu užduočių, kurios padės įveikti mano trūkumus.
5. Kai pasižadu padaryti darbą, jį atlieku gerai.
6. Gerai sutariu su visais gaujos nariais.

REIKMENYS

Viena raudona ir viena žalia 10 x 20 cm dydžio kortelė kiekvienam vaikui, žymiklis, lipni juostelė, plokštė ar rėmas skelbimų lentai.

Originali idėja: Vania D'Angelo, REME Brazilija ir Patricia Castro, REME Kosta Rika.
Maketas: Loreto González.
Redakcija: Gerardo González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Vadovai įrengia skelbimų lentą, kurioje vaikai gali prikabinti korteles su užrašytais savo sunkumais.

Paprastą skelbimų lentą galima pasigaminti iš keturių karčių ar plonų lentelių, iš kurių sukonstruojamas rėmas, kuris aptempiamas maišiniu audiniu ar kitokia tvirtesne medžiaga. Vertikalios kartys turėtų būti ilgesnės, kad jas būtų galima panaudoti kaip skelbimų lentos kojas, įkasus į žemę ir sutvirtinus virvėmis. Dar paprasčiau pasigaminti lentą iš kartoninių dėžių, apklijavus jas vyniojamuoju popieriumi. Dėžės galima sudėti vieną ant kitos, kad gautųsi norimo dydžio skelbimų lenta.

First day of camp

Įsikūrus stovyklavietėje, gauja susirenka ramioje vietoje ir vadovai pristato užsiėmimą. Vaikai paragunami dalyvauti, jų paprašoma pagalvoti apie situacijas ir užduotis, kurios labiausiai patinka stovykloje, ir apie tas, kurios atrodo nemaloniausias.

Atsakingas vadovas išdalyja vaikams po raudoną ir žalią kortelę. Vienoje **raudonos** kortelės pusėje kiekvienas vaikas užrašo užduotį, kuri, atsižvelgus į jo asmenybę, pomėgius ar patirtį, labiausiai **nepatinka** ir kuriai išmokti geriau atlikti reikia bendraamžių pagalbos. Vienoje **žalios** kortelės pusėje vaikai užrašo užduotį, kuri, atsižvelgus į jų asmenybę, pomėgius ar patirtį, labiausiai **patinka** ir kurią atlikti jie galėtų padėti.

Užrašę šias užduotis, vaikai kitoje kortelių pusėje užsirašo savo vardus ir prikabina **raudonas** korteles prie skelbimų lentos taip, kad matytųsi užrašyta užduotis. Žalias korteles vaikai pasilaiko prie savęs ir ramiai laukia, kol visi pabaigs šią užduotį.

„Aukcionas“ prasideda!

Vadovas atlieka aukciono vedėjo vaidmenį ir paragina pasidairyti skelbimų lentoje, kokie sunkumai „parduodami“, kad kiekvienas galėtų išsirinkti vieną iš jų – „nupirkti“ savo žalia kortele. Visiems apžiūrėjus lentą, „aukcionas“ prasideda. Pirmasis sunkumas parduodamas tokia tvarka:

- Aukciono vedėjas pasirenka vieną kortelę, garsiai perskaito joje užrašytą užduotį ir paragina siūlyti kainą.
- Paeiliui gaujos nariai, norintys „nusipirkti“ šią užduotį, pasako, kodėl norėtų tai padaryti. Tai turėtų būti susiję su tuo, ką jie užrašė žaliose kortelėse.
- Išklačius visų pasiūlymus, vadovas „parduoda“ užduotį daugiausiai pasiūliusiajam. Tai bus vaikas, geriausiai argumentavęs, kaip būtų galėtų padėti šioje situacijoje.
- Pardavęs užduotį vadovas perskaito kitoje kortelės pusėje užrašytą vardą.
- Jei nei vienoje žalioje kortelėje užrašytos savybės neatitinka „parduodamos“ problemos, aukciono dalyviai gali paminėti ir kitus gebėjimus, kurie leistų padėti įvykdyti užduotį.
- Galiausiai, kad patvirtintų sandorį, užduotį nusipirkęs dalyvis prikabina savo žalią kortelę šalia „nupirkto“ raudonos kortelės.

Kiekvienas dalyvis gali nusipirkti tik vieną sunkumą. Vadovas kartoją aprašytą procedūrą, kol parduodamos visos lentoje esančios kortelės.

„Aukcionas“ neturėtų trukti per ilgai, kad vaikai neprarastų susidomėjimo. Pakanka dviejų ar trijų kainos siūlymų kiekvienai problemai. Jei niekas nesisiūlo pirkti kažkurios užduoties, vadovas turėtų paraginti vaikus siūlyti „kainą“.

Nuspręsti, kuriam pirkėjui atiteks problema, galima ir tiesioginio balsavimo būdu. Pirkėjams pasiūlius savo kainą, vadovas gali paprašyti balsavimo būdu, pakeliant ranką, pasirinkti, kuris pasiūlymas jiems atrodo geriausias.

Tolimesnės dienos

Dalyviai turi rasti būdą, kaip maloniai ir draugiškai padėti savo porininkams, per daug jų nespaudžiant ir nekontroliuojant jų elgesio.

Kiekvienos dienos pabaigoje gauja susirenka prie skelbimų lentos ir aptaria užsiėmimą. Vadovas gali užduoti keletą klausimų, kad padėtų nukreipti užsiėmimą tinkama linkme: kaip kiekvienas iš jūsų šiandien padėjote savo porininkui? Kaip jautėtės tai darydami? Ar jūsų suteikta pagalba buvo naudinga? Kaip jautėtės priimdami pagalbą?

Užsiėmimo pabaigoje

Prieš baigiant užsiėmimą, kiekvienas dalyvis savo porininkui paruošia mažą dovanėlę.

Gauja susirenka prie skelbimų lentos ir vadovas paragina grupę įvertinti užsiėmimą ir jo rezultatus.

Pabaigoje vaikai gali padėti išardyti skelbimų lentą. Kiekvienas dalyvis taip turės progą išreikšti padėką už gautą pagalbą ir apsieisti paruoštomis dovanėlėmis.

Po stovyklos pirmosios gaujos sueigos metu (greičiausiai tuomet bus vertinama ir visa stovykla) vadovai gali pakomentuoti užsiėmimą kitų aspektų požiūriu (vaikų gebėjimų vertinti savo elgesį, jų noro suteikti ir priimti pagalbą, kiek vaikai buvo įgudę suteikti draugams pagalbą draugišku, pagarbiu būdu, be arogancijos ar vadovavimo, kiek kiekvienas vaikas siekė užsibrėžtų tikslų, norėjo dirbti įgyvendinant siūlomus pokyčius ir pan.).

Vertinimo etape vadovai gali pasitelkti kasdienių stovyklos refleksijų metu vaikų išsakytas pastabas. Tai leis įvertinti, kiek užsiėmimas pasiekė savo tikslų ir kokį poveikį turėjo kiekvieno vaiko asmeniniam ugdymui.

RYTAS TURGUJE

Vystymosi sritis:
CHARAKTERIS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Turgaus šurmulyje grupelės parengia kitam programos ciklui siūlomus užsiėmimus ir siūlo juos „pirkti“. Didžiausią paklausą turintys „produktai“ bus vadovų panaudoti sudarant veiklos planą.

PLACE

Būklas arba vieta lauke (kad būtų panašiau į turgų).

TRUKMĖ

Užsiėmimo trukmė priklausys nuo laiko, skirto pasiruošti kitam programos ciklui. Dažniausiai prireikia dalies dviejų sueigų.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti grupėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Pasirinkti užsiėmimus, kurie bus įtraukti į gaujos veiklos planą.
2. Paskatinti vaikus dalyvauti priimant sprendimus gaujoje.
3. Paskatinti kūrybiškumą, sudarant gaujos užsiėmimų planą.
4. Paskatinti pagarbą daugumos sprendimams.
5. Padėti vaikams išsiugdyti gebėjimą aiškiai pateikti savo pasiūlymus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu.
2. Dalyvauju užsiėmimuose, kurie padeda suprasti, ką sugebu.
3. Žinau, kad naudinga turėti tikslų, kurie man kasdien padeda tobulėti.
4. Žinau, kad turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų, kai esu su draugais.
5. Noriai dalyvauju gaujos užsiėmimuose.
6. Klausausi kitų jaunesniųjų skautų, savo tėvų ir vadovų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu ir ko ne.
2. Manau, kad mano gerai atliekami darbai yra svarbūs.
3. Išsikeliu užduočių, kurios padės įveikti mano trūkumus.
4. Kai pasižadau padaryti darbą, jį atlieku gerai.
5. Jaučiuosi laimingas, kai pavyksta nuveikti užsibrėžtus darbus ir kai sekasi mano draugams.
6. Gerai sutariu su visais gaujos nariais.

REIKMENYS

Kortelės žinutėms ir siūlomai veiklai užrašyti, dekoracijos „turgui“, popieriniai „pinigai“, pagaminti specialiai šiam užsiėmimui, rašikliai, popierius, skirtingų spalvų kartonas, žirkklės, kitos medžiagos, kurias galima panaudoti dekoracijoms.

Originali idėja: REME
Koordinacinis centras.
Drafting and editing:
Loreto González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Šiame apraše pateikiamas vienas iš būdų, kaip pasirinkti užsiėmimus ateinančiam programos ciklui. Nors jis buvo sukurtas jaunesniesiems skautams, tačiau gali būti pritaikytas ir skautų ar patyrusių skautų amžiaus grupėms.

Tokiu pačiu būdu gali būti priimami ir kiti vaikams rūpimi sprendimai.

Turgaus organizavimas

Sueigoje prieš užsiėmimą programos ciklo pabaigoje, vadovai paaiškina, kad kito programos ciklo užsiėmimams išsirinkti bus organizuojamas „turgus“. Šiame turguje galimi užsiėmimai bus paversti „produktais“ ir juos bus siūloma įsigyti. Šioje sueigoje vadovai taip pat pristatys, kokiam aspektui bus skiriama daugiau dėmesio kito ciklo metu, kokie užsiėmimai tam galėtų tikti, ir paragins gaują siūlyti savo idėjas.

Ateinančią savaitę, skiltys gali susitikti aptarti, kokius užsiėmimus jos norėtų vykdyti, ir pasidalyti paslaptimis, anoniminėmis žinutėmis, kurias visą savaitę gaus neįtikėtinais būdais. Koks sutapimas! Šiose žinutėse pateikiami visokiausių smagių užsiėmimų siūlymai!

Užsiėmimo dieną skiltys išbaigia savo pasiūlymus, pagamina juos pristatančias iškabas, pasirengia pristatyti savo „gaminius“ ir dekoruoja standus, kad sukurtų tinkamą turgaus atmosferą.

Skiltims paruošus standus ir išdėliojus savo prekes, vaikams turėtų būti skirta šiek tiek laiko apsidairyti po turgų ir išsiaiškinti, kas parduodama.

Vadovai sudaro „Vartotojų teisių komisiją“, kuri atsakinga už prekių kokybės sertifikavimą. Jie gali sustabdyti prekybą tam tikrais produktais, jei jie

- neatspindi pagrindinės ciklo akcentuojamos srities,
- sukeltų pavojų dalyviams,
- negali būti įgyvendinti, nes, pvz., būtų per brangūs.

Vadovai turėtų atsakingai naudotis šiomis galiomis.

Prieš turgui oficialiai prasidedant vaikams išdalijami dviejų spalvų popieriniai pinigai, pagaminti specialiai šiai progai. Visi gauna tą pačią sumą, bet vienos spalvos pinigų mažiau nei kitos. Tos spalvos, kurios yra daugiau, pinigais galima pirkti **tik** kitų skilčių parduodamas prekes; kitos spalvos pinigai gali būti naudojami kitų skilčių ir / arba savo pačių prekėms pirkti. Pažeidus šią taisyklę, pirkimas negalios. Tai, kad skiltys negali išleisti visų savo pinigų savo pačių prekėms, turėtų užtikrinti sklandų pasirinkimo procesą.

Švieži užsiėmimai, ką tik iš krosnies!

Viską paruošus turgus skelbiamas oficialiai atidarytas. Skilčių nariai paeiliui pasitraukia nuo stendo, kad šis neliktų be priežiūros, ir gali pasivaikščioti po turgų bei įsigyti prekių.

Pirkdamas „prekę“, vaikas ant banknoto, prieš atiduodamas jį pardavėjui, užrašo savo vardą. Tokiu būdu pasibaigus turgui ir „pardavėjams“ suskaičiavus pinigus, bus galima suskaičiuoti, kiek pinigų jie gavo už kiekvieną užsiėmimą. Tuomet galima išrikiuoti užsiėmimus pagal populiarumą.

Vadovai turės išrikiuoti užsiėmimus pagal paklausą, įterpti juos į veiklos planą ir pristatyti jį gaujai tvirtinti.

Pasibaigus turgui ir išrinkus užsiėmimus, gauja gali susitikti aptarti vykusį renginį ir įvertinti savo darbą. Tokio pokalbio metu gali kilti minčių, kaip šį užsiėmimą patobulinti. Taip pat gali būti pasiūlyta, kaip šis metodas gali būti panaudotas kitiems tikslams, pavyzdžiui, plakatų apie vaikų teises konkursui.

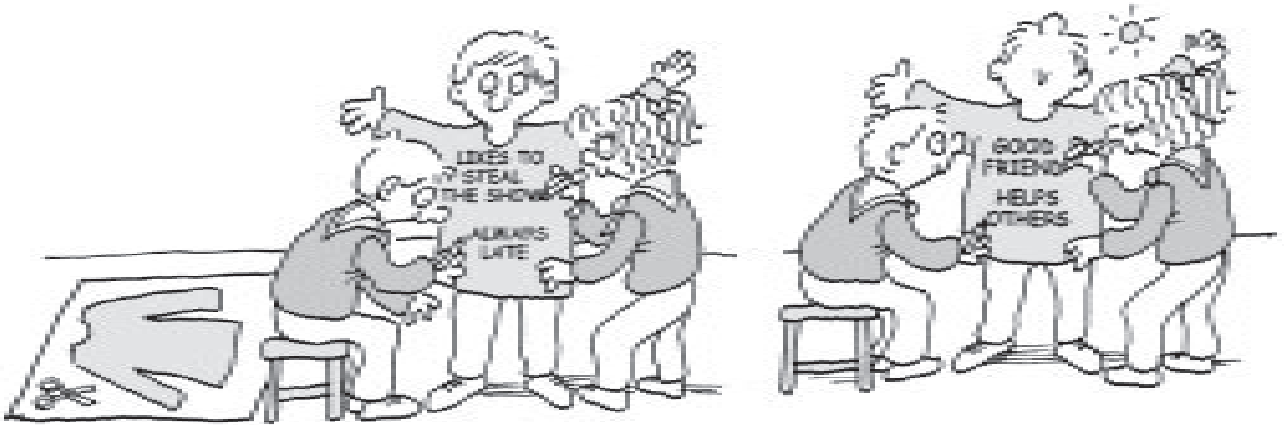
Vaikų komentarai ir vadovų pastabos suteiks informacijos įvairiais aspektais:

- kiek vaikai domisi skirtingomis sritimis,
 - kokie yra gaujos lūkesčiai,
- kiek vaikai nori prisidėti renkantis veiklą,
 - vaikų pasiruošimas dalyvauti dialoge,
- jų žodinės raiškos ir atstovavimo įgūdžių vystymasis,
 - pagarba daugumos sprendimams,
- vaikų gebėjimas prisiimti atsakomybę už sprendimus ir įsipareigojimus,
- demokratinio sprendimų priėmimo būdo svarba vaikams.

Vėliau vadovai gali susitikti įvertinti, kiek užsiėmimas pasiekė savo tikslų ir kokį poveikį turėjo kiekvieno vaiko asmeniniam ugdymui.

SILUETŲ PORTRETAI

Vystymosi sritis:
CHARAKTERIS

SUMMARY OF THE ACTIVITY

Matydami, kokias nuomones gaujos nariai rašo ant popierinių siluetaų, vaikai išmoks suvokti savo trūkumus ir gebėjimus bei įsijungs į praktinį savęs tobulinimo užsiėmimą.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Viena valanda.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti grupėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Įsivardyti gebėjimus ir trūkumus.
2. Padėti kitiems įvardyti jų gebėjimus ir trūkumus.
3. Išmokti priimti kitų nuomonę.
4. Išmokti pagarbiai reikšti nuomonę apie kitus.
5. Pažinti skiltį kaip palaikančią bendraamžių bendruomenę.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu.
2. Suvokiu ir pripažįstu savo klaidas.
3. Dalyvauju užsiėmimuose, kurie padeda suprasti, ką sugebu.
4. Žinau, kad naudinga turėti tikslų, kurie man kasdien padeda tobulėti.
5. Klausausi kitų jaunesniųjų skautų, savo tėvų ir vadovų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, ką sugebu, ir ko ne.
2. Priimu savo trūkumus ir žinau, kad yra dalykų, kurių dar negaliu padaryti.
3. Manau, kad mano gerai atliekami darbai yra svarbūs.
4. Išsikeliu užduočių, kurios padės įveikti mano trūkumus.
5. Jaučiuosi laimingas, kai pavyksta nuveikti užsibrėžtus darbus ir kai sekasi mano draugams.
6. Gerai sutariu su visais gaujos nariais.

Originali idėja:
REME grupė, Peru.
Maketas ir redakcija:
Loreto González.

REIKMENYS

Vyniojamo popieriaus lapai, žymikliai, žirkklės, smeigtukai arba lipni juostelė.

UŽSIĒMIMO APRAŠYMAS

Pristačius užsiėmimą ir atsakius į visus klausimus, vaikai padalijami į grupes. Kiekvienam duodamas didelis popieriaus lapas. Vaikas atsigula ant popieriaus, o grupelės draugai apibrėžia žymikliu jo siluetą. Siluetas nebūtinai turi būti viso kūno; pakaks krūtinės ir rankų kontūro. Apibrėžus siluetą, vaikas jį iškerpa ir prisikabina prie drabužių.

Tai atlikusi skiltis susirenka prie vadovo. Grupelė pasikalba apie tai, kad visi turi trūkumų. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad žmonės ne visada žino jų turį ir kartais šie trūkumai kelia sunkumų bendraujant su kitais. Gera žinia yra ta, kad pasistengę galime šiuos trūkumus įveikti.

Nesikalbėdami vaikai ant popierinių siluetų surašo kiekvieno iš skilties narių trūkumus. Tai turėtų būti trūkumas, kurį, draugų manymu, vaikas turi ir gali įveikti. Tai labai svarbu ir turėtų būti vadovo pabrėžta.

Nenagrinėdamas, ką parašė grupės nariai, kiekvienas nusikabina siluetą, apsuka neprirašyta puse į išorę ir vėl prikabina prie drabužių.

Šįkart susirinkusi skiltis aptaria tai, kad kiekvienas žmogus turi gebėjimų, kurių kartais nemato ar kuriais nesinaudoja. Kad atkreiptų dėmesį į šiuos teigiamus asmenybės aspektus, vaikai pakartoja tą patį pratimą kaip ir prieš tai, tik šįkart ant vienas kito siluetų surašo draugų privalumus. Tai turėtų būti privalumas, kurį, grupės manymu, vaikas turi ir kurį reiktų išryškinti.

Tai atlikę vaikai apžiūri, kokius privalumus ir trūkumus surašė jų draugai, juos aptaria su grupe ir pasidalija savo nuomone. Tada kiekvienas išsirenka vieną trūkumą, kurį pasistengs įveikti.

Kad sustiprintų pasiryžimą, vaikai gali apibraukti ketinamą įveikti trūkumą ir iškabinti siluetus ant būklo sienų. Tai turėtų būti daroma tik tada, jei būkle pakanka privatumo ir jei grupė nori tai atlikti.

Tai tinkamas laikas pasidalyti įspūdžiais. Dalyvių pastabos gali padėti planuojant panašius užsiėmimus.

Vėliau, kai vaikai manys, kad jau įveikė pasirinktus trūkumus, kiekvienas gali nukabinti savo siluetą, aptarti tai su grupės nariais ir simboliškai pažymėti pasiekimą.

Vadovai turėtų pasirūpinti, kad tai būtų atlikta, nes kitaip vaikai greitai praras motyvaciją tęsti šį užsiėmimą.

Vienam iš vaikų manant, kad jis jau įveikė pasirinktą trūkumą, vadovui tinka tai su juo aptarti – jie kartu įvertina padarytą pažangą, siekiant asmeninių vaiko ugdymo tikslų.

IDĖJOS KITOS IDĖJOS

IDĖJOS KITOS IDĖJOS

Originali idėja:

REME grupė, Kosta Rika ir
Néstor Soteras, REME Paragvajus.

PASIKALBĖKIME!

Kartais turime problemų, esame supykę ant savo draugų, gaujos narių, namiškių ir nenorime ar nedirstame apie tai pasikalbėti. Pasikalbėti apie mūsų skirtumus, kitų veiksmus, kurie jus jaudina ar liūdina, pasižadėti pasikeisti, kad geriau sutartume, yra sveika ir naudinga. Turime pratintis tai daryti, kad tai taptų įprasta.

Geriausia pradėti nuo nedidelių problemų aptarimo gaujos grupėje. Kiekviena grupelė gali susirinkti su vadovu jaukioje vietoje ir pagalvoti apie situacijas ar būdo bruožus, kurie sukelia konfliktus grupėje ar gaujoje. Kiekvienam apmaščius, galima pasidalyti mintimis su grupės draugais. Po to galima išsirinkti vieną situaciją, kuri lemia konfliktus, ir išnagrinėti jos priežastis. Taip pat galima aptarti, kokios savybės ar veiksmai padėtų išvengti tokios situacijos ar ją išspręsti. Kad užsiėmimas nebūtų tik teorinis, kiekvienas pasižada pakeisti savo elgesį ar reakciją, sukeliančią konfliktą. Jei dalyviai nori, jie gali pasidalyti savo mintimis su kitais gaujos nariais.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau, ką reiškia sakyti tiesą.
2. Žinau, kad turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų, kai esu su draugais.
3. Dalyvauju žaidimuose ir vaidinimuose, kurie parodo, kad svarbu sakyti tiesą.
4. Beveik visą laiką esu geros nuotaikos.
5. Noriai dalyvauju gaujos užsiėmimuose.
6. Turiu humoro jausmą ir galiu juokauti, nesityčiodamas iš kitų.
7. Klausausi kitų jaunesniųjų skautų, savo tėvų ir savo vadovų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Sakau tiesą, nors kartais man ir nepatinka pasekmės.
2. Suprantu, kad ir namuose turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų.
3. Padedu užtikrinti, kad gaujoje visada būtų sakoma teisybė.
4. Drašiai pasitinku sunkumus.
5. Jaučiuosi laimingas, kai pavyksta nuveikti užsibrėžtus darbus ir kai sekasi mano draugams.
6. Padedu užtikrinti, kad gaujoje juokautume, neįžeisdami kitų.
7. Gerai sutariu su visais gaujos nariais.
8. Turiu draugų, berniukų ir mergaičių, su kuriais dažnai susitinku pažaisti.

MIMŲ ŽAIDIMAS

Original idea: REME grupė, Peru.

Gauja padalijama į dvi grupes, kiekviena jų – į du pogrupius. Pradžioje grupės dirba atskirai, bet tokia pačia tvarka. Pogrupis „A“ išsirenka vieną žmogų, kurį siunčia į pogrupį „B“ – ten jam pasakoma, ką reikės suvaidinti. Neišleisdamas nė garso, vaikas suvaidina tai, kas buvo pasakyta. Pogrupio „A“ nariai turi atspėti, kas tai buvo. 5 taškai gaunami, jei teisingai atspėjama per pirmą vaidinimo minutę, 3 taškai – jei per antrą, 2 taškai – jei per trečią ir nulis taškų, jei nespėjama atspėti per tris minutes arba mimas prakalba vaidinimo metu. Tuomet vaidina pogrupio „B“ atstovas ir t. t. Jei gauja nori tęsti, išsiaiškinę laimėjusius pogrupius, jie gali varžytis dėl pirmos ir antros vietos; pralaimėję pogrupiai varžosi dėl trečios ir ketvirtos šių „nebyliųjų“ varžybų vietos.

Suvaidinti galima daugybę dalykų: žymius žmones, filmus, darbus ir profesijas, televizijos reklamas, vaikiškų knygų pavadinimus, „Džiunglių knygos“ veikėjus, ruošos darbus (nuprausti dramblių, pakeisti padangą, pakeisti kūdikio sauskelnes ir t. t.), sporto šakas ir t. t. Vienintelis apribojimas – negalima vaidinti nieko, kas ižeistų, sugėdintų ar supykdytų ką nors iš gaujos narių. Pasibaigus varžyboms, galima organizuoti apdovanojimų ceremoniją, kurios metu laimėtojams būtų įteikti iš anksto vadovų paruošti prizai.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Beveik visada esu geros nuotaikos.
2. Noriai dalyvauju gaujos užsiėmimuose.
3. Turiu humoro jausmą ir galiu juokauti, nesityčiodamas iš kitų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Drąsiai pasitinku sunkumus.
2. Jaučiuosi laimingas, kai pavyksta nuveikti užsibrėžtus darbus ir kai sekasi mano draugams.
3. Padedu užtikrinti, kad gaujoje juokautume, neįžeisdami kitų.

NAUJI DRAUGAI

Originali idėja:

REME Koordinacinis centras.

Stovyklos pradžioje vadovai paragina pasinaudoti proga ir susipažinti su gaujos nariais, su kuriais mažiau bendrauta, ar artimiau pažinti jau pažįstamus. Kad padėtų vaikams tai padaryti, vadovai ant mažų popierėlių surašo visų gaujos narių vardus. Vaikai pakviečiami prieiti po vieną ir išsitraukti vardą. Jį pašnibžda vadovui į ausį. Jei vaikas išsitraukia savo ar artimo draugo vardą, turi traukti dar kartą, kol išsitrauks mažai pažįstamo vaiko vardą. Vadovas užsirašo kiekvieno vaiko ir jo „naujojo draugo“ vardą.

Stovyklos metu vaikai turės geriau pažinti šį atsitiktinai parinktą „naująjį draugą“. Tam gali būti daugybė progų. Jie gali sėdėti šalia valgydami, eiti šalia žygio metu. Nereikia persekioti vienam kito, o tiesiog išnaudoti stovyklos metu pasitaikiusias progas susipažinti ir užmegzti draugystę. Vadovai, žinoma, turi taip organizuoti veiklą stovyklos metu, kad vaikai turėtų tokių progų.

Baigiantis stovyklai, vadovai skiria vakarą užsiėmimo pabaigai pažymėti. Jie paprašo vaikų iš anksto paruošti naujesiems draugams mažą dovanėlę. Vakaro metu draugai prisistato vienas kitam (jei dar kas nors neišsiaiškino savo „naujojo draugo“) ir apsikeičia dovanėlėmis. Galima aptarti, kaip jie jautėsi užsiėmimo metu, ką naujo sužinojo apie savo draugus ir kaip planuoja palaikyti draugystę.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Klausausi kitų jaunesniųjų skautų, savo tėvų ir vadovų.

Vėlyvoji vaikystė

1. Gerai sutariu su visais gaujos nariais.
2. Turiu draugų, berniukų ir mergaičių, su kuriais dažnai susitinku pažaišti.

ŠIS – TAIP, TAS – NE!

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal idėjas, atsiųstas Juan José Arguello, REME Argentina, ir Alcira de De Gracia, REME Panama.

Galvodamos apie jaunesniųjų skautų įžodį ir priesakus gaujos grupės iš vadovų duotų bei pačių atsineštų laikraščių ir žurnalų pasirenka keturias istorijas, kurios, jų manymu, yra teigiamos, ir keturias neigiamas. Laikraščiai ar žurnalai neturėtų būti seni, vadovas turėtų padėti ir nukreipti diskusiją tinkama linkme. Visiems skilties nariams pritarus pasirinkimui, iš iškarpų padaromas koliažas. Vėliau grupių koliažai pristatomi kitoms grupėms, paaiškinama, kodėl pasirinkti būtent šie straipsniai. Sklandžiai užsiėmimo pabaigai vadovai paragina gaują pasidalyti savo įspūdžiais apie atliktą darbą, naujas istorijas ir priežastis, kodėl jos buvo pasirinktos.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau jaunesniųjų skautų įžodį ir priesakus, suprantu, ką jie reiškia.
2. Esu davęs jaunesniojo skauto įžodį.
3. Žinau, ką reiškia sakyti tiesą.
4. Žinau, kad turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų, kai esu su draugais.
5. Dalyvauju žaidimuose ir vaidinimuose, kurie parodo, kad svarbu sakyti tiesą.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, ką reiškia kasdien laikytis įžodžio ir priesakų.
2. Stengiuosi laikytis jaunesniųjų skautų įžodžio ir priesakų namuose bei mokykloje.
3. Sakau tiesą, nors kartais man ir nepatinka pasekmės.
4. Suprantu, kad ir namuose turiu laikytis jaunesniųjų skautų priesakų.
5. Padedu užtikrinti, kad gaujoje visada būtų sakoma teisybė.

LINKSMOS ISTORIJOS

Originali idėja: REME Koordinacinis centras.

Per savaitę vaikai paprašo tėvų, senelių ir kitų vyresnių giminaičių papasakoti jiems nutikusių linksmy istorijų ir geriausias jų užsirašo. Kitą savaitę kiekviena gaujos grupė susirenka su vadovu ir kiekvienas vaikas papasakoja surinktas istorijas ar pokštus. Grupė išsirenka vieną jų. Pagal labiausiai patikusią istoriją paruošiamas trumpas vaidinimas, kuris pristatomas kitoms grupėms. Visi grupės nariai turi vaidinti, taigi, jei istorijoje nepakanka personažų, jų reikia papildyti arba pasirinkti kitą istoriją. Visoms grupėms pasiruošus, vadovai parengia improvizuotą sceną ir pakviečia vaikus pasilinksminti. Bus graži staigmena, jei po visų grupių vaidinimų vadovai suvaidintų savąjį.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Beveik visada esu geros nuotaikos.
2. Noriai dalyvauju gaujos užsiėmimuose.
3. Turiu humoro jausmą ir galiu juokauti, nesityčiodamas iš kitų.

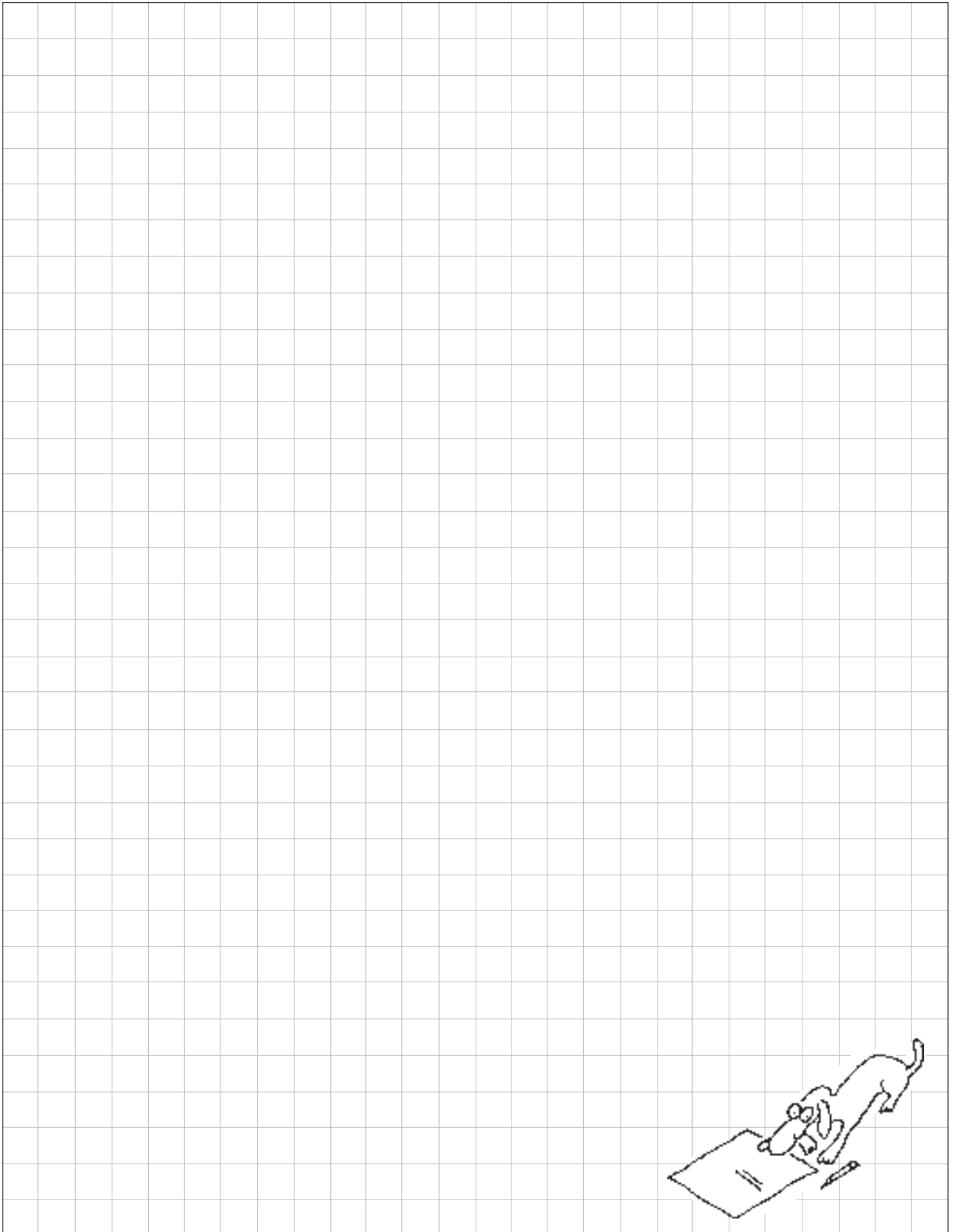
Vėlyvoji vaikystė

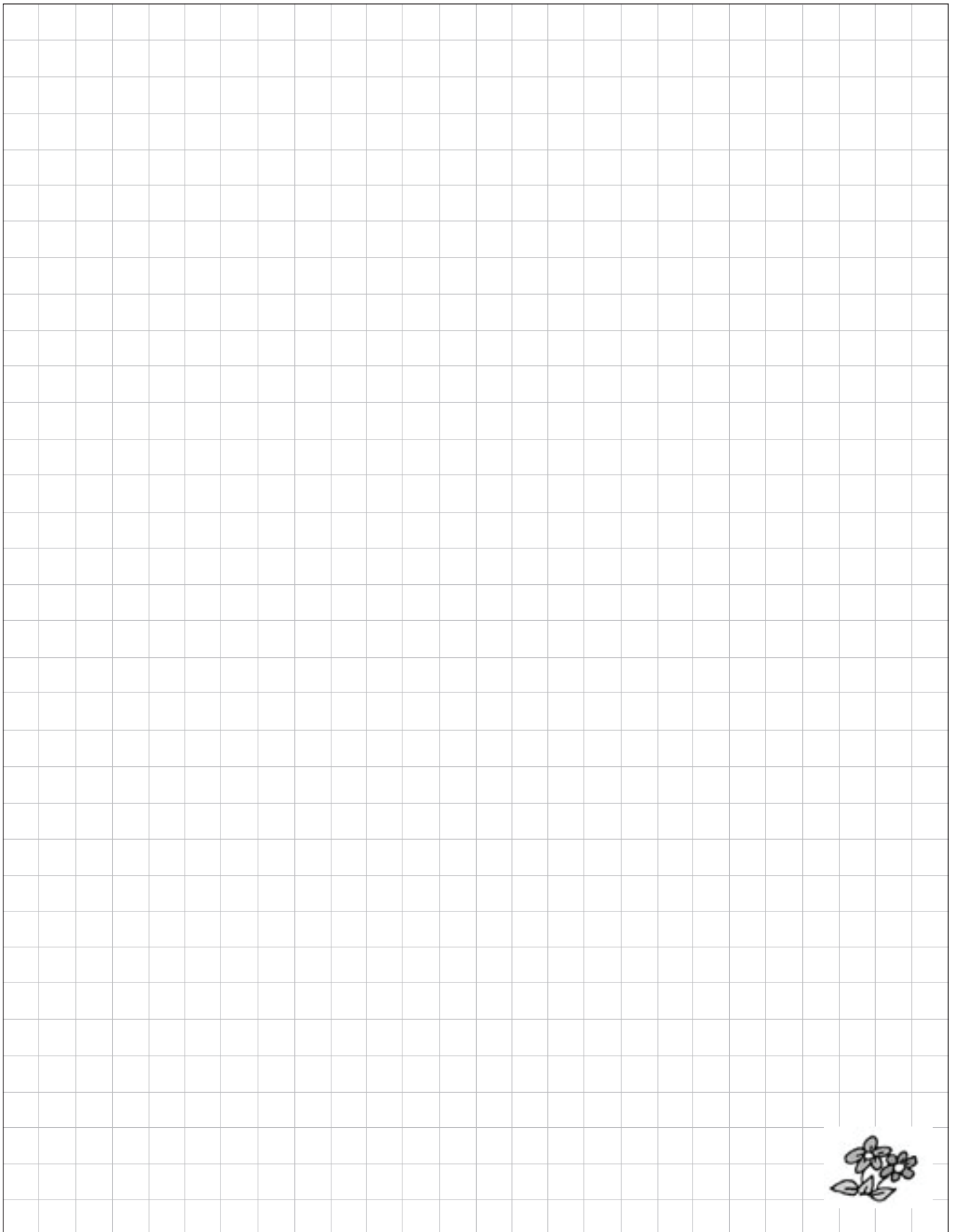
1. Drąsiai pasitinku sunkumus.
2. Padėdu užtikrinti, kad gaujoje juokautume, neįžeisdami kitų.

Čia užsirašau idėjas kitiems gaujos užsiėmimams

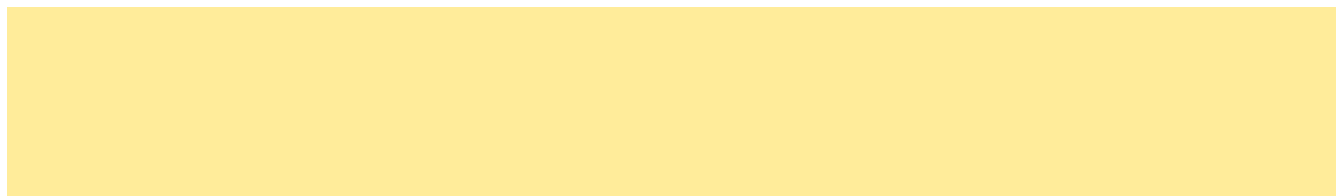

The illustration shows a dog on the left and a boy on the right, both sitting on a large grid background. The dog is holding a pen and writing on a piece of paper. The boy is also holding a pen and writing on a piece of paper. There is a small flower to the right of the boy.

EMOCINIS UGDYMAS
EMOCINIS UGDYMAS

EMOCIJŲ IR JAUSMŲ VALDYMAS

Jausmai ir emocijos yra tokia pat svarbi mūsų gyvenimo dalis, kaip ir kūnas, išmintis ir valia, padedanti apibrėžti mūsų asmenybę.

Emocijos, jausmai, motyvacija ir entuziazmas sudaro mūsų asmenybių emocinį pagrindą ir tam tikru būdu veikia mūsų veiksmus. Ir nors negalime jų aiškiai apibrėžti, tai yra labai svarbu ir turi ilgalaikio poveikio mūsų vidiniam pasauliui.

Kasdieniai mūsų gyvenimo įvykiai kuria emocinę patirtį. Nors ją išgyvename viduje, ši patirtis sukelia fizinę reakciją ir veikia mūsų elgesį. Ji veikia mūsų idėjas, nuomonę, mintis, padeda formuoti mūsų asmenybei.

Kiekvienas mokymosi procesas turėtų siekti šį gyvenimo aspektą padaryti įprasta bei integralia elgesio dalimi ir taip skatinti harmoningą vystymąsi.

Šio amžiaus berniukams ir mergaitėms būtina išmokti atpažinti, apibūdinti, išreikšti ir nukreipti savo emocijas bei jausmus. Jie turi išmokti pagalvoti prieš veikdami, užmegzti ir palaikyti draugystę, priimti kitų nuomonę, diskutuoti, reikšti savo nuomonę, neįžeidžiant ar nesityčiojant iš kitų.

Vaikai turėtų gauti jų amžių atitinkantį lytinį ugdymą bei išmokti priimti vyrų ir moterų fizinius skirtumus kaip visiškai natūralų dalyką. Taip pat jie turėtų sužinoti apie kiekvienos lyties vaidmenį reprodukciname procese bei susiformuoti teisingą ir lygiavinį požiūrį į santykius su priešinga lytimi.

Kiti svarbūs šio etapo ugdymo aspektai yra išmokti leisti laiką su suaugusiais, įvertinti šeimos skiriamą meilę, vystyti artimus ir palaikančius ryšius su savo broliais ir seserimis.

RIKI-TIKI-TAVI

Vystymosi sritis:
EMOCINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Naudodami dėlionę, vaizduojančią Riki-Tiki-Tavi – „Džiunglių knygos“ veikėją, atsakingą už emocinį vystymąsi – gaujos nariai sužino, kokias savybes juose pastebi grupės draugai.

VIETA
Būklas.

TRUKMĖ
Viena valanda.

DALYVIAI
Gauja, dirbanti grupėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Pažinti kitų gaujos narių savybes.
2. Pasidalyti su kitais vaikais, kaip kiekvienas mato save.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Priimu savo draugų nuomonę, net jei manau kitaip.
2. Esu malonus kitiems gaujos vaikams ir mėgstu, kai jie būna malonūs man.
3. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.

Vėlyvoji vaikystė

1. Neprieštarauju, kai gauja sako, kad kažką atlikau netinkamai, net jei kartais nepritariu.
2. Išsakau savo nuomonę, neįžeisdamas draugų ir iš jų nesityčiodamas.
3. Man labiau patinka mano geriausi draugai, tačiau patinka ir kiti gaujos nariai.
4. Dalijuosi su visais vieneto nariais, nepriklausomai nuo jų rasės, tėvų profesijos ar turimų pinigų kiekio.

Originali idėja: UEB-Paraná, Brazilija.

Maketas: Patricia Dupont.

Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Balto popieriaus lapai, dėlionė „Riki-Tiki-Tavi“ kiekvienai grupei, pieštukai, klijai ar lipni juostelė lapams prie piešinių pritvirtinti.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Vadovai paruošia priemones užsiėmimui:

- padidina ar perpiešia piešinį su Riki-Tiki-Tavi ant kartono kiekvienai skilčiai,
- sukarpą piešinius į tiek dėlionės dalių, kiek grupėse narių.

Nupiešti Riki galima tokiu būdu: suskirstykite čia pateiktą piešinį langeliais, nusibrėžkite tiek pat langelių ant didelio lapo ir perpieškite po vieną detalę. Galima piešti ir kitokį Riki-Tiki-Tavi.

Užsiėmimo diena

Vaikams pasiruošus dalyvauti užsiėmime ir vadovams atsakius į iškilusius klausimus, vaikai susiburia į grupes su vadovu kiekvienoje. Vadovas kiekvienam vaikui išdalija po dėlionės „Riki-Tiki-Tavi“, skirtos tai grupei, dalį.

Kiekvienas vaikas detalės viršuje užsirašo savo vardą ir perduoda ją kaimynui iš dešinės. Kaimynas ant detalės užrašo vieną savybę, kurią, jo manymu, turi detalės savininkas. Tuomet detalę perduodama kitam kaimynui dešinėje, ir šis užrašo antrą savybę. Tęsiama, kol detalė apkeliauja visą ratą ir vėl atsiduria pas „savininką“.

Atgavę savo detales, vaikai:

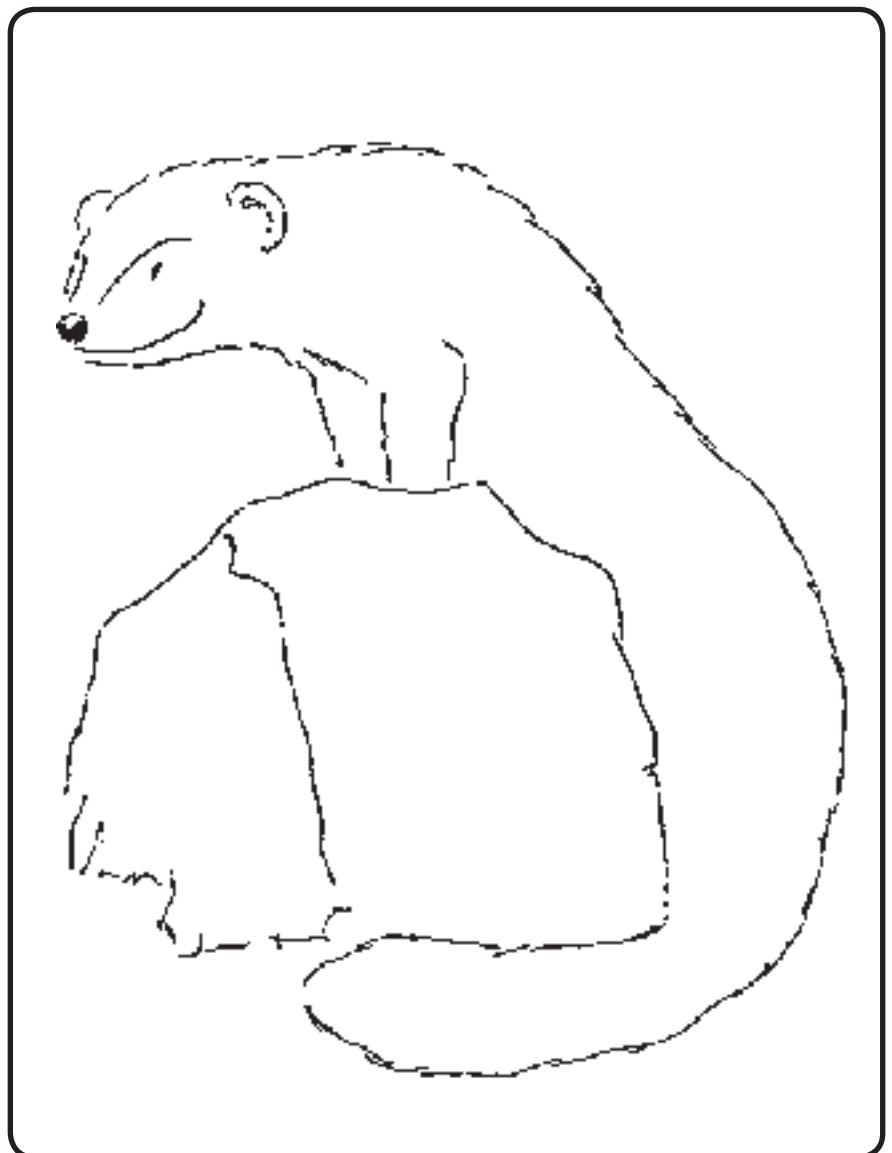
- perskaito draugų surašytas savybes,
- pasidalija, kaip jaučiasi tai perskaitę,
- prideda dar vieną savo savybę,
- padeda detalę į jos vietą bendroje dėlionėje.

Sudėjus visas dalis, galima jas suklijuoti.

Vadovai gali padėti vaikams šiame etape, paskatindami juos pasišnekėti apie tai, kaip mato kitus ir kaip save. Pokalbis padės vadovams pastebėti šiuos dalykus:

- vaikų gebėjimą priimti kitų nuomonę,
- jų norą dalytis jausmais ir idėjomis su kitais,
- jų gebėjimą išreikšti savo nuomonę pagarbiu būdu,
- jų norą užmegzti naują draugystę, geriau pažįstant savo draugus.

Užsiėmimo pabaigoje dėlionę galima pakabinti, kad visa gauja galėtų pamatyti draugų nuveiktą darbą.

STOVYKLOS PAŠTAS

Vystymosi sritis:
EMOCINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Stovyklos metu vaikai gauna iš anksto tėvų parašytus ir vadovams perduotus laiškus. Vaikai stovykloje rašo laiškus tėvams, kuriuose pasakoja, ką veikia bei linksmus nutikimus. Tai skatina bendravimą tarp tėvų ir vaikų, sužadina vaikų raiškos gebėjimus.

VIETA

Stovykla.

TRUKMĖ

Šiek tiek laiko stovyklos metu.

DALYVIAI

Gaujos nariai, dirbantys individualiai ir mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Skatinti bendravimą tarp tėvų ir vaikų.
2. Ugdyti vaikų gebėjimą išreikšti save ir bendrauti raštu.
3. Ugdyti įprotį stebėti, fiksuoti ir vertinti drauge su gauja įgyjamą patirtį.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKLSŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi neslėpti, kas man patinka ir kas ne, kada bijau ir kada jaučiuosi laimingas ar liūdnas.
2. Galiu pabūti be šeimos, kai stovyklauju su gauja.
3. Su visais kalbuosi ir drauge leidžiu laiką.
4. Esu prisirišęs prie savo tėvų ir kitų šeimos narių.
5. Esu prisirišęs prie savo brolių ir seserų, kartu su jais darau daug dalykų ir stengiuosi nesipykti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Su kitais galiu kalbėti apie tai, kas mane džiugina ar liūdnina.
2. Išsakau savo nuomonę, neįžeisdamas draugų ir iš jų nesityčiodamas.
3. Savo šeimai pasakoju, ką veikiame su gauja.

Originali idėja: REME grupė,
Kosta Rika.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Popierius ir rašiklis kiekvienam vaikui, spalvoti pieštukai, žirklys ir klėjai, vokai, pašto ženklai, didesnis medžiaginis ar plastikinis maišas arba kartoninė dėžė (pašto dėžutei).

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš stovyklą

Vadovai iš anksto informuoja tėvus, kad vyks stovykla, ir pakviečia dalyvauti užsiėmime. Tėvai paprašomi parašyti laišką savo vaikams, kuriame papasakotų apie savo jausmus jiems ir kokie jų lūkesčiai, susiję su stovykla.

Svarbu, kad vadovai paprašytų tėvų nepasakoti vaikams apie savo dalyvavimą šiame užsiėmime, nes vaikų nuostaba gavus laiškus yra svarbi užsiėmimo sėkmei. Atitinkamai vadovai ir tėvams nepasakoja, kuo baigsis užsiėmimas, kad jie nustebtų gavę vaikų laiškus.

Tėvai turi perduoti laiškus vadovams likus bent trim dienoms iki stovyklos. Jei dėl kokių nors priežasčių tėvai negali parašyti laišku, tai galėtų padaryti kiti šeimos nariai (pvz., broliai ar seserys) ar globėjai. Jei ir tai nepavyksta, vadovai patys gali parašyti laiškus tiems vaikams, kurie jų negavo iš šeimos narių.

Stovykloje

Ankstų antros stovyklos dienos rytą visus pažadina atvykęs „paštininkas“ (vadovas, persirengęs paštininku, nešinas laiškais), sukviėdamas visus vaikus, kad galėtų išdalyti laiškus. Prieš vaikams atplėšiant vokus, vadovas paaiškina, kad laišškai yra puiki bendravimo priemonė, kai žmonės skiria didelį atstumą. Laišką juk galima skaityti daug kartų ir taip jausti parašiusiojo buvimą šalia.

Vadovai pasiūlo vaikams išsirinkti ramią vietą, kur galėtų netrukdomi perskaityti laiškus.

Visiems perskaičius laiškus, gauja gali susirinkti aptarti šio įvykio ir pasidalyti emocijomis bei reakcija (gali būti, kad kai kurie vaikai pirmą kartą gavo specialiai jiems adresuotą laišką).

Pavakarį

Tos pačios dienos vakarą, vaikams baigus dienos programą, įgijus naujos patirties ir patyrus smagių nutikimų, vadovai išdalyja rašiklius bei popieriaus lapus ir paragina parašyti laišką tėvams, šeimos nariams ar artimiems draugams, kuriems nori papasakoti apie savo potyrius stovykloje, kaip kad ir jie rašė apie savo jausmus ir lūkesčius.

Prieš rašant laiškus, vaikai mažomis grupelėmis su vadovu aptaria, kaip svarbu palaikyti ryšį su mylimais žmonėmis, nepaisant skiriančio atstumo. Galima aptarti, ką vaikai norėtų parašyti laiškuose ir apie kokius potyrius norėtų papasakoti savo tėvams.

Vaikai gali būti paraginti prie laiško pridėti piešinių, koliažų ar kitokių dirbinių, atliktų stovyklos metu.

Vaikai turėtų būti patikinti, kad laišškai yra asmeniškai; vadovai neturėtų laiškus skaityti, redaguoti ar taisyti.

Parašius laiškus, jie įmetami į iš anksto paruoštą pašto dėžutę.

Vadovai atsakingi už tai, kad visi laišškai pašto dėžutėje pasiektų savo adresatus. Jei paštas yra nelabai toli nuo stovyklos, gauja gali kartu nueiti išsiųsti savo laiškus.

Reikėtų pasistengti, kad laišškai pasiektų adresatus dar prieš vaikams grįžtant iš stovyklos. Jei paštas veikia nepakankamai greitai, o stovykla yra nelabai toli, vadovai gali patys pristatyti laiškus arba paprašyti tai padaryti atsakingo asmens. Vadovai turėtų paprašyti vaikų nepasakoti artimiesiems apie laiškus, kol šie jų nepasieks.

Vakare

Kaip ir kiekvieną stovyklos vakarą gauja susirenka aptarti dienos įvykių. Bus aptariamasi ir šis užsiėmimas. Tai puiki proga vadovams atlikti pirminį užsiėmimo poveikio kiekvienam vaikui vertinimą.

Grįžus namo

Vaikams grįžus namo ir laiškam pasiekus adresatus, gauja gali susitikti aptarti, kaip šeimos nariai reagavo. Tai puikus laikas, remiantis vaikų komentarais ir vadovų pastabomis, įvertinti, kaip užsiėmimas paveikė vaikų gyvenimą.

VIENI PASILIEKA, KITI IŠEINA

Vystymosi sritis:
EMOCINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Gaujoje atsiradus naujų narių, vaikai gali organizuoti sutiktuvių vakarėlį, o nariams išeinant iš gaujos – išlydėtuves. Jie gali parengti albumus apie gaujos gyvenimą, kuriuos padovanotų naujiems nariams, ir atminimų albumus išeinantiems.

VIETA
Būklas.

TRUKMĖ
Dvi sueigos.

DALYVIAI
Gaujos nariai, dirbantys individualiai, mažomis grupelėmis ir visi kartu.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Padėti naujiems nariams integruotis į gaują.
2. Atsisveikinti su paliekančiais gaują.
3. Ugdyti raiškos ir bendravimo įgūdžius.
4. Padėti vaikams užmegzti draugystę, nepaisant skiriančio atstumo ar pasitaikančių sunkumų.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi neslėpti, kas man patinka ir kas ne, kada bijau ir kada jaučiuosi laimingas ar liūdnas.
2. Esu malonus kitiems gaujos vaikams ir mėgstu, kai jie būna malonūs man.
3. Mėgstu susirasti naujų draugų.
4. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.
5. Padedu naujiems nariams gerai jaustis gaujoje.

Vėlyvoji vaikystė

1. Su kitais galiu kalbėti apie tai, kas mane džiugina ar liūdnina.
2. Man labiau patinka mano geriausi draugai, tačiau patinka ir kiti gaujos nariai.
3. Esu visada pasiruošęs padėti kitiems.
4. Dalijuosi su visais vieneto nariais, nepriklausomai nuo jų rasės, jų tėvų profesijos ar turimų pinigų kiekio.

Originali idėja: William Ridge,
REME, JAV.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Popierius, kartonas, žirkklės, spalvoti pieštukai, gaujos nuotraukos iš įvairių užsiėmimų, kiti daiktai, reikalingi vakarėliui ar kuriant dovanas.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Vieni pasilieka...

Sužinoję, kad į gaują ateis naujų narių, ir papasakoję apie tai vaikams, vadovai paragina prisiminti, kaip vaikai jautėsi tik atėję į gaują, pasidalinti, kokių tuomet turėjo baimių ar nuogąstavimų, kas padėjo pritaipiti prie gaujos ir kas buvo sunkiausia.

Kalbantis vaikai, be abejonės, prisimins, kad sunku būti „nauju vaiku“. Taip vadovai galės parodyti, kodėl svarbu maloniai sutikti po kelių dienų prisijungiančius vaikus, kiek įmanoma juos palaikyti ir padėti integruotis į gaują.

Vadovai pasiūlo surengti naujiems gaujos nariams nedidelį sutiktuvį vakarėlį. Šventės metu galima dainuoti specialiai pasiruoštas dainas, pristatyti gaujos narius, užkandžiauti. Žinoma, svarbiausia bus „Sutikimo knyga“, kurią padarys visi vaikai. Šioje knygoje galėtų būti, pvz., gaujos ir tunto istorija, svarbios datos ir šventės, žinutė „sveikas atvykęs į mūsų gaują“, gaujos dainos, gaujos narių adresai, gaujos totemo nuotrauka ir paaiškinimas bei visa kita, kas vaikams atrodo svarbu.

Jei gaujos naujokas ką tik atsikraustė į miestą, knygoje taip pat galėtų būti naudingos informacijos, pvz., žemėlapis su nurodytomis geriausiomis pasilinksminimo ar sportavimo vietomis, praktiniai patarimai, kaip orientuotis mieste, ir pan.

Vaikai gali savaip pasiskirstyti, kas rengia kuriuos knygos „skyrius“. Galima paskirti dalį sueigos, kad vaikai galėtų organizuoti darbą, nuspręstą, ką įtraukti į knygą, kokių medžiagų reikės, pasiskirstyti užduotimis.

Vaikai sujungs atskiras dalis į vieną knygą kitos sueigos metu. Jie norima tvarka išdėlios skyrius ir padarys gražų viršelį. Taip pat jie nuspręs, kas pasirūpins gėrimais ir užkandžiais.

Naujojo nario atvykimo dieną būtina viską pasiruošti iš anksto. Vakarėlio metu vadovai pristato naują gaują, jos nariai papasakoja apie dovaną, kurią visi parengė, visi palinkė, kad naujokas gaujoje jaustųsi laimingas. Visi pasižada visomis išgalėmis padėti naujam nariui.

... kiti išeina

Visada sunku atsiveikti su išvykstančiu gaujos nariu. Tai liūdna akimirka, bet galima ja pasinaudoti ir padėkoti išvykstančiajam už draugystę. Gaujai sužinotus, kad vienas jos narių išvyksta, galima organizuoti panašią į jau aprašytą šventę.

Gauja gali pradėti organizuoti išlydėtuvių vakarėlį ir ruošti „Gaujos atminimų“ knygą. Šioje knygoje gali būti stovyklų ir kitų užsiėmimų nuotraukų, visų gaujos narių ir vadovų telefono numeriai bei adresai, asmeniniai palinkėjimai nuo kiekvieno ir pan.

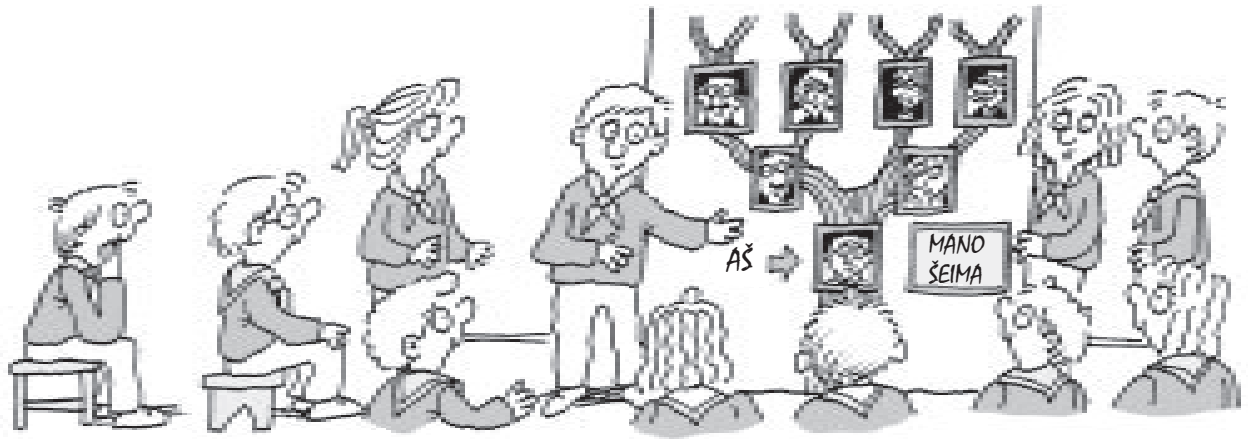
Paskutinę išvykstančiojo dieną gaujos nariai parengia viską, ko reikia vakarėliui. Vadovas turėtų priminti, kad nors vaikams liūdna dėl draugo išvykimo, tai yra vakarėlis, ir jie turėtų džiaugtis dėl naujo etapo jų draugo gyvenime.

Tinkamu vakarėlio momentu iš anksto parinkti gaujos nariai pristato dovaną, kurią visi paruošė išvykstančiajam, papasakoja, kas surašyta knygoje ir kokią žinutę visi bandė perteikti šia knyga.

Sutiktuvų ir išlydėtuvių metu vadovai turėtų stebėti ir klausytis, kaip reaguoja ir jaučiasi visi gaujos nariai. Tai padės įvertinti įgytą patirtį ir užsiėmimo poveikį asmeniniam kiekvieno vaiko tobulėjimui.

TAI MANO ŠEIMA

Vystymosi sritis:
EMOCINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Kiekvienas vaikas paruošia giminės medį bei trumpą šeimos istoriją ir pristato kitiems gaujos nariams. Visi kartu paruošia knygą, pasakojančią visų gaujos narių šeimų istoriją.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Apie dvi valandas.

DALYVIAI

Gaujos nariai,
dirbantys individualiai.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Kiekvienas gaujos narys turi paruošti giminės medį.
2. Pristatyti kiekvieno gaujos nario šeimą.
3. Sudaryti visų gaujos narių šeimos medžių knygą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Esu prisirišęs prie savo tėvų ir kitų šeimos narių.
2. Esu prisirišęs prie savo brolių ir seserų, kartu su jais darau daug dalykų ir stengiuosi nesipykti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Savo šeimai pasakoju, ką veikiame su gauja.
2. Leidžiu laiką su draugų šeimomis ir kviečiu juos leisti laiką su manąja.

Originali idėja: Gustavo H. H. Anzil, REME, Argentina.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Kiekvieno vaiko atsineštos šeimos nuotraukos, popierius, žirklys, spalvoti pieštukai, klėjai, du ar trys šeimos medžio modeliai.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Sueiga prieš užsiėmimą

Baigiantis sueigai, vadovas primena apie kitos sueigos užsiėmimą, paprašo vaikų surasti šeimos narių nuotraukų ir gauti tėvų leidimą jas panaudoti (bent po vieną kiekvieno šeimos nario nuotrauką). Tai labai svarbu, nes užsiėmimo metu nuotraukos bus karpomos ir klijuojamos, todėl jų nebebus galima grąžinti į šeimos albumą. Jei reikia, vaikai turėtų pamėginti pasidaryti nuotraukų kopijas arba bent jau įsitikinti, kad yra jų negatyvai, kad nuotraukas būtų galima pasidaryti vėliau.

Užsiėmimo diena

Atėjo metas užsiėmimui. Gauja susirenka išklausti paaiškinimų ir gauti atsakymų į dar likusius klausimus.

Kiekvienas vaikas nupiešia savo šeimos medį. Kad būtų lengviau, vadovai gali pateikti šeimos medžių pavyzdžių, kuriais vadovaujantis vaikai piešia savuosius.

Kaip ir visuose šeimos medžiuose, vaikų paruoštuosiuose taip pat turėtų būti pavaizduoti visi jų broliai ir seserys, tėvai, seneliai ir, jei įmanoma, proseneliai. Jei nėra nuotraukų, šeimos narius galima nupiešti ar tiesiog užrašyti jų vardus.

Paruošę šeimos medžius, vaikai rašo savo šeimos istoriją, pasakodami, jų manymu svarbiausius ar įdomiausius dalykus. Iš toli atvykę protėviai, pavojingą ar labai neįprastą darbą dirbantis giminaitis, vaikui ar jo tėvams nutikę įvykiai ir pan.

Paruošę šeimos medžius, gaujos nariai vėl susirenka ir vaikai vieni kitiems pasakoja apie savo šeimą. Pateikimo būdas priklausys nuo vaikų skaičiaus ir laiko, kurį galima skirti šiai veiklai.

Vėliau visų vaikų giminės medžiai sudedami į vieną knygą. Vaikai pasiskirsto, kada kuris galės nusinešti „Gaujos šeimos medžių“ knygą namo ir parodyti šeimai. Po to knyga laikoma būkle ir priklauso gaujos turtui.

Naujiems nariams atėjus į gaują, galima parengti jų šeimos medį, pristatyti jį gaujai ir pridėti prie knygos.

Pabaigus užsiėmimą ir vaikams parodžius knygą namuose, gauja gali susirinkti aptarti potyrių ir įvertinti nuveiktą darbą.

DRAUGŲ LAIŠKAI

Vystymosi sritis:
EMOCINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Galima padėti gaujos nariams integruotis ir geriau vieniems kitus pažinti, ilgiausiai gaujoje esantiems nariams rašant pasitikimo laiškus vėliausiai atėjusiems.

VIETA
Būklas.

TRUKMĖ
Šiek tiek laiko,
paskirstyto per
dvi ar tris savaites.

DALYVIAI
Gaujos nariai,
dirbantys individualiai
ar grupėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Pasveikinti naujus gaujos narius.
2. Padėti naujiems nariams integruotis gaujoje.
3. Vystyti bendravimo įgūdžius.
4. Skatinti draugystę tarp gaujos narių.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Esu malonus kitiems gaujos vaikams ir mėgstu, kai jie būna malonūs man.
2. Mėgstu susirasti naujų draugų.
3. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.
4. Padedu naujiems nariams gerai jaustis gaujoje.

Vėlyvoji vaikystė

1. Man labiau patinka mano geriausi draugai, tačiau patinka ir kiti skilties nariai.
2. Esu visada pasiruošęs padėti kitiems.
3. Dalijuosi su visais vieneto nariais, nepriklausomai nuo jų rasės, jų tėvų profesijos ar turimų pinigų kiekio.

Originali idėja: Susana A. de Muñoz, REME, Argentina.
Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Popierius, rašikliai, vokai, pašto ženklai ir gaujos narių adresai.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Turint omenyje veiklos pobūdį ir „staigmenos faktorių“, užsiėmimą reikėtų pradėti vykdyti nepaskelbus visai gaujai. Taigi tai neturėtų būti užsiėmimas, kurį išsirinko gauja. Jei vadovai nusprendžia jį vykdyti, gali iš anksto apsitarti su seniau gaujoje esančiais nariais.

Geriausia šį užsiėmimą vykdyti metų pradžioje, kadangi tada ateina dauguma naujų gaujos narių.

Pradžioje prireiks visų naujų gaujos narių adresų. Gavę juos, vadovai susitinka su ilgiausiai gaujoje esančiais nariais ir aptaria sumanymą bei pasidalina, kuris „senbuvis“ rašys kuriam „naujokui“. Viską suderinus, vadovai duoda popieriaus, vokų ir pašto ženklų.

Per savaitę vaikai parašo ir išsiunčia naujiems gaujos nariams laiškus. Gali būti, kad daugiau entuziazmo turintys vaikai parašys ilgus laiškus – apie viską, ką, jų nuomone, reikia žinoti naujam gaujos nariui, kiti gali pasiriboti gražiu pasveikinimu prisijungus. Kiekvienam rašančiajam svarbu pačiam apsispręsti, ką jis nori parašyti. Vadovai gali pasiūlyti idėjų, bet jokia būdu neturi liepti vaikams ką nors rašyti ar peržiūrėti parašytus laiškus.

Gavus laiškus, po poros savaitių ar ilgiau, jei paštas dirba lėčiau, gauja susitinka aptarti potyrių. Vaikų išsakyta nuomonė padės vadovams įvertinti, kokį poveikį turėjo užsiėmimas. Svarbu išsiaiškinti, kaip jautėsi „senbuviai“ rašydami laiškus, kaip reagavo nauji nariai, juos gavę, kaip tai paveikė atmosferą gaujoje.

Jei užsiėmimas pavyksta, tai gali tapti gaujos tradicija, ir kiekvienas naujas narys bus stebinamas į namus atsiųstu laišku.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

ŽAISLAI KIEKVIENAM!

Original idea: : Parengta Brazilijos REME grupės nacionalinio gaujų vadovų susitikimo metu.

Jaunesnieji skautai namuose gali vykdyti žaislų rinkimo kampaniją. Padedami tėvų, kitų šeimos narių ir kitų suaugusiųjų, jie gali sutaisyti nebeveikiančius ar sulūžusius žaislus. Jie taip pat gali organizuoti žaidimus nepasiturintiems vaikams.

Suplanavę iš anksto gaujos nariai kiekvienas savo namuose organizuoja žaislų rinkimo kampaniją. Surinkę pakankamai žaislų, jie gali pasikviesti tėvus, senelius, kitus artimuosius, tunto vadovus ir pan. kartu praleisti ypatingą popietę. Popietės metu jie taiso, dažo ir valo surinktus žaislus. Paruošę žaislus, organizuoja žaidimų popietę nepasiturintiems vaikams. Popietės pabaigoje gaujos nariai dovanoja vaikams atnaujintus žaislus.

Šio užsiėmimo pradžioje vadovai turėtų susisiekti su jaunesniųjų skautų tėveliais ar kitais giminaičiais ir paprašyti pagalbos taisant žaislus. Išsirinkę ypatingos popietės datą, vadovai turėtų susisiekti su organizacija, kuri sutinka su jais bendradarbiauti.

Šiam užsiėmimui pasirengti gali prireikti bent mėnesio ir, kaip ir visi kiti ilgalaikiai užsiėmimai, jis gali papildyti gaujos veiklą.

Vaikai gali ne tik sutaisyti surinktus žaislus, bet ir iš antrinių žaliavų pagaminti naujų. Prie šio užsiėmimo gali prisidėti skautų bei patyrusių skautų amžiaus grupės ir gauti iš to daug naudos.

Jei gauja nori nepasiturintiems vaikams padovanoti savo pagamintų žaislų, užsiėmimą galima būtų planuoti prieš Kalėdas.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.
2. Esu prisirišęs prie savo tėvų ir kitų šeimos narių.

Vėlyvoji vaikystė

1. Esu visada pasiruošęs padėti kitiems.
2. Savo šeimai pasakoju, ką veikiame su gauja.

KĄ VEIKIA VYRAI IR KĄ – MOTERYS?

Original idea: REME Koordinacinis centras, pagal užsiėmimą „Mujeres y hombres: roles sociales“. Conversemos de Sexualidad. Programa para padres, profesores y estudiantes. J. Morin, J. Mar fán ir B. Icaza. CIDE leidykla, Čilė, 1995.

Atsitiktinai pasirinkdami įvairius teiginius, vaikai sudaro sakinius apie tai, ką veikia vyrai ir ką – moterys. Vėliau visi aptaria, kokius jausmus kelia šie teiginiai.

Šiam užsiėmimui vadovai turi iš anksto paruošti:

- Storesnio popieriaus ar kartono korteles. Visos kortelės turėtų būti vienos spalvos ir bent 30 x 15 centimetrų dydžio (jos turi būti pakankamai didelės, kad vaikai galėtų iš toliau perskaityti užrašus). Ant kortelių užrašomi šie teiginiai:

tik vyrai gali
tik moterys gali
moterys geriau

vyrai geriau
vyrai negalėtų
moterys negalėtų

Reikėtų paruošti po keturias korteles su kiekvienu teiginiu – iš viso 24 korteles.

- Storesnio popieriaus ar kartono korteles. Visos kortelės turėtų būti vienos, bet kitokios nei pirmame punkte aprašytos spalvos. Jos turėtų būti bent 50 x 15 centimetrų dydžio (jos turi būti pakankamai didelės, kad vaikai galėtų iš toliau perskaityti užrašus). Ant kortelių užrašomi šie veiksmi:

plauti indus
pilotuoti lėktuvą
tvarkyti namus
įsiūti sagą
bijoti
šokti baletą
puošti namus
mušti būgnus

žaisti futbolą
būti prezidentu
vairuoti taksi
megzti ir siuvinėti
sakyti kitiems, kad juos myli
remontuoti automobilį
vadovauti gamyklai
rodyti prierašumą

išmaudyti kūdikį
būti policijos viršininku
skaniai gaminti
ginti savo šalį
rūpintis ligoniu
tvarkyti biudžetą
auginti vaikus
kurti mašinas

Reikėtų paruošti po vieną kortelę su kiekvienu užrašu.

Atsižvelgiant į vaikų amžių, geriau užrašus rašyti spausdintinėmis raidėmis.

- Dvi dėžės: į vieną reikėtų sudėti korteles su teiginiais, į kitą – korteles su veiksmiais.

Prieš užsiėmimą gauja susirenka prie skelbimų lentos, ant žemės padedamos dvi dėžės. Vaikai po vieną prieina prie dėžių, išsitraukia iš abiejų po kortelę (po vieną teiginį ir vieną veiksmą), prikabina jas prie lentos ir perskaito sudarytą sakinį. Perskaitęs sakinį vaikas išsako savo nuomonę apie tai, kas parašyta. Tuomet vadovas pakviečia kitą vaiką padaryti tą patį.

Žinoma, vaikai atsakys remdamiesi jų kultūroje susiformavusiais stereotipais. Vadovai turi būti labai dėmesingi užsiėmimo metu. Vaikams turėtų būti leista išsakyti savo nuomonę, ir diskusiją reikėtų nukreipti taip, kad vaikai susimąstytų, kodėl jie paklūsta šiems stereotipams, kodėl jais abejoja arba ne.

Aptarus pirmąjį sakinį, kitas vaikas pakartoja tą pačią procedūrą, sudėtas sakiny aptariamasis ir t.t.

Šio užsiėmimo pavyzdyje pateiktos 24 situacijos, nes jis skirtas 24 dalyviams. Jei gaujoje yra daugiau narių, vadovai turėtų sugalvoti daugiau veiksmų ir teiginių, kad nereikėtų išardyti jau sudarytų sakinių. Galvodami naujus veiksmus, vadovai turėtų vengti itin akivaizdžių situacijų ir, kiek įmanoma, turėtų naudoti visuomenėje įprastus kasdienes veiksmus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Mid-childhood

1. Priimu savo draugų nuomonę, net jei su ja nesutinku.
2. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.
3. Žinau skirtumus tarp vyrų ir moterų ir iš jų nesišaipau.

Vėlyvoji vaikystė

1. Išsakau savo nuomonę, neįžeisdamas draugų ir iš jų nesityčiodamas.
2. Dalijuosi su visais vieneto nariais, nepriklausomai nuo jų rasės, jų tėvų profesijos ar turimų pinigų kiekio.
3. Vienodai ir teisingai elgiuosi ir su berniukais, ir su mergaitėmis.

SPĖK, KAS ATEIS KARTU PAŽAISTI!

Original idea: Patricia Castro Abarca, REME, Kosta Rika; Vania D'Angelo ir UEB-Paraná, REME, Brazilija.

Puikus būdas pabendrauti su vaikais, kurie nėra gaujos nariai, yra pakviesti juos sudalyvauti gaujos dienos užsiėmimuose. Kiekvienas gaujos narys gali pasikviesti vieną draugą, kaimyną ar neseniai į miestą atsikrausčiusį vaiką. Šios ypatingos dienos programą galite sudaryti kartu su visais gaujos nariais, atsižvelgdami į jų galimybes ir įgūdžius. Gaujos grupelės gali apsiimti atlikti tam tikrus pasiruošimo darbus. Kiekvienas vaikas bent prieš dvi savaites turėtų apsispręsti, ką jis pakvies, ir padaryti kvietimą. Per artimiausią savaitę kiekvienas vaikas turėtų įteikti kvietimą ir įsitikinti, kad pakviestas žmogus galės ateiti.

Vadovai gali padėti šiame etape, jei vaikams reikia pagalbos, ir turėtų stebėti, kaip gaujos nariams sekasi įgyvendinti savo užduotis. Tuo pat metu gauja ruošiasi dienos užsiėmimams. Tikėtina, kad po užsiėmimo kai kurie svečiai norės prisijungti prie gaujos.

Vietoj programos būkle gauja gali nuspręsti organizuoti ir vienos dienos išvyką. Tokiu atveju vadovai turėtų apsilankyti vaikų namuose ir tėvams papasakoti apie šią išvyką. Kadangi daugeliui vaikų išvyka bus nauja patirtis, vadovams svarbu surasti kitų suaugusiųjų, kurie padėtų išvykos metu.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Mėgstu susirasti naujų draugų.
2. Su visais kalbuosi ir kartu leidžiu laiką.
3. Padedu naujiems nariams gerai jaustis gaujoje.
4. Žaidžiu bei dalyvauju užsiėmimuose ir su berniukais, ir su mergaitėmis.

Vėlyvoji vaikystė

1. Man labiau patinka mano geriausi draugai, tačiau patinka ir kiti gaujos nariai.
2. Dalijuosi su visais vieneto nariais, nepriklausomai nuo jų rasės, jų tėvų profesijos ar turimų pinigų kiekio.
3. Vienodai ir teisingai elgiuosi ir su berniukais, ir su mergaitėmis.

AR NORĖTUM SUŽINOTI, KĄ VEIKIAME GAUJOJE?

Original idea: REME team, Costa Rica.

Vaikams grįžus iš išvykos, įvykdžius užsiėmimą, turėjusį stipraus poveikio, artėjant prie programos ciklo pabaigos, jie gali parašyti pasakojimą, nupiešti piešinį, padaryti koliažą, parašyti laišką ar pan. – parodyti savo šeimai, ką veikia su gauja, kas labiausiai patiko, paveikė ir t. t.

Paruošę pasakojimus, gaujos grupelės nariai gali susitikti poromis ir pasidalyti tuo, ką padarė. Vėliau tai galima aptarti su grupele ir galiausiai su visa gauja.

Pasidalijus pasakojimais (piešiniais ir t. t.), kiekvienas vaikas nusprendžia, kaip juos pristatyti savo šeimai ir artimiesiems. Kiekvienas turėtų apsispręsti pats, bet vadovai gali pasiūlyti idėjų (pvz., paštu, įvyniojus į specialų popierių kaip dovaną, paslėpus po pagalve, pristačius asmeniškai ir t. t.).

Visiems vaikams pristačius savo žinutes tėvams, už vaiko pažangą atsakingas vadovas turėtų išsiaiškinti, kaip šis užsiėmimas paveikė vaiko tėvus ir kitus šeimos narius. Vadovas gali apsilankyti jų namuose, pašnekėti su jais susitikimų metu ir pan.

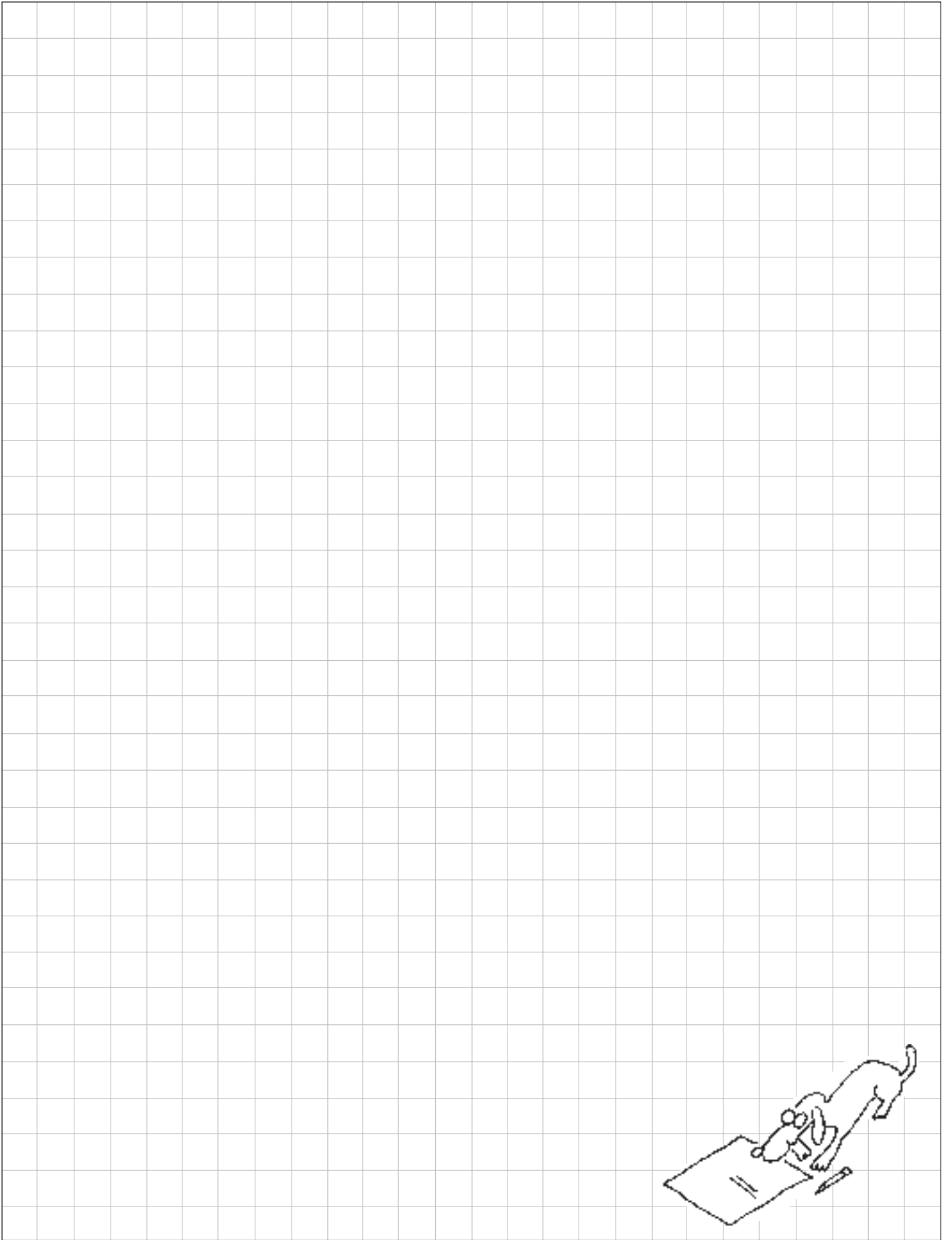
ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

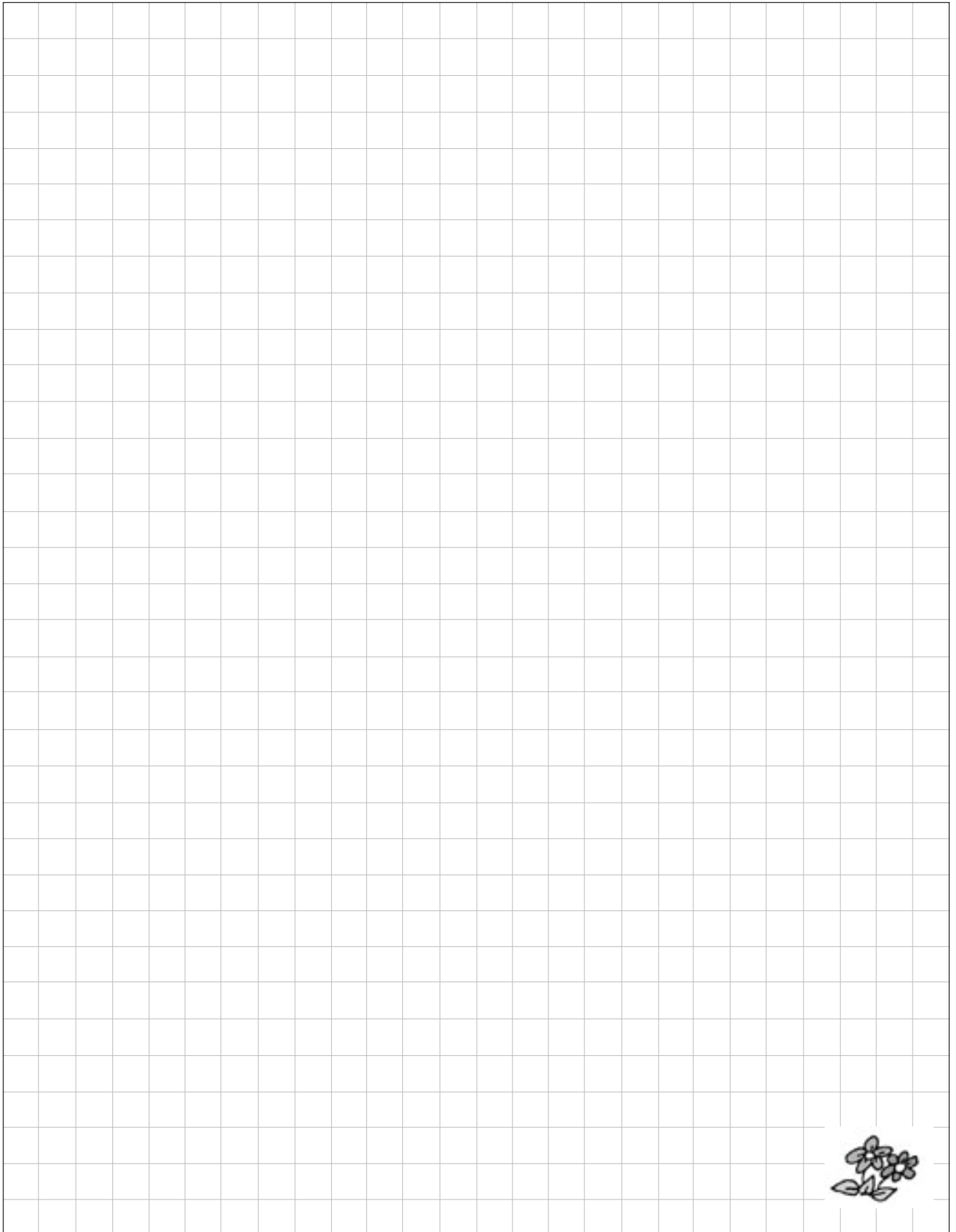
Vidurinioji vaikystė

1. Stengiuosi neslėpti, kas man patinka ir kas ne, kada bijau ir kada jaučiuosi laimingas ar liūdnas.
2. Esu prisirišęs prie savo tėvų ir kitų šeimos narių
3. Esu prisirišęs prie savo brolių ir seserų, kartu su jais darau daug dalykų ir stengiuosi nesipykti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Su kitais galiu kalbėti apie tai, kas mane džiugina ar liūdina.
2. Savo šeimai pasakoju, ką veikiame su gauja.

SOCIALINIS UGDYMAS
SOCIALINIS UGDYMAS

RŪPINIMASIS KITAIŠ

Bet kurio ugdymo proceso tikslas yra individo laisvė, ir kiekvienas žmogus siekia išnaudoti šią laisvę laimei pasiekti.

Skautų įkūrėjas Robertas Baden-Powellis sakydavo, kad vienintelė tikroji sėkmė yra laimė. Jis visada pridurdavo, kad geriausias būdas siekti laimės yra darant kitus laimingus.

Laisvė veda į gilią ir ilgai trunkančią laimę, jei naudojame ją siekiui realizuotis pagelbstint kitiems. Taip laisvė tampa būdu reaguoti, priimti kitus, įsipareigoti visuomenei, padėti kenčiantiems, padėti įvairių kultūrų ir tautų atstovams atrasti vieniems kitus ir užmegzti dialogą.

Todėl integruotas asmenybės vystymasis negali būti atsietas nuo asmens socialinio ugdymo. Būtina vaikus skatinti formuoti globėjišką ir aktyvią pasaulėžiūrą bei patirti vienybės jausmą, vykdant užsiėmimus ir įgyvendinant nedidelius projektus.

Vaikams taip pat reikia sužinoti apie demokratijos veikimą, išmokti gerbti vadovybę ir suprasti bei priimti gyvenimo bendruomenėje taisykles. Todėl jiems svarbu prisiimti vis svarbesnius vaidmenis grupėse, kurioms priklauso, ir priimti sprendimus. Vaikai turi įprasti laikytis kartu priimto sutarimo, rinkti atstovus ir su jais bendradarbiauti. Pamažu vaikams reikia išmokti konstruktyviai kritikuoti ir kartu kurti taisykles.

Socialinė integracija taip pat apima vaikų tėvynės ir tautos vertybes. Vaikams būtina išmokti atpažinti ir vertinti savo kultūrą, suvokti, kaip jie individualiai gali prisidėti prie aplinkos saugos.

Galiausiai, kaip ir visada veikdami, vaikai išmoks vertinti taiką, kurią lemia tai, kiek žmonės teisingi vieni kitiems, ir kaip tautos supranta viena kitą.

PAŽINTI AMERIKAS

Vystymosi sritis:
SOCIALINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Mažomis grupelėmis vaikai dėlioja dėlionę, vaizduojančią Šiaurės ir Pietų Amerikų politinį žemėlapi. Kad gautų dėlionės dalis, kiekviena grupelė turi atsakyti į klausimus ir išlaikyti nedidelius testus, kurie padeda vaikams praplėsti žinias apie žemynus, jų šalis ir kultūras.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Dvi–trys valandos.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Pasidalyti žiniomis apie žemynus ir juose esančias šalis.
2. Sužinoti daugiau apie Amerikas, jų šalis ir kultūras.
3. Sudėti politinį Amerikų žemėlapi.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau savo šalies simbolius, tokius kaip vėliava ir šalies himnas.
2. Žinau Amerikos žemyno ir Karibų šalis.

Vėlyvoji vaikystė

1. Šiek tiek žinau apie mano gyvenamąją vietą būdingus dalykus.
2. Žinau kitų Amerikos žemyno ir Karibų šalių simbolius.
3. Dalyvauju užsiėmimuose, kurių metu išmokstu, kokia svarbi yra taika.

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal El juego de los pósters, iš knygos Campamento Urbano, una propuesta para el tiempo libre en la ciudad“, H. Otero ir X. Iglesias, CCS leidykla, Madridas.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Kortelės klausimams ir testams surašyti; politinis Amerikų žemėlapis, sukarpytas į dėlionės dalis;

popierius ir klijai.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Prieš užsiėmimą vadovai turėtu paruošti reikiamas medžiagas ir reikmenis:

- Įsigyti arba pasidaryti tiek Amerikų politinių žemėlapių, į kiek grupelių bus padalyta gauja.
- Priklijuoti kiekvieną žemėlapi priė storesnio popieriaus ar kartono.
- Ant žemėlapių sužymėti dėlionės detales.
- Sunumeruoti kiekvieną žemėlapi ir kiekvieną detalę (pvz., žemėlapis A; detalės A1, A2, A3 ir pan.).
- Sukarpyti kiekvieną žemėlapi į detales. Būkite atsargūs ir nesupainiokite skirtingų žemėlapių dalių.
- Nuspieškite kiekvieno žemėlapio dėlionės kontūrus ant kito lapo ir sužymėkite detalių numerius.
- Surašykite ant kortelių klausimus, kuriuos vaikai turės atsakyti, ir testus, kuriuos turės išlaikyti, kad gautų dėlionės dalį.
- Išdalykite dėlionės vadovams (šiamė etape reikėtu bendrai sumaišyti visų dėlionių detales) kartu su klausimų ir testų kortelėmis.

Užsiėmimo diena

Kiekviena grupelė stengiasi gauti vienos dėlionės detales ir iš jų sudėti politinį Amerikų žemėlapi. Tam jie turi išlaikyti keletą testų ir atsakyti į klausimus, kuriuos punktuose užduos vadovai.

Vaikams išsiaiškinus užsiėmimo taisykles, gauja suskirstoma mažomis grupelėmis. Kiekvienai grupei priskiriama tam tikra raidė ir duodamos reikalingos medžiagos.

Davus ženklą, kiekviena grupelė eina į punktą. Punkte jie išsitraukia kortelę ir atlieka joje surašytus nurodymus. Jei užduotis įvykdoma sėkmingai, atsakingas vadovas duoda vieną dėlionės detalę, pažymėtą grupės raide.

Tuomet grupelė eina į kitą punktą ir kartoja procedūrą. Vaikai eina iš vieno punkto į kitą, kol surenka visas dėlionės dalis. Jei neišlaiko testo ar neatsako į klausimą, gali bandyti dar kartą. Po to, nepriklausomai, pavyko įvykdyti užduotį ar ne, vaikai eina į kitą punktą.

Žaidimui naudojamose kortelėse gali būti surašyti klausimai ir testai iš įvairių sričių. Pavyzdžiui: **Sostinės:** Kas yra ... sostinė? Kurios šalies sostinė yra ... miestas? **Valiutos:** Kokioje esi šalyje, jei atsiskaitydamas naudoji ...? Kokią valiutą turėtum naudoti būdamas...? **Kalba:** Kokioje šalyje esi, jei kalbi ...? Kokia kalba reikėtu kalbėti lankantis ...? **Sienos:** Su kuria šalimi ribojasi ...? Kokias šalis turėsi pervažiuoti, vykdamas iš ... į ...? **Vėliavos:** Kuri iš šių vėliavų yra ... vėliava? Nupiešk ... vėliavą. **Liaudies tradicijos:** Kokioje šalyje esi, jei jos tradicinis valgis yra ...? Padainuok dainą iš Sušok tradicinį ... šokį. **Geografija:** Kokia didžiausia sala Karibų jūroje? Kokia yra ilgiausia Amerikų upė? Per kurias šalis teka ... upė? Koks yra aukščiausio Amerikų ežero pavadinimas? **Kultūra:** Kur gyveno actekai? Kaip vadinamos vietinės ... tautos? Ir pan.

Surinktas detales grupelės dėlioja ant lapo su dėlionės kontūrais ar ant lygaus paviršiaus. Užsiėmimas baigiamas visoms grupelėms sudėjus savo dėlionės.

Baigus užsiėmimą ar pradėdant kitą sueigą, gauja gali aptarti užsiėmimą. Vaikų komentarai ir vadovų pastabos leis įvertinti, kiek užsiėmimas pasiekė užsibrėžtų tikslų ir kaip sekasi vaikams siekti jų amžiaus grupės ugdymo tikslų.

VAIKO TEISIŲ ILIUSTRACIJŲ KNYGA

Vystymosi sritis:
SOCIALINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Pasiskirstę grupelėmis vaikai aptaria Vaiko teisių deklaracijoje išsakytus teiginius. Po to gauja parengia knygą, kuri iliustruoja vaikų požiūrį į vaiko teises.

VIETA

Būklas.

TRUKMĖ

Viena gaujos sueiga.

DALYMAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Išnagrinėti Vaiko teisių deklaracijos straipsnius.
2. Išsakyti savo nuomonę ir mintis apie vaiko teises.
3. Parengti knygą apie vaiko teises.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Dalyvauju žaidimuose ir užsiėmimuose apie vaiko teises.

Vėlyvoji vaikystė

Žinau vaiko teises ir galiu jas susieti su žinomomis ar girdėtomis situacijomis.

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal El juego de los pósters, iš knygos „Campamento Urbano, una propuesta para el tiempo libre en la ciudad“, H. Otero ir X. Iglesias, CCS leidykla, Madridas.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Vaiko teisių deklaracija, balto popieriaus lapai, žurnalai, klijai, žirklys, spalvoti pieštukai, spalvotas popierius, liniuotės ir kiti reikmenys iliustracijoms bei knygai

pagaminti.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Prieš užsiėmimą vadovai turėtu gauti šiai amžiaus grupei tinkamą Vaiko teisių deklaracijos versiją.

Deklaracijos tekstą galima rasti Interamerikos skautų biuro rengiamuose leidiniuose jaunesniesiems skautams. Jį galima papildyti ir kitais tekstais, publikuojamais nacionalinių ir tarptautinių organizacijų, dirbančių žmogaus teisių srityje.

Užsiėmimo diena

Vaikams supratus, kaip bus vykdomas užsiėmimas, gauja padalijama į tiek mažų grupelių, kiek yra Vaiko teisių deklaracijos straipsnių. Kiekvienai grupei priskiriamas tam tikras deklaracijos straipsnis ir duodamos reikalingos medžiagos bei reikmenys.

Kiekviena grupelė aptaria gautą deklaracijos straipsnį. Vaikai pasidalija mintimis tokiais klausimais: Ką reiškia šis straipsnis? Kodėl jis svarbus berniukams ir mergaitėms visame pasaulyje? Kaip tai veikia mūsų kasdienį gyvenimą? Ar šio straipsnio paisoma mūsų šalyje? Ką būtų galima padaryti, kad šio straipsnio tikrai būtų laikomasi? Ir pan.

Aptarimų metu vadovai būna šalia, pasiruošę nukreipti diskusiją tinkama linkme ir atsakyti į kylančius klausimus.

Baigusios aptarimą grupelės pradeda ruošti savo puslapį „Vaiko teisių iliustracijų knygai“. Pasirinkę norimą dizainą ir techniką, naudodami duotas medžiagas, vaikai leidžia pasireikšti savo vaizduotei. Iliustracijos gali vaizduoti išvadas, prie kurių grupelė priėjo aptarimo metu, straipsnio interpretaciją, ką reikėtu padaryti, kad straipsnis būtų įgyvendintas, ir pan.

Visoms grupelėms paruošus savo puslapius, jie sudedami į vieną knygą. Šiame etape galima skirti papildomų užduočių knygai išbaigti: sukurti titulinį puslapį, trumpą autorių aprašymą, dedikaciją, viršelius, šaltinių sąrašą ir pan. Vietoje surištos/susegtos knygos puslapiai gali būti išdėlioti šalia į ilgą plakata, kurį galima pakabinti, pvz., būkle.

Pabaigta knyga pristatoma kitoms gaujoms, vaikai paeiliui ją gali parsinešti namo ir parodyti šeimai.

Kitą savaitę ar po kelių savaičių, kai visos šeimos jau bus pasižiūrėjusios, gauja gali dalį sueigos skirti užsiėmimui aptarti. Vaikų komentarai, šeimos ir kitų skautų nuomonės bei vadovų pastabos leis įvertinti, kaip pavyko užsiėmimas ir kaip sekasi vaikams siekti jų amžiaus grupės ugdymo tikslų.

KITOKS APSILANKYMAS

Vystymosi sritis:
SOCIALINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Vadovo lydimos gaujos grupelės apsilanko kai kurių jos narių namuose. Namai pasirenkami iš anksto ir pasirengia priimti jaunesnius skautus. Sumanymo esmė – praleisti laiką su pasirinkta šeima ir išmokti atlikti keletą nesudėtingų namų ruošos darbų.

VIETA

Būklas ir bent ketveri netoliese esantys namai.

TRUKMĖ

Viena sueiga.

DALYVIAI

Gauja.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Pažinti skirtingus namų ruošos darbus.
2. Išmokti atlikti pasirinktus namų ruošos darbus.
3. Praleisti šiek tiek laiko su kitomis šeimomis.
4. Įtraukti tėvus į gaujos užsiėmimus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Namuose paprašytas iškart padedu.

Vėlyvoji vaikystė

Visada padedu atlikti darbus namuose ir mokykloje.

Originali idėja: Jorge Gray,
REME, Čilė.

Maketas: Loreto González.

Redakcija: Loreto González ir
Gerardo González.

REIKMENYS

Vadovams ir tėvams, kurių namuose bus lankomasi, reikėtų nuspręsti, kokių medžiagų reikės suplanuotiems darbams atlikti.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Vadovai turėtu parinkti tiek namu, i kiek grupeliu bus dalijama gauja. Šio užsiėmimo sėkmė priklauso nuo to, kaip vadovams pasiseks motyvuoti dalyvius, nuo tinkamu namu parinkimo, tėvu ar vyresniu giminaičiu noro dalyvauti, darbu, kuriuos vaikai turės atlikti namuose, patrauklumo, kiekvienos svečiu sutinkančios šeimos spontaniškumo ir draugiškumo.

Pasirinkus namus, atsakingi vadovai su tėvais ar vyresniais giminaičiais turėtu suderinti šiuos aspektus:

a) Kokius darbus reikės atlikti. Štai keletas pavyzdžių:

* Sodininkystė, pvz., augalu sodinimas, genėjimas, trėšimas, ravėjimas, persodinimas, lapu grėbimas, vejospjovimas, laistymas, kambarinių augalu priežiūra ir pan.

* Įprasti ruošos darbai: valymas, langų plovimas, dulkių šluostymas, indų plovimas ir šluostymas ir pan.

* Remonto darbai: dažymas, lakavimas, dėmių šalinimas, baldų poliravimas, baldų taisymas ir pan.

* Su pomėgiais susijusios veiklos: įrankių naudojimas, nedideli drožybos darbai, siuvinėjimas, mezgimas, kolekcijų priežiūra, naminių gyvūnų priežiūra ir pan.

* Maisto gaminimas: uogienės ar konservų virimas, pyrago ar sausainių kepimas ir pan.

Reikėtu vengti darbu, kurie gali sukelti vaikams pavojų, yra per sudėtingi jų amžiui ar, atlikti netinkamai, gali padaryti žalos namams ar daiktams.

b) Kiek laiko truks apsilankymas, kada apytiksliai jis turėtu prasidėti ir kada baigtis. Apsilankymas neturėtu būti ilgesnis nei dvi valandos.

c) Kaip organizuoti apsilankymą, kokias medžiagas, įrankius, reikmenis turėtu atsinešti jaunesnieji skautai ir ką duos šeima.

d) Suderinti trumpu susiėjimą apsilankymo pabaigoje.

Užsiėmimo diena

Vadovai turėtu paskatinti vaikus aptarti, kokius namu ruošos darbus jie atlieka namuose ir kaip juose dalyvauja. Tada vadovai nustebina vaikus paskelbdami, kad kelios šeimos juos pakvietė prisijungti prie įvairios veiklos, ir šios šeimos jau dabar laukia jų atvykstant. Vaikams pasidalijus į grupes, visi išsiskirsto į parinktus namus.

Kaip ir kiekvienos sveigos, vykstančios ne būkle, metu, jaunesnieji skautai turėtu atvykti vilkėdami skautišką uniformą. Namuose jie gali ryšėti prijuostę ar persirengti darbui tinkamesniais drabužiais.

Jaudulio lašeliui prie kvietimo pridėti (tai gali būti staigmena ir tiems vaikams, kuriu namai bus lankomi) vaikams gali būti duotas vokas su instrukcijomis, užšifruotomis nesudėtingu kodu, kurias gali perskaityti išėję iš būklo.

Vaikams atvykus į jų laukiančius namus, grupelė organizuojama pagal iš anksto suderintą planą. Visą laiką vaikus prižiūri šeimos suaugusieji arba atlydėję vadovai. Geriau riboti užsiėmimų skaičių, kad vaikai daugiau išmoktu.

Pabaigus darbus, grupelė susirenka kartu su šeima draugiškam, laisvam pasibuvimui. Jei įmanoma, būtų gerai vaikus pavaišinti sultimis, sausainiais ar saldumynais.

Po apsilankymo grupelės grįžta į būklą. Ten vaikai su vadovais gali trumpai aptarti, kas nuveikta ir kokie vaikų pirmieji įspūdžiai.

Vadovu, šeimų ir tėvu pastabos apie tai, ką užsiėmimas davė vaikams, gali padėti vadovams susiformuoti nuomonę, kokio poveikio veikla turėjo gaujos narių elgesiui ir charakteriui, kaip ji prisidėjo prie kiekvieno vaiko asmeninio tobulėjimo.

Užsiėmimo metu vadovai turėtu būti pasirengę padrasinti vaikus, padėti jiems ir visomis išgalėmis stengtis, kad būtų pasiekti užsiėmimo tikslai.

AUGALŲ ALBUMAS

Vystymosi sritis:
SOCIALINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Stovyklos ar išvykos metu vaikai renka įvairius augalus. Vėliau, naudodami atitinkamą technologiją, juos džiovina ir suspaudžia. Surūšiuotus surinktus pavyzdžius, sudeda į augalų albumą ir progai pasitaikius surengia nedidelę parodėlę.

VIETA

Stovykla ir būklas.

TRUKMĖ

Pusdienis stovykloje ir keturios įprastos gaujos sueigos.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Sužadinti domėjimąsi regiono, kuriame gyvenama, augalais.
2. Lavinti tyrinėjimo įgūdžius.
3. Išmokti ir panaudoti nesudėtingą augalų albumo gaminimo technologiją.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Pažįstu vietovės, kurioje gyvenu, pagrindinius medžius, kitus augalus, gyvūnus, žuvis ir paukščius.
2. Rūpinuosi augalais namuose.

Vėlyvoji vaikystė

1. Pažįstu savo šalies augalus, kuriems gresia išnykimas.
2. Rūpinuosi medžiais ir kitai augalais ten, kur gyvenu, dirbu ir žaidžiu.

Originali idėja: Alfredo Alcántara de León, REME, Meksika.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Nešiojamas augalų spaustuvas, knygelė lauko užrašams, džiovavimo dėžė, informaciniai lapai, storas popierius, klijai, žymikliai, balto popieriaus lapai ir pan. Techninis priedas „**Kaip pasidaryti augalų albumą**“ suteikia papildomos informacijos apie šį užsiėmimą.

UŽSIĒMIMO APRAŠYMAS

Maždaug dvi sueigos iki stovyklos

Vadovas pristato užsiėmimą, papasakoja, kaip jis vyks, atsako į iškilusius klausimus. Vadovas paprašo gaujos pasidalyti į mažas grupėles ir išdalija būtinus reikmenis bei instrukcijas, kaip pasidaryti nešiojamąjį spaustuva.

Kiekviena grupelė pasigamina savo spaustuva. jie paliekami būkle ir supakuojami kartu su stovyklos inventoriumi. Jei neįmanoma šio užsiėmimo atlikti stovyklos metu, gali būti suorganizuota speciali išvyka į netoliese esančią vietovę ar parką.

Stovykloje

Augalų rinkimo dieną vadovai išdalija grupelėms jų nešiojamuosius spaustus ir paaiškina, kaip reikės viską atlikti.

Kiekviena grupelė renka augalus ir deda juos į spaustuva. Knygelėje lauko užrašams jie turėtų užsirašyti įdomesnę informaciją apie augalų buveinę ar medžių, krūmų, kurių lapus renka, charakteristikas. Šie užrašai pravers rengiant augalų informacinius lapus augalų albumui.

Surinkus visus lapus, nešiojamieji spaustuvai padedami į šalį, kol vaikai grįžta iš stovyklos ir grupelėmis džiovina augalus. Kiekviena grupelė paskiria po vieną atsakingą žmogų, kuris keis popieriaus lapus spaustuve (maždaug kas dvi dienas), kad palaikytų gerą augalų būklę ir pagreitintų džiūvimo procesą.

Pirmoji sueiga po stovyklos

Gaujai vėl susirinkus, vadovas paaiškina, kaip pasidaryti džiovavimo dėžę, ir duoda reikiamų priemonių.

Dirbdamos atskirai, grupelės pasidaro džiovavimo dėžes, sudeda į jas stovyklos metu surinktus augalus ir išsirenka du žmones, kurie ateinančią savaitę stebės procesą ir lauko užrašų knygelėje žymės pastebėtus pokyčius.

Tuomet prasideda augalų atpažinimo darbai. Vadovas kiekvienai grupei duoda informacinio lapo kopiją, kad vaikai juo galėtų pasinaudoti kaip pavyzdžiu, darydami informacines korteleles kiekvienam albumo augalui. Šiek tiek informacijos kortelėms bus galima gauti iš lauko užrašų; kitą informaciją per ateinančią savaitę gali suteikti specialistai arba atitinkama literatūra.

Antroji sueiga po stovyklos

Gavusios reikiamas medžiagas, grupelės gamina savo augalų albumus. Paruošti albumai bus saugomi būkle, o gauja, aplankiusi kitus skautų vienetus, pakvies juos į parodą, kuri bus surengta kitą sueigą.

Parodos diena

Gauja paruošia parodą, sutinka atvykstančius skautus ir palydi juos apžiūrėti parodos, kad galėtų atsakyti į įvairius klausimus ir papasakoti linksmų nutikimų, nutikusių užsiėmimo metu.

Visiems svečiams apžiūrėjus parodą, vaikai ir vadovai gali susirinkti aptarti užsiėmimo. Tai padės papildyti užsiėmimo metu vadovų surinktą informaciją. Visa tai leis jiems įvertinti šiuos aspektus:

- kokį susidomėjimą užsiėmimu parodė gaujos nariai;
- kiek jie vertina gamtos išteklius;
- vaikų gebėjimus atlikti nesudėtingas technines užduotis;
- kiek vaikai gali klausyti nurodymų;
- ar vaikai atsakingai atlieka sutartas arba paskirtas užduotis;
- kaip tvarkingai ir švariai jie atlieka savo darbą ir pristato savo dirbinius.

KAIP PASIDARYTI AUGALŲ ALBUMĄ

TECHNINIS PRIEDAS

Augalų albumas yra išdžiovintų ir surūšiuotų įvairių rūšių augalų (lapų, gėlių, vaisių, sėklų, šaknų) pavyzdžių kolekcija. Pavyzdžiai išdėstomi ant lapo ar lentos, kurią galima panaudoti mokantis botanikos. Dažniausiai prie kiekvieno augalo pridedama etiketė, kurioje surašoma pagrindinė informacija apie augalą.

Vienas iš augalų albumo privalumų yra tas, kad skirtingus augalus lengviau atpažinti, matant tikrą pavyzdį nei žiūrint į nuotraukas ar piešinius.

Šiame techniniame priede pateikiama informacija, kaip pasidaryti augalų albumą, kokių medžiagų tam prireiks, kaip geriau rinkti ir ruošti augalų pavyzdžius.

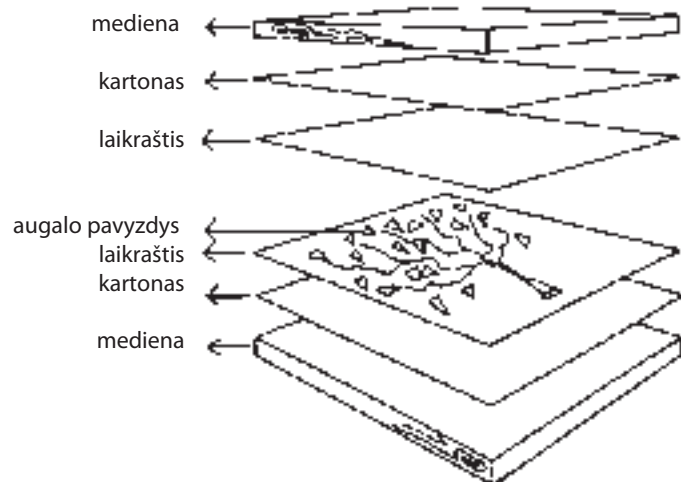
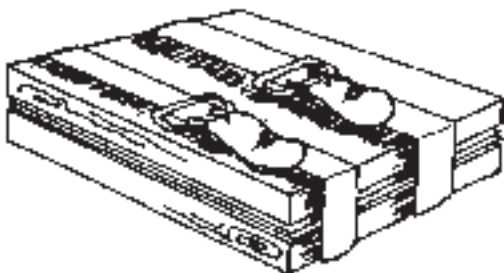
Nusprendus, kur bus renkami augalai, juos surinkti yra labai paprasta. Tačiau jei surenkama daugiau pavyzdžių, prireiks nešiojamojo augalų spaustuvo, į kurį būtų galima sudėti surinktus augalus. Taip bus lengviau išlaikyti augalus geros būklės, juos išdžiovinti ir sudėti į albumą.

NEŠIOJAMASIS SPAUSTUVAS

Medžiagos:

- Laikraščiai
- Dirželiai iš stipresnio audinio, odos ar storesnės virvės (surišti suglaustą spaustuva)
- Kartonas (30 x 45 cm)
- Popieriniai vokai (sudėti sėklas ar vaisius)
- Ploni medienos lakštai (35 x 50 cm) spaustuvo viršeliams
- Žirkklės
- Klijai

Iš šių medžiagų galite pasidaryti spaustuva, kaip parodyta paveikslėlyje.

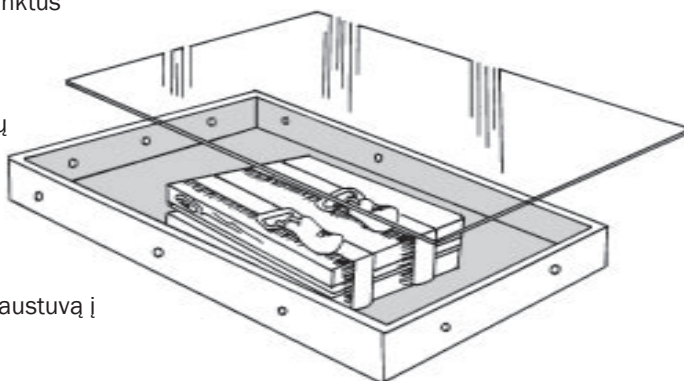
Rinkdami augalus, kiekvieną pavyzdį atsargiai išdėliokite ant laikraščio. Būkite atsargūs, kad neužlenktumėte lapų, kad jie tilptų ant kartono ir pro šoną nekyšotų jokia augalo dalis. Uždenkite augalą kitu laikraščiu. Tuomet laikraščiais apsaugotą augalą įdėkite tarp kartono lapų. Sunumeruokite renkamus augalus ir užsirašykite pavyzdžio numerį ant pavyzdį dengiančio kartono. Užrašų knygelėje užsirašykite pavyzdžio duomenis. Nepamirškite užsirašyti pavyzdžio numerio, kad žinotumėte, kurį augalą aprašote.

Surinkę visus augalus, virš kartono lapų ir po jais padėkite po medienos lakštą ir tvirtai suriškite viską atsineštais dirželiais arba virve.

LAPŲ DŽIOVINIMAS

Yra keletas paprastų, nebrangių būdų, kaip išdžiovinti surinktus lapus. Čia pateikiami du iš jų. Bet kuris iš jų puikiai tiks.

- Lapams džiovinti galite panaudoti pasigamintą spaustuvą. Tiesiog kasdien pakeiskite laikraščius ir stebėkite, kad lapai būtų tvirtai suspausti. Spaustuvą laikykite sausoje vietoje bent dvi savaites.
- Iš medinės dėžės taip pat galite pasidaryti saulės džiovyklą.

Nudažykite ją juodai ir ties pagrindu padarykite skylučių. Įdėkite spaustuvą į dėžę ir uždenkite stiklu arba plastiku, kaip parodyta paveikslėlyje.

Kad džiovykla veiktų, be jau išvardytų medžiagų dar prireiks keleto saulėtų valandų sausoje vietoje.

IDENTIFIKACIJOS KORTELĖ

Kiekvienam surinktam augalui turėtumėte paruošti identifikacijos kortelę. Žemiau pateiktą formą galima lengvai kopijuoti, joje galima tvarkingai sužymėti šią informaciją:

Surinko:	
1. Identifikavimas	Pavyzdžio numeris:
	Paplitęs pavadinimas:
	Mokslinis pavadinimas:
	Augalų šeima:
2. Vieta	Radimvietė:
	Vietos, kuriose auga ši rūšis:
	Buveinės rūšis:
3. Biological form:	Žolė, krūmokšnis, krūmas, medis, vijoklinis augalas ir pan.
4. Fiziniai duomenys	Struktūra:
	Kvapas:
	Žievės spalva:
	Vaisiai:
	Valgomas:
5. Panaudojimas	Prieskonis:
	Aromatinis:
	Dažiklis:
	Dekoratyvinis:
	Vaistinis (kurios dalys naudojamos ir kaip):
6. Atsargumo priemonės	Alerginės reakcijos:
	Nuodingas:
7. Kita informacija ar pastabos:	

Maketas: Loreto González, pagal Cómo Construir un Herbario, Alfredo Alcántara, REME Meksika.

Redakcija: Carolina Carrasco ir Gerardo González.

GAMTOS BINGO

Vystymosi sritis:
SOCIALINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Stovyklos metu vaikai gali žaisti labai ypatingą „Bingo“. Kad pažymėtų visus šaukiamus numerius ir įvairiai užpildytą „Bingo“ kortelę, kiekviena grupelė turi įvykdyti linksmas užduotis, susijusias su gamta, augalais ir gyvūnais.

VIETA

Stovykla.

TRUKMĖ

Trys valandos.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Skatinti komandinį darbą.
2. Padėti vaikams lavinti pastabumą ir išmokti rasti daiktus.
3. Ugdyti efektyvius problemų sprendimo įgūdžius.
4. Ugdyti gebėjimą vykdyti rašytinius nurodymus.
5. Padėti vaikams sąveikauti su gamta, gerbti ir padėti išsaugoti jos pusiausvyrą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

Pažįstu vietovės, kurioje gyvenu, pagrindinius medžius, kitus augalus, gyvūnus, žuvis ir paukščius

Vėlyvoji vaikystė

1. Pažįstu savo šalies augalus, kuriems gresia išnykimas.
2. Rūpinuosi medžiais ir augalais ten, kur gyvenu, dirbu ir žaidžiu.

REIKMENYS

„Bingo“ kortelės, kamuoliukų traukimo būgnas, popieriaus lapeliai su užduotimis, lenta, kurioje bus kabinamos jau paskelbtos užduotys, galimų „Bingo“ kombinacijų paveikslėlis, prizai ar kitokie paskatinimai ir kitos užsiėmimui reikalingos medžiagos, priklausomai nuo užduočių, kurias turės įvykdyti vaikai. Papildoma informacija apie užsiėmimą pateikta techniniame priede „**Gamtos „Bingo“ kortelės**“.

Originali idėja: Carmen M. Rodríguez, REME, Kosta Rika.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš išvykstant į stovyklą

Artėjant išvykai, kurios metu bus vykdomas šis užsiėmimas, vadovai turėtų pasiruošti reikiamas medžiagas ir reikmenis:

- „Bingo“ korteles. Vadovaudamiesi techninio priedo „Gamtos „Bingo“ kortelės“ nurodymais, vadovai gali pasidaryti panašias korteles, turėdami omenyje, kad:
 - Kiekvieno žaidimo kortelėse turėtų būti skirtingos užduotys. Jei užduotys bus tos pačios, kad ir sumaišytos, visos grupelės surinks „Bingo“ tuo pačiu metu.
 - Kai kurios užduotys gali kartotis, keičiant jų vietą kortelėje. Tai neleis dviem grupėms tuo pačiu metu surinkti tos pačios kombinacijos.
 - Ruošiant naujas korteles reikėtų atkreipti dėmesį, kad užduotys truktų maždaug tiek pat, kiek esamose kortelėse.
- Popieriaus lapelius, kurie bus naudojami kaip „Bingo“ kamuoliukai. Ant lapelių turėtų būti surašytos visos žaidimo užduotys.
- Kamuoliukų traukimo būgną.
- Popieriaus lapą su galimų kombinacijų pavyzdžiais. Kombinacijos galėtų būti tokios formos: L, T, U, įstrižainė, X ir pan. Prizai kombinacijas surinkusioms grupėms suteiks žaidimui daugiau smagumo.
- Lentą, kurioje vadovai kabins jau paskelbtas užduotis.
- Medžiagas ir reikmenis grupelių darbui.
- Prizus ir apdovanojimus.

Stovyklos metu

Prieš užsiėmimą vadovai paruošia vietą. Kamuoliukų traukimo būgnas turėtų būti padėtas ant lygaus paviršiaus ir į vidų sudėti „kamuoliukai“. Šalia būgno vadovai turėtų pakabinti lentą, kurioje bus kabinamos jau paskelbtos užduotys. Gerai visiems dalyviams matomoje vietoje turėtų būti pakabintas lapas su galimomis kombinacijomis. Prieš šiuos įrenginius turėtų būti pakankamai vietos dalyviams.

Gaujai susirinkus, pristačius užsiėmimą ir atsakius į kilusius klausimus, vaikai padalijami į tiek grupelių, kiek yra skirtingų „Bingo“ kortelių. Grupelės susėda paruoštoje vietoje prieš kamuoliukų traukimo būgną. Kiekvienai grupei duodama „Bingo“ kortelė ir rašiklis langeliams braukti įvykdžius užduotis. Žaidimo reikmenis galima sudėti vienoje vietoje, vienodu atstumu nuo visų grupelių.

Pradėdamas žaidimą, atsakingas už užsiėmimą vadovas pasuka būgną, ištraukia vieną „kamuoliuką“ ir garsiai perskaito. Kiekviena grupelė patikrina, ar jos kortelėje yra perskaitytas skaičius ir, jei taip, kokią užduotį jiems reikės atlikti. Jei yra perskaitytas skaičius, vaikai pasidalija užduotis, kurias reikės atlikti per paskirtą laiką. Įvykdę užduotį, jie gali užbraukti atitinkamą skaičių ir vadovas traukia kitą. Užduoties nebūtina vykdyti visiems grupelės nariams. Jie gali pasidalyti darbais, kad nereiktų stabdyti žaidimo, kol viena grupelė atlieka užduotį.

Paskelbus užduoties numerį, jo nebegalima gražinti į būgną. Ši užduotis kabinama lentoje šalia būgno, kad vėliau būtų galima patikrinti užbrauktas kombinacijas „Bingo“ kortelėse.

Vienai grupei užbraukus atitinkamą kombinaciją, vienas grupės narių pakelia ranką ir sušunka „Kombinacija!“ Žaidimas stabdomas, vadovas prieina prie grupės ir patikrina, ar atliktos visos užduotys. Jei atliktos visos užduotys, grupė gauna prizą. Užbraukta kombinacija pažymima plakate ir nebegali būti kartojama.

Grupei užbraukus visus kortelės skaičius, vienas jos narių pakelia ranką ir sušunka „Bingo!“ Kortelė patikrinama taip pat, kaip ir „kombinacijų“ atveju. Jei tikrai surinktas „Bingo“, žaidimas baigiamas ir grupė skelbiama laimėtoja. Jei ne, toliau traukiami „kamuoliukai“, kol grupė surenka „Bingo“ ir laimi žaidimą.

Prizų nugalėtojams įteikimo ir apdovanojimų visiems dalyviams metu vadovai gali paskatinti vaikus aptarti žaidimą. Klausydami šio neformalaus pokalbio, vadovai gali sužinoti vaikų nuomonę apie užsiėmimą. Tai gali papildyti vadovų pastabas. Visa ši informacija bus labai naudinga kartu su vaikais vertinant, kaip jiems sekasi tobulėti.

GAMTOS „BINGO“ KORTELĖS

TECHNINIS PRIEDAS

Žemiau pateikta trisdešimt linksmų užduočių, padalytų į keturias „Bingo“ korteles. Galite naudoti šias užduotis arba sugalvoti savo, labiau tinkančias jūsų gaujai ir aplinkai, kurioje bus žaidžiama.

Atminkite, darant naujas korteles svarbu tinkamai paskirstyti užduotis, kad kombinacijų vienu metu nesurinktų kelios grupės.

Tai pat gali būti naudinga peržvelgti „Bingo“ kortelių ruošimo rekomendacijas, pateikiamas „Gamtos „Bingo““ užsiėmimo aprašyme.

Tikimės, kad šie pasiūlymai bus naudingi, jei naudositės pateiktomis užduotimis ar jei sugalvosite naujų, kūrybiškų išbandymų.

Užduotys

1. Suraskite ant žemės keturis skirtingos formos lapus.
2. Padainuokite dainą, kurioje būtų žodis „medis“.
3. Kas yra šiltnamio efektas? Jei nežinote, paklauskite vadovo ir surašykite ant lapo, ką sužinojote.
4. Nupieškite nykstantį gyvūną.
5. Suraskite keturis skirtingų spalvų akmenis.
6. Padainuokite dainą, kurioje būtų žodis „gamta“.
7. Surikite iš visų jėgų.
8. Kas yra erozija? Jei nežinote, paklauskite vadovo ir nupieškite ant lapo, ką sužinojote.
9. Įsikibę į parankę apveskite vieną iš grupės narių aplink grupę.
10. Atsistokite, paspauskite ranką šalia esančiam žmogui ir pasakykite: „Tu ir aš vieno kraujo“.
11. Nupieškite pavyzdį, kaip teršiamas vanduo.
12. Išsirinkite medį, prieikite prie jo ir garsiai pasakykite: „Šis [medžio pavadinimas] yra mūsų draugas.“
13. Padainuokite dainą, kurioje būtų žodis „miškas“.
14. Nupieškite pavyzdį, kaip teršiamas oras.
15. Nupieškite pavyzdį, kaip jūs padedate saugoti gamtą.
16. Pasakykite būdingos jūsų šaliai gėlės pavadinimą.
17. Pasakykite būdingo jūsų šaliai medžio pavadinimą.
18. Pasakykite būdingo jūsų šaliai gyvūno pavadinimą.
19. Nupieškite nematytą gyvūną, pavadinkite jį ir pristatykite.

20. Nupieškite nematytą augalą, pavadinkite jį ir pristatykite.
21. Padainuokite dainą, kurioje būtų žodis „upė“.
22. Kodėl miškai apsaugo nuo erozijos? Jei nežinote, paklauskite vadovo ir nupieškite ant lapo, ką sužinojote.
23. Sukurkite vandens valymo įrenginį, nupieškite jį ir papasakokite kitiems, kaip jis veikia.
24. Sukurkite oro valymo įrenginį, nupieškite jį ir papasakokite kitiems, kaip jis veikia.
25. Išvardykite du dalykus, kuriuos gali daryti žmonės namuose, taupydami vandenį.
26. Išvardykite du dalykus, kuriuos gali daryti žmonės, taupydami popierių.
27. Kas yra ozono sluoksnis? Jei nežinote, paklauskite vadovo ir surašykite ant lapo, ką sužinojote.
28. Padainuokite dainą apie gyvūnus.
29. Nupieškite, kaip galima apsisaugoti nuo erozijos.
30. Nupieškite, kaip galima padėti išvalyti aplinką.

1 kortelė

1	11	21
2	12	23
3	15	25
7	19	27
10	18	29

2 kortelė

2	14	22
5	15	23
8	16	26
9	18	28
10	19	30

3 kortelė

1	13	21
3	14	24
4	15	26
6	17	27
10	20	29

4 kortelė

4	11	22
5	15	24
6	16	25
8	17	28
10	20	30

Originali idėja: Carmen M. Rodríguez. REME Kosta Rika. **Maketas ir redakcija:** Loreto González.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

DRAUGAI IŠ KITŲ ŠALIŲ

Originali idėja: : Héctor Carrer, ISO, pagal Patricia Castro pasiūlymą, REME, Kosta Rika.

Dažnai įsivaizduojame, kad esame žmonės iš kitos šalies ar kitos kultūros. Domimės jų tradiciniais valgiais, nacionalinėmis spalvomis ir šokiais. Dabar susipažinsime su tikrais žmonėmis, kurie gimė kitose šalyse, o dabar gyvena mūsų šalyje su mumis.

Šiam užsiėmimui atlikti vadovai pirmiausia turi susisiekti su organizacijomis, dirbančiomis su imigrantais, ambasadomis, sporto klubais, kitomis grupėmis, sudarytomis iš kitataučių, ar su kitataučių šeimomis. Su atsakingais šių organizacijų žmonėmis vadovai turėtų suderinti laiką, kuri jaunesnieji skautai ir kitataučiai vaikai galėtų praleisti kartu.

Viską suderinę, vadovai gali paskatinti vaikus dalyvauti užsiėmime, papasakodami apie vaikų, kuriuos lankys, šalį ir įtraukdami jaunesnius skautus į pasirėngimo darbus. Vaikai gali, pvz., padaryti kitų vaikų šalių vėliavėlių. Jei įmanoma, šias vėliavėles reikėtų pakabinti greta mūsų vėliavos. Vaikai galėtų sužinoti, ką reiškia kitų šalių vėliavų spalvos ir simboliai. Taip pat galima išmokyti kiekvienos šalies tradicinių žaidimų, dainų, šokių ir pan.

Vaikai gali susirinkti būkle arba netolimame parke. Svarbu pasirinkti saugią vietą, tinkančią suplanuoti veiklai.

Šiame užsiėmime svarbiausia, kad vaikai susitiktų ir kartu žaistų. Svarbu sukurti aplinką, kuri paskatintų jaunesnius skautus susipažinti su kitataučiais vaikais.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau savo šalies simbolius, tokius kaip vėliava ir valstybinis himnas.
2. Gerbiu savo šalies simbolius.
3. Žinau, kokios yra Amerikos žemyno ir Karibų šalys.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, kas būdinga vietai, kurioje gyvenu.
2. Mėgstu savo šalies kultūrą ir tai, kaip ji pasireiškia.
3. Dalyvauju gaujos užsiėmimuose, kurie išreiškia mano šalies kultūrą.
4. Žinau kai kurių kitų Amerikos žemyno ir Karibų šalių simbolius.
5. Dalyvauju užsiėmimuose, kurių metu išmokstu, kokia svarbi yra taika.

PAŽINTI SAVO APYLINKES

Originali idėja: REME Koordinacinis centras, pagal Fernando Solari atsiųstas idėjas, REME, Argentina; Mónica Maldonado, REME, Bolivija; ir REME grupė Jalisco, Meksika.

Grupelėmis žaisdami smagų stalo žaidimą, jaunesnieji skautai susiduria su įvairiomis kasdienėmis situacijomis, vaikai vaizduotėje keliauja po savo apylinkes ir sužino, kas gali suteikti kokių paslaugų ir kaip jomis greičiausiai ir saugiausiai pasinaudoti.

Vadovai turėtų paruošti šias užsiėmimui reikalingas medžiagas ir reikmenis:

- Didelį žaidimų kauliuką, kurį galima pasidaryti apklijavus kartoninę dėžę ir jos šonuose sužymėjus reikiamus skaičius.
- Žaidimo lentą, kad žaisti būtų smagiau. Lenta turėtų būti bent 3 x 3 m dydžio. Lentos išvaizda priklausys nuo pasirinkto žaidimo. Ją galima apipavidalinti kaip žaidimų „Metropolis“, „Pasaulio keliautojas“ ir pan. Taip pat galima paruošti lentą, kurioje būtų vaizduojamos vaikų gyvenamosios vietos apylinkės.
- Žaidimo figūrėles kiekvienai grupei, atsižvelgiant į žaidimo lentos dydį. Svarbiausia, kad figūrėlės būtų skirtingų spalvų ir pakankamai didelės, kad visi jas matytų. Figūrėles galima pasidaryti labai įvairiai: iš tuščių, įvairiomis spalvomis nudažytų skardinių, didelių susuktų spalvoto popieriaus lapų, plakatų, pritaisytų ant kokio nors pagrindo, ir pan.
- Didelį (kuo didesnis, tuo geriau) apylinkių žemėlapi. Žemėlapi reikėtų pakabinti ten, kur bus žaidžiama, ir taip, kad visi matytų.
- Pagrindinių paslaugų paveikslukus, nuotraukas ar simbolius (ligoninės ar poliklinikos, policijos nuovados, mokyklų, bažnyčių, bibliotekų, restoranų, interneto kavinių, autobusų stotelių, prekybos centrų, vaistinių, parkų ar skverų, būklo, savivaldybės, sporto salių, dviračių remonto dirbtuvių, parduotuvių ir pan.).
- Kortelės, kuriose būtų aprašytos spėjamosios problemos. Žaidimo laukeliai gali būti sunumeruoti, kiekvienas skaičius turi atitikti situaciją ar klausimą ketvertuką (ar kitokį skaičių, priklausomai nuo grupelių skaičiaus), kad užduotys nesikartotų.

Užsiėmimas vykdomas tokia tvarka. Gauja susiburia aplink žaidimo lentą, viena iš grupelių meta žaidimo kauliuką. Grupelė pradeda nuo žaidimo pradžios laukelio ir paeina per tiek laukelių, kiek išmetė taškų. Paėjusi traukia vieną kortelę ir turi išspręsti joje aprašytą situaciją arba atsakyti į klausimą. Jei atsakoma teisingai, kauliukas metamas dar kartą ir vėl paeinama į priekį. Jei atsakoma neteisingai, ėjimas tenka kitiems. Žaidžiama, kol viena iš grupelių pasiekia žaidimo pabaigos laukelį. Kortelėse aprašytos situacijos turėtų padėti vaikams išmokti tokių dalykų: kur yra ši įstaiga? Kaip nusigauti į šią įstaigą iš įvairių vietų (mokyklos, būklo, namų ir pan.)? Kiek naudinga ši įstaiga? Kur yra telefonas, jei prireiktų kviešti pagalbos? Tikėtina, kad vaikai nežinos šių dalykų, todėl, kalbant apie šias įstaigas, vadovai turėtų vaikams suteikti reikiamų žinių, kurias šie galėtų užsirašyti.

Klausimų ir situacijų pavyzdžiai:

- Esi namuose ir nori susitikti su draugais bibliotekoje. Kaip ten nusigausi?
- Tau reikia suremontuoti dviratį. Kur arčiausiai tavo namų yra dviračių taisykla?
- Kaimyniniame name prasidėjo gaisras. Tu pirmas tai pastebėjai ir turi paskambinti gaisrinei. Koks jos telefono numeris?

Tai, kiek laiko truks užsiėmimas, priklauso nuo daugelio veiksnių:

- Jei paruošiama nesudėtinga žaidimo lenta ir paprasti klausimai, užsiėmimas galėtų trukti apie valandą.
- Jei paruošiama sudėtingesnė lenta (vaikų apylinkes vaizduojantis modelis), užsiėmimas gali trukti dvi–tris sueigas; vaikai gali patys padėti pasidaryti šį modelį.
- Jei gauja ne tik gamina žaidimo lentą, žaidžia žaidimą, bet ir surengia žygį po apylinkes (prieš užsiėmimą, kad vaikai būtų

paskatinti, arba po jo, kad būtų užvirtintos žinios), užsiėmimas gali trukti tris–keturias sueigas.

:

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau, kur yra artimiausia gaisrinė, policijos nuovada, ligoninė ir kai kurios kitos įstaigos.
2. Namuose paprašytas iškart padedu.
3. Kiek galėdamas prisidedu prie kampanijų, skirtų socialiai remtiniams žmonėms remti.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, kokios yra pagrindinės paslaugų įstaigos ir kur jos yra arčiausiai.
2. Visada padedu namuose ir mokykloje.
3. Visada dalyvauju kampanijose, skirtose socialiai remtiniams žmonėms paremti.

MANO TEISIŲ NUOTRAUKA

Originali idėja: Denisse Canales, REME, Peru ir Héctor Carrer, ISO.

Suteikus įdomios informacijos apie Vaiko teisių deklaraciją, skiltys surengia pasivaikščiojimą po apylinkes ar pasirinktą miesto dalį ir fotografuoja situacijas ar dalykus, susijusius su šiomis teisėmis.

Pirmosios sueigos metu gauja dirba su Vaiko teisių deklaracija. Šalia deklaracijos teksto, kurį vaikai jau gali būti skaitę, vadovai pateikia informacijos, kada deklaracija buvo pasirašyta, kas ją parengė, kokios šalys pasižadėjo jos laikytis, ir pan. Tuomet pristato užsiėmimą, parenka bei paskiria vietas, kuriose vaikai lankysis, pristato suaugusiuosius, kurie lydės vaikus (geriausia, jei būtų po du kiekvienai grupei), ir suteikia kitos naudingos informacijos apie išvyką. Vadovai turėtų įspėti tėvus apie šią išvyką ir gauti reikiamus leidimus.

Tos pačios sueigos metu vadovai papasakoja ir apie fotografavimo techniką. Užvis geriausia būtų pasikviesti fotografą. Jei tai neįmanoma, vadovai turėtų paaiškinti vaikams šiuos dalykus:

- „Objektas“ yra žmogus, grupė, daiktas ar dar kažkas, kas yra fotografuojama.
- Svarbu pradžioje gerai apžiūrėti objektą, kad būtų išsiaiškinta, kaip jį fotografuoti.
- Pasirinktas fotografuoti objektas turi būti pakankamai apšviestas; fotografai turėtų būti atsisukę nugarą į saulę ir atkreipti dėmesį, ar nemeta šešėlio ant objekto.
- Fotografavimui visada geriausiai tinka ryto šviesa.
- „Fokusavimas“ yra objekto ryškumo nustatymas, žiūrint pro objektyvą.
- „Centruoti“ nuotrauką – tai įsitikinti, kad fotografuojamas objektas yra kompozicijos viduryje.

Pasirinktą dieną vadovų lydimos grupelės keliauja po parinktą vietovę ir fotografuoja situacijas, kurios, vaikų manymu, susijusios su vaiko teisėmis. Tai gali būti situacijos, ir kuriose šios teisės pažeidžiamos, ir kuriose saugomos. Nebūtina visiems vaikams turėti fotoaparatus. Kiekvienai grupei būtinas tik vienas fotoaparatas. Kiekvienas vaikas turi pabandyti fotografuoti.

Atspausdinus nuotraukas (tai reikėtų padaryti per artimiausią savaitę), vaikai turėtų užrašyti sakinį ar pavadinimą, atspindintį tai, ką jie norėjo parodyti fotografuodami. Davus nuotraukoms pavadinimus, galima sudaryti albumą. Vaikai gali paeiliui parsinešti albumą namo arba pristatyti mokykloje. Galima surengti parodą būkle ir į ją pakviesti tėvus, kitus artimuosius, draugus ir skautų vienetus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Dalyvauju žaidimuose ir užsiėmimuose, skirtuose vaiko teisėms.
2. Padedu kitiems vaikams ką nors organizuoti mokykloje ar gaujoje.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau vaiko teises ir galiu jas susieti su situacijomis, kurias žinau ar esu girdėjęs.
2. Dalyvauju užsiėmimuose, kurių metu išmokstu, kokia svarbi yra taika.

LIAUDIES ŽAIDIMAI

Originali idėja: Patricio Gómez G.,
REME, Čilė ir REME grupė, Brazilija.

Vienas iš būdų išreikšti mūsų kultūros vertybes yra tradiciniai žaidimai. Žaidimais parodome, kokį pasaulį matome ir kaip vertiname savo istoriją. Kiekvienas žaidimas atspindi istorinį laikotarpį, kuomet jis buvo sukurtas ir žaidžiamas. Šis užsiėmimas suteikia jaunesniesiems skautams galimybę išvysti žaidimus kaip būdą įvertinti savo šalies ar regiono kultūrą, daugiau apie ją sužinoti. Iš anksto suplanavus, tai gali būti puikus būdas valstybinei šventei švęsti.

Vadovai turėtų iš anksto rasti informacijos apie savo šalies ir kitų regionų tradicinius žaidimus. Jie gali susisiekti su kitais suaugusiaisiais (tėvais, seneliais, vyresniais broliais ir seserimis, kitais vadovais, kitų gaujų nariais ir pan.), kurie norėtų išmokyti liaudies žaidimų; turėtų gauti reikiamų medžiagų ir priemonių; padėti prarasti žaidimus užsiėmimo dieną.

Viską parengus, skirtingiems žaidimams paruošiamos atskiros vietos. Kiekvienas vaikas gali pasirinkti jam įdomiausią žaidimą. Už žaidimą atsakingi suaugusieji pasitinka žaidėjus, trumpai papasakoja jiems žaidimo istoriją, nusako, kaip žaisti, ir pakviečia prisijungti.

Užsiėmimą galima vykdyti būkle arba šalia esančiame parke, skvere. Jei užsiėmimas vykdomas viešojoje vietoje, vadovai turėtų pasirūpinti reikiamais leidimais. Galima pakviesti prisijungti kitus bendruomenės vaikus.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Gerbiu savo šalies simbolius.
2. Pagarbiai ir noriai dalyvauju savo šalies valstybinėse šventėse.
3. Žinau, kokios yra Amerikos žemyno ir Karibų šalys.

Vėlyvoji vaikystė

1. Žinau, kas būdinga vietai, kurioje gyvenu.
2. Mėgstu savo šalies kultūrą ir tai, kaip ji pasireiškia.
3. Dalyvauju gaujos užsiėmimuose, kurie išreiškia mano šalies kultūrą.
4. Žinau kai kurių kitų Amerikos žemyno ir Karibų šalių simbolius.
5. Dalyvauju užsiėmimuose, kurių metu išmokstu, kokia svarbi yra taika.

AUGALŲ MEDŽIOKLĖ

Originali idėja: José Manuel Sánchez,
Panama ir Duxtel Vinhas, REME, Brazilija.

Mokytis aplink augančių augalų pavadinimus gali būti smagu. Kiekviena grupelė sudaro maršrutą po savo apylinkes, kuriuo eidami, padedami žinovo, sužino randamų augalų pavadinimus ir savybes. Jei tuo pačiu maršrutu einama skirtingais metų laikais, tada galima išvysti, kaip keičiasi augalai. Šių žygių metu galima atlikti ir kitokių užduočių. Pavyzdžiui, iš medienos ar plėvele dengto kartono vaikai gali padaryti augalų pavadinimų lenteles ir jas išdėlioti atitinkamose maršruto vietose; galima rinkti lapus ir panaudoti juos lapų albumui, arba galima surengti „fotosafarį“ ir iškabinti nuotraukas būkle. Šis užsiėmimas paskatins vaikus dalyvauti ilgiau trunkančioje veikloje, pvz., daiginti augalus, sodinti ir prižiūrėti medžius, dalyvauti medžių atsodinimo akcijoje artimiausiam parke ar miesto aikštėje ir pan. Artimiausios gaujos išvykos metu galima suorganizuoti pusdienio žygį, kad vaikai pamatytų tuos pačius augalus jų natūralioje aplinkoje ir atrastų kitus savo krašto gamtos išteklius.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

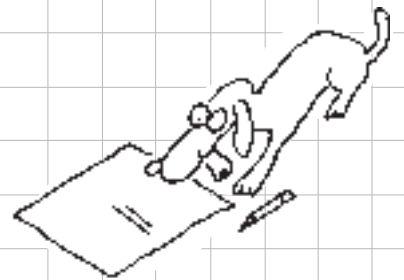
1. Žinau pagrindinius vietas, kurioje gyvenu, medžius, kitus augalus, gyvūnus, žuvis ir paukščius.
2. Rūpinuosi augalais namuose.
3. Bent vieną augalą išauginau iš sėklos ir pats juo rūpinuosi.

Vėlyvoji vaikystė

1. Pažįstu savo šalies augalus, kuriems gresia išnykimas.
2. Rūpinuosi medžiais ir augalais ten, kur gyvenu, dirbu ir žaidžiu.
3. Prižiūriu nedidelį darželį.

Čia užsirašau idėjas kitiems gaujos užsiėmimams

DVASINIS UGDYMAS
DVASINIS UGDYMAS

DIEVO IEŠKOJIMAS

Nuo tos akimirkos, kai žmonija pradėjo suvokti savo egzistavimą, žmonės ieško atsakymų apie savo atsiradimą, prigimtį ir paskirtį. Iš kur mes atsiradome? Kas esame? Kur link einame?

Šie klausimai įvairiai pasireiškia skirtingose kultūrose ir skirtingomis epochomis. Žmogus, besistengiantis darniai sugyventi su savo sąžine, užduoda kitokius klausimus nei tas, kuris negirdi savo vidinio balso. Skausmą kenčianti moteris užduos kitokius klausimus nei sveikoji. Tikinčiojo klausimai skirsis nuo skeptiko, profesoriaus – nuo darbininko, vaiko – nuo suaugusiojo. Bet galiausiai reikia įminti tą pačią mįslę. Visa, ką darome, tampa nepaliojama, maloni ir labai įdomi gyvenimo prasmės ieškojimu.

Kaip negalima asmenybės išskaidyti į paskiras fizines, intelektines, etines, emocines ir dvasines dedamąsias, taip negalime iš gyvenimo pašalinti dvasingumo traukos, žavėjimosi paslaptimi ar Dievo ieškojimo. Todėl darnus asmenybės vystymasis apima ir dvasinio lygmens ugdymą.

Šio amžiaus vaikai jau yra pergyvenę maginio mąstymo periodą, tačiau, nors pamažu ir atranda Dievą kaip saugantį tėvą ar gelbstintį draugą, jiems vis dar kyla daug klausimų. Būsimas vaikų santykis su Dievu iš esmės priklauso nuo tų atsakymų, kuriuos gauna šeimoje, mokykloje ir, žinoma, visoje kitoje aplinkoje.

Užsiėmimų metu vaikai išmoksta atrasti Dievą savyje, kituose žmonėse ir gamtoje. Jie nuolat skatinami daugiau sužinoti apie savo tikėjimą, raginami dalyvauti jų religinės bendruomenės veikloje.

Asmeninės ir bendros maldos skatina vaikus kalbėtis su Dievu, o sau keliami tikslai padeda nepamiršti tikėjimo vertybių kasdienėje veikloje.

Aplinkoje, kupinoje atvirumo ir pagarbos, berniukai ir mergaitės sužino apie kitas religijas ir išmoksta vertinti draugus kaip sau lygius, neskirstydami jų pagal tikėjimą.

LAIKAS SU DIEVU

Vystymosi sritis:
DVASINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Gaujos stovyklos metu vaikai kartu meldžiasi. Paskatinti keletu paprastų minčių, jie kalbasi su Dievu kaip su geru draugu. Vaikai klausia Jo, aukoja Jam, šlovina Jį ir dėkoja už dalykus, kurie atrodo svarbūs ir reikšmingi jų gyvenime.

VIETA

Stovykla.

TRUKMĖ

Apie 15 minučių kasdien keturių dienų išvykos metu.

DALYVIAI

Gaujos nariai, kartais individualiai, kartais grupelėmis, kartais visi kartu.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Suprasti, kad malda skirta aukoti, šlovinti Dievui, dėkoti Jam ir klausti Jo.
2. Padėti sudaryti sąlygas melstis gaujoje.
3. Įterpti malda į gaujos gyvenimą.
4. Skatinti pagarbą vietoms, kuriose žmogus gali pabūti tyloje ir pagalvoti.
5. Įterpti malda į kiekvieno vaiko asmeninį gyvenimą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Labai mėgstu gamtą ir buvimą joje.
2. Pastebiu kitų jaunesniųjų skautų geruosius darbelius ir vertinu juos.
3. Dalyvauju religinėse pamaldose, organizuojamose gaujoje.
4. Meldžiuosi kartu su gauja.
5. Žinau pagrindines gaujos maldas.

Vėlyvoji vaikystė

1. Išmoku vertinti gamtą kaip Dievo kūrinį.
2. Padedu religinių pamaldų gaujoje metu.
3. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
4. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.
5. Kartais pravedu malda, kurią kalbame su gauja.
6. Suprantu, kad mano tikyba turi atsispindėti mano santykiuose su draugais.

REIKMENYS

Reikmenys skelbimų lentai įrengti, skirtingų spalvų kortelės, ant kurių vaikai galėtų surašyti maldas, tekstai ar klausimai, kurie paskatintų vaikus susimąstyti, rašikliai, smeigtukai, klizai ar kitos medžiagos kortelėms prie lentos pritvirtinti.

Originali idėja: REME
Koordinacinis centras.
Maketas: Patricia Dupont.
Redakcija: Loreto González.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš stovyklą

Prieš stovyklą vadovai pasirūpina užsiėmimui būtinais reikmenimis: medžiagomis skelbimų lentai, kurioje bus kabinamos maldos, skirtingų spalvų kortelėms (po vieną spalvą kiekvienos dienos maldoms) visiems gaujos nariams ir trumpais susimastymui skirtais tekstais ar klausimais kiekvienai dienai.

Stovykloje

Pirmosios stovyklos dienos pavakare, įrengus skelbimų lentą vaikų maldoms, vadovai paskatina mažuosius dalyvauti užsiėmime. Vadovai paaiškina, kad maldos yra pokalbiai tarp draugų, ir kad kaip vaikai kalbasi su savo draugais, taip pat būtų gražu skirti šiek tiek laiko ir Dievui, pasikalbėti su Juo tiesiogiai apie įvairius dalykus.

Gauja kasdien pavakare susirenka prie lentos ir r amybėje bei tyloje apmąsto, kas tą dieną nutiko.

Apmastę kiekvienas ant išdalintų spalvotų kortelių užrašo trumpą savo maldą. Tuomet kortelės pakabinamos lentoje. Visi norintys gali pasidalyti maldomis su gauja jas garsiai perskaitydami.

Kiekvieną stovyklos dieną bus atliekama ta pati ceremonija, skatinant vaikus maldoje susikaupti vis ties kitais tikslais: aukojimu, šlovinimu, prašymu ir dėkojimu.

Pirmoji diena:

AUKOJIMAS Vaikai aukoja Dievui savo pasižadėjimą laikytis priesakų ir įžodžio bei pastangas gyventi laikantis jų, ypač ką tik prasidėjusios stovyklos metu.

Antroji diena:

ŠLOVINIMAS Šloviname Dievą sakydami Jam, kaip nuostabu žinoti, kad galime Juo pasikliauti. Stovyklos metu galime pažinti Dievo buvimą gamtoje ir šlovinti tai, ką jis sukūrė.

Trečioji diena:

PRAŠYMAS

Prašome Dievo padėti mums siekti užsibrėžtų tikslų. Prašome to, ko reikia mums ir mūsų mylimiems žmonėms. Prašome savo draugų, kitų gaujos narių ar bendraklasių vardu.

Fourth day:

DĖKOJIMAS

Visi daug gavome iš Dievo. Dėkojame už savo šeimą, draugus, mums nutikusius gerus dalykus, patirtį, padedančią mums augti. Taip pat dėkojame už viską, ką patyrėme stovykloje.

Maldos paliekamos kaboti ant lentos visos stovyklos metu, kad kiekvienas norintis galėtų jas paskaityti, apmąstyti vienas ar su grupele. Stovyklos programa turėtų būti sudaryta atsižvelgiant į tai ir sudarant galimybes vaikams išgyventi šį ramų laiką.

Paskutinį stovyklos vakarą, jaunesniesiems skautams susirinkus prie laužo, vadovai paragina vaikus perskaityti maldas, kurias jie pakabino lentoje. Norintys perskaito jas garsiai ir aptaria tai, ką patyrė stovykloje, arba palinki ko nors gaujai ateityje.

Užsiėmimo pabaigoje gaujos nariai gali sudalyvauti iškilmingoje ceremonijoje, kurioje sudegintų korteles lauže, taip aukodami Dievui viską, ką patyrė per stovyklą.

NIEKAD NEATSPEŠI, SU KUD ŠIANDIEN KALBĖJANSI!

Vystymosi sritis:
DVASINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA Atpažįstu žmones, gyvenančius pagal savo religijos mokymą.

Vadovų padedami gaujos nariai pasirenka dvi istorines ar šiuolaikines asmenybes, kurios garsėjo tuo, kad gyveno vadovaudamiesi savo tikėjimu. Pavieniui ar grupelėmis vaikai ieško informacijos apie įvairius šių asmenybių gyvenimo aspektus ir paruošia klausimus, kuriuos norėtų joms užduoti. Užsiėmimas baigiamas suvaidintu susitikimu su šiais žmonėmis, kuriuos vaidina iš anksto vaidinimui pasirenę du suaugusieji.

VIETA

Būklas arba, jei per mažas, kita vieta, kurioje pakaktų vietos dalyvauti visai gaujai ir dviem suaugusiems aktoriams.

TRUKMĖ

Trys sueigos.

DALYVIAI

Gauja.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Suvokti, kaip žmonės įvairiais būdais gali būti ištikimi savo tikėjimui.
2. Išgirsti žmonių tikėjimo liudijimų.
3. Pasimokyti iš kitų žmonių liudijimų.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau kai kurių žmonių, kurie buvo ištikimi savo tikėjimui, istorija.
2. Žinau, kad yra labai gerų žmonių, kurie esti kito tikėjimo nei aš.

Vėlyvoji vaikystė

Atpažįstu žmones, gyvenančius pagal savo religijos mokymą.

Originali idėja: REME
Koordinacinis centras.

Parengė: Patricia Cardemil,
Alberto Del Brutto, Jorge Gray
ir Luis Felipe Fantini.

Maketas: Carlos Sandoval.

Redakcija: Gerardo González ir
Loreto González.

REIKMENYS

Rašiklis ir sąsiuvinis kiekvienam vaikui, užkandžiai nedideliame susibūrimui ir kambarys persirengimui.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Pirmoji sueiga

Vadovas surengia diskusiją, kurios metu gauja pasirenka dvi asmenybes, garsėjusias tuo, kad gyvenime vadovavosi savo tikėjimu, ir su kuriomis vaikai norėtų pasikalbėti, jei turėtų progos.

Pradžioje vadovai gali pasiūlyti keletą tokių asmenų., pvz., Motina Teresė iš Kalkutos, Martinas Liuteris Kingas, Pranciškus Asyžietis, Desmondas Tutu, arkivyskupas Oskaras Arnulfo Romero, Mahatma Gandis, Šv. Rožė Limietė, Dalai Lama Tenzin Gyatso, Tėvas Alberto Hurtado, Apaštalas Paulius ar Liuteris.

Pasirinkus asmenybes, vaikai paprašomi kitai sueigai parengti jų biografijas. Jie gali dirbti individualiai arba grupelėmis. Didžiausią dėmesį reikėtų skirti gyvenimo įvykiams, liudijantiems jų tikėjimą.

Per savaitę

Vadovas pasirenka du suaugusiuosius, panašius į pasirinktas asmenybes ir galinčius būti pavyzdžiu kitiems. Vadovas turėtų pasirinkti besižavinčius pasirinktomis asmenybėmis, norinčius sužinoti daugiau apie jų gyvenimą bei svarbą ir galinčius suvaidinti – persirengti ir apsimesti jais pokalbio su vaikais metu.

Vadovas su pasirinktais suaugusiais turėtų aptarti, kada jie visi galėtų pasiruošti užsiėmimui.

Antroji sueiga

Keleto vaikų paprašoma pristatyti pasirinktų asmenybių biografijas. Jas galima papildyti kitų gaujos narių surinkta informacija. Jei vaikams kartais nebūtų pavykę rasti informacijos apie kai kuriuos svarbius autoritetų gyvenimo įvykius, vadovai taip pat turėtų pasidomėti šiais žmonėmis ir prireikus papildyti informaciją.

Sueigai pagyvinti vaikams galima pasiūlyti suvaidinti trumpus vaidinimus apie ypatingus žmonių, kurių biografijos buvo pristatytos, gyvenimo momentus. Vaikai gali atlikti įvairius vaidmenis.

Tuomet vadovas išsitaria, kad jam pavyko susisiekti su pasirinktais asmenimis ir kad sutartą dieną jie susitiks su gauja. Suvokusi šią netikėtą naujieną ir būsimus įvykius, gauja gali pagalvoti klausimų, kuriuos norėtų užduoti svečiams. Ruošdami klausimus, jie sutelkia dėmesį į tokius dalykus: įvairius asmenybių gyvenimo aspektus, jų nuomonę apie laikus, kuriais gyveno ar gyvena, jų požiūrį į šiandieninį pasaulį, santykį su Dievu, vaikų dvejonės dėl tikėjimo ir pan.

Galiausiai vadovas paaiškina, kad gauja negali sutikti tokių įspūdingų svečių tuščiomis ir kad reikėtų paruošti šokių tokių vaišių (gaiviųjų gėrimų, sulčių, sausainių, pyrago ar pan.). Paskiriami už tai atsakingi žmonės, taip pat tie, kurie sutiks svečius ir juos pristatys.

Vadovai turėtų atidžiai stebėti vaikų reakciją, kad galėtų iš anksto atlikti reikiamus pakeitimus.

Trečioji sueiga: renginio diena

Valandą prieš svečiams atvykstant gauja turėtų paruošti būklą ar kitą sueigos vietą. Laikmetį ar svečių gyvenseną atitinkančios dekoracijos padės sukurti jaukią atmosferą.

Svečiams atvykus, paskirti vaikai pristato juos gaujai. Vaidinantys, įsijautę į personažą, tačiau nepersistengdami, padėkoja vaikams už kvietimą ir paaiškina, kodėl sutiko jį priimti. Tada suaugusieji ir vaikai pradeda pokalbį – vaikai užduoda klausimus. Jei dėmesys ima blėsti, vadovas veiksmais ar keliais žodžiais pagyvina atmosferą.

Svečiai taip pat gali užduoti klausimų, kad padėtų vaikams suvokti vertybes, kurioms jie „atstovauja“.

Prieš baigiantis pokalbiui galima patiekti užkandžius ar įvykdyti kitą suplanuotą veiklą, kad pokalbis tęstųsi laisvoje atmosferoje.

Tai tinkama akimirka svečiams pasirašyti gaujos „ypatingų svečių knygoje“ ar nusifotografuoti su visais.

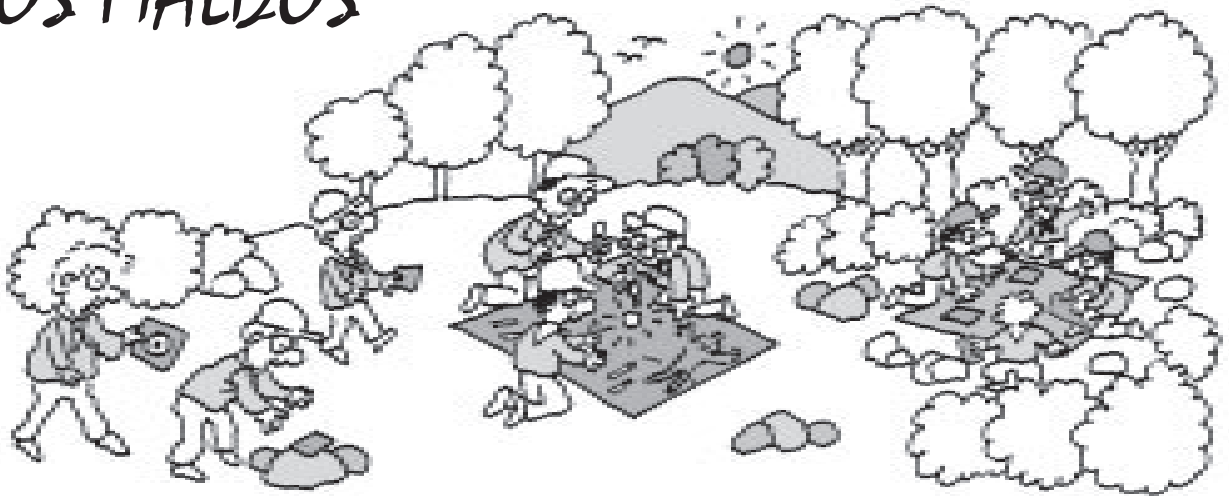
Baigiantis užsiėmimui, vadovai pristato tikrąsias svečių asmenybes. Suaugusieji tuomet papasakoja, ką jie iš tikrųjų veikia, ką jiems reiškia pasirinktos asmenybės, kodėl sutiko jas vaidinti ir kokį vaidmenį jų gyvenime atlieka tikėjimas. Tai bus daug intymesnis pokalbis, pačių suaugusiųjų liudijimai tiek pat svarbūs, kaip ir jų vaidintų asmenybių.

Užsiėmimo pabaigoje vaikai padėkoja svečiams už apsilankymą. Atsisveikinimui tiktų graži daina.

Prieš svečiams išvykstant, visi gali pasidalyti savo įspūdžiais apie užsiėmimą. Išsakytos nuomonės ir vadovų pastabos padės įvertinti vaikų entuziazmą renkantis asmenybes, jų norą prisiminti atsakomybę, susidomėjimą tema, gebėjimą derinti darbą su žaidimu, išvadas, kurias pasidarė išgirdę liudijimus, ir įtaką, kaip šie liudijimai paveikė jų asmeninį gyvenimą.

SLAPTOS MALDOS

Vystymosi sritis:
DVASINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Gamtoje vaikai randa trumpas žinutes ar piešinius, kurie padeda suprasti žinutę, kviečiančią perskaityti vadovo parinktą Šventojo Rašto ištrauką, ją apmąstyti ir išsakyti savo mintis.

PLACE

In camp.

DURATION

Two to three hours.

PARTICIPANTS

The Pack,
working in sixes.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Susipažinti su Šventuoju Raštu.
2. Apmąstyti žinią, užrašytą Šventajame Rašte, ir ją asmeniškai suprasti.
3. Įvairiai išreikšti, ką reiškia tikėti.
4. Ugdyti bendravimo įgūdžius.
5. Išmokti dirbti komandoje.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Man įdomu daugiau sužinoti apie Dievą ir mano religiją.
2. Dalyvauju religinėse pamaldose, organizuojamosse gaujoje.
3. Meldžiuosi kartu su gauja.
4. Žinau pagrindines gaujos maldas.
5. Suprantu, kad mano tikyba turi atsispindėti mano santykiuose su šeima.

Vėlyvoji vaikystė

1. Paklausu kitų, kai noriu sužinoti daugiau apie savo religiją.
2. Padedu religiniu pamaldų gaujoje metu.
3. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
4. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.
5. Kartais pravedu maldą, kurią kalbame su gauja.
6. Suprantu, kad mano tikyba turi atsispindėti mano santykiuose su draugais.

Originali idėja: San Pablo de la Cruz skautų grupė, Čilė.
Maketas: Carolina Carrasco.
Redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Šventojo Rašto ištraukų rinkinys, popierius, vokai, spalvoti pieštukai, žurnalai, žirklys, klijai, užuominos, lenta ir kitos medžiagos vaikų piešiniams.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Prieš užsiėmimą

Bent dvi savaites prieš stovyklą vadovai turėtu atlikti šiuos pasiruošimo darbus:

- Pasirinkti tiek trumpų ištraukų, kiek gaujoje yra grupelių. Jei jaunesnieji skautai gaujoje priklauso skirtingoms religijoms, vadovai turėtu parinkti ištraukų iš visų jų šventųjų knygų.
- Suskirstyti kiekvieną tekstą į keturias ar penkias pastraipas, surašyti jas ant kortelių ir sudėti korteles į vokus. Pastraipos turėtu būti sunumeruotos (nuo 1 iki 4 ar 5), kad vaikams būtų lengviau jas sudėti eilės tvarka. Vokus taip pat reikėtu pažymėti, kad būtų aišku, kurio teksto ištrauka juose įdėta.
- Pasirūpinti reikiamomis medžiagomis stovyklinei skelbimų lentai suręsti.
- Pasirūpinti reikiamomis priemonėmis grupelių užduotims.

Stovykloje, prieš užsiėmimą

Well in advance of the activity, the Leaders should do the following:

Gerokai prieš užsiėmimą vadovai turėtu atlikti šiuos darbus:

- Parinkti maršrutą, kuriuo eis kiekviena grupelė. Jos turėtu eiti skirtingais takais ir prieiti skirtingas „susimastymo vietas“. Jei tai neįmanoma, galima pasirinkti skirtingus kelius į tą pačią susimastymo vietą. Bendra susimastymo vieta turėtu būti pakankamai didelė, kad joje tilptų visos grupelės.
- Paruošti užuominas. Pirmasis vokas kiekvienai grupei bus duotas kelio pradžioje, o paskutinis – pabaigoje. Vadovai planuodami maršrutą turėtu sugalvoti, kaip ir kur perduoti grupelėms kitus vokus.
- Išdėlioti užuominas.
- Paruošti susimastymo vietas ir palikti ten reikiamų priemonių vaikų piešiniam.
- Paruošti skelbimų lentą ir pastatyti ją toje vietoje, kur vaikai eksponuos piešinius ir baigs užsiėmimą. Jei gauja susirinks toje pačioje susimastymo vietoje, skelbimų lentą galima įrengti joje.

Užsiėmimo diena

Viską paruošę vadovai sušaukia gaują, padėrina vaikus ir duoda pirmą voką, kuriame nurodyta maršruto pradžia. Tada grupelės išeina.

Užsiėmimo metu vadovai turėtu stebėti, ką grupelės veikia. Netrikdydami vaikų darbo, jie turėtu būti pasirengę padėti. Priklausomai nuo vietovės dydžio ir parinktų kelių, gali praversti priskirti po vadovą kiekvienai grupei.

Pasiekusios kelio galą, grupelės randa paskutinį voką su Šventojo Rašto ištrauka. Sudėję pastraipas eilės tvarka, padėdami atsakingo vadovo (kuris laukia susimastymo vietoje), vaikai perskaito ištrauką, apmąsto jos perteiktą žinią ir nupiešia piešinį, atspindintį jų požiūrį bei mintis.

Vėliau gauja susirenka prie lentos, kiekviena grupelė sukabina savo piešinius ir pakomentuoja juos. Užsiėmimą galima baigti vadovo pastabomis ar jo vedama malda, kurioje aktyviai dalyvauja visi gaujos nariai.

Po to jaunesnieji skautai aptaria nuveiktą darbą, pasidalija įspūdžiais ir pasiūlymais naujiems užsiėmimo variantams. Šis pokalbis ir vadovų pastabos padės įvertinti užsiėmimą ir jo poveikį vaikams.

IŠMINČIAUS APSILANKYMAS...

Vystymosi sritis:
DVASINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Suintriguoti keistos žinutės ir paskatinti išminčiaus iš praeities apsilankymo, gaujos jaunesnieji skautai tyrinėja pasaulio religijas.

VIETA
Būklas.

TRUKMĖ
Apie dvi valandas būkle ir šiek tiek laiko ateinančią savaitę tyrinėjimams atlikti.

DALYVIAI
Gauja, dirbanti mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Sužinoti apie pagrindines šių laikų pasaulio religijas.
2. Skatinti pagarbą skirtingoms religijoms.
3. Ugdyti tyrinėjimo įgūdžius.
4. Rasti kūrybiškų būdų informacijai pateikti.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Man įdomu sužinoti daugiau apie Dievą ir mano religiją.
2. Žinau, kad yra labai gerų žmonių, kurie esti kito tikėjimo nei aš.

Vėlyvoji vaikystė

1. Paklausiu kitų, kai noriu sužinoti daugiau apie savo religiją.
2. Visi mano draugai svarbūs, nesvarbu, jei kito tikėjimo nei aš.
3. Žinau, kad yra kitų religijų, kurios skiriasi nuo manosios.

Originali idėja: REME, Čilė, ir Germán Rocha, REME, Bolivija.
Maketas ir redakcija: Loreto González.

REIKMENYS

Vyniojamojo popieriaus lapai, spalvoti rašikliai, klijai, žirkklės, spalvotas popierius, žurnalai. Techninis priedas „Keliai į Dievą“ šiam užsiėmimui suteikia papildomos informacijos.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Sueiga prieš užsiėmimą

Vaikams paskatinti bei tinkamai atmosferai sukurti vadovai papasakoja, kad gavo paslaptinę žinutę nuo „išminčiaus“, kurioje jis praneša apie savo apsilankymą. Vadovai dar labiau nustebins vaikus, jei užrašys žinutę ant akmens, paruoš pergamentą su keistais rašmenimis ar dar kaip nors įdomiai pristatys laišką. Išminčius gali būti vienas iš senųjų Amerikos tautų atstovų arba iš kitos šalies.

Laiške išminčius praneša, kad aplankys gaują kitos sueigos metu ir kad vaikai turi padėti jam įgyvendinti svarbią misiją: ištirti, ar jo religija bėgant amžiams išliko ir ar ji yra tarp pagrindinių pasaulio religijų.

Kad padėtų išminčiui, vaikai susiskirsto grupelėmis ir ateinančią savaitę renka informaciją apie religijas, kurios šiuo metu turi daugiausiai pasekėjų: judaizmą, krikščionybę, protestantizmą, anglikonų bažnyčią, induizmą ir pan. Informacija bus daug išsamesnė, jei kiekvienai grupei bus paskirta viena kuri religija ir nurodytos tam tikros gairės: šalys, kuriose ši religija išpažįstama, apytikslis tikinčiųjų skaičius, pagrindiniai principai, istorinės asmenybės, išpažinusios šią religiją, ir pan. Techniniame priede „Keliai į Dievą“ pateikiama informacijos, kuri gali padėti vadovams pasiruošti šiam užsiėmimui.

Vadovams reikės:

- prižiūrėti grupelių darbą,
- paruošti užsiėmimui reikalingą medžiagą,
- surasti kitą suaugusįjį, apsiimsiantį būti „išminčiumi“.

Vadovai turėtų padirbėti su šiuo žmogumi ir rasti reikiamą kostiumą bei surinkti informaciją, kad atliekamas vaidmuo būtų įtikinamas.

Užsiėmimo diena

Atėjus užsiėmimo laikui – vaikams mažiausiai to tikintis – būkle pasirodo „išminčius“ .

Prisistatęs vaikams ir vadovams, „išminčius“ papasakoja, kokia bėda privertė atkeliauti į šiuos laikus: jo kaimo šventikas paskelbė, kad XXI amžiuje jų religija nebebus viena pagrindinių. „Išminčiaus“ uždutis – išsiaiškinti, ar ši pranašystė teisinga, ir kol to nepadarys, jis negalės grįžti.

Vaikai ir vadovai parodo „išminčiui“, kad žinią suprato, ir, kaip pridera skautams, yra pasirengę padėti.

Tuomet vaikai pasiskirsto tomis pačiomis grupelėmis kaip ir prieš savaitę. Jie peržiūri per savaitę surinktą informaciją, aptaria įdomiausius ar svarbiausius dalykus, kuriuos išsiaiškino apie paskirtą religiją, ir jiems patogiausia grafine technika (koliažu, piešiniu ar pan.) pristato surinktą informaciją kitiems gaujos nariams. Kol grupelės dirba, „išminčius“ gali prieiti prie kiekvienos iš jų ir paaiškinti, kokios informacijos jam reikia. Vadovai taip pat turėtų būti šalia, atsakyti į iškilusius klausimus ir padėti nukreipti veiklą tinkama linkme.

Grupelėms pasiruošus, gauja susirenka draugėn ir visi pristato savo projektus. „Išminčius“, kuris yra šių pristatymų garbės svečias, gali užduoti klausimų, kad išsklaidytų vaikų abejones ir paaiškintų, kodėl atvyko į šiuos laikus. Vaikai gali pagaminti dovanėlę, susijusią su projektu, kurią „išminčius“ galės nusinešti į savo kaimą.

Prieš išvykdamas „išminčius“ padėkoja vaikams už pagalbą. Šią dalį galima panaudoti užsiėmimui įvertinti, kai dalyviai paragunami aptarti nuveiktą darbą.

Po kelių savaitžių gauja galėtų gauti (keistu, paslaptingu būdu) siuntinį, kuriame būtų vaikų koliažai, piešiniai ir žinutė nuo „išminčiaus“ kaimo gyventojų, dėkojančių už visą vaikų suteiktą pagalbą.

TECHNINIS PRIEDAS

„Žmogaus prigimtis lemia tai, kad jam nuolat kyla klausimų dėl mūsų egzistavimo, jis nuolat ieško paaiškinimo mūsų atsiradimui, prigimčiai ir likimui.

Atsakydami į šią gilią paslaptį, skatiname jaunuolius žvelgti toliau nei materialus pasaulis, vadovautis dvasiniais principais ir nuolat ieškoti Dievo, Jo buvimo kasdienybėje, Kūrinijoje, mūsų istorijoje ir mus supančiuose žmonėse.

Skatiname priimti jų tikėjimo žinią į širdį ir gyventi ją kartu su jų dvasine bendruomene, dalytis šeimoje, kurią vienija viena religija, ir tvirtai laikytis įsitikinimų, raiškos būdų ir papročių.

Pabrėžiame, kad labai svarbu tikėjimą padaryti mūsų kasdienio gyvenimo ir elgesio dalimi, kad jis atsispindėtų visame, ką darome.

Nors ir skatiname jaunuolius rasti džiaugsmą jų tikėjime, taip pat raginame juos gerbti ir vertinti tuos, kurie ieško, randa ar gyvena kitokiu atsaku į Dievą. Prašome pasitikti kitas religijas ir jų tikinčiuosius dėmesingai, supratingai ir pasiruošus dialogui.

Šiais principais besivadovaujantis asmuo sugeba vertinti ir dalytis savo gyvenimo dvasiniu lygmeniu, patirti pilnatvę ir išvengti sektų užvaldymo ar fanatizmo.“

Interamerikos skautų organizacijos švietimo projektas

Tikėjimas judina kalnus

Dievas skirtingose religijose vadinamas skirtingais vardais. Tikintieji žvelgia į Jį ieškodami atsakymų į visas gyvenimo paslaptis. Mes tikime Juo ir sekdami Jį dažnai einame skirtingais keliais, tačiau visi veda pas Jį.

Judaizmas

Žydų bendruomenę sudaro apie 25 milijonai narių, kuriuos jungia religija, kalba, istorija ir tradicijos. Judaizmo istorija prasidėjo antrame tūkstantmetyje prieš Kristų Mesopotamijoje (dabartinio Irako teritorijoje), kuomet Chaldėjos miesto griūtis sukėlė masinę gyventojų migraciją. Vienai iš daugelio šeimų, patraukusių į šiaurę, buvo lemta atrasti, kad yra tik vienas tikrasis Dievas.

Istorija, pasiekusi mūsų laikus, pasakoja, kad šiai šeimai vadovavo Abraomas ir Sara. Vėliau jie nukeliavo į Kanaano kraštą, kuriame iš labai artimo, tiesioginio ryšio su Dievu radosi monoteizmas.

Žydų istorija yra ilga ir kupina didžiųjų įvykių, kuriuos sunku trumpai nupasakoti. Apibendrinant galima būtų teigti, kad tradicinis praktikuojančio žydo gyvenimas turėtų būti paskirtas šventumo paieškai ir siekiui įvykdyti savo religines pareigas.

Žydų kalendoriuje yra daug švenčių ir minėjimų. Viena pagrindinių – šabas, kurio metu žydai susilaiko nuo bet kokių kūrybinių ar įprastinių darbų. Kiekviena šventa diena turi savo temą. Kitos žinomos žydų šventės yra Rosh Hashanah ir Yom Kippur.

Antrojo pasaulinio karo metu kas trečias žydas buvo nužudytas nacių. Taip mirė daugiau nei 6 milijonai žydų. Po karo buvo įkurta Izraelio žydų valstybė, tikintis, kad tai bus vieta, kurioje žydų tauta atgims iš holokausto pelenų.

Krikščionybė

Krikščionybės pavadinimas kildinamas iš žodžio Christos, reiškiančio „pateptasis“ arba „išrinktasis“. Ji kilo iš judaizmo, tačiau papildė tikėjimu, kad Jėzus iš Nazareto buvo atsiųstas Dievo atpirkti žmonių nuodėmėms ir išgelbėti nuo mirties, sukuriant Dievo karalystę, kuri ateis pasaulio pabaigoje.

Jėzus keliavo po Palestina pamokslaudamas, kai šį kraštą buvo užėmę romėnai. Po trijų pamokslavimo, mokymo ir stebuklų vykdymo metų Jėzus buvo suimtas ir nuteistas myriop nukryžiuojant. Trečią dieną po mirties kapas buvo rastas tuščias, prisikėlęs Jėzus praleido dar 40 dienų žemėje, prieš pakildamas pas Dievą Tėvą, kurio dešinėje dabar sėdi. Per žydų šventę Sekmines, kuri švenčiama 50 dienų po žydų Velykų, Šventoji Dvasia aplankė ištikimiausius Jėzaus pasekėjus (jo apaštalus). Ji suteikė jiems stiprybės ir paskatino tęsti Jėzaus pradėtą darbą: skelbti ateinančią Dievo Karalystę, gydyti sergančiuosius, krikštyti tikinčiuosius, burti bendruomenes ir gyventi pagal Jo mokymą.

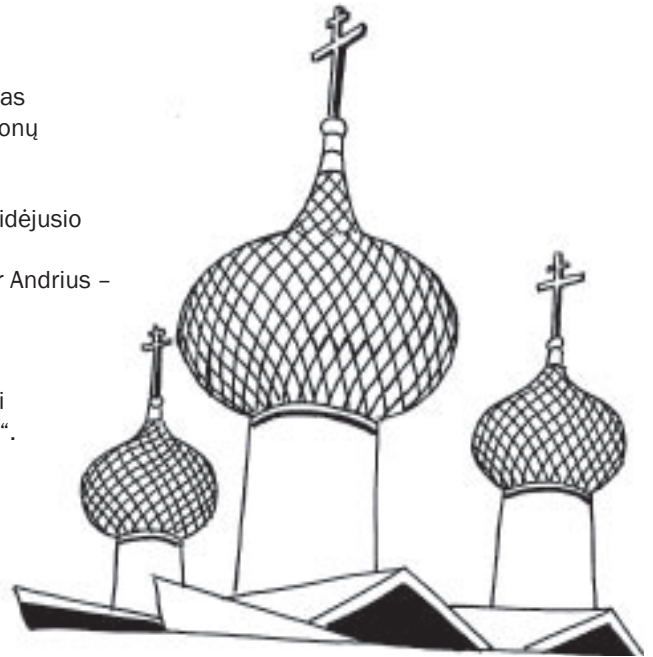
Krikščionybės pradžioje buvo tik viena bažnyčia, arba Jėzaus Kristaus pasekėjų „šventasis susirinkimas“, kuriam priklausė visi pripažinusieji ir sekusieji Jo mokymu.

Ortodoksų bažnyčia

Kartu su Romos katalikų bažnyčia ir reformatais, ortodoksų – „tikrosios doktrinos“ – bažnyčia yra viena iš trijų pagrindinių šakų, į kurias išsivystė krikščionybė. Ortodoksų bažnyčia šiuo metu turi apie 170 milijonų tikinčiųjų.

Ortodoksų ir katalikų bažnyčias sieja bendra istorija iki laikotarpio, prasidėjusio vadinamąja „Konstantino taika“ 313 m. p. Kr. ir besitęsusio po Romos imperijos padalijimo (395 m. p. Kr.). Pagal krikščionių tradiciją, Petras ir Andrius – broliai, Jėzaus Nazariečio mokiniai, – vadovavo dviem krikščionių bendruomenėms Romoje ir Bizantijoje.

Krikščionims ortodoksams bažnyčia yra daug daugiau nei institucija. Tai „naujas gyvenimas su Kristumi ir Kristuje, vedamas Šventosios Dvasios“. Bažnyčia išlaikė hierarchinę struktūrą, kurią nustatė pats Jėzus, kai paskyrė 12 apaštalų, kurių kiekvienas vadovavo vietai bažnyčiai („susirinkimui“). Apaštalų įpėdiniai vadinami „vyskupais“. Jie išventinami kitų vyskupų ir yra priimami tikinčiųjų.

Ortodoksų tikėjimo išpažinėjai garbina šventuosius, laikosi septynių sakramentų ir pripažįsta pirmųjų septynių Ekumeninių tarybų vadovybę. Ortodoksų bažnyčios, dar vadinamos „Rytų bažnyčiomis“, praktikuoja liturginę, kontempliatyviąją ir asketiškąją krikščionybę. Ši bažnyčia žinoma dėl savo nepakartojamų religinio meno kūrinų, sukurtų tikinčiųjų. Juose vaizduojami Švenčiausioji Trejybė (Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia), Palaimintoji Mergelė Marija ir šventieji, galintys būti pavyzdžiu, kaip gyventi pagal Jėzaus mokymą.

Katalikybė

Kai po padalijimo reikėjo atskirti dvi bažnyčias, Romoje įsikūrusi bažnyčia pradėjo vadintis katalikiškąja (pasauline) bažnyčia, Nors jos regimas ganytojas buvo popiečius (Romos vyskupas, Apaštalo Petro įpėdinis ir Vakarų bažnyčios patriarchas), tačiau nematomas ganytojas buvo pats Jėzus Kristus. Šiuo metu yra apie milijardas katalikų. Romėnų kalendoriuje daugelis šventųjų turi jiems paskirtą dieną, tačiau svarbiausios minimos dienos, susijusios su Jėzaus, Jono Krikštytojo (išpranašavusio Jo atėjimą) ir Mergelės Marijos, Jėzaus Kristaus motinos, gyvenimo įvykiais.

Pasišventimas Marijai, Jėzaus motinai, taigi ir Dievo Sūnaus motinai bei visų krikščionių motinai, yra svarbi katalikų tradicijos dalis. Jėzus, Dievo Sūnus žemėje, yra vienu metu ir žmogus, ir šventasis. Marija buvo pradėta ir gimė be prigimtinės nuodėmės (iš Nekalto Prasidėjimo), tad po mirties jos kūnas ir siela pakilo į Dangų (Mergelės Marijos Dangun Žengimas).

Katalikų bažnyčia, kaip ir ortodoksai, pripažįsta septynis sakramentus, kurie suteikia Dievo malonę.

Protestantizmas

Protestantizmo pavadinimas kilo nuo žodžio „protestuoti“, tačiau protestantų istorija susijusi ne tik su paprastu protestu. Krikščionys, vedami vokiečio Martyno Liuterio (1483–1546), šveicaro-prancūzo Jono Kalvino (1509–1564) ir kitų protestantų vadovų, siekė reformuoti Vakarų bažnyčią.

Reformacijos metu katalikų bažnyčia kentėjo dėl daugelio blogybių, kurias vėliau Bažnyčia pati atvirai pripažino. Administracinis ir finansinis piktnaudžiavimas, tamsumas ir prietarai, asmeniniai interesai ir valdžios godulys kartu su kitomis rimtomis problemomis lėmė, kad daug nepatenkintų krikščionių ėmėsi Reformacijos, kuri galiausiai sukėlė Bažnyčios skilimą.

Liuteris skelbė atpirkimo doktriną, pagal kurią niekas negalėjo nusipirkti išganymo, nes jis Dievo suteikiamas nemokamai. Išganymui reikia tik tikėjimo ir Dievo palaimos, kurią Jis parodė per Kristaus mirtį už mus.

Kalvinizmas laikosi panašių protestantizmo ir tikėjimo idėjų kaip ir liuteronai: atpirkimo vien tik tikėjimu doktrinos ir tikėjimo, kad Krikščionių Biblija yra vienintelis tikėjimo pagrindas ir jos vienos pakanka.

Pasekėjai laikosi dviejų sakramentų – krikšto ir Komunijos – ir tiki visuotine kunigyste.

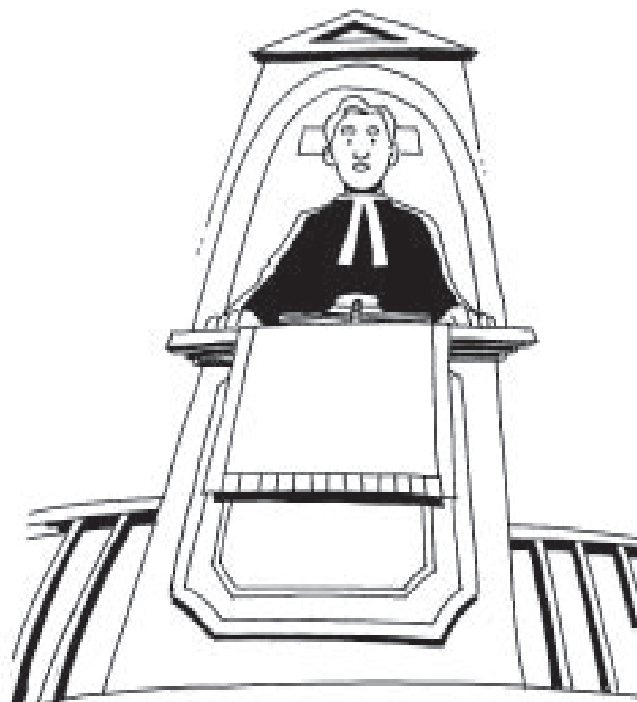

Anglikonų bažnyčia

Liuterio ir Kalvino mokymas turėjo reikšmės ir XVI amžiuje kuriant Anglijos Bažnyčią, arba anglikonų, kaip atskirą nuo Romos katalikų religiją. Anglikonų apeigos išdėstytos „Bendrosios maldos knygoje“, kurią pristatė Anglijos karalienė Elžbieta I (1558–1603). Svarbiausios doktrinos apima aukščiausią Biblijos viršenybę ir kalvinistinį mokymą apie lemtį.

Anglikonai išlaikė vyskupų, presbiterių (arba kunigų) ir diakonų dvasininkiją. Biblija vadinama Šventuoju Raštu. Anglikonų bažnyčia leidžia moterims būti kunigėmis, o vyskupams ir presbiteriams tuoktis. Ji nepripažįsta Romos katalikų popiežiaus valdžios, bet turi episkopalinį valdymo būdą; dvasininkija laikoma Žodžio ir Sakramento pastoriais.

Anglikonai laikosi dviejų sakramentų – krikšto ir Komunijos.

Induizmas

Induizmas kilo Indijoje, 1550–1200 m. pr. Kr. Kitaip nei kitos religijos, jis neturi vieno įkūrėjo, hierarchijos ar bendruomenės struktūros. Jis taip pat neturi doktrinų rinkinio, kurio turi laikytis tikintieji. Vietoje Šventojo Rašto induizmas turi religinių tekstų, parašytų įvairiais laikotarpiais ir įvairiose vietose, rinkinį. Jis remiasi tam tikru gyvenimo būdu, įkvėptu religinių tradicijų ir mokytojų, vadinamų „guru“, mokymų.

Kiekvieno induisto svajonė yra baigti gyvenimą ant Gango upės kranto, Varanasi mieste, kuris induistams yra šventas. Induistai garbina dievybių ir dievų panteoną. Dievų egzistavimas ir galia kyla iš vaidmenų, kuriuos jiems suteikia tikintieji. Šių aukštesniųjų būtybių atvaizdai saugomi induistų namuose – kiekvienai namai turi savo dievybę.

Svarbiausias tikėjimų komponentas yra Timurti, arba „trejybė“, kuri reiškia tris vieno dievo formas: Brahma (kūrėjas, nemirtingumo simbolis), Šyva (gėrio ir blogio šaltinis) ir Višnu (geras ir gailestingas visatos saugotojas).

Vienas iš pagrindinių induizmo principų yra reinkarnacija. Kiekvienas induistas manosi gimstąs ir mirštąs šimtus kartų gimimo–mirties–atgimimo cikle. Kita svarbi sąvoka yra karma. Karma vadinami sielos veiksmai kūne, kuriame tuo metu ji gyvena.

Budizmas

Budizmas yra reikšminga gyvenimo dalis daugiau nei 350 milijonų žmonių visame pasaulyje. Jo pavadinimas kilo nuo Budos („atbudęs“) Sidharta Gautama (560–480 m. pr. Kr.), Kapilavastu miesto (vakarų Indijoje) valdytojo sūnaus.

Turtingas, išsimokslinęs ir protingas princas savo 29-ąjį gimtadienį sutiko apsuptas malonumų ir linksmybių. Kartą, jodamas per karališkus sodus, jis pamatė pavargusį seną žmogų ir pradėjo galvoti apie ligas, senatvę ir mirtį. Jis nusprendė palikti malonumus bei šlovę ir atsidėti asketiškam gyvenimui. Tačiau tai nereiškė, kad jis ketina pasitraukti iš pasaulio. Vieną naktį, sėdėdamas po Bo medžiu (šventu įkvėpimo medžiu), jis aptiko Tiesą. Apie šį tobulą nušvitimą, kuris jį pakeitė į Buda, jis mokė ir pamokslavo ateinančius 45 metus.

Budizmas susideda iš doktrinų rinkinio, kurį suformulavo ir įvedė Gautama. Mąstydamas, kad gyvenimas yra kančia, o kančia kyla iš aistros, Gautama priėjo išvadą, kad reinkarnacija yra vienintelis kelias į išsigelbėjimą nuo kančios. Budizmas neturi dogmų, tačiau turi keletą svarbių mokymų. Čia pateikiami keli iš jų:

- (a) Nestabilumas: visi daiktai nuolat keičiasi, todėl nereikia prisirišti prie daiktų, kurie nuolat kinta.
- (b) Visuotinis liūdesys: visi žmonės kenčia.
- (c) Karma: viskas egzistuoja dėl tam tikros priežasties.
- (d) Savęs neigimas: nėra nieko iš tiesų nepriklausomo ir nekintamo.
- (e) Gyvenimo vienovė: kadangi visos būtybės yra tos pačios prigimties kaip Buda, kiekviena jų potencialiai yra Buda, todėl reikėtų skleisti lygybę ir žmonių brolybę.

Islamas

Islamas prasidėjo šeštame mūsų eros Arabijoje. Tuo metu krašte vyravo politeistinė religija. Beduinai keliavo deginančiu dykumų smėliu karavanais, garbino šventus akmenis, medžius, krioklius ir amuletus, kuriuos laikė savo palapinėse.

570 m. gimė žmogus, vardu Mahometas. Jis, kaip ir jo tėvas, buvo karavano varovas. Šešerių metų jis tapo našlaičiu. Keliaudamas po Siriją, Jemeną, Omaną ir Abisiniją (dabartinę Etiopiją), Mahometas pelnė garbingo ir teisingo žmogaus reputaciją. 25 metų amžiaus jis vedė Khadiją, turtingą 40-metę našlę, kuri buvo apsikri verslininkė. Mahometas galėjo ramiai gyventi, tačiau kasdien matoma korupcija ir smurtas skatino jo norą viską pakeisti.

Mahometas nesilaikė politeistinės religijos, kaip kiti, ir nenorėjo taikstytis su mokesčiais, kuriuos įvedė kai kurie valdovai žmonėms, lankantiems šventyklą, kurioje buvo saugomas juodasis akmuo. Jam reikėjo viską apgalvoti tyloje, todėl Mahometas pasitraukė į kalnus šalia Mekos medituoti.

Kai Mahometui buvo 40, jo gyvenimas radikaliai pasikeitė. Hiros kalno oloje, naktį iš 26 į 27 Ramadano (pasniko mėnesio) dieną jam apsireiškė dvasia, laikanti rankoje knygą. Ji įsakė: „Eik ir skelbk žinią! Aš esu Gabriėlius, Dievo siųstas angelas, kuris atėjo pranešti, kad tu esi išrinktas vesti žmoniją į išganymą.“ Tai pirmasis šventas apsireiškimas Mahometui ir Korano, Islamo šventosios knygos, atsiradimo momentas. Mahometas pamokslavo mažoms grupelėms kalnuose, žmonių namuose, ir pirmenybę teikė paprastiesiems, neturtingiems žmonėms. Jis vis kartojė: „Yra tik vienas Dievas,

Alachas, viso Kūrėjas ir Teisėjas, kitų dievų garbinimas yra pasibjaurėtinas.“ Pagrindinė Islamo idėja labai paprasta: yra tik vienas Dievas, Alachas; yra tik vienas pranašas, Mahometas, ir yra tik viena knyga – Koranas.

Praktikuojantys musulmonai yra atsidavę savo religijai. Religija lydi kiekvieną jų gyvenimo žingsnį, paremtą taisyklėmis, išdėstytomis Korane.

Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčia

Ši religija, kurios pasekėjai vadinami mormonais, buvo įkurta Jungtinėse Amerikos Valstijose XIX amžiuje. Istorija pasakoja, kad 1805 m. gruodžio 23 d. gimė berniukas, vardu Josephas Smithas. Kai jam buvo 14 metų, jis jautėsi pasimetęs tarp įvairių religinių bendruomenių mokymų, todėl pasitraukė į mišką medituoti ir ieškoti dvasinio kelio. Ten, apsuptam gamtos, jam pasirodė dvi vizijos. Jos prisistatė kaip Dievas Tėvas ir Sūnus Jėzus Kristus. Jie liepė Josephui neprisidėti nei prie vienos religijos, bet būti deramu Dievo įrankiu atkuriant tikrąją Kristaus bažnyčią.

1823 m. dangiškasis pasiuntinys Moronis nuvedė Josephą Smithą į kalną netoli jo namų. Ten buvo parodytos auksinės lentelės, kuriose buvo surašyta pasaulietinė ir religinė senųjų Amerikos civilizacijų istorija. Smithas išvertė šias lenteles, jų tekstai tapo Mormonų knyga, pavadinta senovės pranašo ir istoriko, išsaugojusio šiuos įrašus, vardu.

Pastarųjų dienų šventųjų Jėzaus Kristaus bažnyčios doktrina pagrįsta tikėjimu, kad Jėzus Kristus yra Dievo, Amžinojo Tėvo, sūnus. Mormonai tiki, kad Jėzus Nazarietis yra pasaulio gelbėtojas, Mesijas, kuris atneša žmonėms išganymą ir kuris yra vienintelis tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus. Bažnyčia buvo įkurta kaip organizacija 1830 m. Niujorke. Jos centras šiuo metu yra Solt Leik Sityje, Jutos valstijoje, JAV, bet tūkstančiai pasekėjų yra išsibarstę po visą pasaulį.

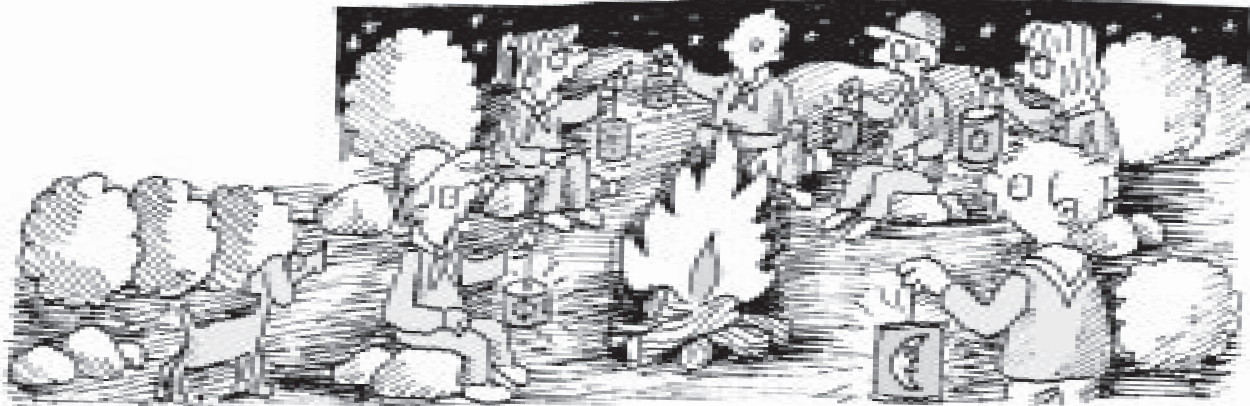

Originali idėja: Užsiėmimo aprašymas „Keliai į Dievą“ naudotas taikos ir tarpkultūrinio supratimo mokymų metu, 19-oji pasaulinė skautų stovykla, Pícarquín, Čilė

Maketas: Interamerikos skautų biuras.

JONVABALIŲ NAKTIS

Vystymosi sritis:
DVASINIS UGDYMAS

UŽSIĖMIMO SANTRAUKA

Būdami stovykloje vaikai pasirenka gamtos objektus, kuriuose jie mato Dievą, ar priežastis, kodėl jiems gamtoje atsispindi Dievas, ir pavaizduoja juos ant pačių pasidarytų popierinių žibintų. Vėliau šie žibintai naudojami susibūrimo metu, kuriame gauja dėkoja Dievui už Jo Kūrinių grožį ir galimybę mėgautis tuo.

VIETA

Stovykla.

TRUKMĖ

Vienos popietės dalis ir vakaro susibūrimas.

DALYVIAI

Gauja, dirbanti individualiai ir mažomis grupelėmis.

UŽSIĖMIMO TIKSLAI

1. Skatinti vaikų pastabumą.
2. Suvokti gamtos grožį.
3. Paskatinti domėjimąsi ir pagarbą aplinka ir jos apsauga.
4. Išmokti pasigaminti popierinius žibintus.
5. Suorganizuoti vakaro susibūrimą.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Labai mėgstu gamtą ir buvimą joje.
2. Meldžiuosi kartu su gauja.
3. Žinau pagrindines gaujos maldas

Vėlyvoji vaikystė

1. Išmoku vertinti gamtą kaip Dievo kūrinį.
2. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
3. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.

Originali idėja:
REME, Kosta Rika.
Maketas ir redakcija:
Loreto González.

REIKMENYS

Įvairių spalvų ir tekstūros popierius, klijai, žirkklės, žvakės, pieštukai. Techninis priedas „Popieriniai žibintai“ suteikia šiam užsiėmimui papildomos informacijos.

UŽSIĖMIMO APRAŠYMAS

Atėjus metui pradėti užsiėmimą (vaikai jau žino, koks jis bus, nes patys pasirinkto, planuodami užsiėmimus), vadovas pradeda pokalbį apie tai, kad gamta yra Dievo buvimo išraiška ir paragina vaikus apsidairyti, atrasti ir įvertinti smulkmenas, per kurias pasireiškia Dievas.

Tuomet vadovas paragina vaikus pasivaikščioti aplinkui ir atidžiau pažvelgti į tai, kas juos supa: gėlės, medžiai, lizdai, paukščiai, kalnai, lapai ir pan. Neskubriai apsižvalgę kiekvienas vaikas turėtų pasirinkti vieną dalyką. Jie gali pasirinkti gražiausią, įspūdingiausią ar keisčiausią, įkvėpiančią švelnumo, ramybės ar džiaugsmo; gražiausių spalvų, sandaros ar formos. Nesvarbu, kodėl pasirenkamas būtent tas objektas, svarbu, kad jis vaikui atspindėtų Dievo buvimą gamtoje.

Vadovaudamiesi šio užsiėmimo techniniu priedu, vaikai pasigamina popierinius žibintus, simbolizuojančius jų pasirinkimą. Pabaigtus žibintus reikėtų saugiai padėti išdžiūti, kol gauja pasiruoš vakaro susibūrimui.

Atėjus vakarui vyksta susibūrimas, kurį visi padėjo organizuoti. Vaikai vieni kitiems parodo savo žibintus, paaiškina, kodėl pasirinkto būtent tuos gamtos objektus. Po pristatymų žibintai sukabinami iš anksto pasirinktoje vietoje.

Uždegus visus žibintus ir gaujai susirinkus gražioje jų šviesoje, vadovai paragina vaikus pabaigti dieną apmąstant nuveiktus darbus ir pasižadant saugoti gamtą bei rūpintis ja, nes tai Dievo kūrinys ir Jo dovana žmonijai.

Kitą dieną arba vaikams grįžus iš stovyklos galima aptarti užsiėmimą, pasidalinti patirtimi ir sugalvoti panašios veiklos. Vaikų ir vadovų pastabos leis įvertinti dvasinį vaikų tobulėjimą.

POPIERINIAI ŽIBINTAI

TECHNINIS PRIEDAS

APVALŪS ŽIBINTAI

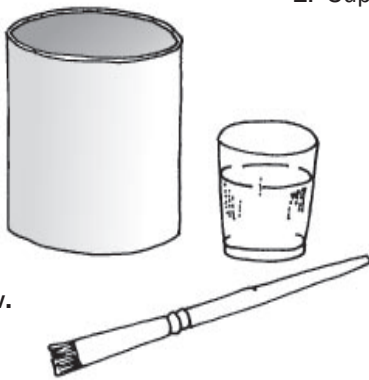
Šią techniką galima naudoti bet kokiems rutulio formos žibintams gaminti. Tokių žibintų formai padaryti naudojamas balionas. Kad būtų lengviau, geriau naudoti kitokios spalvos balioną nei vaiko pasirinktas popierius.

Medžiagos:

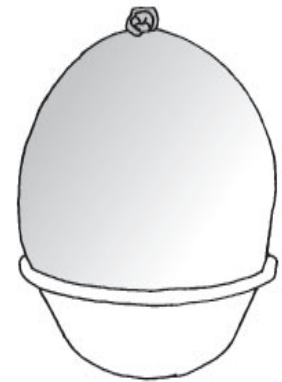
- plastikinis indelis
- balionas
- žirklys
- mažas teptukas
- 8 mm storio viela
- stiklinė
- replotės
- įvairių spalvų permatomas popierius
- skylamušis
- klijai
- pincetai arba skalbinių segtukai
- metras
- kartonas
- storas popierius

Instrukcija

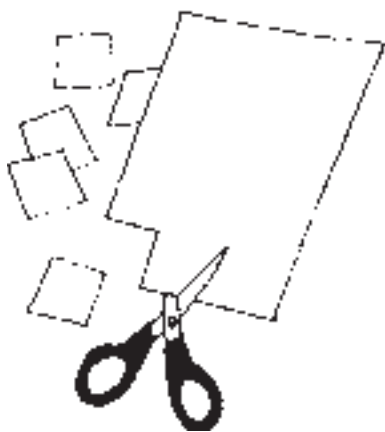
1. Supilkite klijus į stiklinę (1 pav.).

2. Paimkite balioną (kitokios spalvos nei pasirinktas popierius) ir pripūskite jį iki tokio dydžio, kokio norite žibinto. Kad būtų lengviau dirbti, įdėkite balioną į dubenį, mazgu į viršų (2 pav.).

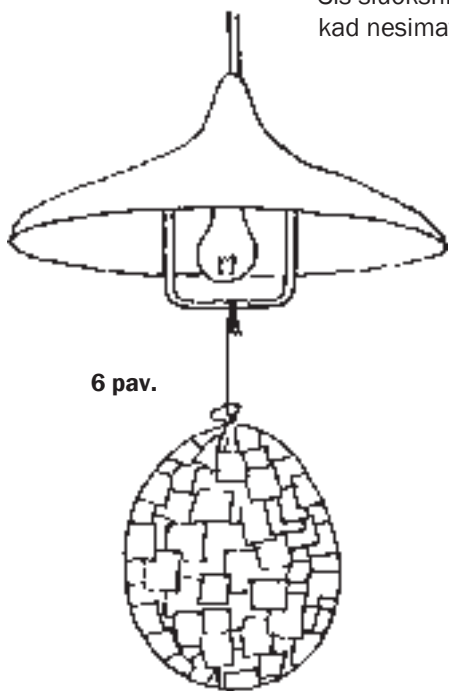
3. Smulkiomis gabalėliais (maždaug 5 x 5 cm) sukarkykite po tris storio ir permatomo popieriaus lapus (3 pav.).

4. Priklijuokite pirmą popieriaus sluoksnį ant baliono. Pirmam sluoksniui geriau nenaudoti klijų, nes vėliau nebus galima išimti baliono. Vietoje to pamirkykite popierių vandenyje ir tada klijuokite prie baliono, kiekvieno lapelio kraštai turi užeiti vieni ant kitų, kad tarpuose nesimatytų baliono. Kad pirmas sluoksnis būtų tvirtesnis, naudokite storą popierių (4 pav.).

5. Teptuku padenkite suklijuotus popieriaus lapelius klijų sluoksniu. Tuomet užklijuokite permatomą popierių. Šis sluoksnis taip pat turėtų padengti visą paviršių, kad nesimatytų apatinių sluoksnių (5 pav.).

6 pav.

6. Taip pat priklijuokite dar vieną pasirinktos spalvos permatomo popieriaus sluoksnį.

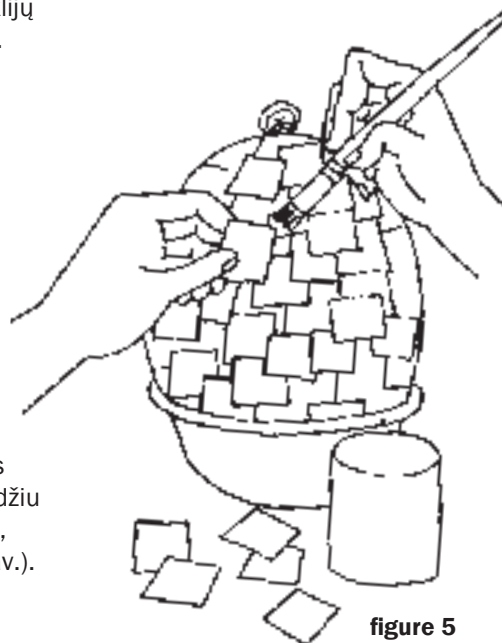
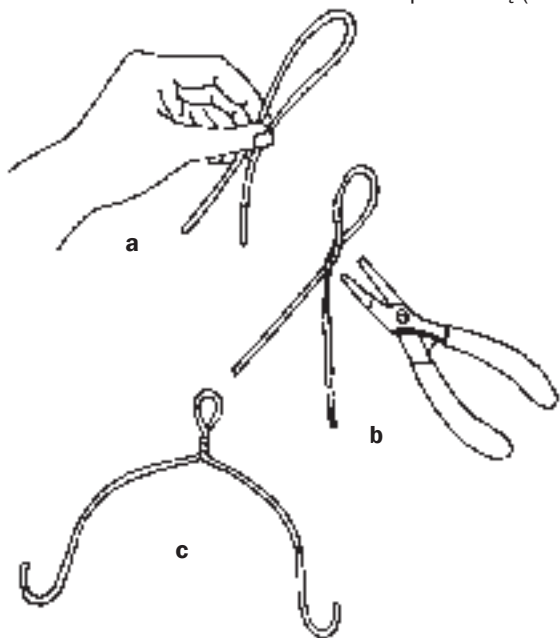

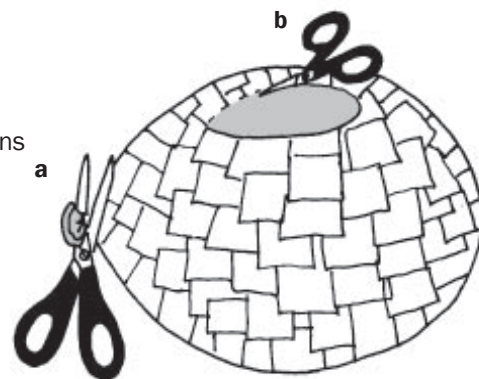
figure 5

7. Leiskite žibintui 12 valandų džiūti. Geriausia prie baliono mazgo pririšus siūlą pakabinti žibintą po lempa, medžiu ar pan. Apačioje patieskite laikraščių, kad ant grindų neprilašėtų klijų (6 pav.).

8. Žibintui išdžiūvus, kruopščiai nukirpkite baliono mazgą (7 a pav.). Balionas išsileis ir galėsite jį pro skylutę ištraukti pincetu. Viršuje iškirpkite maždaug 10 cm skersmens apskritimą (7 b pav.).

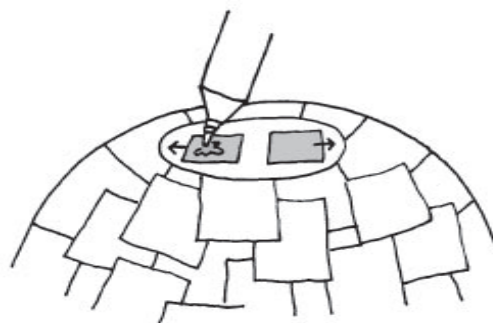
8 pav.

7 pav.

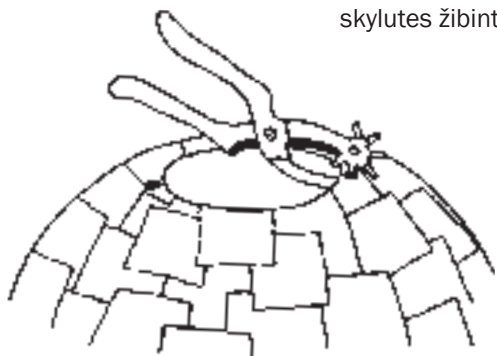
9. Atkirpkite gabalėlį vielos, sulenkite pusiau ir padarykite žibinto pakabos kilpelę (8 a pav.). Laikydami vielą vienoje rankoje, apsukite ją keletą kartų apie sulenkimą (8 b pav.). Išskėskite galus pusapskritimiu ir užlenkite galiukus (8 c pav.).

10. Priklijuokite kartono gabalėlius žibinto vietose, kuriose tvirtinsis viela (9 pav.).

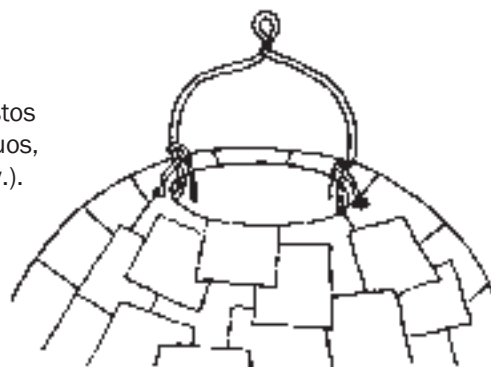
9 pav.

11. Skylamušiu padarykite dvi skylutes žibinto viršuje (10 pav.).

10 pav.

12. Į skylutes įstatykite paruoštos pakabos galus. Užlenkite juos, kad tvirtai laikytųsi (11 pav.).

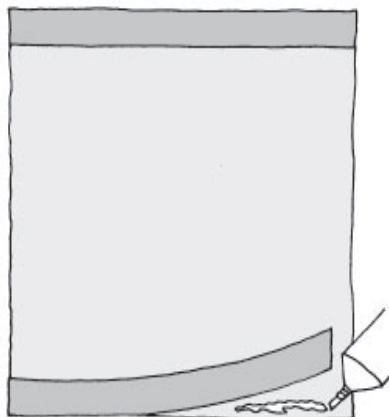
11 pav.

CILINDRINIAI ŽIBINTAI

Pasitelkę vaizduotę, cilindriniai žibintai galite dekoruoti kokiais tik norite vaizdais, gyvūnais ar peizažais. Cilindriniai žibintai lengvai ir greitai pagaminami.

- Medžiagos:**
- Skirtingų spalvų kartonas
 - Žirklys
 - Klėjai
 - Kalkinis popierius
 - Pieštukai
 - Permatomas popierius
 - Viela
 - Liniuotės
 - Skylamušis
 - Du skalbinių segtukai

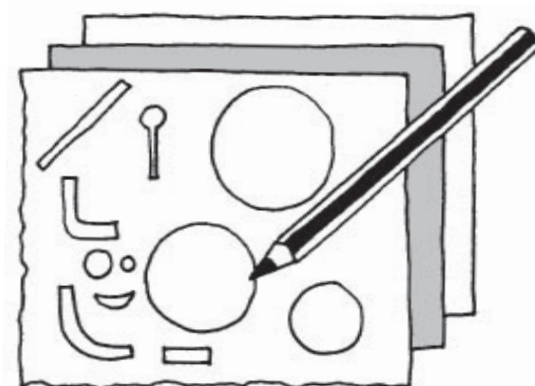
Instrukcija

12 pav.

1. Atkirpkite norimo dydžio permatomo popieriaus lapą (38 x 43 cm yra tinkamas dydis). Tuomet iškirpkite dvi juodas kartono juosteles ir priklijuokite lapo viršuje bei apačioje (12 pav.).

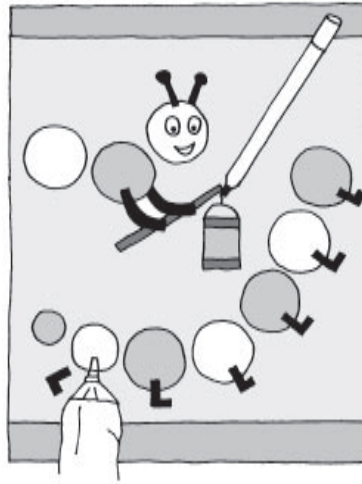
2. Nuspręskite, kaip dekoruosite žibintą, ir, jei įmanoma, pasidarykite eskizą.

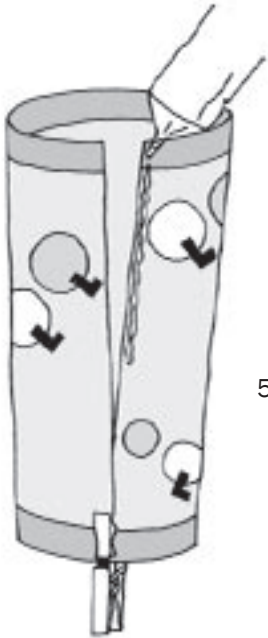
13 pav.

3. Iškirpkite reikiamas paveikslėliui detales iš spalvoto kartono. Jei kurias nors detales naudosite keletą kartų, joms piešti naudokite kalkę (13 pav.).

4. Iš iškirptų detalių ant permatomo popieriaus išdėliokite norimą paveikslėlį (14 pav.).

14 pav.

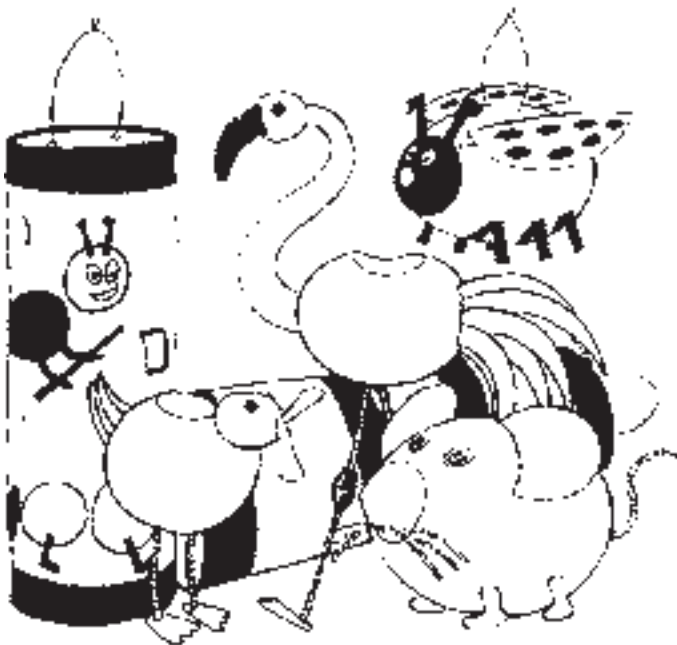
15 pav.

5. Suklijuokite lapo kraštus. Suklijuotą kraštą galuose sutvirtinkite skalbinių segtukais ir palikite išdžiūti. Gausite cilindro formos žibintą (15 pav.).

6. Vadovaudamiesi apvalių žibintų gamybos 9 punkto nurodymais padarykite cilindriniam žibintui vielinę pakabą.

16 pav.

7. Padarykite dvi skylutes priešinguose kraštuose žibinto viršuje ir įstatykite vielinės pakabos galus (16 pav.).

Kaip matote, iš šių formų galima pasidaryti daugybę smagių žibintų.

Norėdami juos uždegti, į vidų įdėkite žvakutę. Įstatykite ją atsargiai, ne per arti kraštų. Cilindriniams žibintams reiks padaryti kartono pagrindą ir priklijuoti jį prie žibinto apačios arba, pakabinus juos aukščiau, į vidų įstatyti žvakės laikiklį.

Originali idėja: „Farolillos con Animales“ Claudia Hüfner. CEAC leidykla, Barselona, Ispanija.

Maketas ir redakcija: Loreto González.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

SKIRTINGI, BET NELABAI

Originali idėja: Héctor Carrer, ISO.

Šalia būklo, be abejonės, yra įvairioms religijoms svarbių vietų. Sumanymo esmė – susisiekti su suaugusiuoju iš bendruomenės, kuri susijusi su viena iš tokių vietų, ir suorganizuoti dienos ar dviejų užsiėmimą, kuriame galėtų dalyvauti gauja ir tos bendruomenės vaikai.

Gerokai iš anksto vadovai turėtų susisiekti su religinės bendruomenės, kuri skiriasi nuo tos, kuriai priklauso gaujos nariai, suaugusiais (arba, jei gaujos nariai priklauso kelioms religijoms, su religinės bendruomenės, kuri nėra vyraujanti gaujoje, suaugusiais), papasakoti apie sumanymą ir pakviesti drauge suorganizuoti užsiėmimą, kuriame vaikai susipažintų, žaistų, dalytųsi maistu, darytų geruosius darbelius, dainuotų ir melstųsi. Užsiėmimą galima vykdyti kelių gaujos sueigų metu.

Pirmojo susitikimo metu jaunesnieji skautai apsilanko kitų vaikų maldos namuose, sudalyvauja veikloje, kuri leidžia geriau vieniems kitus pažinti ir įgyti pasitikėjimo. Užsiėmimo metu vadovai ir kiti atsakingi suaugusieji paragina vaikus pasirinkti vieną dalyką iš anksčiau sudaryto sąrašo. Tai turėtų būti veikla, kurios metu susiburiama padėti kaimynams ar kokiai nors bendruomenės organizacijai, pvz., tvarkyti šalia esančio parko ar skvero, lankyti našlaičių, rinkti knygas viešėjai bibliotekai ir t. t.

Kitą kartą gauja, vadovai ir vaikai bei suaugusieji iš religinės bendruomenės susitinka nuveikti tai, ką visi kartu suplanavo.

Trečiojo susitikimo metu gauja pasikviečia savo naujuosius draugus į būklą. Jie gali aptarti nuveiktą gerą darbą, apmąstyti savo patirtį, padėkoti Aukštesniajai Būtybei už tai, kad turėjo progą kartu veikti ir džiaugtis buvimu kartu.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Pastebiu kitų jaunesniųjų skautų geruosius darbelius ir juos vertinu.
2. Meldžiuosi kartu su gauja.
3. Žinau, kad yra labai gerų žmonių, kurie esti kito tikėjimo nei aš.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu, kai žmonės vieni kitiems daro gerus darbus.
2. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
3. Pastebiu, kai žmonės gyvena vadovaudamiesi savo religijos mokymu.
4. Visi mano draugai yra svarbūs, nesvarbu, jei kito tikėjimo nei aš.
5. Žinau, kad yra kitų religijų, kurios skiriasi nuo manosios.

IDEJOS KITOS IDEJOS

IDEJOS KITOS IDEJOS

SKIRTINGI, BET NELABAI

Originali idėja: Héctor Carrer, ISO.

Šalia būklo, be abejonės, yra įvairioms religijoms svarbių vietų. Sumanymo esmė – susisiekti su suaugusiuoju iš bendruomenės, kuri susijusi su viena iš tokių vietų, ir suorganizuoti dienos ar dviejų užsiėmimą, kuriame galėtų dalyvauti gauja ir tos bendruomenės vaikai.

Gerokai iš anksto vadovai turėtų susisiekti su religinės bendruomenės, kuri skiriasi nuo tos, kuriai priklauso gaujos nariai, suaugusiais (arba, jei gaujos nariai priklauso kelioms religijoms, su religinės bendruomenės, kuri nėra vyraujanti gaujoje, suaugusiais), papasakoti apie sumanymą ir pakviesti drauge suorganizuoti užsiėmimą, kuriame vaikai susipažintų, žaistų, dalytųsi maistu, darytų geruosius darbelius, dainuotų ir melstųsi. Užsiėmimą galima vykdyti kelių gaujos sueigų metu.

Pirmojo susitikimo metu jaunesnieji skautai apsilanko kitų vaikų maldos namuose, sudalyvauja veikloje, kuri leidžia geriau vieniems kitus pažinti ir įgyti pasitikėjimo. Užsiėmimo metu vadovai ir kiti atsakingi suaugusieji paragina vaikus pasirinkti vieną dalyką iš anksčiau sudaryto sąrašo. Tai turėtų būti veikla, kurios metu susiburiama padėti kaimynams ar kokiais nors bendruomenės organizacijai, pvz., tvarkyti šalia esančio parko ar skvero, lankyti našlaičių, rinkti knygų viešėjai bibliotekai ir t. t.

Kitą kartą gauja, vadovai ir vaikai bei suaugusieji iš religinės bendruomenės susitinka nuveikti tai, ką visi kartu suplanavo.

Trečiojo susitikimo metu gauja pasikviečia savo naujuosius draugus į būklą. Jie gali aptarti nuveiktą gerąjį darbą, apmąstyti savo patirtį, padėkoti Aukštesniajai Būtybei už tai, kad turėjo progą kartu veikti ir džiaugtis buvimu kartu.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Pastebiu kitų jaunesniųjų skautų geruosius darbelius ir juos vertinu.
2. Meldžiuosi kartu su gauja.
3. Žinau, kad yra labai gerų žmonių, kurie esti kito tikėjimo nei aš.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu, kai žmonės vieni kitiems daro gerus darbus.
2. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
3. Pastebiu, kai žmonės gyvena vadovaudamiesi savo religijos mokymu.
4. Visi mano draugai yra svarbūs, nesvarbu, jei kito tikėjimo nei aš.
5. Žinau, kad yra kitų religijų, kurios skiriasi nuo manosios.

IEŠKANT PRANCIŠKAUS ASYŽIEČIO ANTRININKO

Originali idėja: Porfirio Montecinos, Čilė

Gaujos grupelės atlieka tyrimą apie Pranciškaus Asyžiečio gyvenimą ir ieško žmogaus ar organizacijos, kuri užsiimtų tokia pačia veikla kaip Pranciškus, ir parengia apie tai straipsnį.

Pirmajame etape kiekviena grupelė ieško informacijos apie Pranciškų Asyžietį. Galima ieškoti bendro pobūdžio informacijos arba gilintis į gyvenimo aspektus, kurie jaunesniesiems skautams atrodo svarbūs.

Tuomet, padedami vadovų, šeimos narių, kitų jaunesniųjų skautų ir pan., berniukai ir mergaitės ieško žmogaus arba organizacijos, kuri užsiimtų panašia veikla, kokia kadaise užsiėmė Pranciškus Asyžietis. Jei įmanoma, galima suorganizuoti susitikimą su šiuo žmogumi ar organizacijos nariais. Jei ne, vaikai gali surinkti informacijos iš knygų, laikraščių ir kitų šaltinių.

Užsiėmimo pabaigoje grupelės parengia parodą apie įdomiausius Pranciškaus Asyžiečio gyvenimo momentus, pasirinktą žmogų ar organizaciją arba parengia straipsnį apie juos ir tokio pasirinkimo priežastis.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Žinau pasakojimų apie žmones, kurie buvo ištikimi savo tikėjimui.
2. Žinau, kad yra labai gerų žmonių, kurie esti kito tikėjimo nei aš.

Vėlyvoji vaikystė

1. Mėgstu, kai žmonės vieni kitiems daro gerus darbus..
2. Pastebiu, kai žmonės gyvena vadovaudamiesi savo religijos mokymu.

PIEŠINYS DIEVUI

Originali idėja: Beatriz Isela Peña Peláez, Meksika

Gaujos išvykos metu vadovai paragina jaunesnius skautus susimąstyti, kaip Dievo buvimas reiškiasi gamtoje, paieškoti ir įvertinti mažus dalykus, per kuriuos reiškiasi Jo buvimas. Vadovai paragina vaikus pasirinkti daiktų, kurie jiems patinka arba patraukia dėmesį: lapų, akmenų, gėlių, vabzdžių kiautų ir kt.

Po išvykos iš surinktų daiktų vaikai daro koliažą, nedidelę skulptūrą ar pan. Sumanymo esmė – padaryti tai, kas parodytų, kaip jie atranda Dievo buvimą gamtoje. Pabaigę jaunesnieji skautai apžiūri kitų darbelius, kiekvienas „menininkas“ papasakoja, kokius jausmus bandė išreikšti. Užsiėmimo pabaigoje vaikai ir vadovai sukalba malda, dėkodami Dievui už gamtos stebuklus ir prašydami jo padėti saugoti ir gerbti gamtą.

Vaikų darbus reikėtų saugiai padėti, kad būkle būtų galima suorganizuoti parodą, kurioje tėvai ir artimieji išvystų, ką veikai nuveikė.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Labai mėgstu gamtą ir buvimą joje.
2. Meldžiuosi kartu su gauja.
3. Žinau pagrindines gaujos maldas.

Vėlyvoji vaikystė

1. Išmokau vertinti gamtą kaip Dievo kūrinį.
2. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
3. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.
4. Kartais pravedu malda, kurią kalbame su gauja.

GAUJOS MALDŲ KNYGA

Originali idėja: Héctor Carrer, ISO.

Prieš tapdamas karaliumi, kol buvo mažas, Dovydas buvo piemuo. Kad nebūtų taip liūdna tas ilgas valandas, kuriomis jis dirbdavo vienas, Dovydas pasidarė citrą, kuria grodavo dainuodamas Dievui apie viską, kuo žavėjosi, kas jį jaudino, džiugino, liūdino, apie nesutarimus su broliais. Dainose Dievui išpažindavo viską, ir Dievas buvo nuolatinis jo palydovas. Taip kalbėdamas su Dievu, Dovydas rasdavo paguodą ir numalšindavo liūdesį.

Kasdien dėl įvairių priežasčių turime progą pasikalbėti su Dievu, kad Jam aukotume, šlovintume Jį, klaustume ir dėkotume. Galime kalbėti taip, kaip mums įprasta, nes Jis gerai mus pažįsta ir žino, kas dedasi mūsų širdyse.

Užsiėmimo esmė – sukurti gaujos maldaknygę. Jaunesnieji skautai gali pasirinkti maldas pagal dienos išgyvenimus ir pasikalbėti su Dievu apie tai, kas juos džiugina, liūdina, teikia vilties ar gąsdina. Tai ne tiek ugdomasis užsiėmimas, kiek mokomosios medžiagos kūrimas. Todėl labai svarbus vadovų darbas įtraukiant vaikus.

Būtina paskatinti juos skirti kelias minutes – kai kyla noras ar paskirtu vadovų metu – užrašyti maldoms, nupiešti piešiniams ar priklijuoti iškarpoms, kurios perduoda Dievui jų jausmus.

Knygai pagaminti vadovai gali pasiūlyti įvairių technikų, pvz., perdirbto popieriaus gaminimą arba knygos įrišimą. Panorėję vaikai gali nusinešti knygą namo ir pasidalyti su šeima, kartu užrašant maldą, išreiškiančią bendrus jų jausmus. Laikui bėgant, knyga atvaizduos gaujos istoriją, o kiti jaunesnieji skautai galės perskaityti maldas, užrašytas anksčiau gaujai priklaususių vaikų.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

1. Meldžiuosi kartu su gauja.
2. Žinau pagrindines gaujos maldas.
3. Meldžiuosi kartu su šeima.

Vėlyvoji vaikystė

1. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
2. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.
3. Kartais pravedu maldą, kurią kalbame su gauja.
4. Žinau, kad yra religijų, kurios skiriasi nuo manosios.

ATVIROS ŠIRDYS

Originali idėja: Silvia Noemí Diana, REME Argentina

Stovykloje kiekvienas vaikas iš kartono iškerpa širdį, užrašo ant jos savo viltis ir baimes ir įmeta į dėžę. Vakaro maldos metu vadovai paskatina vaikus dalyvauti užsiėmime primindami, kad kaip religinės bendruomenės nariai meldžiamės ne tik prašydami ko nors sau ar išreikšdami savo nuogąstavimus. Meldžiamės taip pat už kitų troškimus ir viltis. Kiekvienas vaikas iš dėžės traukia po širdį ir sukalba maldą už joje išreikštus jausmus. Norintys gali sukalbėti maldą garsiai, vadovai turėtų juos paraginti, bet jokiū būdu ne versti. Užsiėmimą galima pabaigti malda už visų dalyvių troškimus. Jei laužas vis dar dega, į jį galima sumesti širdis, kad jos sudegtų blėstančiose žarijose.

Kita galimybė yra ištešti užsiėmimą per kelias stovyklos dienas. Pirmojoje dalyje vaikai gali paruošti anksčiau aprašytąsias širdeles, išsirinkti jas iš dėžės ir sukabinti iš anksto paruoštoje lentoje. Kiekvienas asmeniškai gali sukurti maldą, prašydamas Dievo išklausyti jausmų, išreikštų toje širdyje. Maldą kartu su širdimi galima pakabinti lentoje. Kiekvienos dienos vakare galima perskaityti tą dieną sukurtas maldas. Paskutinį vakarą užsiėmimą galima baigti sudeginant visas širdis su prašymais. Užuot sudeginus širdis ir maldas, jas taip pat galima sudėti į gaujos maldų knygą arba atiduoti vaikams.

ŠIS UŽSIĖMIMAS PADEDA SIEKTI ŠIŲ UGDYMO TIKSLŲ

Vidurinioji vaikystė

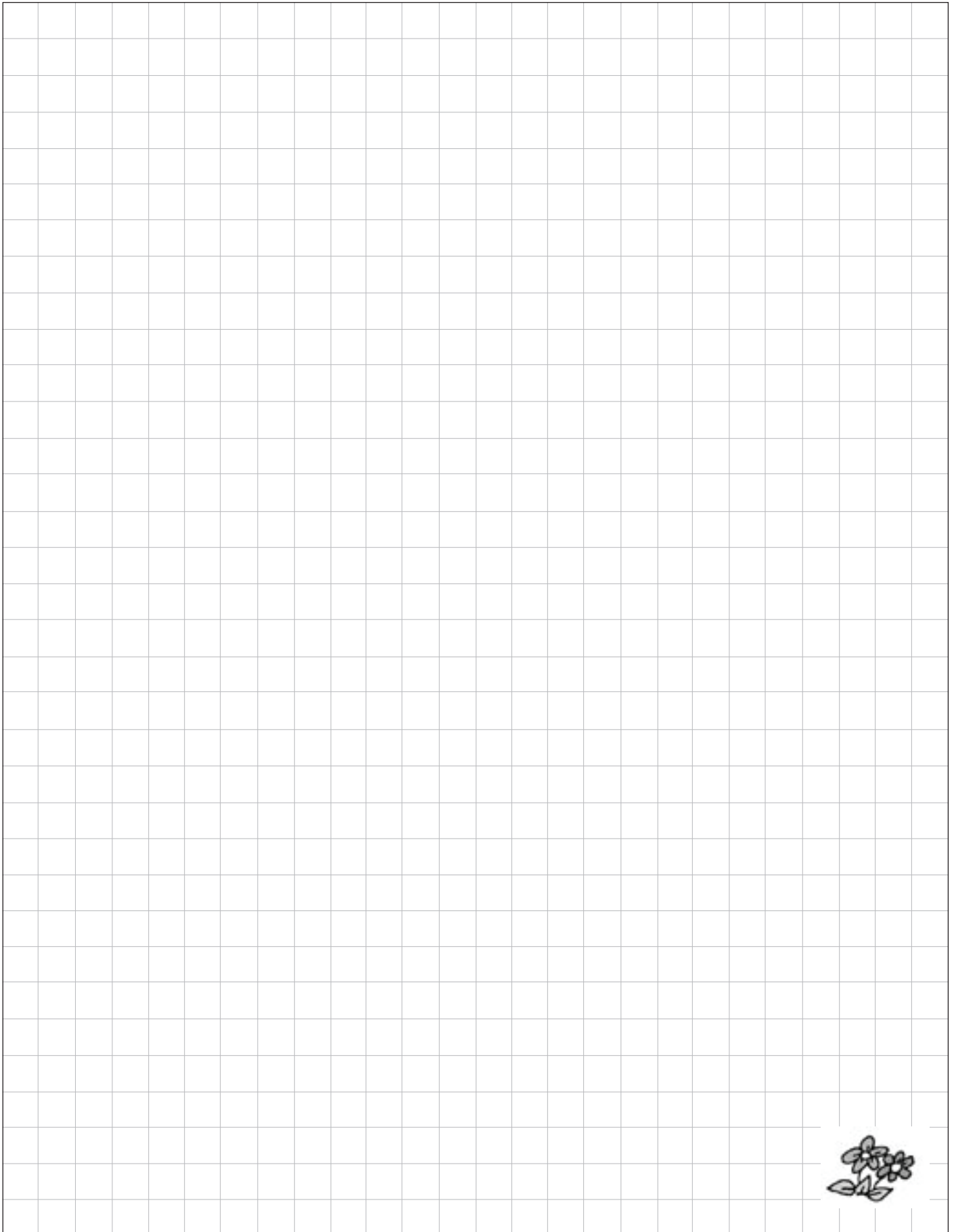
Meldžiuosi kartu su gauja.

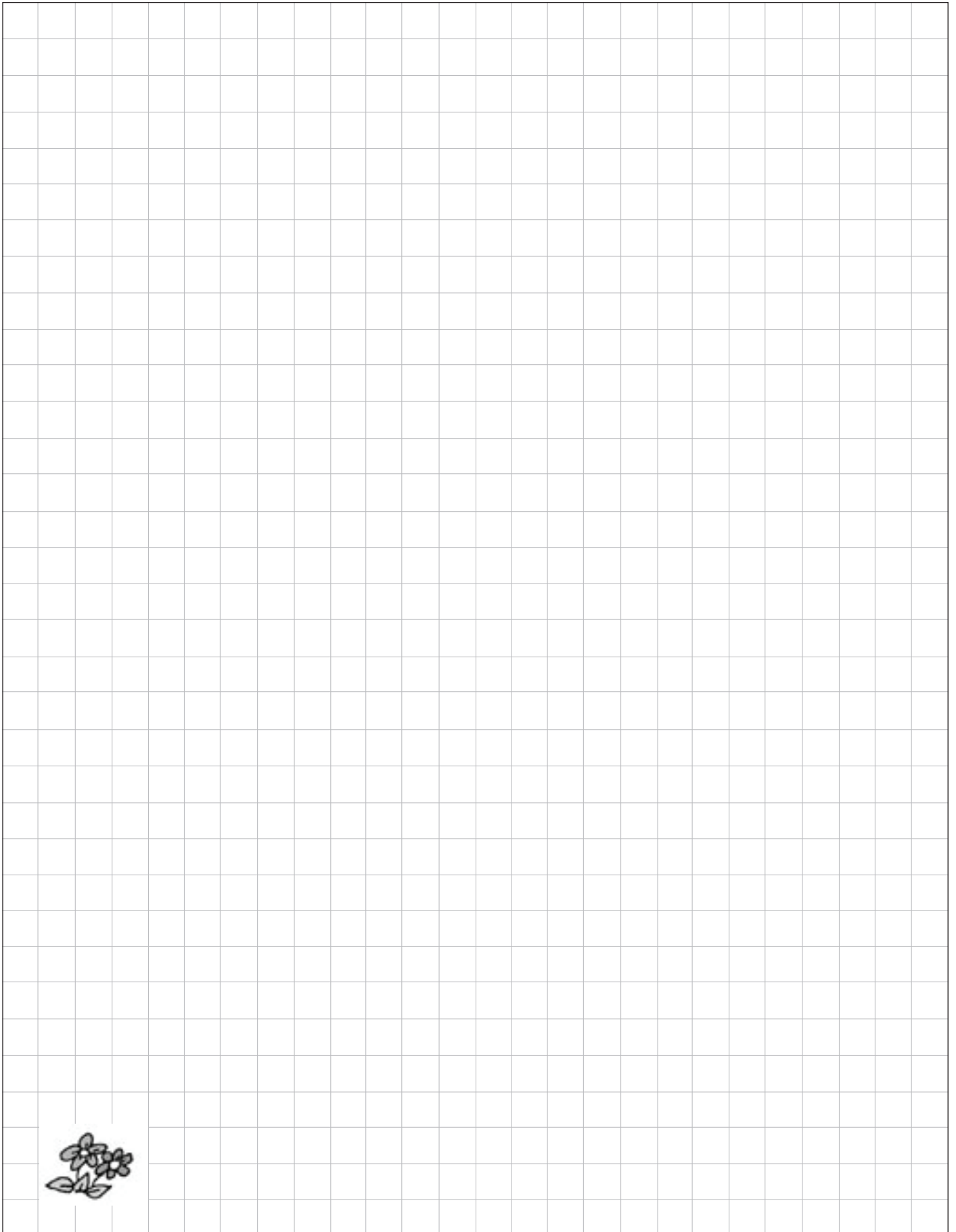
Vėlyvoji vaikystė

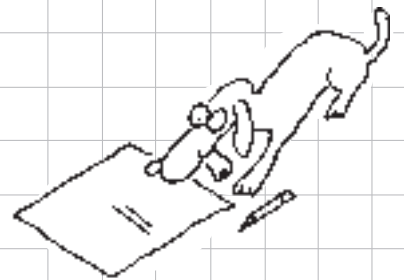
1. Suprantu, kad svarbu melstis kartu su gauja.
2. Meldžiuosi svarbiais dienos momentais.
3. Kartais pravedu maldą, kurią kalbame su gauja.

Čia užsirašau idėjas kitiems gaujos užsiėmimams

Knygos leidyba finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis pagal žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programą. Projektas „Dievui. Tėvynei. Artimui.“; kodas VP1-2.2-ŠMM-10-V-02-015
ISBN 978-9986-9366-8-8

Spausdino ir maketavo UAB StepArc.
Tiražas 500 egz. 2012, Vilnius.